

EGYETÉRTÉS

Előfizetési árak: Egész évre 28 korona. Félévre 14 korona.
Negyedévre 7 korona. Egy hónapra 2 korona 40 fillér.
Egyes szám helyben és vidéken 10 fillér.

Főszerkesztő
Dr. PAP ZOLTÁN

Szerkesztőség és kiadóhivatal: VI., Eötvös-utca 32.
TELEFON-SZÁM:
Szerkesztőség 788. Kiadóhivatal 708.

Magyar választási reform.

Írta: Mezei Ernő.

Nemcsak jogosnak, egészen természetesnek is találjuk, hogy a szellemek mozgalmá immár teljes erővel tör az általános szavazatjog felé. De nem tartjuk olyan természetesnek, hogy az a sok jó ember és rossz muzsik, aki minálunk politikusként akar tekinteni, ezt a nagy kérdést egyszerűen a szent egyenlőségi dogma legmerevebb kijelentésével intézi el. Sőt bátrak vagyunk őket arra figyelmeztetni, hogy ez tulhaladott álláspont, éppen nincs a kornak, a mi dicső huszadik századunknak irányában, amelyre pedig úgy szeretnek hivatkozni. Ez az új század csakugyan a kritika százada. Sehol a kulturállamokban, még Franciaországban sem beszélnek ma az általános szavazatról olyképp, mint ahogy a nagy francia forradalom idején fanatikus jelszavak bővölete alatt beszéltek. Igenis, a művelt emberiség szakadatlan munkával van rajta, hogy a demokrácia eszményeit megvalósítsa, de minden egyes kérdés kezelésénél, az általános szavazatjognál is, nagyon számbaveszik már a fejlődés követelményeit és főképp a gyakorlati nemzeti érdeket. Senki ne legyen alávetett, semelyik osztály ne álljon másnak gyámsága alatt, mind-egyiknek legyen módjában érdekeit a törvényhozásban képviseltetni és az állami hatalom kezelését ellenőrizni: igenis, ennyi ma az elengedhetlen követelmény minden választási reformtörvény irányában. De már ami magát az állami hatalmat illeti, ennek megosztása bizonyos komplikált feladat, amelynek mindegyik állam speciális természetéhez és körülményeihez kell alkalmazkodnia, mert itt az a bizonyos absztrakt egyenlőségi szempont a valóságban a legdurvább és legigazságtalanabb egyenlőtlenséget jelentheti. Tulajdonképp a szocialista agitátorok is csak ezen az alapon állanak, hiszen éppen ők az általános szavazatot nem valami általános emberi szempontokból követelik, hanem a külön osztályöntudat nevében, a munkásosztály külön érdekeinek erőteljesebb érvényesítéséért. Ami pedig jogos az egyiknek, méltányos az a másiknak is.

Egészen helyénvaló tehát, hogy a bekövetkező választási reform annak a bizonyos proletáriátusnak, városi és mezei munkásságnak, általában minden népességi alkotórésznek és társadalmi rétegnek oly parlamenti képviselést biztosítson, melynél fogva maguk hathatósan előmozdíthatják és ellenőrizhetik érdekeik gondozását. De amikor minden résznek, minden érdekkörnek megadjuk az alkotmányos cselekvés és ellenőrzés képességét, annál inkább kell gondoskodnunk arról, hogy köröttük és felet-

tük azok az erős boltozatok emelkedjenek, amelyek az általános nemzeti érdek biztosítékait tömörítik össze.

Választási törvényénél mindig a nemzeti közérdekből kell kiindulnunk, a nemzeti közérdek pedig nem egy mindenütt egyformán alkalmazható sablon, nem mértani, nem is egységes fogalom. Sajnos, még a vaknak is látnia kell, hogy az általános szavazat egymagában nálunk nem fejezi ki úgy „pur et simple“ a nemzeti közszellem összefoglalását, mint Németországban és Franciaországban. Minálunk a nemzeti eszme százados megtámadtatások, meghasonlások, sérelmek között haladt át a történelmen, hogy egyre tisztább és tisztább öntudattá emelkedjék. Most azonban, mintha az idők legnagyobb próbája elé került volna, egyszerre és a legnagyobb mértékben látjuk szorongattatva a felülről és alulról egyaránt viharzó ellenségeskedések által. Ezen a veszedelmes szorison át kellett is kiküzdenie utját az általános szavazat kapujához. Át kell haladnia most rajta akképp, hogy beledzödjék a demokratikus munka minden küzdelmébe, de úgy is, hogy viszont az általános szavazatjogot is teljesen hozzánevelje önmagához. Az általános szavazatjog nevelése, ez az igazi feladat. Hiszen mindenütt a legerősebb érv az általános szavazat mellett, hogy a polgári kötelességeknek és jogoknak folytonos arányosításával a legalsóbb és legszegényebb néposztályokba nagy nevelő erővel oltja bele az állami közösség és a polgári összetartozás érzéseit. Boldog államok, amelyek nyugodtan az általános szavazatra bízhatják, hogy önönmagát kinevelje. Mi azonban nem mondhatunk le teljesen arról, hogy a kellő kinevelés céljából az általános szavazat mellé külön mentort is állítsunk. A magyar nemzeti eszmének csakugyan nincs olyan egyszerű formulája, mint a francziának. És tetszik, nem tetszik Björnsonnak és társainak, mi már nem mondhatunk le arról, hogy csak a mi nemzeti eszménket neveljük köztudattá, valamint arról sem, hogy a magyar népképviselő mindig e nemzeti eszme küzdelmeinek és győzelmeinek legyen hírnöke, visszhangja és bajnoka.

Ily feltevések alapján egybevetve az általános szavazat ama különböző módjait, amelyeket eddig nálunk szóba hoztak, alig találhatjuk kétségesnek, hogy a nemzeti fejlődésünk alkotmányos garanciáját éppen a pluralitásban kell keresnünk. Nem igen máltányolhatjuk azt az ellenkezést, melyet ez az eszme sok helyütt felkeltett. Még demokratikus szempontból sem tartjuk elvetendőnek, akik pedig a nemzeti érdeket tartják irányadónak, nem léptek fel oly eszmékkal, amelyeket célravezetőbb elv-

nek lehetne tekinteni. Nemzeti biztositéknak látszhatik az is, hogy az általános szavazat az eddigi választási alapon választott képviselők mellé csak mint külön szervezett kuria küldjön ki bizonyos számú képviselőt, amint ezt Bánffy Dezső többször hangoztatta. Ámde ez áttörné alkotmányosságunk nagyon helyes elvét, hogy minden képviselői mandátumnak ugyanegy alapon kell nyugodnia. És éppen az általános szavazatjognál nagyon óvatosan kell ügyelnünk arra, nehogy talajában a separatizmus gyökerei megfogózzanak. Az általános szavazat ily külön kuriája, amely természetesen a szocialista izgatások és a nemzetiségi fészkelődések versenytornájává válnék, már eleve ellenséges tábor jelentene a nemzeti képviselőt többi elemeivel szemben. Nagyon tetszetős, sokfelől ajánlott eszme az, hogy a választási képesítettséget a magyarul írni, olvasni tudáshoz kell kötni. De egy nagyarányú demokratikus reformot nem alapíthatunk oly elvre, amelynek alkalmazása közműveltségünk mai állapota mellett még egész nagy vidékeken a választóknak csak elenyésző minimumát hagyná meg. Hozzá nem titkolhatjuk magunk előtt, hogy annak a példének, amelyet nemzetiségeink ellenében Európa előtt kell folytatnunk, nem volna erőssége, ha a magyar hegemonia igényét ebben a kiméletlen, merev formában állítanók fel. Ellenben a pluralitásban megtalálhatjuk a nemzeti felsőbbség szerencsés összeegyeztetését a demokratikus igazsággal. Hogy a plurális szavazat révén az értelmiség politikai hatalmát és vezetőképességét emeljük, oly jogczim, mely teljes összhangzásban van a kulturai haladás irányzatával és logikus továbbépítése oly választási rendszernek, mely az írás-olvasást teszi a polgári jog kellékévé. A plurális szavazatban kell valóban megteremtünk a magyar értelmiség gyújtópontját, mindenüvé termékenyítőn szétsugárzó fényforrását. Persze számon tartjuk, hogy az értelmiség osztálya sem jelent abszolút mértéket, az ország minden részére egyformán szabható elvet. Nagy városokban, hol a társadalmi osztályok politikai műveltség dolgában nem nagyon különböznek és a munkásosztályoknak erősen kifejlett politikai öntudatuk van, a plurális szavazatot, ha nem is egészen mellőzni, legalább megszűkebb keretekre kellene szorítani. Ellenben vidéki kerületekben, ahol a műveltségi fokozatok sokkal élesebben válnak el és sokszor a veszedelmes nemzetiségi áramlatok ellen is tömörebb gátakról kell gondoskodnunk, a kettős szavazat érvényesítésének a lehetőleg széles és mentől mélyebbre ható tendenciát éppen demokratikus szempontból kellene biztosítanunk.

Aki egyáltalán nem adja föl azt a hitet, hogy a magyar államiság a történelmi alkotmányos fejlődés útján el fogja érhetni ujkori demokratikus beteljesülését is, bizalommal nézheti a plurális szavazat eszméjét olyan hidnak, mely egy hirtelenül föltárult szakadék fölött segíti át alkotmányunkat. Éppen a pluralitás tenné könnyebbé azt is, hogy meillette az egyszerű szavazatnak keretét, mint a jogegyenlőség nagy arányát lehető széles arányokban építsük föl. Akik szeretik az elméleteket, vehetik a dolgot úgy, hogy amíg az egyszerű szavazat megadásával a természetes emberi jognak volna elég téve, a második, esetleg harmadik szavazat birtoka igenis a magyar állam nevében adott közmegbizatás jellegével bírna. Ezt kell is kifejeznie. Az legyen vele a célunk, hogy minden polgári munka és törekvés, minden önzés és becsvágy is csak úgy, mint a művelődés és hazafiság, abban a mederben folyjanak össze, amelyet a nemzet történelmi hivatása ásott meg. Mert a legfelületebb ellenetés az, hogy a pluralitás olyan félrendszer, amelynek nem lehet tartóssága. Hisz választási törvénynek nem is százados tartósság a célja, csak a korszellem sodrát kell szabályoznia és biztos partok közé foglalnia. A pluralitásnak is éppen a nagy tenger felé siető folyamnak kell lennie. Éppen azt tekintjük előnyének, hogy átmeneti rendeltetést tölthet be, előkészítve és biztosítva a mindnyájunk által óhajtott jövőt, amely az általános és egyenlő szavazatjogot a magyarság megvihatatlan védőbástyái közé foglalhatja.

Demokrácia kohója legyen az új szavazatjog, de a belőle kialakuló demokrácia magyar is legyen.

Budapest, szeptember 26.

Kossuth Ferenc a trónörökösénél. Mint értesülünk, a spanyol király látogatása alkalmával Ferenc Ferdinánd trónörökös Budapestre jön.

ekkor magához fogja kéretni Kossuth Ferenc kereskedelmi minisztert, hogy az ő véleményét a jövő pártalakulásokra vonatkozólag meghallgassa. Itt említjük meg, hogy Kristóffy József volt belügyminiszter is azzal a kéréssel járult a trónörökös elé, hogy a választói reform kérdésében őt meghallgassa. Az erre vonatkozó kérelmet a trónörökös elutasította azzal az indoklással, hogy ő ezzel a kérdéssel ez idő szerint nem kíván foglalkozni. Amikor Kristóffy erről a válaszról értesült, megkérte báró Fejérváry Gézát, hogy interveniáljon az ő kihallgatása érdekében. Fejérváry azonban erre az intervenczióra nem vállalkozott.

Szalay Péter v. b. t. t. Értesülésünk szerint a király Szalay Péter kereskedelmi miniszteri államtitkárnak nyugdíjaztatása alkalmából a valóságos belső titkos tanácsosi méltóságot fogja adományozni.

Ferdinánd és az ő rendjelei.

Budapest, szeptember 26.

Bolgár Ferdinánd két napon át volt Budapest székes-főváros és Ferenc József vendége. A fogadtatáson mi kifogásolni valót sem találhatott volna az udvari etiquette: volt szép üdvözlés, magyar trikolorral kevert bolgár zászló-dísz, udvari lunch, udvari ebéd, pohárköszöntő és operai díszelőadás. A királyi várak vendéglátásának hőfokát bajos volna hőmérővel lemérni, de minden tényező megtette a maga kötelességét: a kíváncsi nép ácsorgott és éljengett, a rendőrség kivonult, kordont állt s galoppozott az udvari fogatok előtt és háta mögött. Sőt a rendőrség buzgalma odáig ment, hogy amikor a felsőes urak társasága az Operába hajtatott, jó fél órára megfojtotta az odavezető utvonatra torkolló utcák életlültségét. A Fürdő-utca sarkán föl a Nyugati pályaudvarig és a Kossuth-utcaig hosszú kocsisor és villamosvasut-tábor ácsorgott addig, amíg ő felségéék — jó huszont percet a kitűzött idő után — kegyeskedt arra elhajtani.

Tekintély tehát volt elég, bolgár Ferdinánd így a fogadtatás külsőségeivel meg lehetett elégedve. Hogy a nagy orrától híres fejedelem mégis a szokottnál hosszabb orral távozott Budapestről, annak két mélyebb oka van.

Az egyik az, hogy Ferdinánd ezzel az egész budapesti kirándulással kudarcot vallott. A fejedelem az a szándék hozta Ferenc Józsefhez,

hogy a monarchia véleményét Bulgária teljes függetlenítése és a királyi cím fölvétele tárgyában kikémlelje. Bulgária mai államjogi helyzete a berlini konferencia aktáin sarkallik. E szerint Bulgária nem teljesen önjogi ország, mert fejedelme fölött — forma szerint — Törökország főhatóságát gyakorol. Törökország pedig ragaszkodik ehhez a formai joghoz, legalább a Gesov-affér erre mutat. Ferdinándnak, — aki úgy látszik nem tud lemondani a korona után való áhítózásról, — az volt a terve, hogy a nagyhatalmak jóakarátát Bulgária teljes függetlenségének proklamálásához kinyerje. Ebben a nagyrálátásban nagyon számított a Ferenc József támogatására. A budai várpalotában azonban félreérthetetlenül értésére adták, hogy a mostani időt nem tartják alkalmasnak a berlini megegyezések megváltoztatására.

Ezt a kudarcot vitte magával Ferdinánd Budapestre. Ehhez a lehangoltságához pedig még egy kisebb malheure is járult, amelyik a bolgár rendjelek kiosztásával áll kapcsolatban.

Ferdinándot budapesti útján, jó hangulat kelése céljából, valóságos rendjeleső kísérte. A bolgár miniszterelnök hatvan darab rendelt bocsátott a magyar miniszterelnök rendelkezésére szétosztás céljából. A magyar miniszterelnök mindegyik minisztériumnak értesítést küldött arról, hogy a rendjelekből nyolcnyolc darab fölött diszponálhatnak. Minden minisztériumban természetesen a legfőbb hivatalnokokon kezdtek a rendjelek följajlását, a legfőbb tisztviselők azonban nem vágytak erre a kitüntetésre. A hivatalos létrán lefelé így sülyedtek a rendjelek egészen addig, amíg a segédhivatalok nivóján akadtak meg. A rendjelek kiosztása körül is több bántó anomália merült föl. Így például a két polgármesternek magyar rendőrfelügyelők után kézbesítettek a rendjeleket. A magyar udvari kíséret tagjai között husz darab rendelt osztottak ki. De a kitüntetettek névsorát nem merik nyilvánosságra hozni, mert a kiosztásban olyan baklövések történtek, hogy Nepallek szertartásmester például magasabb-rangú rendjelet kapott, mint gróf Apponyi Lajos udvarnagy. Ezek miatt a fonákságok miatt lefújták azt is, hogy a Budapesti Tudósító félhivatalosan közzé tegye a bolgár fejedelem kegyében részesültek névsorát.

Ebből látszik, hogy a bolgár udvar budapesti szereplése gyengén sikerült, mert leplezetlenül tárta föl a maga balkáni elmaradottságát. Ilyen auspiciumnok után indult Ferdinánd tovább koronaszerező útjára.

Minden férfi egyforma.

Írta: Timár Szaniszló.

(Utánnovomás ill.)

— Milyeneknek képzeli a férfiakat a nő leánykorában és milyenek a valóságban, ha mint asszony megösmékedik velök, — szölt Pálma, miközben ábrándos feiét lehajtotta és kezeivel a finom csipkével játszadozott, melyek ruháját díszítették.

Barátnője, aki körülbelül egykoru volt vele, talán szabályosabb arczu volt, mint ő, de nem voltak oly kifejezésteljes szemei, kétkedve nézett rá.

— Kedvesem, te plurálisban beszélsz: férfiakról. Mit tudod te, milyenek a férfiak legintimebb vonatkozásaikban? Legfőleggyetlen férfiurol beszélhetsz, akit ösmersz. A többi férfiu zárt könyv neked.

— Hogy érted ezt?

— Ugy értem, hogy asszony férfiuval és férfiu asszonnyal valóiban nem ösmékedhetik meg másképpen, csak a szerelemben. Az a közölség, melyet a szerelem teremt, oly perspektívát nyit, amilyenek zárva maradnak különben. Ha társaságban találkozunk mi nők egy férfiuval, akkor legfőleggyetlen a külsőségei után tudjuk megítélni. Látjuk, hogy délczeg, vagy nem délczeg, böbeszedü, vagy szüicszavu, udvariás, vagy udvariatlan. Meg tudjuk ítélni, milyen a modora, talán azt is, mekkora a miveltsége, kelleme-e, vagy sem. De hogy mekkora szenvedélyek lakoznak benne, milyenek a legbensőbb, legigazibb megnyilatkozásai, amelyek előnyö-

sen, vagy hátrányosan megkülönböztetik a többi férfiuat, azt közönséges érintkezésből megítélni valóban nem tudjuk.

Pálma fölvetette szép szemeit. Merőn nézett barátnőjére s ajkai körül az a rejtélyesen pajzán mosoly jelent meg, mely oly sokat tud mondani azoknak, akik asszonyszemekben olvasni tudnak.

— Mosolyogsz, Pálma, — törte meg barátnője a csendet, miután utolsó szavai után meglehetősen hosszú pauza állt be. — Ugy sejttem, mondani akarsz valamit, amit eddig titkoltál.

— Eltaláltad, kedvesem. Mondani akarok valamit. Nagy, igen nagy csalódásomat szeretném közölni veled. Már többször rohant meg a vágy, hogy valakinek megnyilatkozzam és megnyissam előtte lelkemet. De nekem olyasvalakire van szükségem, aki megért és ha megértett, el nem íté. Mert igen könnyen elítélik ám a nőt, még olyanok is, akik különben szeretik, ha az a nő a régi sablonból kilép. Te, kedvesem, körül vagy bástyázva a vaskalapos, nyárspolgári morál minden képzelhető törvényeivel. Téged úgy neveltek s talán természetű is olyan vagy, hogy mással, mint egyetlen férfiuval, törvényes férjeddal, meg nem ösmékedhetsz. S lehet, hogy jól is érzed magadat abban a rabságban, melyben vagy és nem érted meg talán a tévelygőt, a boldogság után áhítózt, a lelki kielégítést sóvárgót, aki oly nagyon keres egy rokon, értelmes lelket.

— Már megértettem mindent, Pálma. S mielőtt közölnéd velem, ami lelkedet nyomja, hallgass meg engem. Majd abból talán megítélheted, hogy meg tudlak-e érteni.

Pálma várakozva nézett barátnője kipirult

arczára és úgy rémlett neki, hogy az éppen úgy sóvárog valamely értelmes lélek után, akire rábízhatja titkát, mint ő.

— Tudod — kezdte meg vallomását barátnője — hogy én ugynevezett szerelmi házasságot kötöttem. Szerettem a férjemet már leánykoromban, jóval előbb, mint amikor kezemet megkérte. Sem olyan előkelő, sem oly gazdag nem volt, mint én. Akadályokat kellett legyőznünk, mielőtt egybekelhetünk. Nem mondom, hogy mélatlan volt szerelmemre. Derék, karakteres, kifogástalan ember; jó férj és jó apa. A vagyonunkat megkészeztette s ha kissé kalmár szellemű is, de ez egyéni értékéből nem von le semmit. Azonban már hosszabb idő előtt az ijedelemtől, sőt a rémület egy nemével kérdeztem magamtól: hová lett a szerelem? Valóban, a nagy szerelmi mámor elenyésztevel, amikor a boldogságtól reszkettem, ha közeledett hozzám, ebből a lelki vibrációból nem éreztem semmit. Csókja, ölelése nem indított meg és ugy rémlett, egészen közönyösen hagyott. És lassankint ritkábbakká is lettek csókjai. Nyilvánvaló, hogy a szerelem a házasságban az ő részéről is átesett azon finom, megnevezhetetlen, nem definiálható és minden körülmények közt rejtélyes metamorfózis, melynek vége az, hogy a házastársak talán nem tudnának egymás nélkül élni, de egymás ölelésére már nem vágyódnak, legalább oly hevesen nem, mint azelőtt. Nem tudom, minden házasságban ugy van-e ez, de az enyémben noha — mint mondom — szerelemből mentem férjhez — ugy van. Türelemes vagyok hibái és gyengéi iránt, nagyrabecsülöm szép tulajdonságait, de érintése nem melegít, csókja nem hevít. Azt hiszem, a teljes közönyösség az, ami

Tisza dolga.

Irta: Bede Jób.

Néhány hónappal ezelőtt, amikor pár vonásban gróf Andrassy Gyuláról jellemrajzot róttunk össze, adatokat kaptunk afelől, hogy miképpen gondolkozik gróf Andrassy Gyula gróf Tisza Istvánról és viszont. Mennyire respektálják egymás politikai meggyőződését és hogy melyek lennének az érintkezési pontok, ahol lehetséges volna találkozniok. A nemzeti állam biztosítása. Ez jelöltetett meg mindkét államférfiu legprimitívebb gondolata gyanánt. Ki volt mutatva, hogy egyéni tulajdonaik mikor teszik rokonszenvenné az egyiket és ellenszenvenné a másikat és hogy ők lehetnek politikai ellenfelek, de egymás jóhiszeműségét nem vonhatják kétségbe. Ezeket az adatokat akkor nem használtuk fel, mert a politikai viszonyok folytán (amikor a volt szabadelvűpártiaknak a koalíció felé való igyekeztéről volt szó) félreértések keletkezhetek volna belőlük. Sőt most se alkalmas a nyilvánosság számára a két államférfiu részben egyéni tulajdonainak ily taglalása.

De rá kell mutatnunk a tényre, hogy az utóbbi évtizedek szereplő államférfiainak ismertetése nem történhetik meg az egy korban élő Andrassy és Tisza egymásra való hatásának jellemzése nélkül, amit azonban részletezni csak a későbbi politikai történetírók feladata lehet.

Most, amikor gróf Andrassy Gyulára a korszak egyik legnagyobb feladata várakozik, amikor az ő felelőssége leszen a választói reform megalkotásának oly módja, hogy a nemzeti állam ne kerüljön veszedelmebe, mintegy igazolódna a jellemrajzhoz tartozó adatok. Gróf Tisza István gondolt egyet s egy szép napon az ország arra ébredt, hogy gróf Tisza István megszólalt ugyanazon politikának a támogatása érdekében, melyet gróf Andrassy a választói reform megalkotásánál irányadónak tekint. Gróf Tisza István nyílt levelet tett közzé.

aminek az elejében van ugyan egy kis feketemájúság (mint az olyan embernél, aki abban leli örömét, hogy rossznak tartásák), de aztán oda konkludál, hogy az Isten szerelméért, itt a magyar nemzet sorsáról, jövőjéről van szó, a nemzeti állam léte, vagy nem léte forog kockán. És azt mondja, hogy minden hazáját igazán szerető magyar embernek azért kell imádkoznia, hogy a reformot a kormány minél több garanciával vehesse körül és megütközik gróf Tisza azon, ha e törekvés elé akadályokat állítanak olyanok, akik magukat az ő barátainak vallják.

Ez a nyilatkozat gróf Tisza István részéről olyan tény, amelylyel megjelöli a helyet, hogy hova kell állania minden magyar embernek, tekintet nélkül egyéb politikai szempontokra, hatalmi törekvésekre, versengésekre, a multbeli ellentétekre és a jelenlegi egyéni hangulatokra. Egy kiáltás, amelylyel meg akarja akadályozni, hogy magyar kezek is bünös cselekvésre emeltesse. Tisza eléjük áll és szembefordul velük: Megálljatok!

Vannak idők (s a nemzetnek szerencséje ez), amikor a tévelygők megtérnek és amikor az ország megmentése elfeledtetni a gyűlölködést. Ilyen időnek kell következnie most és Tisza István bizonyára nyugodtabb lelkiismerettel vállalja, ha esetleg barátai azt mondják, hogy őket cserbenhagyta, mint hogyha nagyobb bonyodalmak keletkezve, katasztrófa következne és akkor Tisza is felelős lenne, hogy a maga barátait nem világosította fel. Ha az ő emberei magatartásában a legfontosabb szempont lenne a régi rendszert eltipró kormánynak ártani, iné, Tisza felszólal, tiltakozik és figyelmezteti őket, hogy most nagyobb érdekről van szó, a legnagyobbról, a nemzet és az állam megmentéséről.

Mi lesz Tiszával? Egyedül marad-e azok között, akik eddig reá esküdtek? Avagy barátainak a választói reform ellen indított akciója megszünik? Majd meglátjuk. Mindenesetre, ha esetleg azok, akik a politikai

küzdőtéren vele együtt elestek, nem is lelkesednének most, de szerte az országban az a közönség, amelyik bennük a Tisza híveit látta, megtudja, hogy ebben a kérdésben akár velük, akár nélkülük, akár ellenük, miképpen gondolkozik Tisza István. S az ország általában, ellenség és barát egyaránt megérti, hogy ha Tisza István félre teszi a gyűlölködést és haragot s a gróf Andrassy Gyula reformjavaslata előtt lerakja a fegyvert: akkor ez a reform valóban csak olyan lehet, melyet a nemzet javára alkotnak.

Más kombinációnak éppen nincs helye. Hogy a volt szabadelvű párt szeretne beolvadni a koalícióba, avagy hogy Tiszától azt várta, hogy arra az utra vezesse, melyen megint a hatalomhoz lehet érkezni: egyáltalában nem kerülhet szóba. Aki csak valamennyire ismeri a kulisszák mögött történő dolgokat, az tudja, hogy Tisza az utóbbi időben a volt szabadelvű párt tagjaiból alakult ugynevezett nemzeti társaságból kiharadt. Ők maguk ott a társaságban, Lukács László, Hieronymi Károly, Kautz Gyula tanakodhattak felőle, hogy jó volna ez vagy amaz. Ott felvetődhetett többször a kérdés, hogy be kellene menni a koalícióba együttesen, avagy egyenkint. Egyik gondolkozott, a másik terveket szőtt, a harmadik tapogatózott, a negyedik talán már kopogtatott is, de Tiszát sohasem találhatták meg. Tisza hű maradt ama fogadalmához, hogy nem csinál politikát. E fogadalmát most is megtartotta, nem tárgyalt, nem alkudozott, egykori pártját nem foglalta leltárba és nem liferálta, hanem éppen most azt magyarázta meg, hogy nincs helye olyanféle politizálásnak, aminő a pártok között divatos szokott lenni, ellenben, hogy se magyar párt, se magyar ember nem gondolkozhatik, amikor nagy veszedelmeket kell elhárítani. Akkor se kérdezte őket, amikor népszerűtlen állást foglalt el a bank dolgában, akkor se, amikor a Ne temere-ről nyilatkozott és most sem, amidőn a választói reform nemzeti irányának támogatására megszólalt.

— Tisza következetes maradt —

most bennem van, pedig érzem, hogy kétségbe esném, ha elveszteném. A megszokottság-e ez, vagy más: nem tudom. De mióta ez a közönyösség tudatosá lett bennem, azóta nem vagyok boldog; legalább oly mértékben nem, mint azelőtt.

— És nem jutott soha eszedbe — vetette közbe fölléhvén Pálma — hogy talán... igen... úgy értem, hogy talán más férfiu... Arra érdemesnek látszó... Noha egyetlen férfiu sem érdemes arra, még a férjem...

— Hogy eszembe jutott-e?... A szép asszony révedezve nézett körül, mintha önmagától félt volna, mintha rettegés fogta volna el a koboldoktól, melyek az árnyékos boudoir sarkai-ból kiugrottak e pillanatban és boszorkánytánczot jártak körülötte... Hogy eszembe jutott-e? — ismételte halkán, mintegy önmagában s fehér kezével eltakarta ajkait, nehogy árulóváai legyenek — talán!... Meglehet, hogy a bűn — mert annak nevezik — már kopogtatott szívem ajtaján. De ezek csak futó momentumok voltak. Alaktalanul kovályogtak lelkem láthatárán és nem estem utána a gondolatnak...

— Ez talán azért van — mondotta Pálma most már nekibátorodva — mert nem jelentkezett olyan férfiu, aki érdemesnek látszott arra, hogy az ő kedvéért bűnössé légy.

— A te házasságodban is ily változás állt be talán? — kérdezte barátinője feszült kíváncsisággal.

— Sokkal előbb, mint a tiédben, kedvesem — volt a rezolút válasz. Nem titkolok már semmit előtted; hisz megengedted nekem is, hogy pillantást verhessek lelki világodba. Nálam dur-

vább folyamata volt a férjem iránt való elhidegülésnek. Az én férjem, hogy minden tulajdonosságát egy mondatba foglaljuk össze, nem érdemes a szerelemre. Eleinte féltékeny volt ok nélkül. Az volt a meggyőződése, hogy minden nő megcsalja a férjét, ha a valóságban nem is, de legalább gondolatban. Aki valóságban meg nem csalja, az csak azért marad hű, mert vagy fél a fölfedeztetéstől, vagy nincs alkalma a hűtlenségre. Ezzel aztán elkinzott, elgyötört; az életemet pokollá tette. Ha elpirultam, ha sápadt voltam, az mindegy volt neki. Minden megváltozott arcszínemből a hűtlenséget vélte kiolvasni. Leselkedett rám és képzeld: a cselédséget is kihallgatta. Hogy mennyire megszegyenítő volt ez reám, azt talán mondanom sem kell. Örökké védekeznem kellett olyan dolog ellen, amelyet nem követtem el. Később még rosszabbra fordult minden. A férjem az ivásnak adta magát. Gyakran tért haza mánorosan és ilyenkor brutális volt. Ittasságában oly dolgokat mondott, amelyek arczomba kergették a vért.

— Miért nem váltál el tőle?

— Exisztenciális okokból. Kedvesem, nekem nincs vagyonom, mint neked. Tudod, köznyelven ezt úgy hívják: koszt, kvártély és mosás. Akármilyen banális hangzik ez, ne mosolyogj, ha azt kérdezem, ki ad nekem akkor kosztot, kvártélyt és mosást? Már tudniillik oly értelemben, amilyen nekem megfelel. Én már bizonyos fényezés nélkül nem tudtam elképzelni magamat. Sem toalettejimről, sem fényes lakasomról nem tudnék lemondani. Pedig, ha elválnék, abból a szűk appanageból kellene megélnem, amelyet a válópör folyamán a törvény megítélt nekem.

— Hát mit tettél?

— Mit tettem? — felelt Pálma, mialatt arca rózsái kigyultak és szeme veszedelmesen csillogott — hogy is mondat az imént? A bűn kopogtatott szíved ajtaján? Az én szívem ajtaján is kopogtatott. Eleintén halkán, majd mind hangosabban és erélyesebben. S amikor egyszer a férjem nagyon is elgyötört tébolyodott féltékenységgel, ezt gondoltam: ha amugy is bűnösnek tart, legyen rá legalább oka. Alkalmam is volt. Egy huszárkapitány ostromolta a szívettem. Nem mondom, hogy nem álltam ellent. De végre is a szándékom megtört. Magam sem tudom, hogy s miképpen történt, de egy szép napon felkötöttem sűrű, sötétkék fátylamat s elmentem az első rendez-vousra...

A két asszony egymásra nézett. Pálma várta a hatást. De barátinője mozdulatlan maradt. Nem árult el semmit abból, ami lelkében végbement. Csak merőn nézett s várta a folytatást.

— Nem ítélisz hát el? — kérdezte Pálma féltéken.

— Nem. Miután indokolt volt az, amit tetted. S különösen, mert azt hiszem, megtaláltad a boldogságot, melyet a házasságban hiába kerestél.

— Hisz ha megtaláltam volna! — sóhajtott amaz — de éppen az a bökkenő, hogy nem találtam meg. Képzeld, arra a meggyőződésre jutottam, hogy minden férfi egyforma. Az az ember, akinek kedvéért hűtlenséget követtem el, éppen olyan volt, mint a férjem. Agyonkinzott a féltékenységgel s minden boldog percet ezer gyötrellemmel váltottam meg. S hogy csalódásom annál nagyobb legyen, ő is iszákos volt.

mondta ma nekünk az ő egyik régi hive — mi sem helyeseltük soha a választói reform oly módját, aminőre a szocialisták törekednek. De a nyilatkozata nem politikai, mert támogatja vele a kormányt, holott a mi törekvésünk a kormány megbuktatása.

Ez a magyarázat jobban megvilágítja a gróf Tisza eljárása lényegének a helyességét, mint bármely terjedelmes beszéd.

Hisz ők máskülönben, ha egyéb uton nem juthatnak hatalomhoz, készek lettek volna tönkretenni az országot csak azért, hogy megbuktassák a kormányt. S mi különbség van e közt, meg abban, hogy elzártságunk el szeretnék pusztítani az országot, tekintet nélkül arra, hogy aztán ki jut kormányra.

Amikor gróf Tisza István miniszterelnöksége idejében a vasuti sztrájkot megtörte, egy képviselő azt mondta neki a klubban:

— Kegyelmes uram, még egy ilyen cselekedet és népszerű ember lesz az országban.

Gróf Tisza akkor cinikus mosolylyal válaszolt:

— Sajnálom, mert eddig mindig csak arra törekedtem, hogy népszerűtlen legyek.

Fel lehet tenni róla, hogy most sem a népszerűséget kereste. Ellenkezik a természetével. De akarva, nem akarva, mondjuk, hogy véletlenül ráhibázott. Aztán meg, hogyha népszerűtlenség kell belőle, megtalálja a szocialistáknál, a nemzetiségi agitátoroknál, a bécsi klerikálisoknál, elégedjék meg egyelőre ezzel.

A régi rendszer amugy sem térhet többé vissza. És ha ezt már Tisza konstatálja, végre az ő embereinek is be kell látniok, hogy mesterkedésük hiabavaló.

Budapest, szeptember 26.

Ujabb letartóztatás a nagy-szerb propaganda miatt. Pozsegáról jelentik, hogy a zágrábi ügyészség vizsgálóbírója ma délelőtt letartóztatta Jovánovics Lyubomir joghallgatót, a nagy-szerb propagandában való részvétel miatt. Ugyancsak Pozsegán hallgatta ki a vizsgálóbíró dr. Frantovics

Borszagu volt minden csókja. Drága barátnőm! Csöbörből vödörbe jutottam! Azért mondtam, hogy milyenek a férfiak, amikor leányfantáziával elképzeli őket s milyenek a valóságban! Azt mondom: minden férfi egyforma. Nem érdemes asszony szerelmére egy sem. Az egyik tizenkilenc, a másik egy híján husz. Féltekegyek, vadak és iszákosok. Minden gonosz szenvedélyre hajlók. Ez az én életem nagy és gyötrelmes csalódása.

A szép asszony, akinek Pálma vallomást tett, hogy szíven könnyítsen, régen egyedül volt már boudoirjában, amikor még mindig szöttefonta tovább azt, amit barátnője mondott. Hátrahagyott székében s utána esett a temérdek gondolatnak, mely benne támadt. Lassankint pajzán mosoly jelent meg ajkán. Ugyanaz a mosoly volt az, melyet előbb Pálma ajkán látott s mely mindent sejtetni engedett.

— Mily ostoba ez a Pálma — gondolta s fantáziája elcsapongott valakihez, akire éppen gondolt — azt mondja, minden férfi egyforma... Csak két férfival állt intim vonatkozásban s ebből a kettőből azt következteti, hogy valamennyi olyan, mint ez a kettő. Nos, én nem hiszem ezt. Apellálok! Talán van egy harmadik, aki különb, mint valamennyi!... De ez a harmadik az enyém lesz. Ha Pálmanak oka s joga volt megcsalni a férjét, mert az brutális és szerelemre érdemtelen volt, nekem is jogom van rá, mert nem kötelességem lemondani ily fiatalon a legnagyobb boldogságról: a szerelemtől. Meg akarok győződni róla, hogy egyforma-e minden férfi, vagy nem?...

ottani ügyvédet mint vádlottat, a szerb propagandában való részvétele miatt. Egyelőre azonban szabadlábban marad. Jovánovicsot Zágrábba vitték, hol még az éjjel átadják az ügyészségnek.

Az állami költségvetés. Az állami költségvetés füzetei ma jelentek meg. A füzetek részletesen közlik azokat az összegeket, melyeket a kormány az 1909. évi szükségleteire felhasznál, illetve azokat a bevételeket, melyek az állami jövedelmekből elővannak irányozva.

A pénzügyi tárca különösen a szeszadó hitelénél mutat nagyobb emelkedést. Az 1908. évi XXVIII. törvény alapján a szeszadó 1909-ben 124,270.000 koronát tesz ki. Ez az összeg 1908-ban 83,358.000 korona volt, a többlet tehát 40,912.000 korona. Az összes fogyasztási és italadók 1909-ben 246,835.000 koronára rugnak, míg 1908-ban csak 210,119.000 koronát tettek ki, a többlet tehát a jövő évben 36,716.000 korona. A bélyegekből 1909-re 6,044.000 koronával több bevétel van előirányozva. A dohányjövődék bevétele 5 millió koronával emelkedett.

A vallás- és közoktatásügyi tárca 1909-re 2,036.100 korona többletet mutat. Az állami elemi népiskolák kiadásai körülbelül 2 millió, a nem állami elemi népiskolák segélyezése egy millió koronával emelkedett. Új tételként szerepel a kassai múzeum segélyezése 21,595 koronával. A minisztérium a tudományos, irodalmi és köznevelődési célok támogatására majdnem százezer koronával többletet vett fel, mint az elmúlt esztendőben. A színművészeti kiadások 50 ezer koronával emelkedtek.

Az igazságügy tárcaának két ágazatánál fordultak elő nagyobb szabású rendkívüli kiadások; a kir. törvényszékek és járásbíróóságok, valamint az országos fegyintézetek, kerületi börtönök, gyűjtőfogház, közvetítő intézet és állami fogházak címénél. Az előbbi címénél az átmeneti kiadások 50.000 koronával haladják túl a jövő előirányzat szerint az 1908. évi költségvetést. A beruházások tételénél hasonló nagyságú különbség van az 1908. évi költségvetés és a jövő évi előirányzat között. Egyéb, a fegyintézetek, börtönök stb. tételeknél előfordult rendkívüli kiadások jövő évi előirányzata és a költségvetési tervezet mutatnak még fel jelentékeny eltéréseket. A legjelentékenyebb különbség az 1908. évi költségvetés és jövő évi előirányzat között a kir. törvényszékek, ügyészségek és járásbíróóságok személyi járandóságainál mutatkozik. Ismeretes, hogy a bírói és ügyészi szervezet módosításáról szóló törvény egész csomó előléptetést hozott magával s új állásokat kreált. Az eltérések a törvényszékek és járásbíróóság személyi járandóságainál 1,867.431, az ügyészségeknél 407.565 korona.

A kereskedelmi tárca költségvetése az államvasutak alkalmazottainak fizetését mintegy 6 millió koronával magasabb összegben irányozza elő, mint a múlt évben. A kereskedelmi miniszter költségvetéseiben az állami munkásbiztosító hivatalnál tiszteletdíjak és jelentési díjak címén 200.000 koronával többlet kér, mint amennyit a múlt évben erre a célra fordított. A posta, távirda és távbeszélő költségei 6 millióval, a magyar államvasutaké kerek ötszázalékos 25 millió koronával emelkedik. A postánál napidíjak és bérek, rendkívüli munkadíjak, mozgó- és kalauzposták órapénzei és felülvizsgálati költségei címén vannak a múlt évi költségvetésnél magasabb tételek előirányozva.

A XI. fizetési osztályba 1400 korona kezdő fizetéssel rendszeresített tisztviselői állásokra 100 gyakornokot neveznek ki, a rendes bevételek 7 millió koronával emelkednek. Az államvasutaknál a rendes bevételek a múlt évi bevételeknél husz millió koronával magasabb összegben vannak előirányozva. A személyzeti járandóságok címén 6 millió koronával többlet irányoz elő a költségvetés, a kilométer- és órapénzeknél 1 millió, utazási, költözési költségénél másfél millióval több az előirányzat.

A földmívelésügyi minisztérium költségvetésében telepítési célokra 10 millió korona van előirányozva, gazdasági munkaházak építési költségeire 200.000 koronával, állategészségügyi oltóanyag beszerzésére 200.000 koronával többlet kér a minisztérium, mint a múlt évben. Szabolcs megyében az új földmívelőiskolát építenek 60.000 korona költséggel. A földmívelésügyi minisztériumban létesített földmivesek tudakozódó irodájának költségeire 10.000 koronát irányozott elő a költségvetés.

A belügyi tárca a magy. kir. csendőrség címénél a rendkívüli kiadások a csendőrség állományának tervbe vett szaporítása és új fegyverzet beszerzése folytán mutatnak nagy eltérést a jelenlegi költségvetéshez képest, mintegy 1,600.000 koronányi összegben. Jelentékeny többletek merültek fel az országos betegápolási alapnál, a határrendőrségnél, még pedig az utóbbinál, mint fiatal közigazgatási intézményeknél szükségesnek mutatkozott berendezésekre s fegyverkezés felszerelésekre, továbbá a megyei árva- és gyámhatósági kiadásoknál. A rendkívüli kiadások keretében tetemes növekedés jelentkezik a beruházásoknál a közegészségügyi kiadások fokozódása folytán.

A választói reform.

Budapest, szeptember 26.

A „Népszava“ egy indiskréció következtében ma hosszabb cikkben részleteket közöl az új választói törvényről. Félhivatalos kommunikációban ezeket az értesítéseket részben megzafolják, részben megerősítik. Az idő előtt kipatantott adatokból még nem lehet megrajzolni az egész reform-terv képét s így ítéletet nem lehet mondani a kormány javaslatai felől, mert sok olyan részlet ismeretlen előttünk, aminek a tudása föltétlenül szükséges ahhoz, hogy a választói törvény tervezetét megítélhessük. Komoly, nyugodt politikus a maga véleményének megformálását föntartja arra az időre, amikor az egész javaslat előtte fekszik. A ma köztudomásúvá lett részletekből azonban máris meg lehet állapítanunk annyit, hogy az ezekben foglalt reformok szerencsésen egyesítik a demokratikus haladást a nemzeti szempontoknak nyújtott garanciákkal. Amennyire ezekből az adatokból megítélni lehet, nyugtalankodásra nincsen ok, mert hogyha a kerületi beosztás is megfelelő lesz, akkor a közvélemény meglegedéssel s az ország jövőjébe vetett bizakodó reménységgel fogadhatja a reformot.

Mai hireink a következők:

Tanácskozások Kossuthnál.

Kossuth Ferenz kereskedelmi minisztert ma délelőtt meglátogatta a minisztériumban Wekerle Sándor miniszterelnök és egy óráig tanácskozott vele. Nem sokkal a miniszterelnök távozása után gróf Andrássy Gyula belügyminiszter érkezett a kereskedelmi minisztériumba és szintén hosszabb ideig érkezett Kossuth Ferenczel. Hr szerint Kossuth Ferencz nem szándékozik folytatni a függetlenségi párt tagjaival a tervbevetett konferenciákat. E helyett a javaslatot mielőbb párttervezet elé terjeszti.

A választói reform statisztikája.

A „Népszava“ mai száma közli a kormány által tervezett választói reform statisztikai adatait, amelyeket a következőkben ismertetünk:

Szavazati joga lenne mindenkinek, aki irni, olvasni tud és életének 24-ik évét betöltötte. Az irni-olvasni tudás alapján összesen 2,618,501 egyén kap közvetlen választójogot. Ezen választók között lesznek egyes, kettős és hármas szavazók. Az irni-olvasni tudás alapján egyes szavazata lesz 1,534,443 egyéneknek.

Kettős szavazatot kapnak:

- középiskola 4 alsó osztályát végzett egyének;
- irni és olvasni tudó, egy adónemből legalább 20 korona egyenes adót fizető egyének;
- irni és olvasni tudó és egy férfitiszemélyt állandóan alkalmazó egyének;
- irni és olvasni tudó s legalább öt év óta ugyanazon munkaadónál alkalmazott egyének;
- irni és olvasni tudó, legalább 32 éves, katonaviselt s legalább 3 gyermekkel bíró egyének.

Ezen jogcímek alapján kettős szavazata lesz 866,267 egyéneknek, akik 1,732,534 szavazatot fognak leadni.

Hármas szavazatot kapnak:

- középiskolát végzett egyének;
- irni és olvasni tudó, legalább 100 korona egyenes adót fizetők;

Ezen jogcímek alapján hármas szavazata lesz 217,791 egyéneknek, akik 653,373 szavazatot fognak leadni.

Ezenkívül a kormány tervezi még a közvetett választói jog behozatalát is. Az analfabétáknak ugyanis nem közvetlen, hanem közvetett választójogot ad a javaslat, olyanformán, hogy tíz analfabéta ösválasztó választ egy bizalmiférfit, aki egy szavazatot adhat le. Ilyen módon 1,270,924 irni-olvasni nem tudó 24 éves férfi 127,092 szavazatot kap.

A 4,047,671 összes szavazatból

magyar	61.8 százalék
német	15.2 „
tót	10.3 „
oláh	7.4 „
rutén	0.5 „
horvát	1.1 „
szerb	2.4 „
egyéb	1.3 „

Az összes szavazatból 36.9 százalék munkás-szavazat.

A többes szavazat így oszlik meg a nemzetiségek között:

217.791 hármas szavazó közül magyar 71.7 százalék, német 16.9 százalék, rutén 3.1 százalék, oláh 3.7 százalék, rutén 0.2 százalék, horvát 0.5 százalék, szerb 3 százalék, egyéb 0.9 százalék.

867.267 kettős szavazó közül magyar 63.3 százalék, német 16.7 százalék, rutén 10.1 százalék, oláh 5 százalék, rutén 0.2 százalék, horvát 1.2 százalék, szerb 2.3 százalék, egyéb 1.2 százalék.

1.534.443 egyes szavazó közül magyar 58.6 százalék, német 13.5 százalék, rutén 13.5 százalék, oláh 9.1 százalék, rutén 0.6 százalék, horvát 1.3 százalék, szerb 2.1 százalék, egyéb 1.3 százalék.

1.270.924 közvetett ösválasztó (analfabéta) közül magyar 32.2 százalék, német 4.8 százalék, rutén 10.3 százalék, oláh 38.8 százalék, rutén 5.7 százalék, horvát 1 százalék, szerb 3.8 százalék, egyéb 3.4 százalék.

A munkásság a következő százalékszámokkal szerepel az egyes választócsoportokban:

hármas szavazata van 0 százaléknak, kettős szavazata van 34 százaléknak, egyes szavazata van 54.5 százaléknak.

A közvetett ösválasztóknak 53.9 százaléka került ki a munkások közül.

Ezek az összefoglalt adatokon kívül kiemeljük még a következőket:

Budapesten
hármas szavazattal ruház fel a javaslat 33.643, kettős szavazattal ruház fel a javaslat 60.681, egyes szavazattal ruház fel a javaslat 65.141 egyént.

Közvetett, analfabéta ösválasztó lesz Budapesten 8392 egyént. Ezek a választók leadnak 288.278 szavazatot, amelyből 44.3 százalék munkás-szavazat volna.

Pozsonyban
hármas szavazata lesz 1964 egyénnek
kettős " " 4859 " "
egyes " " 4541 "

Közvetett, analfabéta, ösválasztó lesz Pozsonyban 678.

Ezek a választók leadnak 20.219 szavazatot, ebből 45.4 százalék munkás-szavazat.

Pécsett
hármas szavazata lesz 1399 egyénnek
kettős " " 3704 " "
egyes " " 3618 "

Közvetett választó Pécsett 1421. Ezek a választók leadnak 15.365 szavazatot, ebből 44 százalék munkás-szavazat.

Temesvárott
hármas szavazata lesz 2044 egyénnek
kettős " " 3552 " "
egyes " " 3747 "

Közvetett választó Temesvárott 1726. Ezek a választók leadnak 17.156 szavazatot, ebből 36.1 százalék munkás-szavazat.

Aradon
hármas szavazata lesz 1812 egyénnek
kettős " " 4234 " "
egyes " " 4014 "

Közvetett ösválasztó 2692. Ezek a választók leadnak összesen 18.187 szavazatot, ebből munkás-szavazat 42.2 százalék.

Hódmezővásárhelyen
hármas szavazata lesz 1520 egyénnek
kettős " " 4086 " "
egyes " " 7043 "

Közvetett ösválasztó 2922. Ezek a választók leadnak 20.067 szavazatot, ebből munkás-szavazat 31.3 százalék.

Egy-két nemzetiségi vármegye adatai:
Árva vármegyében
hármas szavazata lesz 361 egyénnek, ebből magyar 43.8 százalék,
kettős szavazata lesz 2214 egyénnek, ebből magyar 0.9 százalék.

Közvetett ösválasztó lesz 4927 egyént.
Hunyad vármegyében hármas szavazata lesz 1842 egyénnek, ebből magyar 56.8 százalék, kettős szavazata lesz 6941 egyénnek, ebből magyar 46.4 százalék,
egyes szavazata lesz 12.056 egyénnek, ebből magyar 25.3 százalék.

Közvetett ösválasztó 5.291, ebből magyar 2 százalék.

Aktalopás a statisztikai hivatalban.

A „Népszava” cme közleményére a Budapesti Tudósító illetékes helyről a következőkről értesül: A központi statisztikai hivatal a belügyminiszter utasítására a választójogi törvényjavaslat munkálataival kapcsolatban a különböző irányú statisztikai kimutatások egész sorát dolgozta ki. Ezek egyike, melyet a statisztikai hivatal még nem is ter-

jesztett a belügyminiszter elé, blünds visszaélés következtében a Népszava birtokába került és ezekből az adatokból írta a Népszava főntebb említett cikkét. Az ügyben a vizsgálat folyamatban van.

Ennek a félhivatalos bejelentésnek megfelelően a belügyminisztérium átadta az ügyet a rendőrségnek, mely lopás címén megindította az eljárást. Ma délután Czövek Sándor, Szilárd Rezső és Thury Sándor rendőrfogalmazók több detektívvel megjelentek a Népszava szerkesztőségében, hogy az eredeti kéziratot felkutassák. Felkuttatták a nyomdát és a szerkesztőséget, de az iratot nem találták. A vizsgálat azonban tovább is folyamatban van.

Tisza István levele.

Grófi Tisza István ma levelet intézett Gajári Ödönhöz, „Az Ujság” főszerkesztőjéhez, abból az alkalomból, hogy ez a lap, melyet Tisza István politikai elveinek képviselőjeül szoktak tekinteni, támadást intéz Andrássy választójogi reformja ellen. A nagyérdemű levelet itt adjuk:

Kedves barátom!

„Az Ujság” mai vezércikke adja a tollat a kezembe: A koalíció a királyiál szemben kötelezte magát arra, hogy a választói jogot a Kristóffy-féle javaslatban foglalt mértékig fogja kiterjeszteni, más- sal senkivel szemben. Ha tehát ő felsége felmenti ezen ígérete alól, teljesen szabad keze van ugy, eljárni, ahogy az ország érdekében jónak látja.

Az Isten szerelméért, itt a magyar nemzet sorsáról, jövőjéről van szó, a nemzeti állam léte vagy nem léte forog kockán. És amidőn minden hazáját igazán szerető magyar embernek azért kell imádkoznia, hogy a korona által olyan nemes, de oly vezéres illúziók alapján a kormányra erőszakolt lépést mentől több garanciával vehesse az körül, szomorú megütközéssel kell látnom, hogy e törekvések éppen a te lapod állít mesterséges akadályokat.

Igaz barátsággal maradok régi hived
Tisza István.

Az ellenkoalíció munkában.

Az ellenkoalíció is megkezdte munkáját. A szociáldemokraták nagy készülődést fejtenek ki a holnap napra, amelyen megtartják Bécsben Magyarország ellenségeinek birodalmi értekezletét a választójogi reform ellen s egyben lázas agitációt fejt ki abban az irányban, hogy a „birodalmi” értekezlet valóban birodalmi is legyen s a bécsi gyűléssel együtt a nagyobb magyar városokban is mindenütt tiltakozó gyűlések legyenek. A párt felhívása ma negyvenhat városra nézve jelenti be ilyen tiltakozó gyűlés megtartását, mely Budapesten s valószínűleg más városokban is tüntető menettel lesz összekapcsolva. Velük együtt a nemzetiségi agitátorok is megkezdtek a nyílt harcot. A tótok Bazinban, Miaván, Verbón, Szeniczen, Vágújhelyen, Nagybitsén, Gyetván, Rózsahegyén, Futtakon és más községekben jelentettek be népgyűléseket. Ezek közül a hatóság eddig kettőt tiltott be és pedig Miaván és Rózsahegyén. A népgyűlés összehívói azonnal hódoló táviratot menesztettek Budapestre ő felségéhez és a táviratban felemlítették azt is, hogy a hatóság az általános, egyenlő és titkos választójog mellett és a pluralitás ellen összehívott népgyűlést betiltotta. A rózsahegyí gyűlés betiltása után az ottani szociálisták azonnal kértek hasonló napirenddel engedélyt népgyűlés tartására. A román nemzetiségiek ugyancsak a holnap vasárnapra kilencz megyében tizenegy népgyűlést, az alföldi német nemzetiségi párt két népgyűlést, a magyar paraszt és polgári pártok pedig tizennégy népgyűlést jelentettek be.

Budapest, szeptember 26.

Burián boszniai szemleutja. Bécsből jelentik: Báró Burián közös pénzügyminiszter Boszniában tett szemleutjáról tegnap visszaérkezett.

Csapatküldés a szanidzsákba. A „Grazer Tagespost” tegnap reggeli számában azt a hírt közli Szerajevéből, hogy tegnap éjjel a 16. gyalogezred három zászlóalja odaérkezett és a reggeli vonattal tovább utazott Plevljébe. A tagadhatatlanul érdekes hírt nyomon követi a ezífolat. Mint ugyanis Bécsből táviratozzák, illetékes helyen kijelentették, hogy a gráci lap híre teljesen légből kapott. Az említett ez-

red három zászlóalja Belowarban, az ezred hadkiegészítő helyén van, míg a negyedik zászlóalj 1908. április óta Nevesinjében állomásozik.

A helyzet.

Budapest, szeptember 26.

Egy nagytekintélyű politikus, aki igen közel áll a mostani kormányhoz, ma a következőképpen nyilatkozott előttünk a politikai helyzetről:

— Már évtizedek óta nem volt a politikai helyzet Magyarországon olyan súlyos és válságos, mint most. Még pedig nem azért nehéz a helyzet, mert súlyos kérdések vannak megoldás előtt, hanem azért, mert a koalíciónak kell ezeket a kérdéseket megoldani. A fuzió, a választói jog reformja, az önálló bank és a létszámemelés azok a nagy horderejű kérdések, amelyek most előtérben állanak.

— Mind a négy kérdés szoros összefüggésben áll egymással, amelyek közül a fuzió ügye képezi a helyzet súlypontját. A fuziót nevezetesen még a választói jog reformjának betervezése előtt kell megoldani. A kormány ugyanis ismeri a választói reform tervezetét és tudja, hogy ezt a függetlenségi párttal nem tudja tető alá hozni. Oly kiválások várhatók, amelyek annyira meggyengítenék a különben sem nagyon szilárdan álló koalíciót, hogy a kormány ilyen kockázatos vállalkozásba nem foghat. Szükséges tehát, hogy a kormány, miután elfogadta a választói reform tervezetét, új pártot, kompakt többséget csináljon, amelylyel szintén el tudja fogadtatni. Ez pedig csak akkor lehetséges, ha a bankkérdés meg van oldva. Ebben az esetben az alkotmánypárt és a függetlenségi pártnak számottevő része új pártban egyesülne, amely öt esztendőre munkaprogramot tűzne ki, amelyben a választói reform mellett a katonai kérdések megoldása is helyet foglalna.

— A bankkérdést természetesen már az idő rövidségénél fogva sem lehet azonnal megoldani. Egyelőre megelégednének azoknak az alapelveknek a megállapításával, amelyek szerint aztán a kérdés megoldását később végrehajthatják. A mostani terv szerint a közös bank lényegében fennmarad azzal, hogy Ausztriában megtartják a mostani „Osztrák-Magyar Bank” elnevezést, Magyarországon pedig „Magyar-Osztrák Bank” lesz az új czime. Ausztriában is, nálunk is különálló bankkormányzóság lesz, még pedig oly módon, hogy az osztrák bankkormányzóság intézőségébe két magyar embert, viszont nálunk két osztrák embert választanak. Az osztrák igazgatóságba a mostani alkotmánypárt két bizalmi emberét fogják kiküldeni, míg a magyar kormányzóság a függetlenségi párt tagjai közül fog kikerülni. A mostani pénznemek helyett Magyarországon csak magyar pénznemeket fognak kiadni, míg Ausztriában az osztrák nyelvviszonyoknak megfelelő pénznemek kerülnek majd kiadásra, amelyeknek értéke azonban teljesen egyenlő lesz. Egyebekben a közös bank változatlanul fennmarad.

— Ha ilyen módon létrejön a megállapodás, megtörténik a fuzió, amint azt már említettem. Az új párt programja alapján

megszűnnék az átmeneti időszak és kezdetét veszi egy új éra, amelyben megoldásra kell vinni az összes eddig el nem intézett kérdéseket. Ezek között van a létszám-emelés is, amelyet már nem lehet tovább halasztani. A létszám-emelés kérdését Wekerle vállalta az uralkodóval szemben és ebben a dologban semmiféle halogatásnak helye nincsen.

— A kormányzatban, ha a fuzió ilyen módon létrejön, nagyobb változások nem lesznek. Ha Kossuth Ferencz kívánja, illetőleg ha egészségi állapota megengedi, ő lesz a miniszterelnök. Wekerle Sándor azonban ebben az esetben is tagja marad a kormánynak, mint pénzügyminiszter, hogy végrehajtsa nagy pénzügyi reformjait, melyekre alkalmasabb férfiut nem lehet találni. Igazságügyminiszter Holló Lajos lesz.

— A fuziónak legnagyobb híve a király, aki még mindig nem tudott megbárátkozni azzal a gondolattal, hogy kizárólag függetlenségi kormányra bizza az ország ügyeinek vezetését. Amikor Kossuth Ferencz a nyár elején Bécsben azon a nevezetes audiencián volt a királynál, az uralkodó a legnagyobb elismeréssel beszélt a függetlenségi pártról és annak parlamenti munkásságáról, de azért ismétlenül visszatért a fuzió szükségességére.

— Így áll most a helyzet, amely a súlyos válságok egész sorozatát hordja méhében. Joggal várja tehát mindenki aggodó figyelemmel a jövő fejleményeket.

Budapest, szeptember 26.

Hírek Boszniából. Szerajevéből jelentik: A boszniai és hercegovinai járásokból még egyre érkeznek üdvözlő táviratok a szerb és a mohamedán nemzeti szervezetekhez abból az alkalomból, hogy Burján báró közös pénzügyminiszternek az alkotmány behozatala érdekében az ismert emlékiratot átnyújtották. A járási főnökök ezen üdvözlő táviratok aláíróit jelentékeny pénzbírsággal, sőt szabadságvesztéssel is sújtják. A granciczei járási főnök csak legutóbb három tekintélyes birtokost ítél el egyenként háromszáz korona pénzbírságra, azonkívül pedig még az egész járás területéről számúzte az üdvözlő távirat aláíróit. E drákói szigor rendkívül megelkeseredést szül az egész országban.

Szepes vármegye és az önálló nemzeti bank. Igjóról jelentik: Szepes vármegye törvényhatósági bizottsága október hó 7-én tartja őszi közgyűlését. Lőcsén a vármegyeháza dísztermében. A közgyűlés tárgysorozatának egyik pontja a Szatmár- és Háromszék vármegyék, valamint Nagyvárad város átirata az önálló nemzeti bank felállítására tárgyában. A törvényhatósági bizottság egyhangulag hozzá fog járulni az átirathoz és hasonlóképpen feliratot fog intézni a képviselőházhoz, valamint a kormányhoz az önálló magyar nemzeti bank felállítására érdekében.

MEGYÉK ÉS VÁROSOK.

Csongrád közégi képviselőtestületének legutóbbi rendes közgyűlésén napirend előtt Kovács Elemér előadó jegyző bejelentette, hogy Falk Miksa, Csongrád város volt országgyűlési képviselője, aki Csongrád közéletében annak idején feledhetetlen érdemeket szerzett, s aki nevét a csongrádi szegény iskolás-iskolások felruházása céljaira tett nemes alapítványával örökre emlékeztetéssé tette, dicsőséges és kiemelkedő életének nyolcvanadik évében elhunyt. A képviselőtestület erre egyhangulag a következő határozatot hozta: Csongrád közég képviselőtestülete a város közönsége nevében megilletődve veszi tudomásul városunk kiemelkedő volt vezéralakjának, Falk Miksa volt országgyűlési képviselőnek gyá-

szos elhunytát, aki nemes kulturális alapítvánnyal örököztette meg nevét Csongrád községében, s akinek a közélet számos ágában, a magyar hírlapirodalomban s Magyarország politikai élete terén évek hosszú során át kifejtett hervadhatatlan érdemeit a képviselőtestület a legteljesebb elismeréssel méltányolja s elvesztését igaz honfiai fájdalommal sajnálja. E határozatról jegyzőkönyvi kivonatban értesítették az elhunytak fiát, dr. Falk Ernő belügyminiszteri titkárt.

A török-bolgár viszály.

— Bulgária függetlenségi törekvései. —

Budapest, szeptember 26.

A keleti vasutak ügye elsősorú politikai eseménynyé nőtte ki magát. A bolgár kormány csökönnyösen ragaszkodik eredeti tervéhez, mintha csak arra törekedne, hogy a Gesov-afféért borsot törjön a török kormány orra alá. Mindenesetre Törökország nagy diplomáciai baklövést követett el azzal, hogy ezt az etikettkérdést ismét szőnyegre hozta, akár jogos volt, akár nem. Népiogilag Bulgária Törökország vazallusa, Kelet-Rumélia pedig autonómiával bíró török tartomány, e fölött nem lehet vitatkozni, ha a kényszerítő körülmények Bulgáriának úgyszólván teljes önállóságot biztosítottak is. Az is tény, hogy Bulgária — ha érdekei úgy kívánják — mindig elismerte függő viszonyát Törökországhoz. Közgazdaságilag mindig azzal csikart ki kivételnek kedvezőbb feltételeket, hogy az ottoman birodalomhoz való hozzátartozását hangsúlyozta. Politikailag is nagyon kihasználta a bolgár intéző körök a szultán békeszeretét, mert tudták, hogy Abdul Hamid inkább a végtelenségbe húzó tárgyalásokba boesátkozik, semhogy kardjához nyuljon. Kelet-Ruméliának Bulgáriával való egyesítését környezetének rábeszélésére háborúval akarta megakadályozni, később mégis elállt szándékától. A Görögország elleni háborúban is csak akkor lehetett a hadi üzenetre rábíri, amikor már a görög csapatok nyílt támadásba mentek át. A hatalmak gyakorla megismétlődő flotta-demonstrációi, melyek néha igen furcsa indokoláson alapulnak, mindig a szultán engedékenységével végződtek. Akik azonban azoknak a köröknek a hangulatát ismerik, melyek a most lefolyt török mozgalmakat vezették, azok tudják csak, mennyire sértették a folytonos engedékenységek Törökország felvilágosultabb elemeit s mennyire befolyásolták ezek a mozgalom gyors kitörését.

Nagyon sok török tiszt megállapította, hogy Bulgária minő szerepet vitt a macedóniai mozgalmakban. Különbö is nyílt titok, hogy a bandák mindig oltalmat találtak a fejedelemség területén és hogy Bulgária emberrel és pénzzel támogatta a forradalmi akciókat. Valószínű azonban, hogy Bulgária nagyon szomorú tapasztalatokat fog tenni, ha most a keleti vasutak ügyében makacsul ragaszkodik első álláspontjához. Konstantinápolyban most más szelek fújnak. Az új éra emberei büszkén hirdetik, hogy „Törökország a törököké” és Bulgária most már semmi szín alatt sem számíthat a régi engedékenységre. Az új rezsim bizonyára nehezen szánná magát háborús kalandokra, de az is bizonyos, hogy tévovázás nélkül fog kardhoz nyulni, ha Törökország presztízse ezt megkívánja.

Ferdinánd fejedelemnek budapesti látogatásával kapcsolatban szárnyra kapott az a hír, hogy Bulgária a teljes függetlenség felé törekszik s a fejedelem budapesti látogatásának is az volt a célja, hogy az esetleges akadályokat Ausztria-Magyarország részéről elhárítsa. E terv nem új, de úgy tudjuk, hogy ezuttal sem koronázta siker. A monarchia vezető politikusai ilyen akcióban nem szívesen vesznek részt,

annál is inkább, mert az új Törökország vezető férfiai idegenkednek minden ilyen gondolattól. Újabb híreink a következők:

A keleti vasúttársaság igazgatósága utasította alkalmazottait, hogy csak az erőszaknak engedjenek és ne teljesítsék a bolgár kormány követeléseit. A kedélyek a bolgár kormány utolsó jelentése óta némileg lecsillapodtak. Híresztelik, hogy Ferdinánd fejedelem szóvá tette az ügyet báró Aehrenthallal szemben. Bulgária az utóbbi időben hatalmas barátokra tett szert, aminek bizonyossága a budapesti lelkes fogadtatás és Ferencz József király szives pohárköszöntője. Altlában azt hiszik, hogy az ifjú-török mozgalom átharapozott Boszniára is és a terjeszkedés Albánia felé feltartóztatlan. Az Osztrák-Magyar Monarchia és Bulgária között lényeges közzeledés történt s ilyen körülmények között nincs kizárva Bulgária önállóságának kiképzése. E pillanatban a külső körülmények, így a fejedelem és első miniszterének távolléte, mind arra vall, hogy nem sokáig fog magára várni az önállóság proklamálása, ha nem is várható még a legközelebbi napokban. Konstantinápoly részéről azonban történhetnek olyan események, amelyek a proklamálást siettetnék. Érzik ezt a török fővárosban s azért iparkodnak a Gesov-afféért békésen elsimítani.

A Lokalanzeigernek jelentik Szófiából, hogy Paprikov miniszter nyilatkozata következtében az érdekelt körök belenyugodtak a dolgok mai állásába s el vannak készülve arra is, hogy a kelet-ruméliai vonal megszállása végleges lesz, annál is inkább, mert sem a berlini, sem a bécsi kormány nem tett hivatalos lépést a keleti vasúttársaság érdekében. Tegnap koronatanács volt a szultán, a nagyvezér és a hadügyminiszter között. Politikai körökben azt állítják, hogy Bulgária ki fogja aknázni a mai helyzetet és véglegesen meg akarja oldani a vitás kérdéseket.

A bécsi bolgár diplomáciai ügynökség azt az értesülést kapta, hogy dr. Milicevic londoni diplomáciai ügynöknek a Reuter-ügynökség útján közölt nyilatkozatai teljesen alaptalanok és a londoni ügynöknek egyáltalán nem volt arra oka, hogy akként nyilatkozzék. Ha azonban Mincevic mégis megtette volna ezt a nyilatkozatot, akkor meg kell jegyezni, hogy nem volt följogosítva, hogy a bolgár kormány nevében erről a kérdéssel így nyilatkozzék, mert semmiféle jel sem mutat arra, hogy a bolgár kormány ez idő szerint ezzel a kérdéssel egyáltalán foglalkozik.

A „Journal de Debats” Bulgáriának a keleti vasutakkal szemben tanúsított eljárása dolgában azt írja, hogy Bulgáriának tisztában kell lennie azzal, hogy igazság ellen cselekedett és hogy kockáztatja a Gesov-ügyből folyólag nyert rokonszenvet.

A „Kölnische Zeitung” egy berlini távirata a következőket jelent: Bulgáriának utalása a bolgár lakosság ellentállására a keleti vasutak visszaadását illetőleg annál kevesebb hatással van, mivel nyilvánvaló, hogy a bolgár kormány, ha akarja, elég erővel rendelkezik letörésére. Valószínűleg azonban nem akarja. Így azután a helyzet nem alakul kedvezően. Egy függetlenségi nyilatkozat következményeit nem lehet előre látni. Ez mindenestre nyugtalanságra adna okot. A hatalmak tartják nyitva a szemüket, nehogy általános érdekek szenvedjenek.

Az angol lapok a keleti vasutak bolgár vonalainak a bolgár kormány részéről történt átvételének tárgyalásakor azt a szemrehányást teszik Bulgáriának, hogy a kormány ezen eljárása birtok avagy egyéb vagyoni érdekeket akar megsérteni. Nyilvánvaló itt a félreértés. A kormány, amidőn a tulajdon kérdését felveti, semminő érdeket nem akar sérteni. Különbö sem hiszi, hogy a Bulgária által óhajtott jó viszonyt Törökországgal megzavarja.

Feltűnő, hogy a legtöbb török lap ma nem fűz kommentárokat a Bulgária magatartásáról szóló táviratokhoz, ami most d'ordre-re vezethető vissza. A „Jeni Gazetta” megnyugtatón igyekszik a közvéleményt. Oroszország — ugymond a lap — a statusquo fenntartását kívánja. Bulgária tekintettel lesz azokra a barátságos érzelmekre, amelyek az alkotmány visszaállításakor ottomanok és bolgárok között megnyilvánultak és amelyek a övöben nagy gazdasági hasznot lesznek alkalmasak Bulgáriának biztosítani.

Bulgária számot fog egyuttal vetni a Balkán-államok magatartásával, egyrészt Romániának Törökország iránti vonzalmával, másrészt az Ausztria-Magyarország és Szerbia közötti viszonyával. Ezek tekintetbevételével Bulgária át fogja látni, hogy leghelyesebb, ha a kapott tanácsokat követi. A lap ezért reméli, hogy a Oesov-ügyből keletkezett véleményeltérések, amelyek azonban nem képeznek Bulgáriára nézve sérelmet, el fognak oszlani. A vasúti ügyben a lap nem gyanít hátsó gondolatokat és reméli, hogy nem fog viszály támadni.

A „Tanin“ a bolgár vasúti vonalrész megszállásáról szóló hosszú cikkben a többi közt a következőket mondja: A bolgár államférfiak a megszállás által nagy hibát követtek el a hatalmak, különösen Ausztria-Magyarország irányában, már Ferdinánd fejedelemnek budapesti fényes fogadtatására való tekintettel is. Ha Bulgáriának titkos céljai vannak, kerülnie kell a hatalmak elégedetlenségének felkeltését. A lap végül megjegyzi, hogy a béke fentartásába vett bizalma egyáltalában nem rendült meg.

Az „Ikdar“ szerint elhatározták, hogy jövőben bolgárokat neveznek ki államtanácsosokká.

A keleti vasutak szófiai képviselője nyilatkozatot tesz közzé, amelyben czáfolja azt az újsághírt, hogy maga a vasutársaság kívánta a vasúti vonalnak katonai megszállását és bolgár állami üzembe vételét.

Beavatott diplomáciai forrásból kiszivárgott a híre, hogy csakugyan szönyegen forog Bulgária függetlenségének proklamálása és illetékes helyen nem keltene meglepetést Ferdinánd fejedelemnek és a szófiai kormánynak erre vonatkozó lépése. Általános az a vélemény, hogy az ifjútörök uralom nem támasztana nehézséget a függetlenség proklamálásánál, mert Konstantinápolyban szívesen látnák, ha a parlament összeülése előtt a nemzetiségi és nemzetközi kérdések elsimulnának. Bulgária a függetlenség kikiáltása után is nyilván fejedelemség fog maradni. Erre vall az, hogy tavaly Ferdinánd fejedelem kijelentette úgy az angol király, mint Ferencz József császár és király előtt, hogy súlyos belpolitikai helyzete kényszeríti Bulgária függetlenségének és királyságának proklamálására. Edvard király és az osztrák-magyar monarchia uralkodója akkoriban azt tanácsolták a fejedelemnek, hogy a viszonyokra való tekintettel álljon el tervétől s úgy is történt.

Bulgária függetlenségének kikiáltása esetén elmaradhatatlan volna a berlini sezerződés revideálása, mert a szerződés néhány pontja nem állhatna meg. De egyéb messzemenő következtetései is lennének a függetlenség proklamálásának, így elsősorban az, hogy Ausztria-Magyarország anektálná Bosznia-Hercegovinát, amivel együltjárná, hogy Oroszország a Dardanellák megnyitását követelné, annál is inkább, mert ez ellen Anglia semmi esetre sem tenne kifogást. Másrészt Angolország iparkodnék mostani helyzetét Egyiptomban és Cyprus szigetén véglegesíteni. És mindezeket a fontos változásokat Bulgária függetlenségének kikiáltása vetné felszínre. Ferdinánd fejedelem, aki most Bécsben van, Párisba készül. A fejedelem illetékes személyiségek előtt úgy nyilatkozott, hogy utasítást adott a keleti vasutakon a status quo helyreállítására.

Beavatott körökből arról értesül a „Neue Freie Presse“, hogy eddig sem Ferdinánd fejedelem, sem a bolgár kormány nem tett hivatalos lépést a hatalmaknál Bulgária függetlenítésének kérdésében. De annyi bizonyos, hogy a szófiai kormány e kérdésben bizalmasan érintkezésbe lépett több kabinettel. Pétervárott illetékes helyen nem tulajdonítanak fontosságot Bulgária függetlenítésének proklamálásáról elterjedt híreknek. A külügyminisztériumban azt remélik, hogy a bolgár-török bonyodalmat sikerülni fog békésen elsimítani.

A berlini „Tägliche Rundschau“ közli, hogy a keleti vasutak konfliktusa miatt Ferdinánd fejedelem és báró Aehrenthal között tanácskozás volt, ugyancsak Schön német külügyi államtitkár és Izvolszki orosz külügyminiszter között is. Nyilvánvaló, hogy komoly bonyodalom nem lesz a dologból s elegendő, ha a diplomáciai pressziót gyakorol a bolgár kormányra.

Arra a híre, hogy Törökország a bolgár határ mentén nagyobb katonai erőt összpontosít, a török-

hadügyminiszter kijelenti hogy tényleg több katonai vonat ment hadi felszereléssel Drinápolyba, de nemcsak oda, hanem más hadtestek területére is és czélja, hogy a régi hadiszer-készletet újjal pótolják. Nagy szállítmányok is vannak uton téli ruhákkal a csapatok számára.

KÜLFÖLD.

A cseh obstrukció. A cseh tartománygyűlés tegnapi botrányáról még a következőket jelentik Prágából:

Amikor a németek a „Wacht am Rhein“ harmadik strófáját is elénekelték, a csehek gunyosan tapsoltak. Így tartott ez jó félórát. Végre is az elnök felkelt és eltávozott a teremből. Most a németeken volt a sor és ők tapsoltak, aztán kivonultak a teremből. Közben a csehek czukorral dobálták Wolfot és megint rákezdték: Czukor! Czukor!

Amikor a németek kifelé szállingóztak, a csehek ide-oda taszigálták őket, különösen Wolfot, akit felén és arczán érték a czukorkoczkák, de Ironak is kijutott belőle.

— Ma volt az utolsó ülés! — kiabálták a németek, miközben kivonultak.

A tartománygyűlés után tegnap este 9 órakor a cseh tartománygyűlési pártok képviselői megjelentek a helytartó előtt és kijelentették, hogy előtte is kifejezni kívánják megbotránkozásukat afelett, hogy a német képviselők a tartománygyűlési teremben a „Wacht am Rhein“-t énekelték. A helytartó kijelentette, hogy az eseményt ő is nagyon sajnálja és elítéli. Kijelentette, hogy erről az esetről, valamint a cseh képviselők nagy izgatottságáról közvetlenül az ülés után jelentést tett a kormánynak. Ma délelőtt kezdődött a csehországi városok két napra tervezett kongresszusa, melyen igen sokan jelentek meg. Napirend előtt dr. Stych helyettes polgármester a következő határozati javaslatot nyújtotta be, melyet egyhangulag fogadtak el:

A cseh királyság tartománygyűlése a múlt napokban olyan politikai eseménynek színtere volt, melyek a cseh népben mélyeségek felháborodást keltek. A cseh képviselői klubok felfogva a helyzet komolyságát, olyan tiltakozásra határozták el magukat, melyben a politikailag érett lakosságra appellálnak és biztosítják, hogy képviselői éber és rendíthetetlenül a cseh nemzet jogainak és becsületének védelmére készen állanak. A cseh városok második kongresszusa kötelességének tekintik hozzájárulni azon állásponthoz, melyet a cseh királyság összes cseh képviselői a tartománygyűlésben elfogadtak és kijelentette, hogy egyetért mindazon lépésekkel, melyeket képviselői e kérdésben tesznek.

Bécsi jelentések szerint a cseh tartománygyűlés pártjának vezetőit báró Beck holnapra meghívta magához tárgyalás végett. A cseh pártvezérek azonban visszautasították a meghívást, mert szerintük egyrészt semminemű okuk nincsen a tárgyalásokra és engedni amúgy sem fognak, másrészt pedig ugyis csak olyan ügyekről lehetne szó, amelyeket Prágában inkább lehetne elintézni, mint Bécsben. Kijelentették egyuttal, hogy az egyezés létrehozásához a cseh tárzanélküli miniszter intervencióját is elég ségesnek tartják.

Egy ma este kiadott kommuniké a többek között azt mondja:

A cseh tartománygyűlésben semmiesetre sincs szó áthidalhatatlan ellentétekről, hanem csakis kényelmentlen körülmények és félreértések véletlen találkozásáról, amelyeket könnyen lehetne kimagyarázni és megszüntetni. A leghelyesebb az volna, ha megállapodás jönne létre oly napirend tekintetében, amely minél gyorsabban alkalmat adna arra, hogy mindkét részről nyilatkozhassanak panaszokról. A miniszterelnök minden erejét ez ügy szolgálatának szenteli. Legjobb meggyőződése szerint a csehországi két néptörzs egymáshoz való viszonyának megjavítása érdekében volna, ha a tartománygyűlés kebelében állandó intézmény létesítenék a tervezetek tárgyalására, továbbá állandó jellegű intézkedések, amelyek a nemzetiségi béke ügyét szolgálják. A miniszterelnök ez irányban mielőbb további javaslatokat fog tenni.

A cseh-szláv agráriusok intéző bizottságának mai üléséről, amelyen Prasche miniszter is résztvett, a következő kommuniké adták ki: Udrzall és Swehla képviselők a politikai helyzetről tettek jelentést. Nagy felháborodással elítélték a németeknek maga-

tartását és obstrukcióját a tartománygyűlésen, amely megköti a tartománygyűlés munkaképességét, holott a cseh lakosság, különösen pedig a gazdaközönség a tartománygyűléstől fontos feladatok megoldását várja.

A perzsa válság. A sah elutasító magatartását az orosz követség fondorlatainak tulajdonítják. Sajnálják, hogy Liakov ezredes és a többi orosz tiszt, akik résztvettek a parlament lövetésében, még mindig Teheránban vannak és az érintkezés az orosz követség és a palota kamarillája közt állandóan barátságos, ami állítólag egyedüli oka annak, hogy Oroszország és Anglia lépéseinek eddig nem volt meg a kívánt sikere. A sah enélkül nem merne volna visszautasítani a két hatalom tanácsát. A sahnak állítólag az a szándéka, hogy még a ramazán-ünnep előtt összehívja az államtanácsot. Az államtanács 72 tagból fog állni, melyet részben a sah nevez ki, részben a nép választ. Az eddigi kormányrendszer fentartása Anglia érdekeit Dél-Perzsiában is meg fogja rövidíteni. Oroszország és Anglia a sah elutasító magatartása folytán állítólag már elhatározták, hogy cselekvőleg közbelépnek, hogy az anarchiának Perzsiában véget vessenek. Egy másik jelentés szerint a sah már engedett. A pétervári távirati ügynökség teheráni jelentése szerint a sah a medschlik és a szenátus november hó 14-ére való egybehívását rendelte el.

Tebrizi jelentések szerint a sah lovascapatai tegnap délután behatoltak a városba és Ain és Dauleh tüzérének védelme alatt a Gorbato-hidig jutottak. A katonák most már teljesen körülzárták a várost. Délután 1 órakor Sattar kán intézett támadást a sah katonasága ellen. Délután 5 órakor gyalogkatonák között heves harc volt, amelyben Ain és Dauleh csak a tüzéréggel vett részt, mert azt hiszi, hogy éjél a forradalmárok közül sokan átpártolnak hozzá.

Külügyminiszterek találkozója. Izvolszki miniszter fiával Tegernseeből automobilon Berchtensgadaba érkezett és azonnal fölkereste Schön államtitkár. Este a miniszter tiszteletére ebéd volt. Izvolszki holnap délig lesz vendége az államtitkárnak. Izvolszki nejevel e hónap 28-án érkezik Desióba. Kiséretében lesz Muraviev római orosz nagykövet. Izvolszki és Tittoni politikai konferenciája 29-én délelőtt lesz. Ugyanaznap délután Tittoni villájában kerti ünnepet rendez, másnap a két miniszter Raconigibe megy, ahol Izvolszki audiencián jelenik meg Viktor Emánuel királynál.

Berchtensgadéból jelentik: Izvolszky orosz külügyminiszter ma délután automobilon Münchenbe ment, ahol este családjával találkozik. Izvolszki miniszter és Schön államtitkár mai automobilkirándulásukon a Königssee-t nézték meg.

Roosevelt válasza Bryannak. Newyorkból jelentik, hogy Bryan távirati felhívására Roosevelt elnök már válaszolt is. Kijelenti, hogy nincsenek bizonyítékai arra vonatkozólag, hogy Haskell, a demokratikus nemzeti bizottság kincstárnoka, Monnettet, Ohio állam főállamügyészét megvesztegette volna azért, hogy az utóbbi az olajtruszt ellen indított vizsgálatot ne folytassa. Arra azonban vannak bizonyítékai, hogy Haskell oklahamai kormányzó korában törvénytelenégeket követett el a trust érdekében. Roosevelt a következőket jelentette ki: A Standard-Oil-Trust a vállalatába tartozó „Prairie Oil and Gas Company“-nak Oklahoma államban csövezeteket rakott le. Egy előző tilalomra való tekintettel ez ellen panaszszal fordultak a kormányzóhoz. Haskell azonban elutasította a panaszt, bár ez határozottan jogtalanság volt. Haskell — folytatja Roosevelt — nem járhat egy olyan emberrel, akinek az a szándéka, hogy a politikai erkölcsök kérdésében a néphez felebbezen. Közben távirati nyilatkozat érkezett Haskelltól is. Kijelenti, hogy az említett perben a Standard Oil Company-nak csak azt a jogát ismerte el, melyet Roosevelt adminisztrációja alatt az államtitkár adott a társaságnak.

A török helyzet. A kormány elhatározta, hogy a bolgároknak egy helyet ad az államtanácsban és megengedi, hogy magasabb állami hivatalokat bolgárokkal is betölthessenek.

Több görög kolostor vezetősége Hilmi pasa ellen irányuló panaszt terjesztett az ifjútörök bizottság elé, mert Hilmi pasa szemleutján állítólag jogsérelmet követett el. A bizottság elutasította a panaszt, amelynyiben kijelentette, hogy nem adhat utasításokat a főfelügyelőnek és hogy az ügy eldöntésére esetleg a konstantinápolyi államtanács hivatott.

A sztrájk-mozgalom még egyre tartanak és kisebb munkáscsoportokra, magántársulatok alkalmazottaira is kiterjednek. A herakliai szénbánya vidé-

Ken szintén sztrájkolnak. Az Ide visszatért Achmed Riza szóban és írásban a sajtót mérsékletre inti, az Ifju-törököt figyelmezteti, ne avatkozzanak az államügyekbe, mérsékeljék sovinizmusukat és óvatos bel- és külpolitikát kövessenek.

A moszkvai egyetem a kormány ellen. A közoktatási kormány reakcionárius politikája mélyreható forrongást idézett elő a moszkvai egyetemen. A diákság szilárdul el van rá tökéltve, hogy a tanárokat a kormányval szemben való ellenállásában a legerélyesebben fogja támogatni és abban az esetben, ha a kadétpárthoz tartozó főiskolai tanárokat megrendszabályozná, vagy pedig a szenátus az autonómiára vonatkozó rendeletet reakcionárius értelemben interpretálná, erre az aktív harc megkezdésével fog válaszolni.

A kínai reformok. A „Standard” honkongi jelentése szerint, T a n g S h a o Y i kormányzó Amerikába történt elutazása előtt azt a tanácsot adta a trónnak, hogy kössön kereskedelmi szerződéseket az összes államokkal és haladéktalanul lánson hozzá a valutareformhoz. Hírlik, hogy a korona helyesli a kormányzó tanácsát és annak értelmében szándékozik eljárni.

Marokkó. Az osztrák konzuláris ügyvivő Fezbe utazott, ami nagy feltűnést kelt diplomáciai körökben, mert azt hiszik, hogy dr. Wasel német konzuljal közösen kísérletet akar tenni Muley Hafidot Németország érdekében befolyásolni.

Portugália ismét forrong. Magánjelentések szerint Lisszabonban egyre nagyobb a forradalmárok és a köztársasági párt agitációja a dinasztia ellen. Az anyakirálynét és Manuel királyt újságzikkekben gyalázzák aminek az a magyarázata, hogy a forradalmi republikánusok már eleve igazolni akarják a bekövetkezendő merényletet. A forradalmárok dühe főképpen az anyakirályné ellen irányul, aki személyes befolyását a reakció érdekében érvényesíti.

Várják a spanyol királyt.

Pokoli öröme a telivér újságíróknak, amikor kolégái elől valami érdekes hírt „elírhat”. Ilyen gyönyörűség hatja át az egész lényemet most, amikor a spanyol király fogadtatásának előkészületeiről egy csomó érdekes részletet fecseghetek ki, az összes ripik megelőzésével.

Azt már megírták a lapok, hogy szörnyen féltik a felségét az anarchisták bombájától. Nem is minden ok nélkül. Hiszen Pauban máris letartóztattak egy veszedelmes embert, akit merénylőnek tartanak és más anarchisták is vannak utban Budapest felé. Teljesen alaptalan az a kószá hir, mintha államköltségen szállítanák a reklám-merénylőket.

A királyi érkezés napján kirukkolnak az összes katonák és a bevonulás után szép sorban felállanak a két gyalogjáró szélén. A huszárok a lovasrendőröknek fognak segíteni a közönség visszaszorításában. A tüzekek magukkal viszik ágyúikat s ha merénylő nem lesz, verebekre fognak lövöldözni.

A cibilek csak a katonakordon mögül nézhetik az érkező koronás vendégeket. De még ez lesz olyan egyszerű, amint így látszik. Mert hiszen a bakák feje fölött is lehet egy-egy pokolgépet elröptetni. Hogy ennek elejét vegyék, gyöngéd figyelemből vendégünk nemzete iránt — spanyol falakat fognak az egész ut hosszában felállítani.

A színházak diszeldadásokra készülnek. A Nemzetiben az „Alfonz ur”-at akarták elővenni, de még elég korán észrevették, hogy ez a darab kellemetlen félreértésekre adhatna okot. Így hát a „Figaro házasságá”-ban állapotok meg a spanyol milieuje kedvéért. Reméljük, azért, hogy Alfonz király utjában sokat utazik, nem fogja magára vonatkoztatni a „Figaro itt, Figaro ott” mondást.

Az Operának „Carmen” elégszer méltányolt kitűnő előadása. De kissé furcsa lenne, ha a spanyol király távozásakor így dicsérené meg a hallottakat s látottakat

— Nagyon élveztem a gyönyörű magyar zenét és a tüzes csárdást.

Az udvari ebédén semmiesetre se fog hiányozni az annyira népszerű spanyol-szélsütemény s a rompót spanyol meggyből fog állni (A bombát még sem kerülheti el, mert a lakoma végén „bombe glacée”-vel kínálják meg.)

Minthogy nálunk a bikaviadal ismeretlen, ezzel a nemzeti élvezettel nem szolgálhatunk. Szó volt arról, hogy idomított bikákkal rendeznek viadalokat, de az idő rövidsége miatt ettől az életrevaló tervtől elálltak. E helyett olyan politikai kérdéseket fognak fölvetni, melyek piros posztó módjára hatnak és viadalra ingerlik a közéletünk jeleseit.

Alfonz király előtt tisztelegni fog a budapesti spanyol kolónia. Sajnos, elenyészően kevés hidalgó lakik Budapesten. E hiányokon akként készülnek segíteni, hogy a fogadások alalmával így mutatják be az urakat

— Ez se Garay; ez se Garay; ez se Garay... Ő felsége pedig azt fogja gondolni, hogy azok egytől egyig a „Nagy Galeotto” szerzőjének rokonai. Ha vérbeli spanyolaink nincsenek is, vagyunk elegen, akik meddő harcot vívunk a szelmalmok ellen. Nos, minket Don Quichotte jelmezében felöltöztetnek Rosinante-inkre és lassu tempóban ellépdelünk a királyi pár előtt. Előre is mondhatom, hogy szomorú ugyan, de hosszú menet lesz.

Minthogy pedig az efféle királyi látogatásnak politikai háttere is szokott lenni, örömmel tudathatom, hogy Alfonz király látogatása a spanyol és a magyar nemzet hagyományos baráti viszonyát még inkább meg fogja erősíteni. Erre a czélra — természetesen — elsőrendű spanyolviaszt fognak használni.

Nem való urinőnek.

Utolsó akaratának azt nyilvánította egy komédiásné, hogy leánya ne lépjen a színésznői pályára, mert ez a pálya nem urinőnek való. Mit érthetett a megboldogult urinő alatt?

Urinőnek szokták azt a hölgyet nevezni, kinek gondolkodásmódja, izlése és műveltsége föül van azon a vonalon, ahol a toiletteproblémák, szalonpletykák, megszólások és a mások személyével való bibelődések mozognak. Ezt a ködös, bizonytalan meghatározást azonban nem igen szokták alkalmazni, annál is inkább, mert még a teljesen beleillő „lelki nemesség” még illőbbá teszi.

Sokkal kapósabb ez a definíció: óh, a Klára, az nagyon tisztességes urinő, rendben tartja a háztartását, a gyerekeit, a zsurjai takarosak s nincs senkivel se viszonya. S alkalmazni a „viszonyra” nehezedik a legerősebb hangsúly, mert a közönség nagyrésze úgy gondolkozik, hogy az asszony karakterének elbírálásánál csak az a szempont lehet irányadó, vajjon házasságon kívül, vagy azon belül szerelmes-e. Akárki hallhatott már lesújtó véleményeket nagyon jó társadalmi osztályból való s nagyon intelligens asszonyokról: „Mária? ... de hiszen az egy közönséges ... most már az ötödik kedvese van!” S lehet Mária az ideális lelkű, nemes, művelt, szellemes, szépen gondolkozó asszony: nem urinő, hanem utcai nő — ha nem is mondják mindig a szemébe.

Nagyon valószínű, hogy a testamentumát író színésznő szeme előtt is az utóbbi definíció lebegett. Hiszen már Sarcey mondotta, hogy a színi pálya nem lányoknak, hanem disznóknak való. Sarceynek már több nézete fakult meg. Valószínű, hogy ez is azok közé tartozik.

Ha azt értette alatta, hogy ezen a pályán a siker kedvéért sok mindenről le kell mondania a színésznőnek, akkor ez a pálya nem áll egyedül ebben a tekintetben. Ritka kivételeket nem számítva, az élet tele van megalkuvásokkal. A nagy hozományyal nem bíró lányok s ezek bizonyosan többségben vannak, vajjon nem hagyogatták-e el elveiket? Miben különbözik a születet unszólására férjhez menő leány attól a színésztől, ki egy jó szerepért megtesz mindent, amit tőle kérnek? Az egyik is, másik is szerelem nélkül adja oda magát, ennek következtében semmi különbség nincs közöttük.

Hogy a színésznőnek hazudni, alakoskodni, hizelegni, intrikálni kell, ha valamire akar jutni? Hát hány még boldog házasságban élő asszony-nak is kell hazudnia, hizelegnie, alakoskodnia, ha csak azt nem akarja, hogy házi boldogsága egyik napról a másikra össze ne omoljon?! Ha tehát az alatt, hogy „a színi pálya nem urinőnek való”, azt értik, hogy itt a színnek gyakran kell áldozatokat hozni, akkor a színi pálya éppen olyan, mint akár a feleségi pálya.

Mondhatnók. Igen, a „civil” leányok azonban csak egyszer áldozzák föl magukat, míg a színésznő ... Hát mindenekelőtt, nem olyan bizonyos, hogy a szerelem nélkül férjhez ment asszony, vagy akár a forró szerelemmel férjhez ment asszony a házasságban nyugton marad. Válopörök és szájról-szájra járó szóbeszédék bizonyítják, hogy a házasságtörés (nem a férfiak részéről, mert hiszen, hogy a férfi megcsalja feleségét, az természetes) olyan gyakori, mint az ut szélén a laboda. De azután meg egyszer megengedett a prostitúció, ha azt a házasság keretébe illesztik? Késsé furcsa morál.

Az urinő — ha már méltóságnak vesszük a címet — az urinő fogalma független a nem moráltól. Furcsa is lenne, hogy Sarah Bernhardt, kinek a tüzerkapitány fiát JJean Bernhardtnek hívják, nem lehet urinő, hiába van nagy szíve, finom lelke, gyönyörű világfelfogása — de urinő dr. Szabó Jánosné, mert a férjét soha nem csalta meg és mert a gyermekeinek az orrát mindig szárazon tartja.

Megszólni szokták még a színi pályát, mert a komédiások és komédiásnők (még a nemzet bálványai is) bizonyos dolgokat a nevükön neveznek. Hát a „civil” asszonyok vagy leányok? Rejtelmesség, de mégis úgy van, hogy zárdai nevelésben részesült kisasszonyok úgy beszélnek egymás között, hogy az a bizonyos huszárkáplár otthonosan érezhetné magát köriükben. A különbség legfőképpen annyi, hogy az uri kisasszonyok csak maguk között nevezik nevén a gyereket, míg a színésznők nem réstellik magukat férfikollégáik előtt. Persze, a leányos mamák ezt sohasem fogják elhinni. Minden mama szentül meg van róla győződve, hogy az ő leánya — de csak az övé! — földre szállott angyal, aki azt hiszi, hogy a férfi csak azért hord nadrágot, hogy meg lehessen különböztetni az asszonytól.

EGYHÁZAK.

— (Lelkészbeiktatás.) A budapesti evangélikus német egyház újonnan megválasztott lelkészét, Brosch kó Gusztáv Adolfot holnap, vasárnap fogják ünnepélyesen lelkészszé avatni. Az ünnepélyes aktus színhelye a Deák-téri templom lesz. A lelkész-avató istentiszteletet délelőtt fél 10 órakor tartják meg. A beiktatást Kacziány János budapesti evangélikus esperes fogja végezni és a szertartás után az új lelkész elmondja beköszöntő beszédjét.

— (A karánsebesi püspökválasztás.) A Pepoa Miklós halálával megüresedett gör. kel. román püspöki széklet október hó 4-én fogják választás után betölteni. A legkomolyabb jelöltek Muszta Filáret káptalani helynök, Mangra Vazul és Hamzsea Ágost archimandriták. Muszta Filáret ellen abból az alkalomból, hogy a közoktatásiügyi miniszter által elrendelt vizsgálat a karánsebesi tanítóképezdénél sok szabálytalanságot eredményezett, súlyos aggodalmak merültek fel, amiknek eloszlására Muszta Filáret a múlt napokban Budapesten időzött és a miniszterelnöknél kihallgatáson volt. A román egyházi körökben nagy érdeklődéssel néznek a választás eredménye elé.

— (A reformátusok nagyhete.) Hétfőn, szeptember 28-án a lelkészegyesület választmányának illese vezet be a református egyház nagyhetét, amelynek egyik legnagyobb eseménye az evangéliumi

jék, mégis csak mi válunk nevelésesekké, ha medvebört huzunk és úgy járjuk tiszteletükre az áldozati csárdást. Ha művészi magasrendűségre fejleszthetjük valami nemzeti speciálitásunkat, akkor, azívesen, megmutathatjuk. De amíg csakis speciálitás, addig rejtjük el és legfőleg titokban busuljuk vele vissza a multat.

Dohnányi és Bartók magyar muzsikáját vagy Lechner Ödön egy-két kiforrottabb magyar stílusú épületét megmutogathatjuk az idegennek, de elévült vagy éretlen dolgokkal igazán kár előhozakodni. Ha magyar szerzőt! kell opera, mért nem adjuk elő Goldmarck valamelyik operáját? Ez a dokumentálása Goldmarck magyar voltának nem is ártana hírünknek a nemzetközi kulturpiacra. És az sem, hogy vendégeink egy igazán értékes, művészi esemény emlékével távoznának tőlünk. Eredeti keletiségünk benyomása helyett azzal a tapasztalással, hogy van olyan operánk, mint bármelyik kulturvárosnak.

Emléknék is csak az marad meg, ami abszolút értékkel bír. Sokszor érzem a hálátlanság vádját, amikor azon érem magamat, hogy balkáni sötétségekhez Szerbiát idézem példának. Hiszen ott engem alig néhány év előtt, sok magyar újságíró-társammal együtt szívbéli testvérül láttak, minden jóval, puliszkával és kólóval traktáltak és én ott akkoriban meleg szívvel, „testvéresültem”. Mért hogy mindebből csak a kirívóan izléstelen „nemzeti” építkezés, a falusi nivóú színház és a rossz belgrádi közevet maradt meg az emlékezetemben?

Bayard.

Tudósok tisztelgése.

— A Nemzetközi Jogi Egyesület az udvarnál. —

Budapest, szeptember 26.

A Nemzetközi Jogi Egyesület, mely nagyfontosságú tanácskozásait tegnap befejezte, ma este abban a kitüntetésben részesült, hogy tagjait az udvar fogadta. A fogadtatást a király nevében József főherceg tartotta meg a királyi várpalota gyönyörű Habsburg-termében. A palota felső négyszögénél levő lépcső és az előrés, ugyszintén maga a Habsburg-terem is délszaki növényzettel és virágokkal dúsan és izlésesen volt díszítve, amelynek hatása a káprázató világítás tündéri fényében sem tompult. Az egyesület tagjai már fél nyolcz órakor felhajtattak kocsiikkal a várudvaron keresztül a felső négyszögél levő lépcsőhöz és a husz emberből álló koronaórség sora között bevonultak a Habsburg-terembe, melynek ajtajánál órségül két darabontestőr állott festői szépségű egyenruhájában.

József főherceg, aki a kék szalonban várta be Nepallick udvari szertartási igazgató jelentését, pontban nyolcz órakor Roskoványi szolgálattevő kamarás kíséretében a szertartási lakosztályon keresztül a Habsburg-terembe ment. A megjelentek meghajlással üdvözölték a király képviselőjét, aki elsőnek dr. Günther Antal igazságügyminiszterhez lépett és kézsorítás után néhány szót váltott vele. A miniszter ezután bemutatta a főhercegnek Sir Walter Phillimore baronet londoni főbíró, a Nemzetközi Jogi Egyesület elnökét, majd a Budapesten tartott konferencia tisztikarát: dr. Töry Gusztáv igazságügyi államtitkár, dr. Nagy Ferenc ny. államtitkár, udvari tanácsos, egyetemi tanár, dr. Brüll Ignác ügyvéd, udvari tanácsos, dr. Gavore P. párisi ügyvéd, Cassano herceg (Róma), dr. Riesser berlini titkos igazságügyi tanácsos, alelnököket és Mr. G. G. Phillimore londoni ügyvéd, dr. Thomas Baty londoni ügyvéd, dr. Szladits Károly kir. törvényszéki bíró, egyetemi magántanár, dr. Berger Miksa ügyvéd, dr. Vámbéry Rusztem kir. ügyész, egyetemi magántanár, dr. Baumgarten Nándor ügyvéd, egyetemi magántanár, dr. Wittmann Ernő ügyvéd és dr. Král Miklós kir. törvényszéki jegyző titkárokat. A konferencia tisztikarával való társalgás után a főherceg a külföldi vendégek csoportjához fordulva megszólítással tüntette ki Sanderson F. R. kairói jogtanárt, Sir H. H. Shephard londoni ügyészt, W. W. Rutherford angol országgyűlési képviselőt, Sir Thomas Barclay londoni ügyvédet, dr. W. Evans Darby angol békeegyesületi főtitkárt, Mr. R. Temperlay

newcastlei ügyvédet, W. F. Hamilton londoni igazságügyi tanácsost, dr. H. Kitada tokiói jogtudóst, Tharden J. krisztianiai bírót és Mr. G. Whitelock baltimorei ügyvédet. Végül a budapesti konferencia rendezése körül buzgólkodott három jogi egyesület képviselőivel, dr. Szivák Imre országgyűlési képviselővel, a budapesti ügyvédi kamara elnökével, dr. Nagy Dezsővel, a Magyar Jogászegylet alelnökével és dr. Szohner Lajossal, a budapesti ügyvédi kör elnökével, azonkívül Fülepp Kálmán főpolgármesterrel és Bárczy István pogármesterrel is szíves társalgást folytatott a főherceg.

József főherceg, aki magyar huszárezredesi uniformisban volt, a cerce során az egyesület elnökénél, Sir Walter Phillimore-nál a kongresszus tudományos eredményeiről tudakozódott és örömeinek adott kifejezést, hogy a külföldről és főleg Angliából oly sokan érkeztek Budapestre. Behatón érdeklődött a főherceg dr. Brüll Ignác udvari tanácsosnál a konferencia tárgyalásairól és elismerésének adott kifejezést, hogy a kongresszus budapesti ülészése alatt a magyar szakférfiak közreműködése folytán oly szép sikereket ért el. A tisztikar bemutatása során Vámbéry Rusztem egyetemi tanárhoz így szólt a főherceg:

— Az ön atyjaurát ösmertem. Ön is oly sok nyelvet beszél?

— Én csak a nyugati nyelvekkel foglalkozom, a keletiekkel nem érdemes — felelte dr. Vámbéry.

— Szívesen emlékszik még vissza a katonaságnál töltött időre? — kérdezte a főherceg, aki alatt Vámbéry mint tartalékos tiszt szolgált.

— Oh, igen, fenség — volt a felelet — hisz akkor lóháton ültem, most pedig a hivatalban vagyok kénytelen ülni.

Megszólítással tüntette ki a főherceg Gonda Béla és Fuhrmann Ferencz miniszteri tanácsosokat, valamint dr. Vio Antal fiumei ügyvédet is. A konferencia titkárainál, Baumgarten Nándor és dr. Wittmann Ernőnél is élénken érdeklődött a tanácskozások menetéről és dr. Král Miklós titkárral szemben, aki a bemutatásoknál is segédkezett dr. Günther igazságügyminiszternek, a főherceg meleg elismerés hangján emlékezett meg buzgalmáról és működéséről, amelyről alkalma volt értesülni.

— Igazán megérdemli — mondta a főherceg — hogy nagy és sikeres fáradozásaiért mindnyájan köszönetet mondjunk.

Dr. Král az elismerést az igazságügyminisztérium részéről a konferencia titkárságába beválasztott kollégáira háritotta, akik a kongresszus eredményes rendezésében őt nagyban támogatták.

A társaság csodálkozással konstátálta, hogy József főherceg mily tökéletesen bírja az idegen nyelveket, míg az angol vendégek meglepetéssel hallották a főherceg kifogástalan angol kiejtését, addig a francziák a főherceg tökéletes francia nyelvtudását csodálták. Dr. Riesser titkos tanácsossal a főherceg németül társalgott, Cassano herceget pedig olasz nyelven szólította meg.

A cerce alatt, amely egy teljes órán át tartott, a vendéglátó udvar képviselőjének, József főhercegnek szeretetreméltó közvetlensége, amelylyel a konferencia nagybecsű és közérdekű munkássága iránt való legélénkebb érdeklődés párosult, az igaz magyaros vendégszeretet szülte, szinte a feszeltség otthonias hangulatot teremtette meg. A vendégek közt frissítőket, pezsgőt, fagyaltot, sandwichet és süteményeket szolgáltak fel. Kilencz óra már elmúlt, amikor József főherceg a Habsburg-teremből távozva, visszavonult lakosztályába. Ekkor a társaság oszladozni kezdett.

Délelőtt a nemzetközi jogi kongresszus tagjait ma Saxlehner András Hunyady János keserűvízforrás-telepe látta vendégül. Tíz órakor indult a keleti pályaudvarról a kilencz kocsiából álló különvonat a kongresszus tagjaival, kik közül számosan elhozták nejeiket is. Háromnegyed tizenegykor ért a különvonat a telepre, hol Saxlehner Andor francia és magyar nyelven üdvözölte a kongresszus tagjait, kiknek nevében Hamilton kongresszusi tag, a londoni törvényszék elnöke és Nagy Ferencz ny. államtitkár válaszolt. Ezután Saxlehner Andor, Kálmán és Ödön, valamint Klinger igazgató kalauzolása mellett megtekintették a vendégek a te-

lepet. Előbb a kutak kerültek sorra, majd a gyűjtőmedencéket nézték meg a kongresszus tagjai, ezután a palacktisztító és töltő gépeket, majd a raktárakat, hol millió és millió üveg volt felhalmozva, végül a ládagyárt, hol a legújabb amerikai gépek keltettek bámulatot.

A telep megtekintése után egy remek fényes banketet adott a Saxlehner-család a kongresszus tagjainak tiszteletére. A különböző nemzetek zászlóival díszített bejárat előtt özvegy Saxlehner Andorné, leánya és menyé fogadták a vendégeket. Saxlehner Andor francia nyelven mondott pohárköszöntőt lelkes éljenzéssel fogadták mely után a különböző nemzetek küldöttei beszéltek, megköszönve a Saxlehner-család magyaros vendégszeretetét. Délután három órakor állott elő a különvónat, mely az emelkedett hangulatban lévő társaságot visszahozta Budapestre.

A kolera réme.

Budapest, szeptember 26.

A kolerahalálozások száma oly ijesztően növekszik, hogy nem győzik temetni. A beteg- és hullaszállításoknál kétségbeejtő jelenetek játszódnak le. A családtagok megrohanják a kocsiakat s nem engedik, hogy rokonaikat elhurcolják. Ennek elkerülése végett tegnap óta az összes betegszállító kocsik mellé katonaságot rendelt ki a pétervári közegészségügyi tanács.

A lakosság között még mindig erős az a hit, hogy az orvosok és a diákok terjesztik a kolera. Különösen a gyümölcskereskedők izgatnak az orvosok ellen. A rendőrkapitány hirdetését tett közzé, amelyben erős büntetéssel fenyegeti mindazokat, akik ily híreket terjesztenek.

Stolypin miniszterelnök eljár egyes középépületekbe, hogy személyesen győződjék meg arról, hogy a közegek megteszik-e a betegségek alkalmával a kellő óvintézkedéseket.

Tudósításaink a következők:

Pétervárott az elmúlt huszonnégy órában háromszáz koleramegbetegedés és százötvenhárom haláleset fordult elő. A betegek száma ezernyolczszázharminczegy.

Varsóban a Cemjew-téren összeesett Detlej Mirijow nevű diák. Bevitték a járványkórházba, állapotja igen súlyos. Az orvosok a kolera tüneteit konstátálták rajta. Detlej unokatestvére gróf Potoczki gyilkosának. Az összes iskolákat fertőtlenítették. Az elemi iskolákat és kisedővókat bezárták. A városban nyugalom van.

Párisban az Oroszországból érkezett diákokat nem bocsátják az egyetemre.

Alsókubinból jelentik: A határrendőrség erélyes intézkedéseket foganatosított az orosz kolera ellen. A többi között kitiltotta a galicziai gyümölcsöt. Kerek egészségügyi főfelügyelő intézkedések megtétele céljából ideérkezik. A határon levő Szuchahorán megvizsgálják az idegeneket.

A magyar királyi államvasutak igazgatósága megbizta dr. Tótfalussy Lajos m. kir. államvasuti főorvost azzal, hogy személyesen utazzék a határszéli állomásokra és az ottani pályaudvarokkal karöltve a legszigorubb fertőtlenítési munkálatokat lássák el, különösen az átmeneti kocsiakat, amelyek Máramaroszigeten keresztül haladnak, erős vizsgálat tárgyává tegyék s általában bő fertőtlenítéssel hassanak oda, nehogy a máv. utján a kolera behurcoltassék.

Gróf Andrássy Gyula belügyminiszter hétfőre, e hó 28-ára hívta egybe az értekezletet, melyben a kolera ellen való védekezés módzatait fogják tárgyalni. A főváros tekintettel a kolera behurcolásának veszélyére, intézkedett, hogy a Szent Gellért járványkórházat sürgősen bővítsék ki négy pavillonnal, amelynek költségét 165.000 koronában állapították meg. Ezt az építési költséget fogja a város a kormánytól kérni. Azonkívül épített a város Ó-Budán, a Bécsi-ut mentén, egy teljesen szabadon álló telektombon, fából való barakkot, amelyben járvány estén a budai betegeket fogják elhelyezni. Ha a barakkra szükség nem lesz, szükség-lakásokat fog benne berendeztetni a város.

Leleplezett rablógyilkosság.

— Nyolcz évvel később. —

Budapest, szeptember 26.

A véletlenség már igen sok jó szolgálatot teljesített a rendőrségnek, különösen az olyan esetekben, amikor a nyomozás hiábavalónak bizonyult. Most is nyolcz esztendeje mult el annak a rablógyilkosságnak, melynek a legszigorubb vizsgálat sem tudott a nyomára vezetni, ma pedig, nyolcz esztendővel később a nem várt véletlenség egyszeriben egy nagy és titokban maradt büntényről rántja le a leplet.

A rendőrség ezuttal olyan vallomást kapott kézhez, melyben egy leány rablógyilkossággal vádolja meg apját és testvérét. A nyomozó rendőrségnek mindenesetre nehéz lesz megállapítani, hogy a vallomás valóban az igazat tartalmazza-e, avagy pedig — amint a körülmények erre is rávilágítanak — nem csupán egy hisztérikus és becsapott leány közönséges boszumüve-e?

Az eset a következő:

A rendőrség egy kis zalamegyei falunak, Bonczotföldnek csendőrőrsétől tegnap a következő szövegű táviratot kapta:

Rendőrség! Budapest.

Sipos Mária Dob-utca 84. szám latt lakó szakácsnő levelet küldött nekünk, amelyben azt írja, hogy Végh József bonczotföldi lakos vesztélyére 1900-ban elkövetett rablógyilkosság tetteseit ismeri. Az ügy nyomozandó.

Bonczotföldi csendőrör.

A rendőrség, amikor ezt a táviratot megkapta, mindenekelőtt megállapítani igyekezett, hogy a Végh József-féle rablógyilkosság tényleg megtörtént-e. A rendőrségnél őrzött aktákból kétségtelenül kiderült, hogy a csendőrör táviratában szereplő tényállás megfelel a valóságnak. Végh Józsefet, egy bonczotföldi gazdálkodót 1900. őszén — a napot még nem állapíthatták meg hitelesen — körülbelül alkonyatkor ismeretlen tettesek Bonczotföld határában meggyilkolták és kirabolták. Az akkori nyomozás nem tudott a tettesek nyomára akadni. A vizsgálat során letartóztatták ugyan id. és ifj. Sipos György bonczotföldi gazdálkodókat, de a gyanúsítottak erősen tagadtak s bizonyítékok hiányában szabadon kellett ereszteni őket.

Ennek alapján a rendőrség Sipos Máriát, aki a Dob-utca 84. számú házában lakik és szakácsnő, ma délelőtt beidézte s Koródy M. Béla rendőrfogalmazó vallatni kezdte. Sipos Mária a következőket mondotta jegyzőkönyvébe:

— Az apámat id. Sipos Györgynek hívják s gazdálkodó Bonczotföldön. A testvérem ifj. Sipos György lakatos-segéd, aki Budapesten lakik, a Váci-ut 13. számú házában s közös háztartásban él valakivel. Én már régóta elszakadtam az otthonról s csak levéllel szoktuk felkeresni egymást a családdal. Nemrégiben még gyakran küldtem haza pénzt megörzés végett az apámnak. Most, az utóbbi hetekben szükségem lett volna erre a pénzre s többször irtam haza az apámnak, hogy küldje el. Nem küldte el, ellenben feljelentett engem — zsarolásért. A bíróság megszüntette ugyan az ügyet, de ekkor meg a bátyám támadt reám s megvádolt engem, hogy kabátot loptam. Nem igaz persze. Nem is tudtam bizonyítani. Én meg nem hagyom a jussomat s mert dühössé tettem és üldöznek, hát kikiáltom az egész világba, hogy az apám és a testvérem — gyilkosok, közönséges haramiák. A gyilkosságot ez előtt nyolcz évvel követték el.

— Emlékszem tisztán, ősszel volt, már alkonyodott, amikor a szomszédunkban lakó Végh József gazdálkodó bekiáltott az udvarunkba apámnak, hogy nem tart-e vele: a vásárra megy. Az apám nem készült el a menésre, különben is úgy látszott, hogy eső lesz, azt mondta, hogy otthon marad. Erre Végh is kijelentette, hogy akkor ő sem megy és megindult a földeken át hazafelé.

— Az apám és a bátyám tudták jól, hogy Véghnek sok pénze lehet, ha a vásárra akart menni.

— Egy pillanatig tartott csak; a szemük összevillant, az apám bárdot vett magához, a bátyámmal éles mészároskés volt s egyszerre eltűntek hazulról. Hirtelen nem gondoltam senmij rosszra. Néhány

perc múlva a kukoriczás felől éles, vérfagyasztó sikoltást hallottam. Arrafelé rohantam, ahonnan a hangot hordta a szél. Nem messze a lakásunktól, közel a Zala vizéhez, földhöz szegezte lábaimat a réműlet. Láttam, amikor az apám egy terhet czipel az árok felé és bedobja oda. A bátyám a bárdot és a mészároskést, amelyekről még csepegett a vér, vette magához, a Zala vizéhez rohant és behányta a vízbe. Mindez egy pillanat alatt történt. Még nem is ősudtam fel egészen a réműletből, amikor az apám már meg is járta a lakásunkhoz vezető utat, egy kapát hozott magával, árkot ásott a Zala vize mellett és valamit elrejtett az árokba. Mindjárt egészen világos lett előttem minden. Tudtam, hogy az apám és bátyám azért rohantak el hazulról, hogy leüssék Véghet és elrabolják tőle a pénzt. Az árokba dobott holttest a Végh holtteste volt s amit az apám elásott, — bizonyosan — a pénze.

— A holttestet megtalálták az árokban. A csendőrök vizsgálni kezdték s elfogták az apámat is, meg a bátyámat is. Sokáig tartott a vizsgálat — engem nem bántottak, mert még kis leány voltam — s végül is hazakerültek mind a ketten. A bírák úgy mondták, hogy nincsen bizonyíték ellenük.

— Amikor az apám kiszabadulása után hazatért, az volt az első dolga, hogy ásót vett magához, elment a Zala mellé és kiást a földből a pénzt. Lehetett vagy négy-ötszáz forint. Engem ütött, vert, noha nem hitte el, hogy én tanúja voltam az egésznek. A lelkiismeretemet nagyon bántotta ez a szörnyűségi történet, de nem tudtam semmit sem tenni — az apám és a bátyám ellen. Most, hogy a keserűség bánt, mert a pénzem is odaveszett, a lelkiismeretem sem tiszta, hát kipakkolok mindennel. Legyen a törvénynek igaza.

Sipos Máriának ez a vallomása, amely egy szörnyűségi büntettről látszott lerántani a leplet, természetesen gyors intézkedésre sarkallta a rendőrséget. Koródy M. Béla rendőrfogalmazó délután két óraker detektiveket küldött Sipos Györgynek a Váci-ut 13. sz. alatt levő lakására, hogy — mint az egyik gyanúsítottat — előállítsák. A detektivek késő délután be is hozták a delinkvenst, akit testvére vallomása szerint, szörnyű bűn tudata terhel. A rendőrfogalmazó néhány percnyi kihallgatás után, amely mindössze a szokásos formásokra terjedt ki, ifj. Sipos Györgyöt előzetes letartóztatásba helyezte. Részletes kihallgatása csak akkor lesz, ha a bonczotföldi csendőrség jelenti, hogy a budapesti rendőrség intézkedése szerint letartóztatta a gyilkostárs apát és feleségét is és a vallomásokról felvett jegyzőkönyveket is megküldi.

Mindenesetre lázas türelmetlenséggel lehet várni ennek a már-már eltemetettnek hitt rablógyilkossági ügynek további fejleményeit. A rendőrség egyelőre abban az irányban kutat, hogy lehet-e teljes hitelt adni Sipos Mária vallomásának, s nem-e egyszerűen a boszu sugallta neki, hogy ilyen rettenetes váddal illesse legközevtebb hozzátartozóit.

TÁVIRATOK.

Közgazdasági táviratok.

		szept 25	szept. 26.
New-York.	B u z a	locobuza 109 ¹ / ₂	109 ¹ / ₂
		szeptemberre 110 ³ / ₄	110 ³ / ₄
		decemberre 110 ³ / ₄	110 ³ / ₄
T e n g e r i		szeptemberre 85 ¹ / ₂	86
		decemberre 77 ³ / ₄	77 ³ / ₄
C s i k a g ó.	B u z a	szeptemberre 100 ³ / ₄	100 ³ / ₄
		decemberre 101 ¹ / ₂	101 ¹ / ₂
	T e n g e r i	szeptemberre 79 ¹ / ₂	79 ¹ / ₂

New-York, szept. 26. Gyapot New-Yorkban helyben 9.40 (9.40 tegnap), gyapot októberre 8.95 (9.02), gyapot decemberre 8.73 (8.73), gyapot New-Orleansban helyb. 9¹/₁₆ (9¹/₁₆), petroleum stand withe New-Yorkban 8.50 (8.50), petroleum Stand white Filadelfiában 8.45 (8.45), petroleum Refined in Cases 10.90 (10.90), petroleum Credit Balances at Oil City 1.78 (1.78).

Csikagó, szeptember 25. (Zárlat.) Zsir szeptem. 10.22 (tegn. 10.17), zsír októberre 10.22 (tegnap 10.17), szalonna short clear, 10.37 (tegnap 10.37), sertésbűs októberre 15.25 (tegnap 15.25)

Franciaország árpatermése.

Páris, szeptember 26. Az ezévi árpa- és zabtermés a földmivelésügyi minisztérium becslése szerint a következő: Árpát körülbelül 726.363 hektárnyi területen vetettek (a mult évben 712.863). Termett 14,302.113 hektoliter (15,168.100), vagyis 029.985 métermázsa (9,781.980). Zabbal bevetett terület körülbelül 3,879.606 hektár (3,870.956) termése 101,205.280 hektoliter (107,089.903), vagyis 48,238.318 métermázsa (51,196.453).

Berlin pénzpiacza.

Berlin, szeptember 26. (Saját tudósítónktól.) A mai tőzsdén azt híresztelték, hogy új bank van alakulóban villamossági vállalatok finanszírozására. — A birodalmi bank központi választmányának mai ülésén Glasenapp alelnök kifejtette, hogy az intézet statusa kedvezőbb, semmint volt a mult év hasonló időszakában szó sem lehetett s a birodalmi bank reméli, hogy hosszú ideig fenntarthatja a mostani kamatlábat. — A Deutsche Bank közgyűlése hétfőn lesz s azon fogják előterjeszteni a mérleget. — A Gelsenkircheni bányászati részvénytársaság felügyelő bizottsága ma ülést tartott. A részvénytőke emelése nem volt napirenden, de a jelentés kiemelte, hogy az igazgatóság számításba vette a társaság anyagi eszközeinek növelését.

Lefülett szélhámos.

— Aki a rendőrséget akarta megszarolni. —

Budapest, szeptember 26.

Néhány héttel ezelőtt több oldalról fellejtést tettek a rendőrségen egy szélhámos ellen, aki dr. Meskó és dr. Aczél rendőrkapitányok, továbbá Emek és Sárközi detektivek nevét használva, vakmerő csalásokat követett el. A körmönfont szélhámos figyelemmel kísérte a lapokat és ha olvasta, hogy itt vagy ott betöréses lopás történt, pár nap múlva megjelent az illetőnél. Igazolta magát és előadta, hogy az ellopott tárgyakat ebben és ebben a zálogházban megtalálták. A nyomozás érdekét előmozdítaná, ha azokat kiváltanák. Addig beszélt, a míg a károsultaktól a meghatározott összeget megkapta. Aztán nyugtát állított ki róla és meghagyta, hogy addig ne nyugtalanokdianak, amíg a rendőrség nem értesíti őket.

Ily módon igen sok embert megkárosított.

A rendőrség széles körben nyomozást indított. bár az első perctől kezdve Theimer Adolf harminczhárom éves czukrárszegedét gyanúsította, aki 1897-ben hasonló csalások miatt törvényszék előtt állott. Báró Splényi Árpádnak adta akkor ki magát és előkelő magnásokat zsarolt meg. Theimer csak pár hónappal ezelőtt szabadult ki a lipótvárosi börtönből, ahol hat évi fegyházbüntetést töltött ki.

Ahogy kiszabadult, jelentkezett Krecsányi Kálmán rendőrtanácsosnál, a detektívosztály főnökénél és előadta neki, hogy óriási hajlamot érez magában a titkosrendőri működés iránt és kérte a tanácsost, vegye fel. Krecsányi határozottan elutasította az embert, aki pár hónapig mit sem hallott magáról.

Tegnap azonban levelet küldött a főkapitánynak és abban előadta, hogy rendkívül sok olyan dolgot tud, aminek a rendőrség jó hasznát vehetné most, amikor a spanyol király Budapestre jön. Elmondaná ezeket, ha a főkapitány pénzzel segíti őt és közbenjár, hogy csalásaiért mindössze két évet kapjon. Ha tizezer forintot takarékba tesz az ő számára úgy, hogy azt szabadulása alkalmával fölveheti, rendkívül fontos dolgokat mond el. Ha a főkapitány elfogadja ajánlatát, értesitse őt a „Magyarország” apróhirdetése között.

Azonban nem volt türelme várni. Ma személyesen megjelent a főkapitánynál és előadta, hogy mikor Pécsről Budapestre jött a vasuton, két spanyol anarchistával utazott együtt, akiknek beszélgetését kihallgatta, sőt egy iratesomót is elemelt tőlük. Ezt az iratesomót egy barátjánál hagyta.

A detektivek, akik a kalandos mesének végére jártak, kiderítették, hogy ebből egy szó sem igaz, az egészet a rendőrség megtévesztése érdekében észlelte ki. A körmönfont szélhámóst letartóztatták.

UJDONSÁGOK.

NAPIREND. Naptár. Vasárnap, szeptember 27. — Róm. kat.: D. 16. Kozma D. — Prot.: D. 15. K. Demj. — Görög-ország: szept. 14. E. 15. Felm. — Zsidó: Tisri 2. Ros Hasonah. — A nap két reggel 5 óra 54 perczkor, nyugszik d. u. 5 óra 47 perczkor. — A hold két reggel 7 óra 27 perczkor, nyugszik d. u. 6 óra 41 perczkor.

A miniszterek nem fogadnak. — Lóverseny d. u. 2 órakor.

A Nemzeti Szalon őszi tárlata nyitva. Belépő-díj 1 korona. — A Józsa-kiállítás ünnepélyes megnyitása a Könyves Kálmán Nagymező-utcai szalonjában. — Az Uránia Kigő-téri szalonja nyitva. Belépődíj 20 fillér. — Nemzeti Múzeum összes tárlai nyitva. — A Szépművészeti Múzeum nyitva. — A Mezőgazdasági Múzeum nyitva. — A Néprajzi Múzeum nyitva. — A Fővárosi Múzeum nyitva. — Az Iparművészeti Múzeum nyitva. — A Történelmi Képcsarnok nyitva. — A földtani intézet muzeuma nyitva. — A Közlekedési Múzeum nyitva. — A Széchenyi-Múzeum zárva. — Az aquincumi múzeum nyitva egész nap. — A Technológiai Iparmúzeum nyitva. — A pedagógiai könyvtár nyitva. — Az Erzsébet-Múzeum nyitva. — A fővárosi könyvtár nyitva. — A többi múzeumok és nyilvános könyvtárak zárva. — A múzeumok, képtárak, kiállítások és nyilvános könyvtárak rendszerint délelőtti 9 óráig vannak nyitva.

— **Lapunk mai száma** 54 oldal. E számhoz olvasóink az Egyetértés Vasárnapját, e mellékletünk négy oldalas mutatószámát és lapunk előfizetési felhívását kapták.

— **Az „Egyetértés Vasárnapja“** ezen a héten is rendkívül érdekes és változatos tartalommal jelent meg. Képeink az utolsó hét legnagyobb eseményeit s legaktuálisabb embereit mutatják be. Első két képünk a bolgár fejedelmi fogadtatás két kimagasló mozzanatát ábrázolja. Közöljük a Láncki Ilka, Fráter Loránt, Fráter Lorántné, Márkus Miksa, Orville Wright, Bogdanovics Luczián, Erős Lajos arczképét; egy hatalmas, egész oldalt betöltő képet a berlini újságíró kongresszus szereplő egyéniségeiről. Ezekon kívül van képünk Láncki Ilka ravataláról, a párisi telefonközpont égéséről, a veszprémi hadgyakorlatokról, a berlini interparlamentáris konferenciáról. A szövegrészben Relle Pálnak van egy finom művészettel megírt novellája, melyhez a külföldi irodalom szebbnél-szebb dolgozatai sorakoznak.

— **Udvari bál.** Október hó 1-én udvari bál lesz. Az udvarnagyi hivatal e célra a meghívókat a mai napon küldötte meg a képviselőháznak, melynek nagyirodája szolgál utján azonnal kézbesítette azokat az országgyűlési képviselők budapesti lakásaira. Minthogy azonban a fővárosban nem idős képviselők meghívói e hó 29-én az udvarnagyi hivatalhoz visszaküldendők, a képviselőház nagyirodája ez uton kéri fel a jelenleg vidéken tartózkodó, de az udvari bálon résztvenni óhajtó képviselőket, hogy ezt a szándékukat legkésőbb e hó 28-ig a képviselőház nagyirodájával levélben tudatni sziveskedjenek, mert ellenkező esetben meghívóik visszaküldetvén, az udvari bálon részt nem vehetnek.

A magyar udvarnagyi hivatalból meghívó érkezett a főrendiház tagjai részére az október hó 1-én tartandó udvari bálra olyan felhívással, hogy az igénybe nem veendő meghívókat e hó 29-én délig küldjék vissza. A főrendiház háznagyi hivatala felkéri a főrendiház tagjait, hogy meghívójukat a jelzett időpontig a főrendiház háznagyi irodájában vegyék át, vagy sürgőnyileg tudassák, kívánják-e annak visszatartását. Ha e hó 29-ig a főrendiház tagjaitól a háznagyi hivatal értesítést nem kap, az igénybe nem vett meghívókat folyó hó 29-én a háznagyi hivatal visszaküldi a magyar udvarnagyi hivatalnak.

— **Kitüntetések.** A király dr. Zsembery Istvánnak a Ferencz József-rend lovagkeresztjét, dr. Hindy Zoltánnak pedig a koronás arany érdemkeresztet adományozta, a főiskolai jótékonyági ügy szervezéseért és vezetéséért.

— **Lipót bajor herceg Budapestén.** Lipót bajor herceg hétfőn délelőtti tíz óra 50 perczkor a nyugati pályaudvaron Budapestre érkezik és a királyi várpalotába hajtát, ahol a krisztinavárosi szárnyban fog lakni. Lipót herceg innen egy udvari vadászszal Gödöllőre utazik, ahol hosszabb ideig fog maradni.

— **A spanyol király fogadtatása.** A spanyol király október hó 1-én, délután három órakor fog a nyugati pályaudvaron külön udvari vonattal megérkezni. Fogadtatására vonatkozólag a következőkben történt intézkedés: A külön udvari vonatot Marcheggtől kezdve Kotányi Zsigmond, udvari tanácsos, a m. kir. államvasutak forgalmi igazgatója, Décsy Lajos balparti üzletvezető, Lendvay Márk és Steiszkál József főfelügyelők, valamint Vinkler József főmérnök vezetik. A nyugati pályaudvaron a spanyol királyt Ludvig Gyula v. b. t. t., a m. kir. államvasutak elnökgazgatója, államtitkár, Daróczy Rezső, a nyugati pályaudvar főnöke, Haviár György, Meszinger József állomásfőnökhelyettes fogadják. A pályaudvart már két órakor elzárják s csak jeggyel lehet belépni. Megjelenik a fogadtatásnál Fülepp Kálmán főpolgármester, Bárczy István polgármester és dr. Boda Dezső főkapitány is. A pályaudvarnál a spanyol király nevét viselő 38-ik gyalogezred százada fog sorfalat állani, míg a pályaudvartól a várig a budapesti helyőrség gyalogsága vonkordont.

— **A német császár trónörökösünk birtokán.** Adtunk hírt róla, hogy Vilmos császár az elzászi hadgyakorlatok alkalmával megígérte Ferencz Ferdinánd trónörökösnek, hogy az ősszel vadászati kirándulást tesz a trónörökös eckarstani birtokára. Mint most a berlini lapok beavatott helyről értesülnek, a látogatás nem október végén, hanem csak november elején lesz. A berlini lapok most arról is közölnek részleteket, hogy milyen módon történt Vilmos császár meghívása. A legutóbbi német hadgyakorlatok alkalmával a trónörökös sokat mesélt a császárnak eckarstani vadászterületéről és annak gazdag vadállományáról. A császár ekkor azt a vágyát fejezte ki, hogy bárcsak vadászhatnék egyszer ilyen gazdag területen; a trónörökös erre rögtön meghívta a császárt és Vilmos a meghívást elfogadta. A német császár ez utja alkalmával nem fogja Bécest érinteni, hanem a Nordbahnon fog Günsendorfig utazni, ahonnan a trónörökös automobiljával Stadlaun és Orthon át Eckarstan-kastélyba megy. A trónörökös neje, Hohenberg hercegnő aligha fogadhatja Vilmos császárt, mert épp abban az időben örvendetes családi eseménynek néz elébe.

— **Uj udvari tanácsos.** A királynak kegye, aki a minap dr. Bochkor Károly, tudomány egyetemi tanárt m. kir. udv. tanácsosává kinevezte, ezuttal igen érdemes férfit ért. Dr. Bochkor több mint három évtizeddel ezelőtt vagy ötven hallgatóval vette át az államszámviteltan tanszékét, holott most erre a tárgyra 500-nál több hallgató iratkozott be. Tankönyve az államszámviteltanról uttörő volt nálunk. Dr. Bochkor igen áldásos közgazdasági tevékenységet is fejtett ki: a szövetkezeti központi bank alapításával, a szövetkezeti kötelék megteremtésével és a krízis alatti bátor állásfoglalásával több mint egy kisebb intézetet mentett meg a végpusztulástól és a kisemberek ezreit ezzel hálára kötelezte. Közigazgatás tanítása terén egyenesen tekintély. Sokoldalú tevékenységének jól kiérdemelt jutalma a legújabb kitüntetés.

— **Kitüntetett katonák.** A Ferencz József-laktanyában ma délelőtti ünnepély folyt le. Ma osztották ki ugyanis a kitüntetett tisztek között érdemeleiket és ennél az ünnepélyes aktusnál nemcsak a honvédekre, de a közös hadsereg is nagy számmal képviselte magát. Délelőtti a katonai diszszázad előtt nagysólymossai Konecz Henrik ezredparancsnok szép beszédet intézett a legénységhez és a kitüntetettekhez. Azután kiosztotta az érdemrendeket. Suljovszky alezredes és Papházy százados a katonai érdemkeresztet, Vargha Mór százados, a kiegészítő parancsnokság első tisztje a Ferencz József-rend lovagkeresztjét, Mayer és Porintos századosok, dr. Jármy ezredorvos a katonai érdemkeresztet, Fazekas őrmester a koronás ezüst érdemkeresztet kapta. A kitüntetések szétosztása után a diszszázad elvonult a kitüntetettek előtt. Vargha Mór százados a Ferencz József-rend lovagkeresztjét tizenöt évi példás szolgálatának elismeréséül kapta. Varghát kiváló katonai képességei és szeretetreméltó egyénisége miatt tisztjársai és a legénység őszinte szeretettel és becsüléssel övezte. Délután a kitüntetettek tiszteletére a tisztí étközben lakoma volt.

— **A spanyol király Párisban.** A spanyol király pár Allen de Salazar külügyminiszter kíséretében, San-Sebastianból Párisba utazott. A spanyol király pár Budapestre már október 3-án visszautazik Bécsbe, ahol Frigyes főherceg palotájában száll meg. A spanyol király október 4-én kisebb kísérettel, vel Drezdába utazik, ez a látogatás azonban csak rövid ideig tart, mert a király október 6-án ismét visszatér Bécsbe. A királyné nem kíséri el férjét Drezdába, hanem Bécsben várja meg visszaérkezését. — Párisból jelentik, hogy a spanyol királyi pár szombat este érkezik a városba, ahol vasárnap estig marad és akkor utaznak el Münchenbe, onnan pedig Budapestre.

— **Gróf Czirákyt szerencsétlenség érte.** Gróf Cziráky Józsefet, aki ez idő szerint vaszari birtokán tartózkodik, ott tegnap vadászat közben baleset érte. Mikor a gróf kocsi akart szállni, kezében tartott fegyvere, amely őzpótára volt töltve, elsült és a töltés egy része felső balkarjába hatolt. A megsebesült gróft szolgája résztesítette első segélyben, kimosta a sebeket s aztán bekötözte és a kocsi a körülbelül egy óra járásnyira lakó orvoshoz hajtattott gazdjával. Az orvos két ólomgolyót távolított el a sebből s azután kötést alkalmazott rá. A gróf állapota kielégítő.

— **Morris Rosenfeld Budapestén.** Morris Rosenfeld, a hírneves zsargon-költő, október hó 14-én Budapestre jön és felolvasást rendez a Royal-szálló nagytermében. Rosenfeld, aki most európai köruton van, egy csomó új költeményét fogja bemutatni. Eddig New-Yorkon kívül Londonban, Karlsbadban, Cernovitzban, Lembergben, Berlinben stb. járt s mindenütt nagy óvációval fogadták és értékes ajándékokkal halmozták el. A szimpátiás költő iránt, aki világhírdalmát oly gyönyörűen tudja lantján megszólaltatni, nálunk is rendkívül nagy az érdeklődés.

— **Október hatodika.** Az aradi vértanúk kivégzésének ötvenkilencedik évfordulóját a hagyományos kegyelettel ünneplik meg az idén is a fővárosban. A ferenczrendiek belvárosi templomában október 6-án, kedden reggel kilencz órakor rekviemet mondanak gróf Batthyány Lajos, a vértanu miniszterelnök lelkiüdvéért, utána pedig tíz órakor ünnepi gyászistentisztelet lesz az aradi vértanúk emlékezetére. A templomban testületileg jelennek meg az öreg honvédek, az orsz. függetlenségi és 48-as párt tagjai, valamint az egyetemi polgárok. A kóruson az egyetemek énekkara fogja a gyászdalokat énekelni.

— **A „Ne temere“ ellen.** A nagykárolyi ev. ref. egyház megye tegnap tartotta Mátészalkán Berey József esperes és Kacsón Károly, világi elnök elnöklésével őszi rendes közgyűlést. Kiss Áron püspök és Vályi Bertalan tanügyi biz. elnök emlékélt jegyzőkönyvileg megörökítették. A „Ne temere“ ügyben elhatározták, hogy az egyház-megye a konvent utján tiltakozását fejezi ki.

— **A Lasker—Tarrasch-mérkőzés.** Münchenből jelentik lapunknak: A világbajnok versenyben ma folytatták a kétszer félbeszakított tizenegyedik játszmát. Ma a mérkőzés három óra hosszáig tartott. Tarraschnak sikerült az ellenséges királyt az utolsó vonalra szorítani s eleinte nyeresre állott, azonban Lasker a döntő helyzetben bebizonyította, hogy legjobb esetben csak remisre érhet el ellenfele. A 118-ik lépés után remisre adták a játékot s így a verseny állása: Lasker 7, Tarrasch 3, remis 4. Hétfőn fogják játszani a tizenötödik partit, amely döntő lesz.

— **Konfliktus Zeppelin és Gross őrnagy között.** A németek ezidőszertí két nagy büszkesége, gróf Zeppelin és Gross őrnagy, mindkettő előharcos a levegő meghódításának, hír szerint konfliktusba keveredett egymással. Ennek a konfliktusnak az a kiinduló pontja, hogy Zeppelin, mint ismeretes, egy Schwartz nevű magyar mérnök-től plagizálta el találmányát. Egy társaságban legutóbb szóba került ez a dolog és Gross őrnagy, aki szintén jelen volt, Zeppelin léghajójáról nem éppen a legnagyobb elismeréssel nyilatkozott. Zeppelin, aki néhány nap óta Berlinben időzik, megorrolt s összeveszett az őrnaggyal. Hír szerint az összekocczanásból lovagias ügy lesz.

— **Korvin főhadnagy Budapestén.** Különböző vizsontagságok után végre megérkezett Korvin főhadnagy Budapestre, nevezetes motorcsónakián. Eredetileg már e hónap 14-én akarta megtenni útját a Dunán, Bécsből Budapestig, de akkor azt egy csapartörés következtében el kellett halasztania. Később az a hír terjedt el, hogy a motorcsónak ki sem mozdult Bécsből és pedig azon a fatális okon, mert a főhadnagy egy hitelezője lefoglalta. Tegnapelőtt délután végre utnak indult Bécsből, de útja ismét félbeszakadt, mivel a csónak Komárom közelében homokzátonyra jutott. Utját csak tegnap délután folytathatta, amikor végre szerencsésen megérkezett Budapestre. Daczára azon körülménynek, hogy a szabályozása a bécs-komáromi szakaszon sok kivánni valót hagy hátra, a motorcsónak ezt a távolságot két óra 25 perc alatt tette meg. Komáromtól idáig pedig két óra alatt; igaz, hogy ezen a szakaszon már bizonságosabb a hajózás. Hvenformán tehát a Bécs és Budapest közti, a Dunán való távolságot négy és fél óra alatt tette meg, ami bizonyára feltűnő rekordja a vizen való közlekedés gyorsaságának. Az itt való kikötése azonban nem járt minden nehézség nélkül; a part magassága következtében nem egyhamar talált alkalmas kikötőt, míg végre az Erzsébet-híd melletti uszodánál megállapodhatott. Az érdekes vízi jármű a Duna balpartján van kikötve, az uszodához erősített kötélén. A csónak az által tűnik fel leginkább, hogy voltaképpen nem is csónak, amennyiben nem merül a vízbe; egy sik deszkafelület, mely a vizen és nem a vízben uszik. Mindazonáltal nem merül alá. E csónak szerkesztésénél azt az elvet szem előtt tartották, hogy a víz tömegével szemben minél kevesebb ellentállása legyen. A csavar, melyet tizenkét lóerejű motor hajt, ellentétben a szokásos hajócsavarokkal, nem vízszintes tengelyre van szerelve, hanem vízszintesre. Ez által a forgásban levő csavar nemcsak előre, hanem felfele is taszítja a járművet, miáltal annak a vízzel való érintkezése a minimumra redukálódik és így a víz ellentállása a lehető legcsekélyebb lévén, a jármű gyorsasága lényegesen fokozódik. A csónakon két személy foglalhat helyet, a gépész és a kormányos. Az érdekes motorcsónaknak, mely a „Ricochet” nevet viseli, természetesen sok nézője van. Egy újságíró beszélgetést folytatott Korvin főhadnaggyal, aki elmondta, hogy Bécsből, de kivált Pozsonytól kezdve Komáromig roppant nehéz volt az útja a sok homokzátony miatt. Komáromnál eltört a csavar. Szerencsére egy másik csavart is hozott, amelyet aztán felszerelt a csónakra és így nagyobb baj nélkül folytathatta útját. Komáromtól Budapestig kifűnőnek mondja az utat. Kijelentette még, hogy jövőre olyan csónakot készít, melynek motorja nem tizenkét, hanem ötven lóerejű. Ennek a sebessége is nem 50—55, hanem legalább 70 kilométer lesz majd. Ezzel az új motorcsónakkal ismét Budapestre jön, de nem Bécsből, hanem Párisból. Utvonala ez lesz: A Szajna, a Marne, a Rajna és onnét a Duna. Kísérleteit csakis sportszerűnek tartja, elárulta azonban, hogy e kísérletei egy repülőgép tervéhez szolgálnak előtanulmányul. Az újságírónak arra a kérdésre, hogy a motorcsónak sebességét nem csökkentik-e az, ha felfelé, vízfolyás ellenében megy vele, azt felelte, hogy csak igen kevésbé, mert hiszen csónakja nem a vízben, hanem a vizen uszik. Korvin főhadnagy harmincz éves, hercules természetű, elegáns megjelenésű és kedves modoru férfi. Két napig marad Budapestén.

— **Minna Cauer asszony Budapestén.** Németország szellemi életének egyik legkiválóbb alakja, Minna Cauer asszony október elején Budapestre jön, mely alkalommal a Feministák Egyesületében nyilvános előadást fog tartani. Cauer asszony Frigyes császárné felolvasója volt és arról híres, hogy a mostani német császár anyjának közismert feminista hajlamait gyakorlati megnyilatkozásra is bírta. Budapesti előadását nagy érdeklődéssel várják.

— **Fiumei tisztviselők a vasárnapi munkaszünet érdekében.** A Fiumei Kereskedelmi és Magántisztviselők Egyesülete holnap vasárnap, déli 12 órakor nagygyűlést tart a következő tárgysorozattal: Az igazgatóság jelentése az ipari munkások vasár- és ünnepnap munkaszünetéről szóló új törvénytervezetről és egy határozati javaslat előterjesztése. Jelentés és állásfoglalás a végrehajtási novella ügyében.

— **A berlini sajtókongresszus.** A nemzetközi sajtókongresszust ma délben berekesztették Berlinben. A kongresszus utolsó ülésén a románok részéről Prokopil súlyos támadást intézett Magyarország ellen, amelyikben azt fejtegette, hogy Magyarországon nincsen sajtószabadság, mert a nemzetiségi újságírókat állandóan üldözik politikai véleményükért. A magyarok ma — az elnökséghez benyújtott memorandumokban tiltakoztak ez ellen az örvtámadás ellen. Memorandumukban kifejtették, hogy Magyarországon a legteljesebb sajtószabadság uralkodik, mert a sajtóperekben független bírák ítélkeznek s a kormányok soha sem szokták az igazságszolgáltatást politikai szempontokból befolyásolni. A románok nyilatkozni akartak a magyarok memorandumára, az elnökség azonban ezt megakadályozta.

— **Eulenburg.** Berlinből jelentik a Magyar Távirati irodának: A kamarai bíróság második büntető tanácsa az Eulenburg herceg szabadlábura helyezésére vonatkozó döntést megsemmisítette és a szabadonbocsátást százezer márka biztosíték lefizetését tette függővé.

— **Sándor király hagyatékát elárverezik.** A belgrádi újságok ma érdekes hírdetést tesznek közzé. Egy belgrádi ügyvéd eladásra kínálja a meggyilkolt Sándor királynak ingatlanait. Közvetítők ki vannak zárva s a vevők csak készpénz fejében kaphatják meg az egyes házakat, háztelkeket és földbirtokokat.

— **Koch Róbert a tüdővészről.** Filadelfiában nemzetközi kongresszus ülészik most a tüdővész ellen. A kongresszus egyik ülésén Koch Róbert tanár is tartott előadást. A lepra vizsgálatának legújabb eredményeiről számolt be, azután áttért a tüdővész ellen való védekezésre és kijelentette, hogy a tüdővész-ellenes küzdelemben nagy fontossága van a kezdő stádiumban levő betegek szanatóriumi kezelésének és a nagybetegek elkülönítésének, ha a családjuk körében élnek.

— **A Társadalomtudományi Társaság előadó ülése.** A Társadalomtudományi Társaság saját helyiségében (IV., Károly-körút 14. II. em.) e hó 28-án, hétfőn este 6 órakor előadó ülést tart, melynek tárgya: Ludwig Gurlitt professzor előadása „Schule und Gegenwartskunst” (Iskola és a jelen művészete) czimmel. Vendégeket szívesen lát az elnökség.

— **Megnyílt föld Aknaszlatinán.** Aknaszlatinát nagy veszedelem fenyegeti. A nagy bányaközség alá van aknázva, minthogy öt óriási sóbánya terül el alatta. Annak idejében közöltük, hogy a Kunigundabányába a Tisza betört s így egy óriási sóterület tele van vízzel. Ez süppedékké tette a talajt s gyakoriak is Aknaszlatina határában a földcsúszások. Ilyen földcsúszás történt tegnap is és kicsi híjja, hogy emberélet nem esett áldozatul ennek a süppedésnek. Weisz Samu nevű aknaszlatinai szatócs a Pável-sósfürdő közelében levő mezőségen legeltette teheneit, egyszerre eltűnt szeméi elől az egész csorda. A teheneket elnyelte a föld. Mintegy tizenöt méter mély nyílás tátongott előtte. Weisz még idejekorán elmenekült s így a réműleten kívül nem esett semmi baja. Az újabb süppedés nagy ijedelmet keltett a bányász nép körében, amelyet állandóan rettegetésben tartanak a gyakori bányaomlások. A Tisza vize mindjobban tör a bányák ellen s a községet állandóan fenyegeti az a veszedelem, hogy elnyeli a föld.

— **A legutóbbi nagy vasúti katasztrófia.** Adtunk hírt róla, hogy a Northern Pacific-vasut mentén nagy katasztrófia történt. St.-Paulból érkezett távirat erre vonatkozólag újabban ezeket adja hírül: A Northern Pacific-vasut itteni irodájához érkezett jelentés szerint a Youngspoint mellett szerencsétlenül járt vasut a Chikágo Burlington Quincey vasutársaságé volt, amely Youngspointnál a Northern Pacific sinezetét használja. A halottak száma tizenkilencz. Sokan megsebesültek. A szerencsétlenül járt vasut romjai kigyuladtak.

— **Meghalt, miközben misét szolgáltatott.** Megrendítő halálesetről ad hírt egy máramarosszigeti távirat. Juliaszovits Antal ökörmezői görög katolikus esperes ma reggel mise közben hirtelen rosszul lett s néhány perc múlva meghalt. A hetvenhárom éves embert szívszékhűdés ölte meg. Tragikus sorsa mély részvétet kelt rutén hivei körében, akik a derék magyar érzelmű esperest nagyon szerették.

— **Kórházak felavatása.** A király védősége alatt álló egyetemek kórházát október hó negyedikén, az uralkodó nevenapiján avatják fel ünnepélyesen és nyomban át is adják rendeltetésének. A fölavatáson a királyt József főherceg, a kórház védőhelyettese fogja képviselni, aki egész udvari kíséretével jelen lesz az ünnepélyen. Az egyetemek kórháza az általános egyetemi segélyegyletnek és az egyetemek kórházegyletének az Üllői-ut 22. szám alatti háromemeletes palotájában nyert elhelyezést egyetemben a diákothonnal, amelyet már meg is nyitottak. A kórházban most javában folynak a berendezési munkák, amelyekkel a fölavatás idejéig teljesen elkészülnek. — Az Üllői-uti egyetemi orvoskari telepen most elkészült új szemészeti klinika ünnepies felavatását még az idei őszön megtartják. A felavatáson gróf Apponyi Albert vallás- és közoktatásügyi miniszter is jelen lesz.

— **Nemzetközi táviró- és telefon-kongresszus.** A nemzetközi táviró- és telefon-adminisztrációk ma délelőtt tíz órakor folytatta tanácskozásait a Magyar Mérnök- és Építész-Egyesület klubhelyiségében. A tanácskozást Kolossváry Endre műszaki főigazgató, a kongresszus elnöke és O'Meara W. A. J. főmérnök (Anglia), a kongresszus alelnöke vezették. A mai napon Purvens (Anglia), Mirabelli (Olaszország) és Hill (Anglia) tartottak előadásokat. Az előadásokat és a vita folyamán elhangzott értékes feljegyzéseket Hollós József műszaki tanácsos, a kongresszusi bizottság elnöke tolmácsolta. A tanácskozásokat délben egy órakor megszakították és a kongresszus ülésének folytatását hétfő délelőtre tűzték ki. Délután a kongresszus tagjai a nevezetesebb budapesti elektromos telepeket tekintették meg.

— **Borzalmas nászajándék.** Szörnyű nászajándékot szánt egy fiatal nőnek egy ember, aki valószínűleg az illető nő egyik kikoszarzott udvarlója volt. A hölgynek Glasgowban viszonya volt egy emberrel. Azonban a viszonyt megszakította és Aberdenbe utazott. Ott vezette oltárhoz egy másik udvarlója. Megtörtént az esküvő s a fiatal pár sok nászajándékot kapott. A sok küldemény között volt egy birminghami csomag is, amelyet már a postán gyanusnak találtak s kézbesítés helyett a rendőrségnek adták át, amely tűzértisztekkel megvizsgáltatta. Mikor kibontották a csomagot, töltött revolvert találtak benne, amelynek a ravasza föl volt húzva. A revolver puskaporral félig megtöltött dobozban volt. Ha gyanútlanul bontották volna föl, a revolver okvetetlen elsül s meggyújtja a dobozban lévő puskaport is, ami elég volt ahhoz, hogy akár a legnagyobb házat romba döntse. A rendőrség kikutatta, hogy a revolver voltaképpen pokolgép és Glasgowban adták postára. Glasgowban már elfogtak két embert, akit a merénylettel gyanúsítanak. Az egyik a fiatal asszony elhagyott barátja.

— **Kitiltott könyv.** Gróf Andrássy Gyula belügyminiszter a Bukarestben megjelent „Literatura romana moderna” (A modern román irodalom) című könyvtől, melynek Dragomirescu és Adamescu a szerzői, a történeti tények elferdítésével és irányzatosszinezéssel a magyar nemzet ellen izgató tartalma miatt a postai szállítás jogát a magyar szent korona országainak területére nézve megvonta és egyidejűleg megkereste a kereskedelemügyi minisztert a postahivatalok és a pénzügyminisztert a vámhivatalok részére kiadandó megfelelő utasítás tárgyában.

— **Az örökség miatt.** Zsolnáról hozza a hírt a táviró az alábbi tragikus eseményről: Kohn Herman öbésztercezi kereskedő éles késsel megtámadta a mostohaanyját, mikor fészülködött. A kés az asszony nyakcsigolyáján egészen a csontig behatolt. A merénylet ezután a saját torkát metszette át. A fiatal ember állapota veszedelmes, az asszonyé kevésbé. A merénylet oka czivakodás, amely régóta dul a családban valami örökség miatt.

— **Házasságok.** Törzs Manó, a Magyar Villamosági r.-t. tisztviselője eljegyezte Szauer Teruskát, özv. Szauer J.-né leányát Budapestén. Dénes Ede, a Hungaria Egyesült Gőzmalmok Részvénytársaság levelezője eljegyezte Hegedűs Leona székesfővárosi polgári iskolai tanítónőt.

— **Nászajándékok.** Jegygyűrűk legelőnyösebben Polgár Kálmán művész ékszerterepén, Budapest, VII., Erzsébet-körút 29., I. em. szerezhetők be. Nagy képes album-árjegyzék bérmentve küldetik.

— **Próbamozgósítás.** A lemergi hadtestparancsnokság területén felfüggesztették a tisztek és legények szabadságolását. Ezenkívül még több más oly intézkedést tettek, amelyet csak próbamozgósítás esetén szoktak elrendelni.

— **A hadsereg ellen.** Párisban az esküdtbírósg Meritz szerkesztőt és Delannoy rajzoló D'Amade tábornok ellen irányuló antimilitarista cikke és rajza miatt 1—1 évi fogházra és 3000 frank pénzbírságra ítélte.

— **Mészárlás egy lakomán.** Avaslakencze községben Angyeln Vaszil és Boboj János ugynevezett praznikra (temetés után néhány héttel szokásos emlék-lakoma) jöttek össze Facilla Vaszil házában. Pálkaiavás közben összevesztettek s nagy lármát csaptak. Iszák Grigor éjjeli-őr a zajra figyelmes lett, bement Facilla házába és rendesinálás közben kidobta Boboj Jánost az utcára. A megsértett oláh legény erre hazament, összegyűjtötte rokonságát, mintegy huszát s botokkal és fejszékkel felfegyverkezve, Facilla házába rontottak. A támadók egyike késsel nekiesett Iszák Grigorinak és mellbeszurta, mire Iszák támadóinak egyikét, Boboj Vaszil uty vágta kétszer fíbe botjával, hogy Boboj azonnal meghalt. Erre Boboj unokatestvére, Zsiboly Vincze revolverrel lelötte Iszákot. A megdühödött oláh parasztek erre Facilla és ennek családja ellen fordultak s közülök többet agyonverték, majd felgyújtották Facilla házát. A vérfürdő hírére Komorzánból és Bikszádról csendőrök siettek Lakenczére és a támadók közül nyolc főkolompot elfogtak, míg a többi az avasi rengetegbe menekült. Az elfogottakat este beszállították a szatmári ügyészséghez, míg a többit nyomozzák.

— **Öngyilkos ügyvédjelölt.** A Rákóczi-uton lévő Fehér hattyu-szállóba tegnap este egy uriasan öltözött fiatalember állított be. Szobát bérelt, meghagyta, hogy délelőtt tíz órakor költse fel, azután bezárkózott. Ma délelőtt tíz órakor a szobapinczér hiába zörgetett aajtán, nem kapott választ. Erre felnyitották az ajtót s bementek a szobába. Az ágyban pongyolára vetkezve, átlőtt halántékkal találták a fiatalembert. Már nem élt. Nyomban értesítették a rendőrséget. A vizsgálat megállapította, hogy a fiatalember még az éj folyamán agyonlötötte magát. Mindössze egy papírszeletet találtak nála, amelyre ez volt írva: Dr. Sárossy Elek ügyvédjelölt, Eperjes. A halott ruhájába is egy eperjesi kereskedő-cég czime van bevarrva. A holtestet a törvényszéki orvostani intézetbe vitték.

— **A palota-ujpesti vasúti szerencsétlenséghez.** Az államvasutak igazgatósága a tegnapi rákospalotai összeütközésről a következő hivatalos jelentést adta ki:

„A Rákospalota-Ujpest állomáson folyó hó 25-én este a 218. számú gyorstehervonat az állomásból kihaladó 227. számú gyorstehervonathoz beleütközött, aminek következtében több kocsi kisklott és a kisklott járművek a főközlekedési vágányokat elzárták. A baleset folytán Polgár Ferenc kezelőkalauz és Kovács Lajos vizsgáló lakatos jelentéktelen ütődéseket szenvedtek. A pálya déli 12 órára szabaddá tétetvén, a vonatok most már akadálytalanul közlekednek. A baleset oka a vizsgálat eddigi eredménye szerint az volt, hogy a 218. számú vonat személyzete a „Megállj!”-ra állított karjelzöt figyelmen kívül hagyta. Szigorú vizsgálat van folyamatban.”

— **Gyilkosság.** Banicza községben két héttel ezelőtt ismeretlen tettes megölte Muntyán Laszk petrozsényi lakost. A gyilkos ma önként jelentkezett a dévai vizsgálóbírósnál, Perian György tizenhét éves suhancz személyében. A gyilkosságot Márk Péter baniczai lakos biztatására tíz koronáért és egy fél liter pálinkáért követte el. Periant letartóztatták.

Kernyesd községben Davidony Szamfir agyonlötötte feleségét. A gyilkost letartóztatták.

— **Egy nagy faraktár lángokban.** Az antwerpeni kikötőben tegnap este óriási tüzvész támadt, melyet mind mostanáig sem sikerült lokalizálni. A tűz egy háztömbben tört ki, amely egy fakereskedő cég raktárára is átterjedt. Éjjel egy óráig a vonatató hajók legénységének segítségével működő tűzoltóságnak még nem sikerült a tűz felett urrá lenni.

— **Nekihajtatott a személyvonatnak.** A székesfehérvár—paks—adonyszabolcsi vasut vágányain különös szerencsétlenség történt. Gróf Zichy Nándor sárszentmihályi pusztájáról az adonyi vasuti állomásra tegnap egész napon át gabonát szállítottak az uradalom kocsijai. Este 7 órakor hazatérőben, Mészáros József cselédember elaludt kocsiján és így a vasuti átjárónál nekihajtott az éppen arra haladó személyvonatnak. Az összeütközés oly heves volt, hogy a kocsiiban ülő Mészáros József mintegy 20 lépésnyire kirepült a kocsiból és nyomban halálát lelte. A lovakat a vasutalosszusz derékben szelte keresztül és azok ott véreztek el a sineken. Az összeütközés következtében a vonat megállt, ami érthető riadalmat okozott a vonat utasai között. Csak jó félóra múlva, miután a pályát újból szabaddá tették, folytatta a vonat utját.

— **A Belvárosi Kisiparosok és Kiskereskedők Társaság-Körében** (IV., Szervita-tér 8. sz. a.) e hó 29-én, kedden este 8 órakor Szalai Oszkár hírlapíró felolvasást tart a plurális választási rendszerről.

— **Cépkocsi a szerb hadseregben.** A szerb hadügyminiszter különböző gyáraknál tíz autóbilt rendelt meg, a melyeket a legközelebbi hadgyakorlatokon ki fognak próbálni. Ha ezek a próbák sikerülnek, akkor a hadügyminiszter mindegyik hadosztály számára három autóbilt fog megrendelni.

— **A V. V. V. temetői vonala.** A Budapesti Vilamos Városi Vasut-Részvénytársaság igazgatósága a küszöbön álló izr. főünnepekkel kapcsolatos tömeges temetői látogatás akadálytalan lebonyolítására érdekében elhatározta, hogy e hó 28-tól október hó 4-ig bezárólag köztemetői vonalán a kocsijáratokat a mutatózó szükségletekhez képest szaporítani fogja, amely intézkedésével a forgalomnak az előző évekhez képest kedvezőbb lefolyása lesz.

— **Inségesek zavargása.** Manchesterben tegnap késő éjszakáig tartott a munkátlan inségesek zavargása. A tömeg végső kétségbeesésében a város centrumába vonult és fenyegetőzött, hogy ki fogja rabolni a bankokat és a nagykereskedő üzleteket. Elsősorban a postahivatalt akarták megrohanni, hogy hatalmukba kerítsék a készpénzt. A rendőrség nagy készenléttel szállított szembe és szétverte az inségeseket, akik közül harmincz embert súlyosan megsebesülve szállítottak a kórházba. Más városokban is forrong a munkanélkül szűkölködő inséges nép s követni akarja a manchesteri munkátlanok példáját.

— **A Royal Orfeum ünnepi megnyitása.** Az Erzsébet-körutnak s általában a fővárosnak egyik nevezetes látványossága lesz az új Royal Orfeum, mely Gaál Bertalan magyar műépítész zseniális alkotása. A csüörtökön, október 1-én tartandó ünnepi felavatásra nagy gondallal készül az új művész-hajlék. A két erkélyes színház belső kiképzése és hatalmas utcai homlokzata máris csodálkozásra ragadtatta az érdeklődők sokaságát s a belső berendezés is bizonyára meglepetést fog kelteni. Az első hét jegyeit szerdától kezdve árusítja a pénztár (Telefon 110—22), addig is előjegyzéseket elfogad a tükári iroda. Az első műsor a kényes fővárosi közönség számára is meglepetés lesz, amennyiben nevezetes új külföldi attrakcióknak lesz bemutatkozása, azok kivül színrekerül Eysler nagyhirű operettje, a Vera Violetta, melyet Ujváry Károly főrendező alkalmazott színre, amelyet az új művészgárda élén Mezey Ilonka, (Vera) Nádor Lilly, Szécsi Sári, Ujváry Károly, Csapó Jenő és Gerő Józseffel fog diadalra segíteni. — Ugyancsak október 1-én nyílik meg az előkelően berendezett téli-kert, hol kiváló táncattrakciók mutatkoznak be.

— **Melbe lötöte magát a nyílt utcán.** Weisz Frigyes nevű ismeretlen származású egyén ma a Váci-körut és a gróf Zichy Jenő-utca sarkán melbe lötöte magát. A mentők a Rökus-kórházba akarták szállítani, de utközben meghalt és így a bonczitani intézetbe vitték. Öngyilkosságának oka ismeretlen.

— **A Teréz-köruti Bonbonliére fényesen bevált** szeptemberi műsora még csak hat napig látható. Az intim kis helyiséget a közönség sűrűn látogatja és nagyokat mulat a „Néma vádolt” bohóságain, meg a „Berta panamája” című paródián és az annak keretében bemutatott szenzációs imitációkon. László Rózi, dr. Szalay József, Kövály, Rátkay, Kökény Ilus, Sugár Edith, Csabay Zsófi, Antaly Erzi, Kabók és a többi magán szereplő is annyi mókát és tréfát talál fel, hogy a hallgatóság alig győzi nevetéssel. Az ujrázások miatt, amiket a közönség estéről-estére megkövetel, az előadásokat meg kellett hosszabbítani és így már egyegyed tizkor megkezdődnek.

— **Halálozások.** Palotay László kanonok, nagyprépost Nagyváradon ma éjjel hetvennyolcz esztendőskorában meghalt. Palotay a szabadságharcban is résztvett. Bem tábornok hadseregében szolgált és a főhadnagyságig vitte s résztvett a piskii csatában is. A szabadságharc leverése után elbujdosott, majd kispap lett és 1855-ben felszentelt pap. Mikor gróf Csáky Albin, mint vallásügyi miniszter kiadta a híres elkeresztelési rendeletet, Palotay küldte az első tiltakozást, amely aztán egész áramlatot indított meg a rendelet ellen és okozója lett az egyházi politikai harcoknak. Nemrégén Budapesten volt s mikor hazament, tüdőgyuladást kapott, amely megölte. Hétfőn temetik.

Noszvaji és novaji Gallasy Gyula nyugalmazott honvéd vezérhadbíró, a Vaskorona- és a Ferencz József-rend lovagja, földbirtokos és Borsod vármegye törvényhatósági bizottságának tagja élete hatvanharmadik évében szeptember 22-én meghalt Bertamajorban (Borsodm.).

Özvegy Freier Arnoldné, szül. Lindner Katalin meghalt Budapesten.

Almásy Ignác ügyvéd, Szatmár vármegye t. alügyésze életének hatvanegyedik évében elhunyt.

Fekete Sámuel szatmármegyei nyugalmazott tisztifőorvos nyolczvanöt éves korában meghalt. A márcziusi napokban Petőfivel, Jókaival és a többi ifjakkal a Pülvax-kávéházban jött össze, az akkori mozgalomban élénk részt vett és később mint 48-as főhadnagy végziküzdötte a szabadságharcot.

Kalmár Ferencné, az ugocsamegyei törvényhatósági főállatorvos neje Nagyszöllősről, hosszas szenvedés után, életének negyvennyolczadik évében elhunyt Budapesten. A megboldogult holttesteit a rákoskereszturi temető halottasházából hétfőn délelőtt 10 órakor helyezik örök nyugalomra.

x **Önkénteseket felszerel** kedvező fizetési feltételekkel Blum Sándor Budapest, Váci-utca 15.

x **Röntgen-sugarakkal** a modern orvosi tudományban számos betegségnél kedvező hatást lehet elérni. Így fehérvérűség (lenkaemia), Basedow-féle betegség, a dűlmirigy (prostata) túltengése és bármely okból nem operálható rák vagy más rosszindulatú daganat esetében bevált a Röntgenezés. Ezenkívül szörntelenítés celiájából (nőknél szakál vagy hajusz eltávolítása), makacs bőrbajoknál, hajhullás vagy kopaszagnál és bőrvizketegnél is jó eredménnyel kerülnek a Röntgen-sugarak alkalmazásba dr. Hönicz Istó elektroterápiái intézetében (Károly-körut 24.).

x **Fodor-féle vívóterem** a Koronaherczeg-utca 3. szám alatt a főváros legnagyobb és legjobban felszerelt torna- és vívóterme. Különös gond fordítatik a gyermektorna- és vívásra.

x **Zászlók**, czimerek minden kivitelben kaphatók Linhart színházi festőnél és díszítőnél Budapest, VIII., Hunyadi-utca 27. szám. Árjegyzék ingyen.

x **Bob-hashajtó a legkellemesebb, 10 fillér.**

x **50 év óta** használják mindenütt a Bráza-féle sósborszeszt, mint páratlan háziszer.

x **Mire használható a Diana-sósborszesz**, mint háziszer? Masszirozás által a megfázástól eredő fájdalmak enyhítésére és csillapítására. A Diana-sósborszeszszel masszizozzák a derekat, a lábakat, a felet, a homlokot, arcot, nyakat, ujjakat, hátat, kezét és a testnek többi részét. Kövér nők és urak soványítás szempontjából is csak Diana-sósborszeszt használnak masszizozás által. Egy eredeti üveg Diana-sósborszesz ára 40 fillér. Mindenütt kapható.

x **III. Weisz Jakab és fia** cég Budapest, IV., Váci-utca 30. sz. (Harris-bazár) feltár után mesés olcsón ad minden raktáron levő cikket.

MOLL-féle SOSBORSZESZ

Megjobb fájdalomcsillapító bedörzsölés csusz, köszvény és egyéb meghűlési bajoknál. A raktárakban ólommal zárt (plombirt) üvegekben 2 koronáért kapható. MOLL-készítmény kérendő.

Fő-szétküldés: MOLL A. gyógyszerész, cs. és kir. udvari szállító által
BÉCS, I., TUCHLAUBER 9. SZÁM.

Videki megrendelések naponta postánlávét mollett teljesítettek. — A raktárakban tessék határozottan Moll A. aláírásával és védjeggyel ellátott készítményeket kérni.

MOLL-féle SEIDLITZ-por

felülmúlhatatlan háziszer mindama gyomorbejoknál, melyekből a rossz emésztés és székrekedés szokott keltekezni. A gyógyszer-tárakban MOLL készítménye kérendő eredeti dobozokban 2 kor

Fő-szétküldés: MOLL A. gyógyszerész, cs. és kir. udvari szállító által
BÉCS, I., TUCHLAUBER 9. SZÁM.

Videki megrendelések naponta postánlávét mollett teljesítettek. — A raktárakban tessék határozottan Moll A. aláírásával és védjeggyel ellátott készítményeket kérni.

6 **visit Fénykép 1 f50**
HUNNIA FÉNYKÉPESZ.
 BUDAPEST, KAROLY-KÖRUT 6.

SZÍNHÁZ ÉS MŰVÉSZET.

(*) **Opera.** Burrián Károly, nagyevű vendégművésznök, lehetővé tette, hogy ma estére feljuttassák Wagner „Siegfried“-jét, a trilogia második részét. És ezzel olyan előadás jutott a magyar közönségnek, amelyenél tökéletesebbre alig emlékszünk. Az egész est Wagner klasszikus nagy stílusának jegyében folyt le. Művészi volt minden: a zenekar és a szolistas. Legelől állt a sorban természetesen Burrián mesés erejű Siegfriedje. Hős volt minden ízében. Alakítása, éneke, felfogása, mindez egészen mesteri volt. A szerep ezer változásait követve gondolkodásának finomságával és úgy jelképezte, úgy festette meg Siegfriedet, amint arra csak a bayreuthi tradíció legnagyobb interpretátorai képesek. A közönség valóságosan ünnepelte vendégünket és elhalmozta a szeretet és elismerés tomboló jeleivel. A többi szereplők is derekasan megállták helyeiket. Vasquez grófiné rég elismert Brunhildáján kívül csupa új ember jelent meg a színpadon. Déri vette föl a Mime maszkját. Jobb volt, mint vártuk volna. Játékában eltalálta a karakterisztikus Mime minden vonását. Szemere — mint Wotan — kezdetben inkább Lothario volt. De később organuma szépen érvényesült és egészen úgy viselkedett, mint aki a Wallhalban nevelkedik. Fodoriné, Dalnoki, Venczel és Payer Margit, a többi szereplők, is kivették a maguk részét az est sikeréből. Kerner István a zenekar élén megtartotta mindvégig vezető pozícióját. e. a.

(*) **Vigszínház.** A sok sikert látott és még több könyvet sajtolt „Diákélet“-et keltették ma új életre a Vigszínházban. A mai repriz kissé gyéren látogatott háza azonban nem igéri hosszúnak ezt az új életet; habár konstatálnunk lehet, hogy könyvekben ma sem volt hiány. Az előadás stílusosan szolgált a szentimentális feladatot. A közönség szívesen üdvözölte régen látszott kedves szerepében Harmath Hedviget és egy egész felvonásköz demonstratív tapsával Tanay Frigyes, aki régi kedves színészt az idén először látta színpadon. Szép sikere volt Tihanyi-nak is.

(*) **Józsa Károly rajzai.** A Könyves Kálmán társaság nyitotta meg az ezidei kollektív tárlatok — ha jól sejtjük — hosszúnak ígérkező sorát. Nem rossz ötlete ennek a műkereskedésnek, hogy a grafikat támogatja és egyre-másra rajz-kiállításokat rendez a grafika meglehetősen mostoha gyermeke tárlatainknak és Könyves Kálmánék intim keretét éppen ilyen kiállításokra predesztinálja már mesterséges világitása is, mely bizonyos színeket nem reflektálván, olajképekről hamis benyomást ad. Józsa Károly nemcsak eszközében, de gondolkodásában is grafikus. Ért a vonal nyelvén és szereti játékeit. Cézlia nem is annyira a forma, mint maga a vonal. De ezenkívül litteratus elemektől sem ment. Sőt mintha ezek dominálnák rajzait. Tipusokat keres, aminők a nagyvilági nők, a vivőörök, a demimonde alakjai és helyzeteket: egy vendéglői különszoba, egy páholy tetszetős interieurját. Általában nagy érzéke van a tetszetőség, a mindenkinek tetsző, a mulattató és érdekes iránt, nyilván ennek a tulajdonságának köszöni, hogy külföldön már bizonyos elismertségre tett szert, mire idehaza is megismerkedhetünk vele. Ily szempontokból mi is igazoltnak látjuk kedveltségét és szívesen konstatáljuk, hogy egy-egy grafikai technikának az átlagon felüli művelője. Különösen a színes fametszetek terén jutott el szép eredményekhez, de ügyesek rézkarcjai és egyéb rajzai is. Festményeit még nem lehet ezzel a mértékkel értékelni. Valószínű,

hogy azok, akik a formalitás eredetiségének dögében nem nagy pretenzióval lépnek Józsa Károly rajzai elé, de a jókedvű és tetszetős rajzokat kedvelik, örömeiket fogják lelteni a kiállításban, mely nem szorul a katalógus előszavának kissé izéztelen és irástudatlan feldicsérésére. (B-s.)

(*) **Takács Mihály kiténtetése.** Takács Mihály huszonöt éves jubileuma alkalmával — mint illetékes helyről értesülünk — a király a Ferencz József-rend lovagkeresztjével fogja kitüntetni.

(*) **Akadémiai Zenekar.** A tavaly megalakult új szimfónikus testület az idén négy hangversenyt rendez és pedig november 16., december 14., január 18. és február 22-ik napján. Az első és harmadik estén Popper Dávid, a második és negyedik estén Hubay Jenő dirigál. Magyar zeneszerzőktől előadásra kerül Bartók II. Suiteje (ujdonság), Goldmark „Falusi lakodalom“ szimfóniája, Mihálovich II. szimfóniája (k-moll) és Szendy Árpád „Költemények“ kis zenekarra; ez utóbbi is először. Külföldi ujdonságok lesznek: Guilmon orgona-szimfóniája, Smetana „Sárka“ című szimfónikus költeménye, Lato „Le roi d'Ys“-nyitánya és először kerül bemutatásra Bach nagy kantatája vegyes énekarra és zenekarra. A műsoron ezenkívül Beethoven, Mendelssohn, Cherubini, Brahms, Gluka szerepel szimfónikus művekkel. Hogy a hangversenyek látogatását szélesebb rétegeknek is lehetővé tegyék, a helyarákat annyira leszállították, hogy a bérletjegyek a négy hangversenyre 24, 16, 8 és 4 koronáért válthatók. A jegyeket a „Harmonia“ árusítja.

(*) **Az Operaházban** holnap, vasárnap bérleten kívül „Tosca“ Puccini hatásos dalműve kerül színre. A czimszerep a jövő hó elején hosszabb szabadságra távozó V. Krammer Teréz játszsa, Mariot — Anthes, Scarpiót — Mihályi, a többi szerepet Várad Margit, Kornai, Hegedűs, Kertész, Kárpát és Ney B. adják. Vezénylő karmester Szikla Adolf, rendező Kiss Dezső. Hétfőn Burrián Károly, szász kir. kamaranékes fellépésével Csajkovszky „Anyegin“-ját adják. A Lenszky szerepét magyar szöveggel előadó Burriánon kívül az előadás közreműködnek: Kaczér Margit (Tatjana), Várad Margit (Olga), Berts M. (Filipiewna), Várent V. (Larina), Takács M. (Czimszerep), Szemere A. (Gremín herceg), Mihályi T. (Kapitány), Pichler E. (Friquet) és Kornai R. (Szarczky). Vezénylő karmester Szikla A., rendező Alszeghy K. főrendező. (Bérlet 95. sz. felemelt helyárak). Kedden „Pillangó kisasszony“ kerül színre a czimszerepben Szamosi Elzával. Szerdán, bérleten kívül Burrián Károly fellépésével, új betanulással másodszer adják „Siegfried“-et a multkori előadás szereplőivel. Csütörtökön „Bohémélet“ és a „Magyar táncgyuleg“ van műsoron. Pénteken nincs előadás. Szombaton ifjusági előadásul, olesó helyárakkal „Hunyadi László“. Vasárnap öfelsége, a király nevenapja alkalmából, ugyancsak olesó helyárakkal, népszerű előadásul „Eliána“ kerül színre.

(*) **Szentirmay Elemér nagybeteg.** Szentirmay Elemér, a legnagyobb magyar élő népdalköltő, Vajda János és Liszt Ferencz barátja, Blahánénak sokáig legkedvesebb nótaszerzője, nagybeteg fekszik a Népszínház-utca 40. száma alatti lakásán. A hetvenhárom éves, de nemrégiben még erőteljes, daliás öreg urat már majdnem egy év óta ideges buskomorság szállta meg. Czinkotai villájából Pécsre költözött, onnan Budapestre kívánczolt. Itt azután ágyának esett. Neje és Andorfi Péter családja viseli gondját. A beteg költő orvosai agylágyulástól féltik. Állapota iránt irók és művészek állandóan érdeklődnek, de csak kevesek látogatását fogadhatja, mert egyelőre föltétlen nyugalomra van szüksége.

(*) **Hírek a Nemzeti Színházról.** A társadalom támaszai, lben tegnap felújított színműve két estén szerepel a jövő hét műsoran, holnap vasárnap és szerdán adják elő. Hétfőn Az ember tragédiája kerül színre. Ez lesz a darab első előadása, amelyet a Nemzeti Színház személyzete új otthonában rendez. Az ember tragédiája hétfői előadásának az ad különös érdekességét, hogy vele ismét egy jubiláris dátumhoz jut. 1883 szeptember 21-én adták u. i. először a Nemzeti Színházban a darabot, a hétfői előadás tehát csaknem egybeesik a mű színpadra jutásának huszonötödik évfordulójával.

(*) **Virraszt a szerelem.** A Vigszínház jövő hetének eseménye Flers és Caillavet „Virraszt a szerelem“ (L'amour veille) című vigjátékának bemuta-

tója, amelyet szombaton, október hó 3-án tartanak meg. Az „Erény utjai“ szerzőjének új műve éppen egy évvel ezelőtt, 1907. október 1-én, került bemutatásra a Comédie Francaise-ben, amely hosszú idő után először nyitott ismét kaput egy modern vigjátéknak és azzal oly sikert ért el, aminőre csak a negyedszázaddal előbb színtre került „Le monde ou l'on s'ennui“ (Ahol unatkoznak) tudott szert tenni. A vigjáték most már a századik előadás jubileumának küszöbén van, ami a Comédieban szinte páratlan eredmény. Az ujdonságot Adorján Andor fordította. A bemutatóig a játékrind legkedveltebb darabjai váltakoznak, még pedig olyformán, hogy a Kutya van a kertben! című bohózatot kedden és pénteken ismétlik, hétfőn az Ördög-öt adják, csütörtökön pedig a Tatárjárás-t. Holnap, vasárnap, két előadás lesz. Este a Kutya van a kertben! kerül színre, délután pedig a Tanitón.

(*) **Művészestély Miskolcson.** Miskolcson a városi színházban október elején nagy művészestély lesz, melynek jeles közreműködői V. Krammer Teréz, a M. Kir. Operaház tagja, Paulay Erzsé, a Nemzeti Színház művésznője, Bendiner Nándor zongoraművész és Tollagi Adolf. E művészestélyt iránt, mely a miskolci közművelődési egylet égisze alatt megy, nemcsak Miskolcson, de az egész környéken óriási érdeklődés mutatkozik.

(*) **Intim Színpad.** A Sándor-téri délutáni színház zsufolt nézőtér előtt mutatta be Guthi Soma bohózatát, amit a közönség szívesen fogadott és sokat kacagott rajta. Vasárnap két előadást tart a színház 3-5-ig és 5-7-ig. Mindkét előadásban színre kerül „A rózsahegy-i medveszakértők“.

(*) **Szabad Színpad,** irodalmi és művészeti társaság e hó 27-én, vasárnap este 8 órakor a Magyarországi Magántisztviselők Egyesületében (VI., Liszt Ferencz-tér 18., I. em.) irodalmi estélyt rendez. Külön meghívók helyett ez uton adatik tudásra azoknak, kik a fiatal tehetségeket szeretik. A társaság színésztársai modern költők és irók műveit fogják bemutatni. Belépőjegy 60 fillér.

(*) **Beiratások.** Somogyi Mór zongoraművész kitűnő vezetése alatt álló Conservatóriumban, ahol ez idén is rendkívüli nagy számban jelentkeztek a növendékek, a tanítás az összes tanszakokon már szeptember elején megkezdődik, azonban növendékeket még mindig felvesznek és a beiratások naponta 9-6-ig eszközölhetők az intézet titkári hivatalában, Erzsébet-körut 44. A növendékek nagy száma miatt a tanári kar néhány kiváló tanerővel gyarapodott, így az ének-tanszakon Rotter Gizzella operaénekesnővel, a hegedű-tanszakon Silving Berthold elsőrendű bécsi hegedűművésszel, Gál Nándor operaházi taggal és Csikor Elemér és Laschdorfer Nándor államilag képesített tanárokkal, végül a drámai tanszakon Szirmai Imrével. Az intézetet, mely immár tizenötödik évfolyamába lép, a főváros legelőkelőbb családjai keresik fel.

WIKUS TATRA TEJCSOKOLADÉ

FŐVÁROS.

(*) **A főváros költségvetése.** A főváros összes ügyosztályai, intézetei és vállalatai már beterjesztették jövő évi költségvetésüket s a pénzügyi osztályokban Bódy Tivadar tanácsnok vezetése alatt serényen dolgoznak a budget összeállításán. A munkát, tekintve a feldolgozásra váró óriási anyagot, még hosszabb időt fog igénybe venni, de idejében készen lesz.

(*) **Az állam a fővárosnak.** Az 1909. évre előirányzott állami költségvetés a főváros javára a következő nagyobb segítséget tervezi: a rendőrségi kvótát újólag 800.000 koronában állapítja meg; a söradó pótlékából az 1908. évi 1.300.000 korona átalánnyal szemben 1.550.000 koronát javasol; az italmérési illetéket 600.000 koronára emeli; két községi reáliskolának 44.000 korona, a felsőkereskedelmi iskolának 35.000 korona segítséget juttat és a rendes elemi iskolai segélyt.

Angol, francia és amerikai rendezés
KÉSZPÉNZERT félárban:
 ruházódhatik minden ember finoman és elegánsan
 az ország-elsősorban
Zéliner Samu uriszabónál

A rendszerem abból áll, hogy angol és francia gyári raktárakban vásárolt 3-6 méteres legújabb divatu mintá gyapjuszövetekből mérték szerint készítek:
fiom öltönyt... 21 frtért
szegyon finom prima öltönyt 26

Magán...
 Felöltő vagy...
 Töltő...
21-26 frt
 Budapest, IV., (Belváros)
Magyar-utca 6. az emeleti termekben
 Museum-körut és Kosuth Lajos-utca sarok mellett

— Harmadik nap. —

(A villamos közlekedés. A közúti vasúti közlekedés a fővárosban nem alkalmazkodik a nagy vasutak menetrendjéhez. Azért azután a vasuton érkező közönség rendszeresen nem kap villamos kocsit. Legnagyobb baj ez a kelenföldi állomáson. Gyakran megtörténik, hogy a vasuton érkezett közönséget nem tudja befogadni a villamos és ott kell várniok esőben, fagyban, amíg tíz perc múlva a másik kocsit indul. Ez ellen az eljárás ellen ma a kereskedelmi miniszter tesz kifogást a fővároshoz intézett leiratában. A miniszter fölhívja a várost, gondoskodjék arról, hogy a közúti vasut a kelenföld—nyugati pályaudvaron sürűbben járassa a kocsikat.

(Hanvai Sándor pótléka. A főváros törvényhatósága Hanvai Sándor kerületi előjárónak rendkívüli érdemei elismeréséül, háromezer korona személyes pótlékot szavazott meg. A belügyminiszter ma a közgyűlés határozatát megerősítette.

(A Váci-ut rendezése. A Váci-utnak Ujpest határáig terjedő részét a főváros 1910-ben fogja rendezni. A munkát hosszabb időt fog igénybe venni és a fenforgó műszaki nehézségek következtében valószínű, hogy az utat az építés tartama alatt el kell majd zárni a forgalomtól. Minthogy azonban a főváros és Ujpest, illetve az Ujpesten túl fekvő községek között ma a Váci-ut az egyetlen összekötő vonal, okvetlenül gondoskodni kell arról, hogy az építkezés tartama alatt a közlekedés más utakon bonyolítottassék le, mert a főváros és a szomszédos környék között most is mintegy 5000 kocsit közlekedik naponta. A tanács ennél fogva elhatározta, hogy a Váci-ut építését megelőzőleg 1909-ben megépíteti a Béke-utczát, és intézkedett, hogy ennek költségeit az 1909. évi költségvetésbe vegyék fel. A Béke-utca megépítésének viszont az az akadály, hogy a Máv. körvasúti vágánya alatt átvezető aluljáró oly keskeny, hogy ott csupán a bur vasut kocsijai közlekedhetnek. A tanács utasította tehát az illetékes közlekedési ügyosztályt, hogy gondoskodjék az aluljárók kiszélesítéséről.

(Külföldi tudósítók szindikátusa. A belügyminiszter a külföldi lapok magyarországi tudósítói szindikátusának alapszabályait jóváhagyta.

(Zsuolt iskolák a főváros környékén. A Mátyásföld szomszédságában levő Ehmann-telepen két elemi iskolai osztály van, amelyekben 206 tanuló szorong. Az állam mindamellett késik az iskola kifejlesztésével. Kispesten csaknem hasonló állapotok vannak. Az első osztályban 96 és 75, a második osztályban 78 és 74 tanuló van. Természetes, hogy az iskolai viszonyok között jócskán el van hanyagolva, aminek azok vallják kárát, akik a fővárosban uralkodó lakásviszonyok miatt a környékre húzódtak.

(Virágdísz az iskolákban. A fővárosi tanítótestületek már több ízben fordultak a tanácshoz a kérelemmel, hogy adjon költséget az iskoláknak virággal való díszítésére. Ez az óhajítás azonban mindezülig fedezet híján nem teljesült. A közoktatásiügyi ügyosztály most végre engedett a pedagógiai is megokolt óhajításnak és a jövő évi költségvetésbe aránylag mérsékelt összeget vesz fel az iskoláknak virággal való díszítésére.

(Felszaggatott utcák. A főváros a posta- és táviráda-igazgatóságot minden egyes esetben értesíteni szokta, ha valamely utcát aszfaltoz, hogy kábeljeit a járda alatt ilyenkor elhelyezhesse. Mégis igen gyakori az eset, hogy az utcát, alig hogy aszfaltozták, a táviráda-igazgatóság újra felszaggatja, hogy a kábeljeit lefektesse. Sok panasz érkezett már tekintetben a főváros hatóságához, amely most át fog irni a posta és táviráda igazgatóságához, hogy vegye végre figyelembe a közönség érdekét is és rakja le a kábeljeit akkor, amikor az utca amugy is fel van bontva.

Lawn-tennis. Football. Diabolo

Angol és magyar sport és nyári játékok. Lawn-tennis felszerelések. Híresített athlétikai sportcizmek. Tornaszerek. Uszói övek. Fegyverek és szövedékek. Hinta és nyugtatók. Nyaralókba és fürdőkhöz való eszükégyelű cizmek és szórakoztató játékok. Lampion magnesium lámpa. Tombola. Árjegyzék ingyen

FERTÉSZ TÓDOR, BUDAPEST, IV., KRISTÓF-TÉB.

Reggelizés előtt fél pohár

Schmidthauer-léfe

Használat a valódi áldás gyomorbajosok-
nak és ezékszorulásban szenvedőknek

SPORT.

Eudapesti versenyek.

— Második nap. —

A mint előre jeleztük, a második nap sportja is épp olyan unalmas volt, mint az első napé. A napot megnyitó Gödöllői-díjban Rouquin ellen csak az eladó klasszis Medardus állt ki és a sok reás Rouquin a starttól elutva, végig bevezetett. Az Államdíjban három ló indult. Miután volt a nagy favorit, de csak rossz utolsó lett Furesalegény és Meglio mögött. Egész uton Furesalegény vezetett, Miután feküdt a második helyen, Meglio utolsó galoppozott. A távnál Miután már verve volt és a czélig még Meglio is megelőzte. A nap főszámában, a Kisérleti versenyben Fantome és Slecinka ellen csak Varróleány és Regina álltak ki. A verseny nyitott volt. Eleinte Fantome volt a favorit, de később annyi pénzt helyeztek el Slecinkára, hogy ez lett rövidebb. A start pillanatában azonban egyenlő oddssal kínálták a két lovat. A start hamar sikerült. Slecinka vezetett, de Fantome a távnál elérte és könnyen verte. Regina jó harmadik.

Részletes eredmény a következő:

I. Gödöllői díj. Díj 3000 korona. Táv 1600 méter. 1. gr. Bathány E. sm. Rouquin 58½ kg. (Carlake). 2. br. Uchtritz Zs. 36 pm. Medardus 56 kg. (Blades). Canterben nyerve. Tot.: 10:10.

II. Állami díj. Díj 5000 korona. Táv 2600 méter. 1. gr. Wenckheim D. 56 sm. Furesalegény 52½ kg. (Krouzil). 2. br. Springer G. 56 sm. Meglio 54 kg. (Tara). 3. Jankovich B. Gy. 46 stpm. Miután 56½ kg. (Carlake). Négy hosszal könnyen nyerve, négy hosszal harmadik. Tot.: 10:39.

III. Őszi kísérleti verseny. Díj 10.000 korona. Táv 1100 méter. 1. Egyedi L. 36 sm. Fantome 62 kg. (Tara). 2. gr. Trauttmansdorff L. 26 pm. Slecinka 52 kg. (Krouzil). 3. br. Uchtritz Zs. 26 sk. Regina 52 kg. (Blades). Futott még: Varróleány (Janek). Három hosszal biztosan nyerve, fél hosszal harmadik. Tot.: 10:19, 40:48, 48.

IV. Nursery handicap. Díj 3000 korona. Táv 1000 méter. 1. Szemere M. sk. Mi ez 60 kg. (Szente). 2. hg. Hohenlohe sk. Hypnose 53 kg. (Carlake). 3. hg. Taxis M. E. sk. Benzi 55 kg. (Fries). Futottak még: Rontó Pál (Heidt), Rugany (Pretzner), Helia-des (Krouzil), Sympathy (Baumgartner), Arno (Vivian), Motolla (Ulrichshoffer), Du Lump (Paul), Sisa Pista (Peschka). Egy hosszal igen könnyen nyerve, egy hosszal harmadik. Tot.: 10:76, 40:118, 182, 104.

V. Nyeretlen kétévesek eladóversenye. Díj 2000 korona. Táv 1000 méter. 1. Szemere M. pm. Lord Darcy 52½ kg. (Juhász), 2. Geist G. szk. Denise 55 kg. (Ulrichshoffer), 3. Reeves H. pk. Vendetta 52½ kg. (Krouzil). Futottak még: Colette (Pretzner), Cocutza (Peschka), Himpeller (Tara), Setétkapu (Boris). Másfél hosszal biztosan nyerve, egy hosszal harmadik. Tot.: 10:105, 40:106, 74, 60.

VI. Eladóverseny. Díj 2000 korona. Táv 1100 méter. 1. Mr. C. Wood 56 pm. Golden Drop 53½ kg. (Carlake), 2. gr. Wenckheim D. 46 pfer. Tele-mach 55 kg. (Vivian), 3. br. Uchtritz Zs. 36 pk. Duchesse 53 kg. (Merész). Másfél hosszal biztosan nyerve, tíz hosszal harmadik. Tot.: 10:14.

A holnap harmadik napon végre valamivel élénkebb sportra van kilátásunk, tekintve az egyes futamokra történt nagyszámu nevezéseket és a jó anyagot. A Prince of Wales-handicap képezi a nap főszámát, melynek 10.000 koronájáért hároméves és idősebb lovak vehetik fel a küzdelmet és amint a jelek mutatják, nagy mezőny fog starthoz állani. A top weightot a versenyben a Szent István-díjnyerő Armada kapta 61½ kilóval, Beau mérite pedig csak egy kilóval visz kevesebbet, míg a Nyári-handicap nyerője: Dinom-Dánom, többszöri helyzetlen futása dacára, véleményünk szerint kissé szigoruan lett súlyozva. Mi az első esélyt, nagy súlyával is, Armadának adjuk, mert a Söllinger-ló a Nagy bécsi handicapben is nagyon jól futott óriási sulya dacára, pedig ott sokkal jobb lovak voltak, mint ebben a handicapben. Nagyon jól állnak még sulyban az Egyedi-istálló lovai, továbbá Juliette, El Mokhattam és Belle Reine is. Összefoglalva az elmondottakat, ha szorosabb választásra kerül a sor, mi Armada esélyeit helyezük előtérbe, míg hozzá legközelebb El Mokhattamot és Egyedi A. lovait várjuk. A másik érdekesebb futam a kétévesek számára kiírt Kladrubidíj is, ahol Hasznos is indulhat, de nem hiszük, hogy a Blaskovich-ló starthoz álljon. Távollétében Gracieuse a jelöltünk Academie és Pityi Palkó előtt. A Nyeretlen kétévesek versenyében jó klasszisu teliverek találkoznak és egy pár „sötét” ló is fog itt bemutatkozni. Mi a nyerőt a Reeves J.-istálló Hiu-jában várjuk Juvenal és Mulass előtt. A napot bezáró Kelenföldi-díjban pedig az Egyedi L.-istálló lovai indulnak legnagyobb chence-al Vincenz Albert és Gamin előtt.

Jelöltjeink:

- I. Ezres—Herzog ist.
- II. (Hasznos)—Gracieuse—Academie
- III. Armada—El Mokhattam—Egyedi A. ist.
- IV. Saba—Rengeteg
- V. Falbala—Mayenne
- VI. Hiu—Juvenal—Mulass
- VII. Egyedi L. ist.—Vincenz Albert.

(Halmay 50 yardos uszókordja megdőit. Immár évek hosszú sora óta hozzászoktunk ahhoz, hogy a 440 yardig terjedő gyorsuszó magyar rekordok mögött mindig Halmay Zoltán nevét olvassuk. Érthető szenczációit jelent tehát az a rekord-kísérlet, melyet ma végzett Donáth Leó, a Műegyetemi Athletikai és Football-Club kiváló sprintere, ki a Császár-fürdői 35 m-es pályán a MVSz. és a FSpSz. képviselőinek jelenlétében megtartott hivatalos rekordkísérlet alkalmából az 50 yardot 25 mp. alatt uszta meg s ezzel megjavította Halmay 25.1 mp.-es országos rekordját és a salát 26 mp.-es főiskolai rekordját. (Angol rekord 25.4 mp. Daniels; világrekord 24.6 mp. Wickham Ausztrália). Időmérők: Moór Jenő főtitkár és Támedly Mihály tanács-tag voltak. De egyezett a három magánmérés is. Ugyanekkor Hornung Gyula (BEAC) megjavította a ¼ ang. főiskolai rekordot 6 perc 8 mpre. Időmérők: Támedly Mihály és Kéler Tibor voltak.

(Bajnoki mérkőzések. Holnap délután lesz az őszi bajnoki forduló második napja, amikor a Török Sport Egylet kivételével összes I. osztályu egyleteink mérkőznek egymással. A legérdekesebb a MAC—BTC közötti küzdelem lesz, amely két csapat a mult heti mérkőzésekből győztesen került ki. A match a millenárius pályán délután 4 órakor kezdődik és bírja Herzog Ede (MTK) lesz. — Ezt a mérkőzést megelőzi a FTC—BAK küzdelem, amely fél 3 órakor kezdődik Fehéry Ákos (BTC) bírászkodása mellett. — A MTK—UTE fél 4 órakor játszik az amerikai-uti pályán a BAK csapatával. — A FTC—Typ. S. C. holnap délután 3 órakor tartja első bajnoki mérkőzését az upesti népszigeti pályán. Dél-élt a II. és III. csapatok játszanak. — II. osztályu bajnokság. Tisztv. L. E.—33-as F. C. Műegyetemi A. F. C.—Ujpest R. A. K., III. kr. T. V. E.—Köb. T. E.

(Club-évkönyv. A Ferencvárosi Torna Club most adta ki első évkönyvét, amelyet Horváth Ferenc főtitkár igen ügyesen szerkesztett. Az év-

Igmándi keserűvíz

Az életről gyomor
3-8 óra alatt tel.
jesen rendbe hozza
Kis üveg 40 fillér.
nagy üveg 60 fillér.

könyv nagy teret szentel a footballnak, amelynek számos kinövésére mutat rá. Ez a rész a következő:

„Egy másik fertőzött pontja s hova-tovább a legveszedelmesebb betegsége lesz sporterkölcseneknek az a professzionista izü szereplés, mely a versenyzők között mindjobbán hódít. A versenyzők amatőrök lévén — természetesen, hogy nem fizetnek meg magukat — de általában oly túlzott igényekkel lépnek fel, hogy a klubokra nézve ezek lassankint elviselhetetlenekké válnak. A klubok nagy része szenved e szellem miatt, de a tiltakozás bátor szava és az erélyes föllépés, melynek csak akkor lehet eredménye, ha valamennyi klub összefog, egyre késik. A szövetségeknek kellene itt is bátor intézkedéssel közbelépniök, hogy a tiszta amatörség ne legyen lassankint titkos professzionizmussá. Szabják meg a szövetségek a vidéken, vagy külföldön kiirt versenyekre esetenként — ha nem is egészen, de körülbelül, úgy, mint Angliában van — egy-egy versenyző költségeit, amelynél többet fizetni a klubpenztárból tilos legyen. Mindiárt könnyebben kezelhetik a versenyzőket a klubok.”

() Nemzetközi atlétikai viadal. A Budapesti Egyetemi Athletikai Club szept. hó 27-én (vasárnap) d. u. fél három órakor, gróf Apponyi Albert kultuszminister fővédnöksége alatt, a légymányosi sporttelepen (L. Fehérvári-ut 60 sz.) rendezi nemzetközi atlétikai versenyét. A viadal, noha a külföldi versenyzők ezuttal is tartózkodnak attól, hogy atlétáikkal felvegyék a reménytelen küzdelmet, rendkívül érdekes lesz, mert a versenyen legjobb atlétáink fognak küzdeni a remek tiszteletdíjért. Érdekeség szempontjából talán mégis a fél angol mértföldes síkfutás áll első helyen, mert a londoni olimpiádon való feltűnést keltő szereplése után ezuttal először startol budapesti versenyen Bodor Ödön, a kiváló középtáv futó, aki azon szándékkal áll starthoz, hogy megjavítsa az országos rekordot. Az olimpiai versenyen szerepelt atléták közül még Mudin Imre a súly- és diszkoszdobásban, Holics Ödön a távolugrásban, Wiczner Frigyes és Rác Vilmos a futásban indul. Az összetett versenyben (200 yardos és svéd gerely) érdekes küzdelem várható Wiczner Frigyes és szegedi Rác László, Rác Vilmos és Szende Andor között. Ugyazintén izgalmas küzdelem lesz a BEAC. (Wiczner, Rác, Oprée, Olasz) és MAFC. (Gráber, Déri, Somló, Szende) ségért. Nagy mezőny indul az egy angol mértföldes csapatversenyben, az indulók közt van Bodor is. A diszkoszvetésben Mudin Antal Pál és szegedi Rác László a legjobbak. A iskolai hallgatók 20 filléres program, mások 1 koronás program megváltásával tekinthetik meg a versenyt, mely pontban d. u. fél háromkor kezdődik.

() Új világrekord a diszkoszvetésben. A londoni olimpiai versenyeken a diszkoszvetés világbajnokságának harmadik helyezette, Jaerwinen, a finn óriás, a napokban 44.25 méteres dobásával megjavította a diszkoszvetés világrekordját.

() Olimpiai labdarúgó versenyek Londonban. Mint Londonból írja tudósítónk, a londoni olimpiai labdarúgó versenyekre most eitték meg a sorsolást, amelynek eredménye a következő: I. forduló: 1. Magyarország—Hollandia, 2. Franciaország B—Dánia. Október 20-án: 3. Csehország—Franciaország A), 4. Anglia—Svédország. Eldöntő október 22-én: 5. az I. győztes a II. győztes ellen. 6. a III. győztes a IV. győztes ellen. Döntőmérkőzés október 24-én az V. győztes a IV. győztes ellen.

() Galambfővő versenyek a Margitszigeten. Az Országos Magyar Galambfővő Egylet, melynek József főherceg a védője, az idén ősszel nagyszabású galambfővőversenyt rendez margitszigeti sporttelepen. A verseny az előzetes program szerint hat napra terjed, október 5-én kezdődik és október 15-ével ér véget. A részletes program a következő: Október 5-én: Októberi handicap. Október 7-én: Szigeti handicap. Október 9-én: Angyaliföldi-díj. Október 12-én: Őszi handicap. Október 14-én: Csepeli handicap. Október 15-én: Záró handicap. A versenyek rendkívül mozgalmasnak és élénknek ígérkeznek, mert az arisztokrácia számos tagja, ugyszólván az egész főúri világ Budapesten tartózkodik. A részt venni szándékozók Gyapai Nándor titkárnál (Budapest, Margitsziget) nyerhetnek bővebb felvilágosítást.

() Díjbirkózások a Beketow-czirkuszban. A Beketow-czirkusz igazgatósága október havában nemzetközi birkózó versenyt rendez, melynek díjai gyanánt 8000 koronát a Pesti Kereskedelmi Bank Torézárosi fiókjánál letétbe helyezte. Az ilyenmü birkózásoknál gyakori visszaélések megakadályozására az igazgatóság minden lehető el fog követni, a verseny rendezését teljesen és kizárólag szakférfiakból álló zsürinek rendelte alá. A versenyen részt vehet minden professzionista birkózó, aki eddig is mint ilyen szerepelt és október hó 1-ig személyesen, vagy írásbelileg a czirkusz igazgatóságánál jelentkezik. Későbbi jelentkezés semmiesetre sem vétetik figyelembe. A jelentkezők kötelesek a zsüri által megállapított napon és órában mérkőzni. Hogy az összes mérkőzések a rendelkezésre álló idő alatt lebonyolíthatók legyenek, a zsüri szükség esetén sejtető mérkőzéseket fog rendezni. A versenyen csak

azok vehetnek részt, akik a birkózás szabályoknak és a zsüri határozatainak magukat alávetik.

() Cseh atléták a Margitszigeten. A Sparta prágai atlétikai klub benevezte három tagját: Součeket, a cseh diszkoszvető rekordert és jeles súlydobót, Dworákokot, az ifjú cseh távfutó csillagot, aki legutóbb 2 angol 10 percz alatt futott és Lawrence-t, a kiváló sprintert a MAC. október hó 4-iki őszi viadalára, amely így páratlanul érdekes lesz.

() Labdarúgószövetségi hírek. A MLSz. tanácsülést tartott, amelynek főpontja a választások voltak. A fegyelmi bizottság tagjai lettek: dr. Olgyay István, dr. Bognár Elek, Zoltán Béla és Neuwelt Emil. Szövetségi kapitány: Minder Frigyes. Jegyző: Sugár István.

A Cesky Svaz Footballowlyval a kongresszus előtt leköött mérkőzések megtarthatók, mert ezt a FI. de FA leiratában megengedte. Vámos Soma lemondását a tanács felkérésére visszavonta, amíg a bírák osztályozása felett a tanács dönteni fog. Ennek tárgyalásánál igen heves támadások érték a bírák bizottságát. Az Eperjesi TVE. bejelentette a bajnokságtól való visszalépését, mert a kiküldött rossz bírákkal nem akarják játékosait tönkretétetni. Végül Kiss Gyula szólalt fel az egy évre elítelt Steiner B. ügyében és hevesen támadta az intéző bizottságot, amely ebben az ügyben szerinte igazságtalanul, de mindenesetre a szokástól eltérő szigorral ítelt.

() Országúti gyaloglóverseny. A Magyar Testgyakorlók Köre október hó 18-án, vasárnap délelőtt 10 órakor a székesfehérvári országot 3.5 kilométeres körnél kezdődő 5 kilométeres országúti gyaloglóversenyt rendez. A versenyen résztvehet minden magyar egyesület oly amateur tagja, ki bajnokságot még nem nyert. Díjazás a verseny győztesének nagyezüst, másodiknak és harmadiknak ezüst-érem. Mindazok, kik a távot 30 perczen belül teszik meg, időérmet nyernek. Nevezési zárlat október hó 15. esti 8 óra. Nevezések a M. T. K. választmány címére (VII., Wesselényi-utca 38. sz.) küldendők. A verseny a M. A. Sz. szabályai szerint rendezetik.

() Athletikai viadal Kassán. A Kassai Athletikai Club október hó 18-án délután 2 órakor Kassán, a Rákóczi-köruton levő sporttelepen országos atletikai viadalt rendez. Versenynemek: 1. 100 yardos síkfutás Kassa szab. kir. város bajnokságáért. 2. 220 yardos síkfutás, handicap. 3. 1/4 angol mértföldes síkfutás Kassa szab. kir. város bajnokságáért. 4. 1/2 angol mértföldes síkfutás, handicap. 5. Távolugrás Kassa szab. kir. város bajnokságáért. 6. Távolugrás helyből. 7. Távolugrás, ötös csapatverseny. 8. Diszkoszvetés Kassa szab. kir. város bajnokságáért. 9. Svédgerelyvetés, handicap. 10. Stafétafutás 100—200—300—400 méterre. 11. Súlyemelés Felsőmagyarország 1908. évi bajnokságáért. Díjazás. Az I., 3., 5., 8. számokban a győztesnek. „Kassa szab. kir. város bajnoka 1908. évre” cím, aranykeretes ezüst-érem bajnoki szalagon, másodiknak nagy ezüst, harmadiknak ezüst, negyediknek nagy bronzérem. A 2., 4., 6., 9. számokban a győztesnek nagy ezüst, a másodiknak ezüst, a harmadiknak nagy bronz, a negyediknek kis bronzérem. A 7. és 10. számokban a győztes csapat egyesülete tiszteletdíjat nyer, a csapat minden tagjának pedig nagy ezüst, a másodiknak nagybronz, a harmadiknak kis bronzérem. A 11. számban a győztesnek „Felsőmagyarország súlyemelő bajnoka az 1908. évre” cím, szövetségi aranykeretes ezüstérem bajnoki szalagon, másodiknak szövetségi ezüst, harmadiknak szövetségi bronzérem. A harmadik díj öt, a negyedik díj hét versenyző, illetve csapat indulása esetén adatik ki. A versenyen a Magyar Athletikai Szövetség szabályai az irányadók. Nevezési határidő: október 12. A nevezések Bartay Oszkár titkár címére, Kassa, Kosuth Lajos-utca 14. küldendők. A 100 és 200 yardos síkfutás, a stafétafutás és a diszkoszvetés előmérkőzései és a távolugrás csapatverseny a verseny napjának délelőttjén fognak megtartatni.

A makacs meghülest

és köhögést gyorsan enyhíti a SCOTT-féle Emulsio.

A Scott-féle Emulsio

Az Emulsio vásárlásánál a SCOTT-féle módszer védjegyet — a halaszt — kérjük figyelni, hogy ne tévessze meg a vásárlást.

annyira kellemes izü, hogy azok a kik nem bírják el a közönséges csukamájolaj izét, könnyen, sőt élvezettel táplálkoznak a

SCOTT-féle Emulsio-val.

Azonkívül a SCOTT-féle Emulsio sokkal jobb hatású az egészségre.

Egy eredeti üveg ára 2 K. 50 fillér.

Kapható minden gyógytárban

TÖRVÉNYSZÉK

§ Memorandum az Igazságügyminiszterhez. A balassagyarmati ügyvédi kamara dr. Csermák Ernő elnökle alatt a napokban megtartott rendkívüli közgyűlésén behatóan foglalkozott Günther Antal igazságügyminiszternek a családi otthon védelméről legközelebb beteriesztendő törvényjavaslattal és észrevételeit memorandumba foglalva, most terjesztette fel az igazságügyminiszter elé.

§ Fayer László-pályadíj. A Magyar Jogász-Egyesület a 600 koronás Fayer László-díjjal jutalmazandó pályamunkák beadására határidőül ez évi szeptember 30-át tűzte ki. A pályázati feltételek szerint az egylet titkársága ez uton figyelmezteti a pályázókat, hogy pályamunkáikat a jelzett időig az egyleti titkárság címére, V. Szemere-utca 10. sz. alá, postán ajánlva küldjék be.

§ Támadás egy hentesbolt ellen. Élénk emlékeztében van még a főváros közönségének az a halálos eredményű ostrom, amelyet a hentes- és hús-vágó-segédék sztrájkja alkalmával egy forgópisztolyokkal és kövekkel felfegyverzett csoport intézett Koszalik Márton hentesmesternek Lujza-utcai üzlete ellen. A támadás alkalmával az üzletben Koszalik Mártonon, feleségén és Lujza nevű leányukon kívül Matuska István hentessegéd, továbbá két vevő: Sánta Fülöp villamos kocsizező és özv. Rohm Józsefné volt jelen. A támadók egy-egy golyóval eltalálta Matuska Istvánt és Sánta Fülöpöt is. Matuska István hentessegéd másnap a szenvedett sérülésébe behalt a Rökus-kórházban, Sánta Fülöp pedig hetekig gyógyuló sérülést szenvedett. A rendőri nyomozás azt konstátálta, hogy a halálos végű ostrom a VIII. kerületi szociáldemokrata párt vezetősége által rendeztetett s magának a támadásnak szervezője a pártszervezet elnöke, Fröhlich Rezső szabósegéd volt. Este a pártszervezet helyiségében az egybegyűlt munkásokhoz lázító beszédet intézett, felhívta őket, hogy ragadjanak követ és revolvert, menjenek vele együtt a Lujza-utczába és rombolják szét a fűszitónak. Koszalik Márton hentesnek üzletét. A rendőri nyomozat megállapította, hogy Fröhlich maga alaposan kivette a részét. Nemcsak részt vett a lövöldözésben, hanem a mikor az ostromlók a rendőrség megütamította, örömeinek adott kifejezést, hogy a dolog úgy sikerült. Azt is mondta ez alkalommal, hogy Matuskát nem sajnálja, mert sztrájk-törő volt, csak az ártatlan Sánta Fülöp iránt érzett részvétet. A rendőrség csakhamar összeszedte az ostromló csoport tagjait. Ezek voltak a már említett Fröhlich Rezső szabósegéden kívül: Vámosi Mihály gyári munkás, Döményi Albert kőművessegéd, Kleiser József kőművessegéd, Nagy Károly napszámos, Wessely István légszeszfejllesztő, Tóth Károly gyári munkás, Gergely Gábor gyári napszámos, Csomor Pál asztalossegéd, Csernik István kocsizefnyező, Csávás Sándor gyári napszámos, Tasi István rostássegéd, Tasi Sándor asztalossegéd és Kőműves János napszámos, akiket — ez utóbbi kivételével — le is tartóztattak. A befejezett vizsgálat után a kir. ügyészség mind a 14 terheit ellen magánosok elleni erőszak, halált okozott súlyos testi sértés és súlyos testi sértés büntetetei miatt emelt vádat. Az ügyészi vádirat ellen a vádlottak kifogásokat adtak be.

§ Udvarny Ferencz válópöre. A hivatalos lapban ma ismét szerepel Udvarny Ferencz volt országgyűlési képviselő, aki a büntető igazságszolgáltatás elől Amerikába menekült. Ezuttal azonban polgári ügyben ezitália a soproni törvényszék és felhívja, hogy feleségével, született Barthodeiszky Gabriellával a házassági életközösséget állítsa vissza, a hirdetmény harmadszori közzétételétől számított egy év alatt, mert különben az asszony jogosult a házasság felbontását kérni.

§ Szabadlábba helyezések. Megirtuk, hogy Arany Győző mérnök ellen sógora, Váradai Béla, továbbá a megszökött Mayer Benedek leánya, Janzer Györgyné bünvádi följelentést tettek, csalással, okirathamítással és uszorával vádolták meg és ennek folytán a rendőrség letartóztatta s ezt az intézkedést a vizsgálóbíró és a vádtanács is helybenhagyták. Arany Győző védője dr. Vázsonyi Vilmos ezek után egy előterjesztéssel fordult az ügyészséghez, amelyben nyomós adatokat hozva fel amellet, hogy a feljelen-

tések alaptalanok, sőt, hogy a bünpörben egyedül a letartóztatott Arany Győző a károsult, amennyiben Mayer Benedek és családja 50.000 koronánál nagyobb összeggel adósai. Közben még egy meglepő fordulat történt, amennyiben Forgács Ignác ügynök, aki színtén le lett tartóztatva, önként jelentkezett a vizsgálóbírónál, kijelentette, hogy Arany Győző ellen valótlán vallomást tett, őt ártatlanul vádolta meg, s megnevezte azt is, aki őt e valótlán vallomásra Mayer Benedek és családja érdekében rávette: egy büntetett előéletű ügyvéd személyében. Az ügyesség ennek folytán a mai napon maga indítványozta Arany Győzőnek szabadlábra helyezését. Vele együtt dr. Bródy Ernő védő közbenjárására Forgács Ignácot is szabadlábra helyezték.

§ **Letartóztatott orvos.** A mai lapok hírt adnak a kir. ítélőtábla azon döntéséről, amelyet dr. Bolgár Ödön orvos szabadlábra helyezése tekintetében az ügyesség felfolyamodására hozott s amelyvel megvádatott a vádtaánácsnak 10.000 korona óvadék ellenében szabadlábra helyezést elrendelő végzését, kimondva, hogy dr. Bolgár Ödön ellen a vizsgálati fogság fentartandó. A táblának ezen határozata jogszkörökben élénk vita tárgyát képezi. Dr. Bolgár ugyanis a Bp. 141. §. 2. pontja alapján lett letartóztatva s ez esetben a bírósági perrendtartás imperatívusa irja elő, hogy óvadék ellenében a terhelt szabadlábra helyezhető. A vádtaánács az óvadék összegét 10.000 koronában szabta meg. A tábla, ha keveselte ezt az összeget, akkor felemelhette volna, de elutasítania nem lehetett volna. A védő ma dr. Szlavay vizsgálóbírónál meg sürgette a vizsgálatot, amely előreláthatólag két hét alatt már be lesz fejezve.

§ **Visszapörölt „tandij”.** Ismert alakja a budapesti büntető törvényszéknek Pataki György ügynök. Valamikor máv. hivatalnok volt, de elbocsátották. Azóta a pénzhamisítás terén működik s ügyességét a budapesti büntető-törvényszék már több ízben honorálta szabadságvesztés büntetéssel. Mikor legutóbb kitöltötte büntetését, felszabott tanárnak. Mint vándorutazó bejárta az országot s jó fizetésért vállalkozott arra, hogy meggazdagodni vágyó hiszékeny parasztembereket meg fog tanítani a pénzhamisítás tudományára. Nyak Ignác szentlőrinczi parasztagazda beállt tanítványának s Pataki György 1000 forintban szabta meg a tandíjat s ezt Nyalka le is fizette neki. Heteken át próbálgatták a 10 koronás arany, továbbá az 5 koronás és egykoronás ezüst váltópénzek hamisítását, de a munka sehogyan sem haladt előre, mert Nyalka Ignácznak — mint mondta — nem volt „talentuma” a mesterségre. Egy napon aztán összeveszték s Nyalka, hogy visszakapja 1000 forint előre fizetett tandíját, felelőtlenségül Pataki mestert család büntetettéért. Az ügyesség azonban pénzhamisítás büntetésével vádolta meg. A mai főtárgyaláson Pataki büszkén vágta ki az elnök kérdésére, mi a foglalkozása?

— Pénzhamisító vagyok!

A bíróság Nyalka Ignác terhelt tanuvallomása alapján Pataki Györgyöt 10 havi börtönrre ítélte pénzhamisításért. Az ítéletben a vádolt megnyugodott, de az ügyész súlyosbításért felelőztetett.

§ **Kereskedés a bankokkal.** Jordán Sámuel öcsödi gazdaember Balla Francziska kunszentmártoni asszony és Kultaneck Adolf földmives rábeszélésére feljött Budapestre, s itt egy Ráday-utcai korcsmában ötven darab hamisnak mondott, de valójában igazi huszkoronás bankot vásárolt Tekes Sándortól, Kultaneck és Balla czinkostársától. A banda negyedik tagja, Nagy G. László rendőr erre letartóztatta Jordánt, az állítólagos hamis pénzt elvette tőle, s aztán Jordánt kegyelemből szabadon bocsátotta. Jordán később rájött, hogy családok kezébe került, följelentette őket, s azután bánatában fölakasztotta magát. A törvényszék Tekest harmadfélvi börtönrre, Nagy Lászlót tíz hónapi, Balla Francziskát öt hónapi, Kocsis Imre Ráday-utcai vendéglőst pedig nyolcz hónapi fogházra ítélte család miatt. Az elítéltek felelőztettek. A királyi tábla most tárgyalja a családok bünpörét, amelyben alkalmasint kedden fog ítéletet mondani.

Kérjük mindenütt a világhírű
Hercules-sör
MALÁTA-TÁPSÖR-különlegességet.

A lecke.

Budapesti, szeptember 26.

A tanulás forrásait vizsgálva, arra az általános s mondhatni kézenfekvő tényre jutunk, hogy a tanulásnak számtalan s különböző foku és irányu forrása lehet. De végeredménykép megállapíthatjuk, hogy a tanulás forrásainak legnagyobbika: az iskola.

E sorokban nem szorítkozhatunk valamennyi forrás tárgyalására; jelen alkalommal egyes-egyedül a lecke tanulásáról, mint az iskola kereteibe tartozó tényezőről kívánunk egyet-mást értekezni.

Köztudomású, hogy a különböző foku és rendű iskolák tanítási anyaga nagyon is széles mederben mozog. Ebből eredőleg a tanulók nagyobbára képtelenek az előírt anyagot benn az iskolában (tanítás, előadás alatt) elsajátítani, helyesebben szólva: megemészteni; minek rendszeres eredménye a lecke tanulás érvényesülése s ennek egyik szomorú következménye: a szellemi túleröltetés %-nak tetemes emelkedése.

Tehát a szellemi túleröltetés legfőbb szülőjét a lecke tanulás rendszertelenségében kell keresnünk. Miért? Egyrészt azért, mert a tanulók nap-nap után egész sereg lecke-tét kapnak fel; ami minden kétséget kizárólag a szellemi higiénia minden követelményével teljesen ellenkezik; másrészt, mert a tanulók zöme nem ismeri a lecke tanulás helyes és egyszerű módját s így szellemi energiáját szétforgácsolja anélkül, hogy valamelyes elfogadható eredményre vergődött volna.

A lecke tanulás lélektanilag véve nem éppen könnyű munka. A tanulóra nézve valóságos művészet, melynek titkos, de kifürkészhető kulcsai vannak.

Épp ezért felette kívánatos, sőt szükségképeni, hogy az iskola legalább a tanév elején, a rendszeres tanításon kívül a lecke tanulás helyes módjainak megismertetésével is kellőleg foglalkozzék.

Hogyha a tanulók lecke tanulását, illetve annak módjait szoros megfigyelésünk tárgyává tesszük, meggyőződést szerezünk arról, hogy a lecke tanulásnál elkövetett módok korántsem oly egyöntetűek, mint amilyenek gondolnók.

A lecke tanulást illető módok számos körülményeknek a részesei.

Lássuk tehát főbb elemeiben a tanulók lecke tanulási módját, esetleg módjait. Vannak tanulók, akik kizárólag a látásra támaszkodva tanulják a lecke-jüket; azaz a könyvben, vagy a füzetben levő írott, vagy nyomtatott szavak, mindatok szövegét rögzítik meg s feleléskor, vagy bármikor elmondáskor maguk elé képzelik azokat. Ezeknél tehát a szöveg helyzete diszpozíciókat hagy az agykéreg megfelelő mezején, mely diszpozíciók megfelelő időben ismét a maguk sorrendjében életre kelnek.

E körbe tartozó tanulók tanulását zaj, lármá nem háborgata, mert tanulásuk sulypontja, vagyis a figyelem ténykedése a látásra esik.

Ismét oly tanulókkal is találkozhatunk, akik a hallás nyomán tanulják a lecke-jüket; tehát magyarázat, elmondás révén. Ezek ellenkező típusai az előbbieknél. Tanulásuk alkalmával leginkább csendes, nyugodt helyen tartózkodnak, hogy illetékesen mindennemű lármától, zajtól teljesen mentve legyenek. Megjegyzendő, hogy a hallásra támaszkodó tanulók felette könnyen tanulják a lecke-jüket, könnyebben és gyorsabban, mint például a látásra utalók, mert már az iskolában, tanulás, előadás alatt megtanulták a kívánt lecke-javát.

Viszont vannak tanulók, akik lecke tanulásuk alkalmával főleg kiejtésükre; a kiejtett szavakra ügyelnek s azokat illetén rögzítik meg.

A szóbanforgó körbe tartoznak az u. n. magolók is, akik lecke tanulásuk közben teljesen kimerülnek, mintha keményen robotolnának. Mindezekon kívül a tanulók egyik része részint a hallásra, részint pedig a látásra támaszkodva tanulja lecke-jét. Végül vannak az u. n. bizonytalanok, akiknél semmiféle tanulási mód nem nyilatkozik feltűnő jellegben.

Összegezve tehát a fennálló tanulási módokat, vannak tisztán: a látási, a hallási, a kiejtési, vagyis a mozgási (motorikus) tanulótípusok; továbbá: a hal-

lás-látási, a látás-mozgási, a mozgás-hallási és a bizonytalan tanulótípusok.

A szóban érdemesített tanulótípusok közül kiváltképp a hallási és a hallás-látási típus az, mely a legmegbízhatóbb s a legkedvezőbb eredményre vezet.

Sajnos azonban, ezek a típusok nem tartoznak a legelterjedtebbek közé, amennyiben az u. n. magolótípusok száma azoknál jóval hatványozottabb.

Ennek legfőbb oka a gyermek szellemi energiájának helytelen fejlesztésében s irányításában leli magyarázatát. Hasonló elbírálás alá tartozik a gyermek értelmi világa is.

Ezek után az a kérdés merül felszínre, hogy a tanulók kiszabott lecke-jüket egész terjedelmében; egészében, vagy pedig részeire, szakaszaira bontva tanulják-e? Lélektani buvárlatokon alapuló tény bizonyítja, hogy a megtanulandó lecke-t sohas szabad nagyon felaprózni; helyesebben felette sok részre, szakaszra bontva tanulni. Miért? Azért, mert a képzetársítás törvényéből nyilvánvaló, hogy minél több elemre bontjuk az anyagot, annál több, nagyobb számú lesz a végbemenő szellemi kapcsolat is.

A felaprózott anyagnak ismételtleni összetevése sokkal fokozottabb mérvben szétforgácsolja a szellemi erőket, mint a bontatlan, avagy a kevesebb részre osztott anyag. Ez pedig magától értetődik, hogy a szétforgácsolott anyagot; tanulásunk közben, ismét össze kell raknunk, forrasztanunk, ami bizonyos szellemi kapcsolatok, horgokkal történik s így ennek révén a szellemi energia forrásai is gyorsabban, kizárólagosabban kiapadnak, mint ellenkező esetben.

Ehhez hozzájárul még az is, hogy a felaprózott anyagnak együvé való társítása zavarólag hat a gondolat sima lefolyására s ilyenentépp gáncoskodik a tanulás menetében is.

Viszont az sem helyes, hogy pld.: egy terjedelmes anyagot a maga egészében tanuljunk kisebb szakaszokra való bontás nélkül. Ebben az esetben nehéz az áttekinthetőség, minél fogva a szerzett diszpozíciók a rendszernél halványabbak s rövidebb életiek. Mindezeknél fogva a leghelyesebbnek bizonyult az alábbi tanulási eljárás:

Mindenekelőtt a megtanulandó lecke-t, föltéve, hogy nem rövid, illetve kis terjedelmű; terjedelméhez és minőségéhez mérten, közép nagyságú elemekre, szakaszokra bontjuk.

Ennek megtörténte után hozzáfoghatunk a tanuláshoz.

A tanulási művelet pedig akként történik, hogy értelmesen átolvassuk az első szakaszt, vagyis kikeressük a szakasz tulajdonképeni vázát, illetve lényegét; ennek végeztével a szellemi munka minőségéhez és tartamához képest, szünetet tartunk; majd áttérünk a következő szakaszra.

E szakaszt, valamint az utána következő szakaszokat épp oly elbánási módban részesítjük, mint a legelső szakaszt; a jelzett fokozatot folytatjuk addig, amíg teljesen végére érünk az anyagnak; amíg ismét visszatérhetünk kiindulási pontunkra: az első szakaszra; most már két, esetleg, ha az anyag tartalmi minősége engedi, három-négy szakaszt egybefoglalva, folytatjuk a tanulást.

Ilyetén összekapcsolhatjuk a szétdarabolt anyagot anélkül, hogy ezen művelet fogantatása által, szellemi erőnk hatványozottabb mérvben kifáradna, avagy tetemesen elfogyra.

Minél terjedelmesebb és mélyebb medrű a szellemi erély munkája, annál fokozottabb, eredményesebb a tanulás is.

Ennek lényegéből kifolyólag megszívlelendő a megértésen alapuló s a kellő figyelemmel fűszerező tanulás; mert ezekben rejlik a sikeres tanulás tulajdonképeni éltető eleme. Ezek után kérdezhetjük, hogy miben nyilvánul a lecke tanulás műveletének legfőbb követelménye s mik lehetnek a lecke tanulás esetleges akadályai.

Mindenekelőtt s röviden ki kell jelentenünk, hogy a lecke tanulás helyességének legfőbb követelménye a tanuló testi és lelki világának összhangzatos ténykedésében gyökerezik. Kétségtelen, hogy egynemű tanuló gyorsabban, könnyebben tanulja a kiszabott lecke-t, másik épp ellenkezőleg. A szóban forgó körülmény felette sok feltételtől függ.

A lecke-tanuláshoz szükséges feltételek tömkelegéből kivált a következők emelendők ki:

Első sorban mulhatatlanul kívánatos, hogy a tanuló testi, de főleg lelki világa nyugodtan, azaz zavartól mentesen működjék. Továbbá tartózkodjék a tanuló közvetlen az étkészletek utáni, valamint az alvás előtti órákban történő tanulástól. Minél közelebb esik a tanítási, illetve előadási óra a lecke-tanuláshoz, annál könnyebben, gyorsabban megy a tanulás; mert ilyenkor a tanítás, előadás által támadt agykérgi diszpozíciók élénkebbek, életképebbek, mint később.

Ehhez hozzájárul még az is, hogy minél gyakrabban foglalkozik a tanuló a leckével, annál maradandóbb nyomatok, diszpozíciókat teremt; mi a feledéssel szemben szívósabb, ellentállóbb, mint más-különb.

S minél kisebbfokú a hasonlatosság, rokonság stb. a régi és a szerzendő képzetek között, annál inkább kívánatos, hogy a tanuló behatóbban s gyakrabban foglalkozzék a leckével.

Azonban a fennálló iskolai rendszer (nagy anyag-halmaz) miatt a tanulóknak sokat kell felelelnie, hogy bizonyítványát (semmi egyéb) illetőleg zöld ágra vergődjék.

Az ily minőségű ténykedés felületessé teszi tanulását s egyúttal gátolja őt abban, hogy egy-egy leckével sokszor, helyesebben kellőleg foglalkozzék.

Jobbára csak átsiklik a leckén, hogy ilyenkor legalább u. n. halvány sejtelve, fogalma legyen róla.

Ily körülmények közepette a tanulóknak e kiszabott tanévi anyagból sokat kell tanulnia; de emellett csak felette keveset rögzít meg a jövő számára; vagyis csak igen kevés s nagyobbára csak tűnékeny szellemi értékű anyagra tesz szert. Már pedig kétségtelen, hogy nem az iskolának, hanem az életnek tanulunk. Épp ezért mindaz, amit az iskola nyújt, később is értékesíthető legyen.

Nyilvánvaló, hogy iskolánk tanítási anyagában oly elemek, részletek is fordulnak elő, melyek csak kevés értékkel bírnak, egyrészt a szellemi élet helyes és észszerű berendezését, másrészt az élet szükségleteinek értékét illetőleg. Helyénvaló lenne, hogy a hasznavehetetlen anyagot kiküszöböljék az iskolából.

Ezzel egyrészt gátat vetnénk az annyira elharapózott szellemi túlerőltetésnek, másrészt módot nyújtanánk arra, hogy a tanulók a tanultakat könnyebben és helyesebben emésszék meg, mint eddig. Ezek után lássuk, hogy mily menetben, tempóban tanulja a tanuló a kiszabott lecke-t. A számtalan tapasztalat arra tanít bennünket, hogy az előtünk eléggé ismert anyagot célszerűbb gyorsabb menetben tanulni, mint lassan.

A gyorsabb tempóban való tanulás által az ismereteket gyorsabban és könnyebben halmozhatjuk össze, mint ellenkezőleg, másrészt a figyelem ténykedését jobban s kizárólagosabban köthetjük le, mint a lassu tanulással.

Mert a lassu ütemben való tanulás által, különösen, ha ismert anyagról van szó, időt engedünk a figyelemnek arra, hogy az ismert anyagról, tárgyról egy más, érdekeltőbb tárgyra el-elkalandozzék s ezáltal gáncoskodjék a tanulás sima lefolyásában.

Az ismeretlen anyag tanulásánál pedig a lassu ütemű menettel többre megyünk, mint ellenkezőleg.

A lecke-tanuláshoz felette nagy szerepet játszik a változatosság is. Evégből nem szabad egy és ugyanazon lecke-vel a kimerülésig foglalkoznunk. Célszerű a nehezebb lecke után valamelyes könnyebb lecke-vel foglalkoznunk. A változatosság által a szellemi erők forrásai kicserélődnek s nem apadnak ki annyira, mint a változatlan medrében.

A változatos ingerek kellemesek, a változatlanok pedig kellemetlenek. Ami pedig a szorosabb értelemben vett lecke-tanulás okait illeti; azok száma felette nagy; épp ezért ezáltal csak a legfőbb akadályok rövid vonásokban való kimutatására utalhatunk.

Elsősorban e körbe iktathatjuk valamennyi szellemi hibát és rendellenességet; továbbá azon szervi rendellenességeket, melyek a lélekkel a legközvetlenebbül állanak összeköttetésben.

Különösképpen ki kell emelnünk az idegrendszer rendellenességén alapuló gyengeséget, gyenge-

elméjűséget, vagy bármilyen szellemi fogyatékoságot; továbbá a figyelem erélytelenségét, a szorgalom hiányát, a szórakozottságot, az alvás rendellenességeit, a szellemi túlerőltetést, a testi szükségletek hiányát, fogyatékoságát, az agykéreg vérszegénységét, vérbőségét, a vértorlódást, a testi kifáradást, a testi betegségeket, az alkohol és a nikotin túlságos élvezetét, stb.

Azonban e helyütt be kell vallanunk, hogy a szóbanforgottakon kívül még maga a pedagógus is eléggé sok gáncot vehet a tanuló munkája elé.

Nevezetesen vannak pedagógusok, akik tanításuk, előadásuk közben többé-kevésbé, avagy teljesen eltérnek a tárgytól s attól merően elütő mezőkre kalandoznak.

Ez esetben a megtanulandó lecke a tanulóra nézve idegen, ismeretlen; miért is annak a megtanulása nagymennyiségű szellemi energia elfogyasztásával s sok idő igénybevételével jár.

Még fokozottab helytelenséget követnek el azok a pedagógusok, akik megkívánják a tanulóktól, hogy a lecke-t szörül-szóra, helyesebben betűről-betűre tanulja meg.

Az ilyen pedagógusok elfeledik, hogy nincs fárasztóbb munka széles e világon, mint a leckének szó szerinti, betű szerinti megtanulása.

Ezekon kívül még számos hibát fedezhetnénk fel az egyes pedagógusok tanításában, illetve előadásában.

Ennélfogva minden egyes pedagógusnak keresnie kell azon módokat, eszközöket, melyek segítségével teljesen megkönnyíti a tanuló nehéz, fárasztó, idegölő munkáját.

Kiváltképpen törekedjék arra, hogy a tanuló a megtanulandót ne a tankönyvből, jegyzetből tanulja, hanem a végbemenő tanításból, előadásból.

A tankönyvben rejtett anyag csak arra szolgáljon, hogy a tanuló annak segítségével mintegy szilárdítsa, élénkítse, elevenítse a tanítás, előadás által szerzett képzeteket s ennek kapcsolatait.

Ne halmozzuk tehát a tanuló különböző házi vagy egyéb dolgozatokkal, munkálatokkal, mert kétségtelen, hogy a tanítás utáni idő kizárólag az idegrendszer pihentetésére s az elfogyasztott szellemi erők gyűjtésére való.

Szobolovszky István.

EGYESÜLETEK.

(—) Magyar Nők Keregyesülete. Az 1907. október havában megalakult Magyar Nők Keregyesülete céljálul tüzte ki, hogy klasszikus és modern karművek előadása által egyrészt fontos művészi célokat szolgáljon, másrészt főleg a résztvevőknek nyújtsa gazdag élvezetek forrását. Ez a derék egyesület rendszeres karéneke-gyakorlatok útján elsősorban az a capella-műtől iránti érzéket fejleszti, a klasszikus és modern karizodalm idevágó műveit tanulmányozza, végczél gyanánt pedig ezeknek a műveknek előadását és szélesebb körben való ismeretetését tervezi. A Magyar Nők Keregyesülete áll: a) alapító, b) pártoló, c) működő tagokból. Az alapító tagok egyszersmindenkorra legalább 50 koronával, a pártoló tagok évenként 20 koronával járulnak az egyesület céljaihoz. A működő tagok 10 korona beiratasi-, 20 korona tagsági és 10 korona kotta- és hangversenyalap-díjat fizetnek. Ezen díjak két részletben fizethetők. Működő tag lehet bárki, kinek némi énekhangja és elegendő zenei képzettsége (hallása, ritmus-érzéke) van. Az egyesületi év október elejétől május végéig tart. Összejeveteleket kétszer hetenként, kedden és pénteken d. u. 4—6-ig tart az egyesület helyiségében (Akadémia-u. 3., I.). Az egyesület művészi vezetője Lichtenberg Emil, a m. kir. Operaház karmestere. Felvilágosítással szívesen szolgál Méry Béla zeneműkereskedése (Andrássy-ut 12.). Felvételre jelentkezni lehet október 1-től minden kedden és pénteken 6-ig az egyesület helyiségében.

(—) Az Állami Tisztviselők Országos Egyesülete által az állami nyugdíjasok és özvegyek anyagi helyzetének javítása ügyében kiküldött bizottság Róbel Román kir. számtanácsos elnöklésével tartott második ülésében munkálatait befejezván, az igazgató-választmányhoz intézendő jelentést, valamint a kormányhoz intézendő és Vidor Ede bizottsági előadó

által szerkesztett emlékiratot az egyesületnek benyújtván, egyben kieszközölte, hogy ez az ügy máz az október hó 6-án tartandó választmányi ülés napirendjére kitűzessék. A kiküldött bizottság ez utór ismételt felhívja az állami nyugdíjasokat, hogy az Állami Tisztviselők Országos Egyesületébe (Budapest, II. ker., Albrecht-ut 11. szám a.) saját érdekükben minél tömegesebben lépjenek be.

Nyilt - tér

(E rovatban közzétettéket nem vállal felelősséget a szerkesztőség.)

Dr. KALLAY ZOLTÁN

Jogi szeminárium

Budapest, IV, Magyar-utoza 3. sz.

Kiváló sikerrel s alaposan készít elő az alapvizsgáktól az ügyvédi vizsgáig bármely jogi vizsgára. Nem tévesztendő össze hasonló intézetekkel!

GÖRVELYKÖR

asthma, köszvény, idült szív-, gyomor-, vesegés és súlyos idegbajok (Tabes, Neurasthenia, Migraine, kezdődő Paralysis) makacs bőrbetegségek (Lupus, Psoriasis, Eczema) legmegbízhatóbb gyógymódja a Vör-gyógyítás (Hemopatia), melyvel szőlőhűtés és elmozavar beállít meg lehet akadályozni. Husz év óta több ezer nehéz betegnél fényesen bevált. E gyógymód meg-alapítójának

Dr. Kovács Izso fővárosi orvosnak rendelő intézete van Budapest, V., Váci-körut 18. l. em.

Rendelés naponta 9-1-ig és 3-8-ig, Levélben megkeresésre válasz. — Meghívásra intézetben kívül és a vidéken is kezel.

Eredeti francia és angol

CSILLÁROK

átköltözés miatt önköltségi áron kaphatók

Andor és Futtaky-nál

Koronaherczeg-utca 11.

Kitünő csemegeszőllöt

tokaj szerint vagy vegyesen szállít postakosaranként 2 korona 50 fillérért

Lengyel Zoltán gazdasága Kraszna Szilágy-megye.

És az egészségügyi kiállítás 1906. Állami díj, dísz-oltévol, arany

SERRAVALLO

China-hor vasal.

Gyöngéledőknek és lábadozóknak. Kiválóan kapható gyógyszerárakban palackokban 1/2 ltr. 2 k. 60 f. 1 ltr. 4 k. 80 f.

Dr. HARMAI GYULA

tüdőbajosok rendelő-intézete

Inhalatorium Budapest, Rákóczi-ut 82. sz. Tüdő, mellbajok, tüdővész, tuberkulózis, vérkór, tüdővesztés, kitünő eredményei gyógyításnak inhalációkkal és szerves oltásokkal. Rendel. 11. 19. An. — 1-1r.

Szt.-Lukácsfürdő gyógyfürdő, Buda.

Téli és nyári gyógyhely. Természetes forró-melag kénos források. Iszap-fürdők, iszapborogató-sok, massage, vízgyógy-intézet, gőzfürdők, kő-és kádfürdők, gyógyvízszodák, Olcsó és gondos penzió, Csuz, köszvény, idegbőrbajok, lakás, oltás felől kimerítő prospektust küld ingyen a Szt.-Lukácsfürdő Igazgatósága Buda.

Háztulajdonosok figyelmébe.

Linhart Vilmos, festő és díszítő, Hunyady-utca 27. sz. a spanyol király fogadtatása alkalmával saját díszítési tárgyával, külön díj mellett, házak díszítésére vállalkozik. Telefon.

EGYÉVES ÖNKÉNTESK

legjobban és legolcsóbban szereshetők
be felszereléseiket az előnyösen ismert

Blum és Társa
szerb kir. és József főherceg udv. szállítóinak

Budapest, Kossuth Lajos-u. 14-16.

KÖZGAZDASÁG.

A tengerhajózás pangása.

Budapest, szeptember 26.

Legutóbb már megemlékeztünk a Norddeutscher Lloyd kedvezőtlen üzletmenetéről, mely óriási veszteségeket eredményezett. Sajnos, ez a kedvezőtlen üzleteredmény általánosan jellemzi a világ tengerhajózását és nem szenved kétséget, hogy a tengerhajózási üzlet minden területén uralkodó depresszió a hajósvállalkozások évi mérlegében számszerűen fogja a nagy hanyatlás bizonyosságát nyújtani.

Ez már előre veti árnyékát azokban a kimutatásokban, melyeket egyes társulatok az első fél-évről kiadtak. Nagyon kis számmal jelentek meg ezek, ritkák a régi szokás ellenében, mert a hajósvállalatok nem mondtak le arról a reményről, hogy a második fél-évi hónapjaiknak esetleges kedvező forgalmi alakulása némi kárpótlást fog nyújtani a szenvedett veszteségeikért.

A jelek tényleg arra vallanak, hogy a konjunkturák kedvezőbbben ítélték meg, mint eddig. Az Egyesült-Államokban úgy látszik kezd már lélegzethozni a vállalkozás és ha a tengerentúli piacok, Kína és Japán kivételével, amelyekben a szó teljes értelmében krach lépett fel, megtartják szilárduló irányzatukat, nem lehetetlen, hogy a második fél-év legalább is részben valóra fogja váltani a hajótulajdonosok várakozását. A Norddeutscher Lloyd veszteségeiről már megemlékeztünk. Ugyancsak nagyon kedvezőtlen az Austro-Americana Társaság mérlege is. A folyó év első felében ez az agyonprotegált hajózási társaság 482.000 korona veszteséget szenvedett. A múlt évben 1,578,736 korona volt a vállalat évi nyeresége, amiből, nagyon bőkezűen, teljes 7% osztalékot fizetett ki a részvényeseknek. Meg kell itt jegyezni, hogy az 1907. év második fele is a gazdasági depresszió idejére esett és csak az első fél-év nagy eredménye volt a mérlegben érezhető.

Ilyenformán nagyon valószínű, hogy az Austro-Americana Társaság az 1908. év hátralévő hónapjaiban az előző év hasonló időszakának üzletmenetét el fogja érni. Így a most kimutatott veszteség alighanem pótolható lesz, sőt némi nyereséget is fog a mérleg felmutatni. Ami ezt kétségessé teszi, az főként a társaság új vállalkozása, amely új hajók építésében és új vonalában, a délamerikai jelentkezik. Erről már jeleztük, hogy nagyon rossz eredménnyel zárult és hogy erre vezetendő vissza az Austro-Americana erőnek erejével való beavatkozása a Lloyd és az Adria braziliai forgalmába. Itt említjük meg, hogy Brazília, amely tudvalegőleg kávéexportálással szerepel elsősorban a tengerentúli forgalomban, teljesen a normális kerékvágásba jutott vissza a szezon beálltával: a hajók Braziliából csaknem teljes rakományal indulnak utjukra, legnagyobb részben Hamburgba, Havreba és Triestbe. Nem szabad ám figyelmen kívül hagyni azt a körülményt, amely a braziliai piac fellendülését előidézte. Ez évi október hó 1-én ugyanis új, magas kiviteli vám lép életbe Braziliában és az európai importőrök, könnyen érthetően, igyekeznek rakta-rikaikat már most a vámemelés előtt megtölteni. Ennek is meglesz a visszahatása október, november és december hónapokban. Így tehát e részben sem teljesen rózsás a helyzet, ha annak látszik is. Dél-amerikai egyéb piacjai, így La Plata még mindig a depresszió hatása alatt áll.

Triestben a következőképpen nyilatkoznak a tengerhajózás üzleti esztendejéről: Még hiányzik néhány hónap az évből és pedig az a néhány hónap, amely a tapasztalat szerint jelentős súlylyal esik a mérlegbe, mégis már most is meg lehet állapítani, hogy az 1908. év a kedvezőtlenek közé sorozandó. Az osztrák hajózás az idegenhez viszonyítva aránylag keveset szenvedett, aminek oka egyrészt lokális körülményekben, másrészt abban keresendő, hogy az osztrák hajózási politika ebben az esztendőben óvatos, körültekintő és a kínálkozó konjunkturákat sikeresen használja ki. Hogy a hajózási krízis teljes erejével nem hatott, az a nagyszámu hajóleszereléseknek tulajdonítható, amelyek különösen az angol tengerészetben tapasztalhatók. Az angolok példáját követték az osztrák hajótulajdonosok is és ennek köszönhető a piaci helyzet javulása.

A világforgalomnak ez év folyamán két körülmény szabott irányt: az amerikai krízis és az üzletek pangása Kelet-Ázsiában. Az első nem nehezített különös nagy súlylyal Ausztriára, mert a hajóforgalom nem nagy Triest és Amerika között. Az amerikai krízis Németországban és Angliában végzett nagy pusztításokat. Az Austro-Americana veszteségei az év hátralévő hónapjaiban még pótolhatók lesznek.

Egészen másként ítélandó meg a helyzet a Kelet-Ázsiában fennálló forgalmat illetően. Triest földrajzi fekvésénél fogva az osztrák hajóforgalom nagy területe Kelet-Ázsián és ennek gazdasági viszonyai a legközvetlenebb érdekekkel bírnak az osztrák tengerhajózás számára.

Örvendetes, hogy úgy Japánban, mint Kínában valamelyes javulás konstátálható. Japán végre az óvatosság elvét követi, erre vall az is, hogy a tokiói világtiállítás 1912-ről 1917-re halasztotta. Kínában a piac javul. Ott az áruk nagy mennyisége idézte elő a depressziót. Kína a politikai zavarok és a pénzügyi krízis hatása alatt áll még mindig, de a helyzet tisztázódása határozottan megindult.

Az argentinai forgalom, amelyet az osztrák szabadhajózás bonyolít le, nagyon megérezte a tengerhajózási helyzet kedvezőtlenességét. A földközi tengeri forgalomban, amelyet az osztrák Lloyd bonyolít le, hiány konstátálható Pekete-tengeri gabonaszállítmányokban. Jelentősen javult a helyzet Egyiptomban.

Általosságban megállapítható, hogy az osztrák szabadhajózás nagyon rossz idejét éli. A legkevésbé fogja az osztrák Lloyd mérlege megérezni az 1908. évi válság nagy hatását.

Szülőgazdák Kossuthnál és Darányinál.

Budapest, szeptember 26.

Csizmazia Endre országgyűlési képviselő vezetése mellett Sopron és Ruszt sz. kir. városok, továbbá a Fertő-vidék bortermelő gazdaközösségének egy kétszáztagú küldöttsége tisztelt ma Darányi földművelésügyi miniszternél, hogy üdvözölje őt azon alkalomból, hogy az új bortörvényjavaslattal a magyar népnak egy régi óhaját szándékozik megvalósítani. Csizmazia Endre országgyűlési képviselő szavai után Drucker Jenő a sopronvidéki szőlőbirtokosok megbízásából a boritaladó eltörlése érdekében intézett beszédet a földművelésügyi miniszterhez.

Az elhangzott beszédekre Darányi Ignác földművelésügyi miniszter mindenképp a Fertő-kérdésből kifolyólag válaszolt és kijelentette, hogy egy alkalommal már elfogulatlan, pártatlan közbelépéssel a kiértesített ellentéteket elsimította s reméli, hogy most is sikerülni fog áthidalni az ellentéteket. A boritaladó kérdésében a miniszter pártatlan elbírást ígért, beszélni fog a pénzügyminiszterrel, de rámutatott az ország növekedő szükségleteire is, melyek fokozott anyagi áldozatokat követelnek. A bortörvényt illetően az előzetes szentesítés megtörténte előtt nem nyilatkozhatik — mondja — de úgy a saját részéről, mint az államtitkár részéről azt ígérheti, hogy minden lehető el fognak követni a bortermelők érdekeinek megvédése céljából. A miniszter beszédjét azután így jelezte be:

„Mikor 1895-ben először váltam e miniszteri tárczát, akkor a szőlőügy és bortermelés tekintetében igen szerencsétlen, igen nehéz és válságos hely-

zetet találtam. Egyesült erővel sikerült a szőlőket felújítani, de azt hiszem, nem kisebb érdem, azt amit megalkottunk, azt, amit építettünk, fenntartani is tudni. Ehhez szívós kitartás és vállvetett munkásság szükséges és csak annyit mondhatok, hogy mindebben a küzdelemben, mindebben a munkásságban, tisztelt barátommal, az államtitkár urral együtt akár leszünk itt, akár nem, a termelők jogos érdekei mellett mindig híven meg fogunk állani.”

A küldöttség ezután Kossuth Ferenc kereskedelemügyi miniszternél tisztelt. Utközben csatlakoztak hozzája Visontai Soma és Szász Zoltán országgyűlési képviselők. Kossuth Ferenc miniszternél szintén Csizmazia Endre országgyűlési képviselő volt a küldöttség szószólója, aki egyben biztosította a minisztert a sopronvidékiek igaz tiszteletéről, ragaszkodásáról és bizalmáról. Kossuth Ferenc kereskedelemügyi miniszter a következőkben válaszolt:

Tisztelt uraim! Mondanom sem kell, mert ez általánosan ismert tény, hogy a magam részéről mindig és mindent elkövetek azért, hogy a magyar nép és általában minden magyar polgár minél több jóhoz jusson. (Éljenés.) Ebben a speciális esetben is, én is hozzájárultam mindazokhoz a tervezett intézkedésekhez, amelyekről jót várok. (Éljenés.) A minisztériumok közt már nehézségek nem léteznek. Minden kérdés el lett intézve és úgy tudom, hogy a törvényjavaslat a legközelebbi napokban már ő felsége elé lesz terjesztve előzetes jóváhagyás végett. Azután természetesen a dolgok során az országgyűlés elé kerül, ahol rajta kell lennünk minden áron, hogy hamar letárgyalassék, nemcsak azért, mert ezt az önk érdeke így kívánja, hanem azért is, mert szerződésileg is kötelezve vagyunk rá, hogy január elsejéig megalkossuk. Ennek folytatás megnyugtathatom az urakat abban az irányban, hogy a jogos kívánalmak teljesedni fognak. Természetesen fogják találni azonban, hogy most erről részletesebben nem nyilatkozhatok, mert hiszen alkotmányos országban élünk és bármennyire tisztelem és nagyrabecsülöm önöket tisztelt uraim, mégis az országgyűlésnek kell elsősorban beszámolnom. Legyenek azonban megnyugodva, hogy úgy Darányi barátom, mint én, a bortermelők érdekeit szívünkön viseljük. (Lelkes éljenés.) Én pedig, mint a kereskedelmi minisztérium vezetője, teljességgel nem tudom azt elismerni, hogy a kereskedelemnek és a földművelés-ügynek ellentétes ügyei legyenek. Ezek az érdekek teljesen összehangzóak és minthogy ebben a meggyőződésben élek, azért van az, hogy mióta én miniszter vagyok, a kereskedelmi minisztérium és a földművelésügyi minisztérium között minden egyes pontban a legnagyobb egyetértés uralkodik.

A küldöttség nagy tetszéssel fogadta Kossuth beszédét.

Főlemelék a kamatüveget. E címmel egyik kiváló közgazdászunk e lap élén tegnap mélyreható bírálatot mondott az Osztrák-Magyar Bank kamatüveget-politikájáról. Meggyőző érvekkel mutatott rá a jegybank részrehajló és csak az osztrák érdekeket szolgáló kamatüveget-politikájára s kimutatta, hogy a jegybank nem az egész ország hitelszükségleteinek megfelelő és a nemzetközi pénzpiac helyzetéből folyó, hanem egyedül saját üzleti érdekeit szolgáló kamatüveget-politikát folytat, amelyvel egyszerűen romlásba akarja sodorni a hazai közgazdasági életet, hogy az önálló jegybankra való áttérést mindenképpen megnehezítse. A nagy közgazdasági élelítésre valló cikk ma közgazdasági, de különösen tőzsdéi körökben igen nagy érdeklődést keltett. A tőzsdén általános beszéd tárgyát képezte s a pénzügyi szakemberek mind elismerték azt, hogy soha jobbkor nem jöhetett volna a jegybank alattomos támadásának leleplezése, mint most, midőn kétszeres veszedelmet jelentene a múlt évihez hasonló pénzügyi krízis előidézése. Általános fölháborodással tárgyalták, hogy saját jegybankunk intéz támadást hitelületünk ellen és sokan, akik eddig a jegybank szabadalmának meghosszabbítását kívánták, most e cikk hatása alatt az önálló magyar jegybank híveivé lettek. A kamatüveget főlemelésének veszedelme meglátszott az üzletmeneten is, mert az egész vonalon fokozott óvatosság mutatkozott.

Országos nagygyűlés a munkásbetegség-ellenes ügyében. A Magyar Építőiparosok Orsz. Szövetsége által a munkásbetegség-ellenes és balesetbiztosítási törvényből származott sérelmek megvitatása céljából összehívott országos nagygyűlést vasárnap, e hó 27-én délelőtt 10 órakor tartják meg a Saskör Irányútczai termében. A gyűlésen Kauszer Gyula, a M. É. O. Sz. elnöke fog elnökölni, előadók pedig Sziklay

Zsigmond és testületi titkár föltökára les

A Hite...
talános Hite...
első igazga...
főrendiházi...
ülésen az ig...
volt. Az ig...
lása mellett...
érdemes tisz...
tesekké ne...
cégvezető...
érdemdu...
főnök felü...
munkása c...
feld Zsigm...
kárává lép

Gazda...
Sándornak...
hó 21-én le...
nemkülönb...
egész sorá...
társadalmi...
alapításába...
demeket s...
gyűlést ta...
gyűlést a...
szövetkeze...
lésre a re...
gondoskod...
menni a s...
szédet gró...
leleplezés...
rány Igná...
Károlyi S...
Nagyszabá...
gos Szécl...
rolyi-lakon...
fővárosi V...
jelentkezé...
Gazdasági...
ség, nemk...
ponti Hite...
tozó hite...
megülni g...
bizottság...
mot ad k...
szereplés

Emel...
bár az ut...
expoze, a...
kedvező...
hazai ért...
hető válto...
uti Vil...
utóbbi na...
földről is...
az a küll...
a Pesti...
a papirok...
let követ...
nával em...
korona v...

Kom...
Királyi F...
közhirre...
forgalom...
és a cs...
kénztől n...
sel elszál...
október...
Ez a dijs...
volt és hí...
lépő III...
A folyó...
tekintet...
kat mikro...
30-ig érv...
tatnak. I...
a többi...

A k...
Megirtuk...
Részvéni...
külöban...
lő koro...
lőre csa...
az új v...
p hó 28...
egyesüle...
nak a gy...
gyában...
A tá...
lentik:

Zsigmond építész (Budapest), Marossy Sándor ipar-
testületi titkár (Eger) és Farkas Elek, a M. É. O. Sz.
főtítkára lesznek.

A Hitelbank igazgatósági ülése. A Magyar Al-
tálas Hitelbank ma tartotta a nyári szünet után
első igazgatótanácsi ülését Kornfeld Zsigmond
főrendiházi tag, elnökgazgató elnöklete alatt. Az
ülésen az igazgatóság majdnem teljes számban jelen
volt. Az igazgatóság több igen érdekes ügy tárgya-
lása mellett személyi ügyekkel is foglalkozott s több
érdemes tisztviselőt léptetett elő. Így igazgató-helyet-
tesekké nevezte ki Ervin Kálmán és Kornfeld Pál
cégvezetőket; Sebesta Kolos cégvezető, a titkárság
érdeműs főnöke, főtítkár lett; Preizer Miklós, a
fiókok felügyelője és Tóth Béla, a tőzsdeosztály régi
munkása cégvezetőkké, végül Gerber Miksa, Korn-
feld Zsigmond elnökgazgató titkára, az intézet tit-
kárává léptették elő.

Gazdaggyűlések a fővárosban. Gróf Károlyi
Sándornak, az elhunyt nagy gazdavezérnek október
16-án emlékszóbrát. Ezen a napon,
nemkülönben az azt követő és megelőző napokon
egész sorát tervezik az ünnepi gyűléseknek azok a
társadalmi és közgazdasági szervezetek, amelyek
alapításában és vezetésében gróf Károlyi Sándor ér-
demeket szerzett. Október 20-án ünnepi díszköz-
gyűlést tart a Magyar Gazdaszövetség. Az ünnepi
gyűlést a „Hangya” kötelékébe tartozó fogyasztási
szövetkezetek kongresszusa fogja követni. A gyű-
lésre a rendezőség kedvezményes vasuti utazásról
gondoskodott. Nagy ünnepek között fog végbe-
menni a szoborleleplezés is, amelyen az ünnepi be-
szédet gróf Dessewffy Aurél fogja tartani. A szobor-
leleplezés napján ünnepi lakoma lesz, melyen Da-
rányi Ignác földmivelségi miniszter mond a gróf
Károlyi Sándor-serleggel kezében ünnepi beszédet.
Nagyszabású gróf Károlyi-estélyt tervez az Ország-
os Széchenyi-Szövetség is. Ugy ezt, mint a Ká-
rolyi-lakomát, nagy arányaira való tekintettel, a
fővárosi Vigadóban tartják meg. Az ünnepélyekre
jelentkezéseket elfogad egy az Országos Magyar
Gazdasági Egyesület, mint a Magyar Gazdaszövet-
ség, nemkülönben a „Hangya” és az Országos Köz-
ponti Hitelszövetkezet is, amelynek kötelékébe tar-
tozó hitelszövetkezetek szintén gyűléssel fogják
megülni gróf Károlyi Sándor emlékezését. A szobor-
bizottság az ünnepi közönség részére díszes albu-
mot ad ki, amelyben gróf Károlyi Sándor közéleti
szereplését méltatja.

Emelkednek a közúti villamos részvényei. Ám-
bár az utóbbi napok közgazdasági eseményei — az
expoze, a bankkارتell bukása stb. — szükségképpen
kedvező hatást tettek a tőzsdére, mindazonáltal a
hazai értékek nagy része alig mutatott föl észreve-
hető változást. Annál örövendesebb, hogy a Köz-
úti Villamos Vasút R.-T. papírjai iránt az
utóbbi napokban nemcsak hazai részről, hanem kül-
földről is fokozott érdeklődés nyilvánul. Különösen
az a külföldi bank mutat nagy vételkedvet, mely
a Pesti Magyar Kereskedelmi Bank közbenjöttével
a papírok külföldi jegyzését végezte. A nagy keres-
let következtében a bank papírosai e héten 14 koron-
ával emelkedtek, úgy hogy mai árfolyamuk 554
korona volt.

Kombinált hajózási és vasúti forgalom. A Magyar
Királyi Folyam és Tengerhajózási Részvénytársaság
közönséges közgyűlést tartott a kombinált hajózási és vasúti
forgalomban bécsi vagy passzai átrakással Lindauba
és a cs. kir. osztrák államvasutak Bludenz és Blu-
denztől nyugatra fekvő állomásaira való rendeltetés-
sel elszállítandó gabona, ártalmak stb. küldeményekre
október elsőjével új kivételes díjszabás lép életbe.
Ez a díjszabás az 1904. évi augusztus 1-től érvényben
volt és folyó évi szeptember 30-ával hatályon kívül
lépő III. sz. kivételes díjszabást és pótlókat pótolja.
A folyó évi szeptember 30-ig feladott küldeményekre
tekintet nélkül arra, hogy azok az átrakási állomáso-
kat mikor érik el, még a régi, vagyis a szeptember
30-ig érvényben volt díjszabások díjtételei alkalmaz-
tatnak. Ez a díjszabás az igazgatóságnál, valamint
a többi részes vállalatoknál megszerezhető.

A kivitt és Behozatali R.-T. alapítói ülése.
Megirtuk, hogy „Első Magyar Kivitteli és Behozatali
Részvénytársaság” cím alatt új vállalat van ala-
kulóban. Az alapítók a társaság alapítóját egy mil-
lió koronára tervezték, de az alapítók most egye-
zőre csak 600.000 koronával óhajtanak megalapítani
az új vállalatot. Az alapítók — amint értesülünk —
szeptember 28-án, d. e. 11 1/2 órakor az Országos Ipar-
egyesület helyiségében „alapítói értekezletet” tart-
nak a végleges alapítási tervet kibocsátása tár-
gyában.

A takarmányhiány enyhítése. Zalaegerszegről je-
lentik: A takarmányhiány enyhítésére megindított

állami segélyakció keretében a sujtott kisczardák ta-
karmányhiányának fedezésére, a zalavármegyeyel
főispán által is legmelegebben pártolt felterjesztés
alapján a m. kir. földmivelségi miniszter a Ta-
polczavidéki Gazdakör előterjesztésére 3985 mm.
szalma és 2111 mm. korpa, a Balatonfüred és
Vidéke Gazdakör kérelmére pedig 1376 métermázsza
szalma és 1403 mm. korpa beszerzési árának
10-30%-át tárczája terhére elvállalta és nevezett
gazdaköröknek ezen a címen 9830 korona 40 fillért,
illetőleg 6702 korona, összesen tehát kerekén 16.500
korona államsegély igénybevételét tette lehetővé.
Együttal pedig azokban a rendkívül méltányos ese-
tekben, midőn a Tapolczavidéki Gazdakör indokolt-
nak tartotta, hogy a takarmányhiányon kívül a nem-
régiben pusztított tapolczai tüzvész folytán is szen-
vedett szegény emberek a miniszter figyelmébe ajánl-
tassanak, a miniszter az egyesületek ezt a kérelmét
is magáévá tette és gondoskodott róla, hogy a leg-
jobbhan sujtott kisczardák ne legyenek kénytelenek
nélkülözni.

**A Magyar Pénzüntézetek Központi Hitelbankja
igazgatósági ülése.** Elcsendesült immár a fővárosi
bankkارتell ellen megindult harczi zaj; a támadók
győztek s a kارتell megszűnt, még mielőtt sokat árt-
hatott volna. Rövid, hathetes élete az érdeklődést a
Magyar Pénzüntézetek Központi Hitelbankja felé te-
relte, amely intézet lett volna hivatva a kارتell el-
len vezetni a harcot, amely azonban ezt a nehéz
munkát teljesen átengedte a sajtónak, megelégedvén
a saját elnöke ellen folytatott harcczal. A Pénz-
intézetek Központi Hitelbankja azonban most — post
festa — mégis megkezdte működését. Az a hír járta,
hogy ma tart ülést, ami azonban téves volt, mert
az igazgatósági ülés csak szeptember 28-án, hétfőn
lesz. Ez az ülés azért érdemes a figyelemre, mert
ennek keretében foglalkozik majd a Központi Hitel-
bank igazgatósága Mándy Lajos lemondásának
és az alaptőke felemelésének kérdésével. Ez az
utóbbi ugyanis fegyvernek készült a bankkارتell el-
len. Azonban igen lassan készült, úgy, hogy a bank-
kارتell életében el sem készült. Most — úgy lát-
szik — szeretnék megszínálni. Azonban bajosan si-
kerül. Sem az intézetnek magának, sem a mostani
vezetőségnek nincs akkora súlya, hogy a tervezett
öt milliót el tudná helyezni akár a hazai, akár a
külföldi pénzpiacra. Akkor, mikor a bankkارتell el-
len való harcához éles fegyver gyanánt szerepelhe-
tett volna az alaptőkeemelés, a vidéki intézetek so-
rában itt-ott még csak mutatkozott hajlandóság a
részvények vételére: most azonban — mikor a leg-
utóbbi idők megmutatták azt, hogy a válságos idők-
ben a vidéki pénzüntézetek a Központi Hitelbank min-
den szép programja dacára is kénytelenek maguk
utat keresni a külföldi pénzpiacokhoz, — erősen
meghalványult az a hiedelem, hogy a Központi Hi-
telbank képes és hivatott a vidéki intézetek teljes
kielégítésére. És a milyen mértékben terjed
ennek a tudata, olyan mértékben csökken a Köz-
ponti Hitelbank alaptőke-emelésének lehetősége, a
melynek sikerében ma a pénzpiacra egyáltalában
nem bízunk.

Az aradi kereskedelmi kamara ülése. Az aradi
kereskedelmi és iparkamara a nyári szünet után csü-
törtökön délután tartott először teljes ülést. A köz-
gyűlésnek sok fontos, köztük több országos érdekű
tárgya volt s ez a körülmény arra enged következtet-
ni, hogy a közgazdasági vonatkozású országos
kérdések tárgyalásánál immár nem mellőzik a ka-
marák véleményének meghallgatását s így az a pa-
nasz, amelyet a kamarák a legjogosabban a végre-
hajtási novella megteremtésénél emeltek amiatt, hogy
fontos törvényjavaslatokat a kamarák véleményének
meghallgatása nélkül terjesztenek az országgyűlés
elő, orvosoltnak látszik. Eppen az aradi kamarának
a közgyűlésen mutatta be Kristyó János el-
nök Kossuth Ferenc kereskedelmi miniszter le-
iratát, amelyben a miniszter értesíti a kamarát arról,
hogy gondoskodása folytán a jövőben a közgazda-
sági vonatkozású törvénytervezeteket minden minisz-
terium meg fogja küldeni a kamaráknak. Az aradi
kamara közgyűlése nem kevesebb, mint öt törvény-
javaslatot foglalkozott. Az alsóbbrendű vas-
utakról szóló törvénytervezet bírálataival indult
meg a törvénytervezetek tárgyalása. Az igazságügy-
miniszternek a családi otthonról készített törvény-
tervezete ellen súlyos kifogásokat emelt a kamara
s állást foglalt általában az ellen, hogy Magyaror-
szágon olyan intézmény létesíttessék e törvény által,
amely külföldön sem tudott még kinőni a kísérletezés
stádiumából. A vasúti üzletszabályzat revíziójának
tervezetét általában rokonszenves fogadtatásban ré-
szesítette a kamara közgyűlése s csupán néhány
részletkérdésben dolgozott ki a tervezettől eltérő vé-
leményt. Az ipari munkának vasárnapi szünetelésé-
ről készült törvényjavaslat ügyében a kamara a tel-

jes vasárnapi munkaszünet mellett foglalt — egy-
hangulag — állást. Ezután többrendbeli ügyet intéz-
tek el.

A Kossuth Lajos-utcai villamos ügye. A pro-
montori villamos vasut kiépítése által az aktualitás
terére lép az annyiszor elhalasztott Kossuth Lajos-
utcai villamos ügye. Amíg a közúti vasut nagy
koncepziójú terveit sorra valósítja meg a kültelki
hálózatok létesítése által, addig az utóbbi időben tel-
jesen feledésbe merül a legfontosabb utvonálnak ré-
gen vajdó ügye, amelynek pedig immár dűlőre ke-
lene jutni. A napokban jár le ismét egy határidő,
amidőn a vasúttársaságnak nyilatkoznia kell, hogy
a főváros közgyűlése által reáharított ellenértékű ki-
kötéseknek megfelelően, ki fogja-e építeni a Kossuth
Lajos-utcai villamost, vagy sem. A társaság válasza
— hír szerint — elutasító lesz. A társaság ugyanis
nem teljesítheti a főváros kívánalmai közül azt,
amely a szakaszjegyeknek 10 fillérre való leszállítá-
sát kívánja. A társaság alapos tanulmányban sta-
tisztikai adatokkal támogatva mutatta ki, hogy a
közgyűlés kikötése e tekintetben annyira a társaság
érdekei ellen van, hogy inkább a vonal kiépítéséről
mond le, semhogy annak eleget tegyen, mert a sza-
kaszjegy leszállítása által több mint egy millió ko-
ronával károsodnék. Így tehát e ponton semmiféle
közlekedés nem történik. Mivel azonban e kérdés
dűlőre jutása közérdek, oly közvetítő indítványt te-
szünk, amely úgy a fővárost, mint a polgárságot ki-
elégítheti, a társaság semmi áldozatot ennek meg-
valósítása által nem hoz, azonfelül a kalauzok is
hasznát látnák. Közvetítő eszménk a következő: Áll-
jon el a főváros a szakaszjegy leszállításától, viszont
a társaság a 20 filléres jegyet szállítsa le 16 fillérre,
a városi vasut vonaljegy árának megfelelően. A köz-
úti vasut tudvalevőleg kedvezményes vonaljegyeket
bocsát ki 14 és 16 filléres árban. E jegyekből a havi
forgalom megközelítőleg egy millió darab. A ko-
csikban árusított 20 filléres „A” jegyekből a havi
forgalom, illetve eladott jegyek száma egy millió
500.000 db. Szüntesse meg a vasut a főváros hozzá-
járulásával a kedvezményes jegyeket s csak ko-
csin árusítson 16 filléres vonaljegyet. Ilyen ol-
daldról nézve a dolgot, a társaság szempontjából hát-
rányos lenne, ha nem játszana szerepet itt a for-
galomban lévő kedvezményes jegyek szempontjá-
ból egy fontos körülmény. A társaság — az ellen-
őri statisztikákból — jól tudja ugyanis, hogy a kibo-
csátott kedvezményes jegyeknek körülbelül egy ne-
gyed részével visszaélés történik, illetve azt két-
szer használják. Havonként körülbelül 200.000 da-
rab jegygyel történik visszaélés, ami a társaságot
anyagilag oly mérvben károsítja, hogy az ennek
megszüntetése esetén beálló jövedelemtöbblet a 16
filléres jegy kibocsátása és a kedvezményes jegy
megszüntetése folytán előálló középárnyat a társa-
ság javára billenti. De fontos dolog lenne ez szo-
cziális szempontból. Visszaélések miatt a társaság
évenként körülbelül 1000 alkalmazott ellen indít el-
járást. A kalauz örömet nyújt az ő részesedése ré-
vén segédkezett az utasnak a visszaélésre, oly any-
nyira, hogy hetenkint 50-60 kalauz ellen van ilyen-
ből kifolyólag eljárás. Már most a 16 filléres jegy
behozatala — bécsi mintára — hozzászoktatná a kö-
zönséget a 4 filléres borraival adására, mi által a
kalauz forgalmas vonalon szép melléki jövedelemhez
jut. Tehát itt is a társaság érdeke lép elő, mert a ka-
lauz az e révén elért jövedelme folytán nem fogja
állását kockáztatni a társaság vagyonából jogtala-
nul elvont összeg miatt. Itt is nagy összeg jut a
vasúttársaság javára, mert tudott dolog, hogy e ré-
ven a bevételnek igen jelentékeny hányada vész el.
Tegye mindkét fél javaslatunkat megfontolás tár-
gyává, mert az úgy újabb elődázása egész Budapest
iparára és kereskedelmére hátrányos követke-
ményekkel jár — ami, úgy hisszük, egyik félnek sem
áll érdekében.

Országos gyümölcs- és szőlőkiállítás. Holnap
nyitja meg a városligeti Iparcsarnokban Darányi mi-
niszter az országos gyümölcs- és szőlőkiállítást. A
kiállítás maga kilencz csoportra oszlik és pedig az
első csoportban azokat a legkülönbözőbb csomago-
lási és szállítási módokat mutatják be, amelyeket
részben a termelők maguk, részben pedig a keres-
kedők használnak; a második csoport a gyűjtemé-
nyes kiállításoké, amelyben a nagyobb magánterme-
lőkön kívül a kertészeti és mezőgazdasági egyesüle-

tek, gazdakörök, szövetkezetek és tanintézetek vesznek részt; a harmadik csoportban az egyes kiválóbb alma- és körtefajták kerülnek bemutatásra, míg a negyedik csoportban a többi gyümölcsnemek fajtái láthatók. Külön csoportban állították ki a szőlőfajták, valamint az edényben nevelt gyümölcsfák és a saját előállítású új gyümölcsfajták és változatok. Igen izlőse csoportot képeznek a gyümölcs-asztaldiszítések, míg különösen a háziasszonyok figyelmét a különböző feldolgozott gyümölcsök fogják magukra vonni. A kiállított termények díjazására számos arany-, ezüst- és bronzérem, valamint elismerő oklevelet szolgálnak. A kiállítás október 4-ig lesz nyitva.

Meghiúsult bankalapítás. A vagonhiányról beszélni, a vagonhiány miatt panaszkodni, már éppen olyan közhely, mint ha valaki az adóterhek felett nyög. Hogyan is merne hát valaki a közutak miatt panaszkodni. Azt, hogy egy kis esőzés után három hétig járhatlan az országútja, mindenki megszokta, aki csak gazdálkodik ebben az országban. A külföldnek persze mindez meglepetés. Néhány hét óta — amint ismeretes — Magyarországon jár egy hollandus bankár. Hágában székelő csoportja küldte ide, a gabona-bankot akartak csinálni. Lombardi-rozást, bevásárlást, egy kis exportot a mag és kivitelő nyersterményekből, szóval mindent, amit egy modern külföldi árubank megcsinál. Vérszemet kaptak attól, hogy a vezetőbankok egymásután próbálkoznak az áruosztályokkal és Magyarországon, úgy vélték, kifizetődnek egy ilyenféle vállalkozás, mivel a Balkánon már szép sikerrel működik e csoport elég nagy banküzlettel egybekapcsolt áruosztálya. Hanem a készülő törzsetörvény, a rossz áruaktár, közraktárviszonyok, a vagonhiány, a rossz utak, a drága áruvározási és kezelési költségek, a szákok, a nagy konkurrenzia, az urasági üzleteknek a közép-kori feltételei stb. annyira elvették a hollandi kedvét, hogy végleg feladta a magyarországi üzletalapítás tervét. Kár!

Az ipartörvény tervezetének bírálata. Az ország minden részéből szakadatlanul érkezik a tudósítás a szak- és illetékes körök állásfoglalásáról az ipartörvény tervezete tekintetében. Tény, hogy a tárgy nagy fontossága, mélyreható volta meg is érdemli ezt a nagy érdeklődést. Legutóbb a Szegedi és az Aradi Kereskedelmi és Iparkamara nyilatkozik az érdekeltek széleskörű bevonásával. A szegedi kamara kerületi értekezletén különösen a szorosán vett ipari rendszetről és iparkamara-ról szóló rész tetszett. Az értekezlet a tervezet egyes részeit erős bírálat alá vette. Szigorítani kell szerinte az igazolvány nyereségének feltételeit, különösen a képzettség terén; jellemző az egy órai vallásánítás iránti követelmény is. Hozzá kell tartani a tanonczok, fiatal munkások, nők és felnőtt alkalmazottak munkaidéje. A fontosabb teendővel megbízott ipari és kereskedelmi alkalmazottak, valamint a magánbiztosítók szolgálati viszonya, külön törvényben, őszintébb jóakarattal és a viszonyok kellő figyelembevételével való szabályozását kéri. Követelik továbbá az ipari szervezetek igazi autonómiáját, a kollektív munkaszervezők erős szakos protezsálása helyett a méltányosságot. A munkaközvetítés — szerinte — községi, illetőleg állami feladat legyen, melyet felelős köztisztviselő intéz anélkül, hogy felette paritásos összeállítású választmány gyámokodnék. A munkabeszüntetések és kizárások esetén követendő békéltetési eljárás szabályai is egyszerűsítést kíván. Az aradi kamara kebelében tartott értekezlet különösen azt hangsúlyozta, hogy a tanoncztartási jog ne korlátoztassék; ehhez a munkásság képviselői is a legnagyobb mértékben hozzájárultak.

Malmaink üzeme. Nyom nélkül vonultak el malmaink felett a nehéz viszonyok szülte válságos idők. Jól tudjuk, hogy az év első felében milyen válságos volt a magyar malmok helyzete, ugyannyira, hogy a tulságos üzemredukció mellett június hónapban több heti üzemszünetet voltak kénytelenek felvenni. Az üzemszünetelés óta azonban hirtelen oly kedvezőre fordultak a viszonyok, hogy alapos reményünk van, hogy a második félévi eredmény teljesen ki fogja egyenlíteni az első félévi válságosnak hitt nyomait. Összes malmainkban teljes erővel, hat napi üzemmél folyik a munka. Az átvétel igen jó, úgy hogy malmaink nagyon kevés készletet tartanak. A vidéki

malmok is szokatlan nagy üzemmel és kitűnő eredménnyel dolgoznak. Félő azonban, hogy egy körülmény miatt igen hamar visszaeshetnek a malmok a válságos állapotba, ha a kormány részéről a liszt kivitel érdekében sürgős intézkedés nem történik. Az üzemredukció ugyanis a kormány liszt kivételre vonatkozó akcióját teljesen háttérbe szorította — termelés híján. Már most a malmok teljes üzemű produkciója folytán könnyen előállhat, hogy a jelenleg szokatlanul magas belföldi lisztfogyasztás redukálódni fog — s a malmok a felesleg elhelyezéséről nem gondoskodhatnak, — miáltal ismét üzemredukciót lesznek kénytelenek igénybevenni. Annnyival is inkább szükséges lenne erőlyesen felkarolni újból a kivitel eszméjét, mert tudott dolog, hogy a szerb vámháboru nagyon is Ausztria felé irányította a balkán piac figyelmét, s a tranzito-vám hiánya, ha erélyes lépések nem történnek, a reánk nézve nagyjelentőségű piac teljes elvesztését eredményezheti. Amint értesülünk nagyobb malmaink mérlegén az első félévi veszteségek nyomot annyira nem fognak hagyni, hogy — ha a téli hónapokban torlódás miatt akadály az üzemben be nem áll, az osztalékok a tavasziakhoz hasonlóak maradnak. Itt említjük meg továbbá, hogy a német judikaturának egy elvi döntése került a napokban nyilvánosságra, mely a magyar lisztet oly mérvű védelemben részesíti, aminőt — sajnos — nem szoktunk meg a külföldtől. Egy malom „magyar”-liszt elnevezés alatt forgalomba hozott amerikai lisztet. A bíróság az ügyletből kifolyó kötelevlet semmisnek mondta, a „magyar”-liszt elnevezést csak előjárásnak és az üzletet a priori erkölcsellenek és ezért megsemmisítendőnek minősítette.

Borviz-kartel. Erdélynek sok híres borviz-forrása van, egyik jobb mint a másik. Sok ideig csak minőség tekintetében versenyeztek egymással, később aztán a borviz-források tulajdonosai megunták az olcsó árakat s elhatározták, hogy megdrágítják a borvizet. Erre a célra legalkalmasabbnak vélték a kartelt s megalakították az első borviz-kartelt, aminek következtében egyszerre 16—24 fillérrel lett drágább Erdély híres borvize. Akadt azonban olyan község is, amelyiknek sehogy sem tetszett, hogy megdrágult a borviz s hadat üzent a kartelnak. Olyan fegyverrel kezdte meg a harcot, ami ellen nincs védekezés, ingyen árulja a borvizet. Ugyanis Csikmadaras község, amelynek híres borviz-forrásai vetelednek a kartelhez tartozó források termékeivel, elhatározta, hogy a közbirtokosság borviz-forrásából mindenki annyit használhat, amennyit akar. Természetes, hogy ilyen körülmények között a borviz-kartel sokáig fenn nem állhat s Erdélyben ismét olyan olcsó lesz a borviz, mint eddig volt.

A Rimamurányi- és a Hernád völgyi vasmű r.-t. mérlege. A Rimamurány-Salgó-Tarjáni Vasmű Részvénytársaságnak ma tartott igazgatósági ülésén az 1907/8. üzemi mérlege előterjesztetett és jóváhagyatott. A nyereség 8.300,513.80 koronát tesz ki, a tavalyi 7.611,751.11 koronával szemben, mely a múlt évről elővezetett 1.144,721.28 korona hozzávonásával 9.445,235.08 koronára emelkedik.

Az alapszabályszerű és rendkívüli leírások és tartalékolások eszközlése után 1.909,607.78 korona összegben (a múlt évi 1.544,104.79 koronával szemben) az igazgatóság elhatározta, hogy a közgyűlésnek javasolni fogja, miszerint a fennmaradó 7.535,627 korona 30 fillér összegből az alapszabályszerű jutalékok és a rendes tartalék-alap szaporítására fordított összegek levonása, továbbá 600,000 koronának a külön tartalék-alaphoz való csatolása, a tisztii nyugdíj-alapnak 100,000 koronával és a munkás társuladának 75,000 koronával való javadalmazása után a 32,000,000 korona részvénytőkét képező minden 200 korona névértékű részvény után 15%-os osztalékul 30 korona fizetessék ki és a fennmaradó 1.193,718.58 korona pedig új számlára vezetessék elő.

A Hernád völgyi Magyar Vasipar Részvénytársaság szintén ma tartotta igazgatósági ülését, amelyben a f. évi június 30-án lezárt üzlet mérlege terjesztetett elő. A kifizetett passzív kamatok és megejtett leírások levonása után 2.831,865.94 korona nyereség mutatkozik a tavalyi 2.327,047.91 koronával szemben.

Az igazgatóság határozatilag kimondotta, hogy a közgyűlésnek javasolni fogja, miszerint a 12,000,000 koronányi részvénytőke után osztalékként 13% (tavaly 12%), vagyis 1,560,000 korona fizetessék ki, rendkívüli leírásokra és adótartalékra 800,000 korona (tavaly 600,000 korona) fordítassék, a tartalék-alap 300,000 koronával (tavaly 200,000 korona) javadalmazassék és a jutalékra fordítandó összeg levonása, valamint a munkás társuladának 50,000 koronával való javadalmazása után fennmaradó 235,169.37 korona (tavaly 193,303.43 korona) új számlára vezetessék elő.

Az új orosz kölcsön. Megirtuk már, hogy orosz kormánykörökben új kölcsön felvételét tervezik. Arról is hírt adtunk, hogy e törekvéssel kapcsolatosan a francia pénzpiacz meglehetősen tartózkodó álláspontot foglalt el a külföldi pénzkereső lépésekkel szemben, mintegy azért, hogy hatalmas tartalékok gyűjtésén össze az orosz ajánlat fogadására. Az új orosz kölcsön megkötésének előzményeit és feltételeit vizsgálván, megállapíthatjuk, hogy az orosz kormány még mindig a legnagyobb nehézségekkel küzd és az új kölcsön lényege sem más, mint — ahogy mondani szokás — lyukat lyukkal való betömés. A kölcsönösszeg t. i. 1250 millió frankot fog kitenni, amiből egy hatalmas rész: 800 millió a kincstári utalványok konverziójára fordítatik. Eleinte a kormány tulbecsülte erejét és 800 milliónál nem is akart többet felvenni, azonban: szükség törvényt bont s így 450 millióval nagyobb lesz az adósság. Ez a folytonos kölcsönhajhászás nem tudni, hogy mire fog vezetni. Kérdés: nem áll-e a kölcsön-nyargalás mögött egy nagy krach. Annyit az igazság kedvéért mégis meg kell jegyeznünk, hogy pénzt az orosz kormány még bőven és elég olcsón talál: az új kölcsön 4% százalékos, ami tekintve a pénzpiacz mai helyzetét, kedvezőtlennek nem mondható. A kölcsönösszeg legnagyobb részét — mint mindig — a francziák nyújtják. Annyi bizonyos, hogy a kettős szövetség a pénzügyvilágban tevételesen működik. Kérdés, hogy ki nevet majd utoljára. Most a francziák biznak és velük együtt kinyitják a bugyellárist az angolok és a hollandiak is. Az osztrákok távol tartják magukat, vagy talán „ki vannak zárva”, ami még ragyogóbb színekben tüntetné fel a dolgot az oroszokra nézve. Az aláírási árfolyam 91 százalékban állapíthatnák meg, a bankkoncorcium pedig 86 százalékon venné át a papirokat. Persze — legalább alakilag — hátra van még a дума jóváhagyása, amit kormánykörökben biztosra várnak. Ha pedig a дума makacsodni fog — akkor is megkötik a kölcsönt, hiszen a parlament szava Oroszországban sem nyom sokat a latba.

Az asztalos-sztrájk ügyében a mai napon közlekedés történt a mesterek és a segédek között. A mesterek ma egy fölhívást tettek közzé, melyben kihirdetik, hogy a kizárt munkások közül visszafogadják azokat, akik az új munkarendet aláírják.

Kamarai teljes ülés. A budapesti kereskedelmi és iparkamara október 1-én, esütörtökön, délután 4 órákor tartja a nyári szünet után első teljes ülését. Az ülésen Láncey Leó főrendiházi tag, kamarai elnök fog elnökölni. A napirend főbb pontjai ezek: Előterjesztés a vasuti üzletszabályzat új tervezete ügyében. — Előterjesztés az ipari munkának vasár- és ünnepnapj szüneteléséről szóló törvényjavaslat előadói tervezete ügyében. — Indítvány a munkásbiztosítási törvény végrehajtása körül felmerült bajok orvoslása iránt.

Nötsztviselők tanácskozása. A Nötsztviselők Országos Egyesülete október 4-én d. e. 10 órára rendkívüli közgyűlésre hívja egybe az egyesület tagjait saját helyiségében a következő napirenddel: Alapszabályok módosítása. Előadás az ipartörvény tervezetéről.

Uj automobilgyár. A Laurin & Klement hírneves automobilgyáros cég, — amint értesülünk elhatározta, hogy Magyarországon önálló automobilgyárat létesít. A cég már tárgyalásokat is folytat több törvényhatósággal a gyár helyére és a nyújtandó kedvezményekre nézve.

SZÉN, koks, briket, antracit összes gazdasági, ipari és házi célokra

Telefon: Detail 26-27. 75-26, Engros 16

27701

Radnay Károly

BUDAPEST, Váci-körut 78. szám.

Sürgönyozim: ANTRACIT BUDAPEST

Az orosz rendez. október 1-én az időjárás nem volt a legárpá és kőmutatásra a tart.

A zsolnár Czemontgyár működő zsolnár sülünk — égyártására rlatok már az 1909. év tava

Az ország délni és iparegyesület az iparegyesület Londonban is gyar kereskeközelebbi ország és a kamara a legnagyobb hogy minden az exportképe fogja venni a desét az érde való tájékozta jából. Időközben több konkrét hez, mely azból nyomban marával a je kötetést tart

A budapesti rői szülő törmunkászünet kereskedelmi osztálya a n arra nézve a téseket hozza

1. Tekintédekők a teljes községekben hatnának nyit hatalmaztassék hogy minden ségének elhat meg a vasár vasárnapi áru rokonszakkák leve. A fővá fővárossal az élelmiszerkere reggeli 5 óra rendbehozása legyen. 2. Az kint fordíthat tarthasson a üzletekben va szerek, hanem (lítésre való) Délelőtt 10 óra meleg ételke megengedve vásárok alkalm legyen szabad cikkek soráb nagyva. 6. Műsárok hétköznap kaszüneti nap dában necsak legyen szabad hosszat is a v tetulajdonos é tisztségviselőnek. mum 6 óráig egy délelőtt, ó. 9. Fűrdő-he legyen vas

Viczinálák kis fizet jelen álnév mög r alsóbbrendű v

Már az első ber írta ezt a kérdés alapos töségének gya került követke vasutak fejleszt es megszűntetés ságos kitépítés tosíthatni;

1. Verseny lyezési eljárás. két nem az é létesít

Az országos sörárpa kiállítás, melyet az OMGE. rendez, október hó 1-én nyílik meg az egyesület „Köztelek” székházában. Dacára annak, hogy az idén az időjárás sem az árpa, sem a komlótermésre nem volt a legjobb, mégis nagy számban igen szép árpa és komlóminták gyűltek össze és kerülnek bemutatásra a kiállításon. A kiállítás október hó 1-7-ig tart.

A zsolnai cementgyár kiterjesztése. A Beocsi Cimentgyári Unió Részvénytársaság égisze alatt működő zsolnai cementgyár — mint értesülünk — évi hatezer waggon portland-cement gyártására rendeztetik be s az átalakítási munkálatok már annyira előrehaladtak, hogy az új telep 1909. év tavaszán üzembe fog helyeztetni.

Az országos iparegyesület és a londoni kereskedelmi és iparkamara. Gelléri Mór, az országos iparegyesület igazgatója, írásos jelentést terjesztett az iparegyesület elnöksége elé, melyben jelenti, hogy Londonban időzése alatt felkereste az osztrák-magyar kereskedelmi és iparkamarát (mely már legközelebb osztrák és magyarra változtatja címét) és a kamara vezetősége nevében O. sten vezértitkár a legnagyobb készséget jelentette ki arra nézve, hogy minden szönyegre kerülő oly kérdésben, mely az exportképes magyar ipar érdekeit érinti, igénybe fogja venni az Országos Iparegyesület közreműködését az érdekelt magyar ipartelepek esetéről-esetéről való tájékoztatása és megfelelő érdekbefvonása céljából. Időközben a kamara ilyen értelemben már több konkrét kérdést is intézett az Iparegyesülethez, mely azokat a magyar ipar érdekei szempontjából nyomban elintézte és mely azóta a londoni kamarával a jelzett irányban állandó és élénk összeköttetést tart fenn.

A budapesti kamara a vasárnapi munkaszünetről szóló törvényjavaslat ügyében. A vasárnapi munkaszünetről szóló törvényjavaslatot a budapesti kereskedelmi és iparkamara kereskedelmi és iparosztálya a napokban beható tárgyalás alá vette s arra nézve a következő módosításokat és kiegészítéseket hozza javaslatba:

1. Tekintettel arra, hogy sok községben a kereskedők a teljes vasárnapi munkaszünet hívei, más községekben pedig örülnének, ha déli 12 óráig tartatnának nyitva, javasoljuk, hogy az I. fokú hatóság hatalmaztassék föl a kamara meghallgatásával arra, hogy minden községben az ott lakó kereskedők többségének elhatározása szerint szakmánként állapítsa meg a vasárnapi üzletzárás időpontját. De azért a vasárnapi árusítás 6 óránál tovább ne tarthasson. A rokonszámok egy időben legyenek zárásra kötelezve. A fővárossal szomszédos községekre nézve a fővárossal azonos zárási idő állapítandó meg. Az élelmiszerkereskedői- és ipari üzletek nyitási ideje reggel 5 óra legyen. Az üzletzárás után az üzlet rendbehozása és az áruk eltevése még végezhető legyen. 2. Az évi feltár és mérleg elkészítésére évenként fordítható egy vasárnap megengedett munkája tarthasson a délután folyamán is. 3. Az élelmiszerüzletekben vasárnap d. e. 10 óráig ne csak élelmiszerek, hanem háztartási (főzésre, világításra és látszatra való) cikkek is legyenek elárúsíthatók. 4. Délelőtt 10 órán túl csak a vendéglőben szokásos meleg ételket felszolgáltató helyiségekben legyen megengedve az üzletek nyitvatartása. 5. Bucsuvásárok alkalmával a vidéken ne csak a bucsu helyén legyen szabad bucsuczikket árusítani. A bucsuczikkek sorából a gyermekjátékok ki volnának hagyva. 6. Munkaszüneti napokra engedélyezett vásárok hétköznapra legyenek áthelyezendők. 7. Munkaszüneti napokon dolgoztatni jogosult vállalatok irodáiban ne csak az ipartelep helyén s ne csak 8-10-ig legyen szabad az irodai munka, hanem 4-5 óra hosszát is a vállalati központ irodáiban is és az üzlettulajdonos és helyettesén kívül egy-egy ügyeletes tisztviselőnek. 8. A vasárnap végzett hétköznapi (maximum 6 óráig tartó) munka fejében hétköznapi csak egy délelőtt, vagy délután legyen kárpótlásul adandó. 9. Fürdő- és nyaralóhelyeken az ideny folyamán ne legyen vasárnap az árusítás eltiltva.

Viczinálák a jövőben. Ezzel a címmel ma egy kis fizet jelent meg, amelynek szerzője „Mylius” álnev mögé rejtőzködve teszi meg észrevételeit az alsóbbrendű vasutakról szóló törvény tervezetéhez. Már az első pillanatban szembeötlő, hogy szakember írta ezt a tanulmányt, mert minden sorából a kérdés alapos ismerete és a viczinális vasutak jelentőségének gyakorlati tudása érzike ki. A szerző sikerült következtetéseinek eredménye gyanánt a h. é. vasutak fejlesztését, a visszaélések vádjának végleges megszüntetését és a tökefecserlés nélküli gazdaságos kiépítést a következő intézkedésekkel véli biztosíthatni:

1. Versenytergályási rendszeren alapuló engedélyezési eljárás, különösen olyan vasutaknál, melyeket nem az érdekeltség, hanem magánvállalkozás létesít.

2. A Máv. által kezelt vasutaknál az üzleti felelősök garatálása oly összeg erejéig, mely az eddigi tapasztalatok alapján a Máv. által rizikó nélkül vállalható.

3. A befektetési összeg redukálása az illegitim és irracionális tökefecserlés megszüntetésével, mint amilyenek a vas- és gépgyári kartelek és az indokolatlan építési követelmények okozta túlkiadások. Az értékes munka bolti ára 1 korona.

Nagyobb árlejtési eredmények. Erzsébetfalva község a Baross- és Szilágyi-utczák kiépítésére pályázatot hirdetett. A legkedvezőbb ajánlat folytán a munkát Hofbauer Jakab és Lehner Sándor budapesti vállalkozók nyerték el, akik 40,964 koronáért építik ki a szóban forgó utczákat. — A MÁV győri állam-építészeti hivatala a budapest-bécsi állami közút 128,275—129,070 km. szakaszának állandó burkolattal való ellátására hirdetett pályázatán a munkát a Badacsony bazaltbánya r.-t. és a Magyar aszfalt r.-t. nyerték el. Előbbi 58,435 korona, utóbbi 49,978 korona erejéig részesedik a munkánál. — A MÁV igazgatósága többrendbeli szönyegre hirdetett pályázatot. A szállítást a Magyar gyapjúárú, katonaposztó és takarógyár r.-t. zsolnai cég nyerte el 42,720 koronáért szállít szönyeget. Ugyanezen pályázaton különféle vászonneműek szállításával Wein Károly és fiai késmárki cég 116,358 korona, ugyancsak vászonneműek szállításával az Első magyar vitorlavászon stb. gyár Klinger Henrik pozsonyi cég 258,912 korona értékben bizatott meg. — A MÁV különféle olajok szállítására is hirdetett árlejtést. Legkedvezőbb ajánlat folytán megbízást kapott a Strobtent Testvérek részvénytársaság 1750 mm. lenolajkenőce szállítására 88 korona egységár mellett 154,000 korona, ugyanilyen mennyiség lenolajkenőce szállítására a Krayer J. és társa cég 88.30 korona egységár mellett 154,525 korona értékben, míg 820 mm. lenolajkenőcét szállít a Győri olajgyár Meller Ignác és társa r.-t. 87.73 korona egységár mellett 71,955 korona értékben.

A MÁV. szénpálcza szállítása. A MÁV. az anyaglájstrom XI. osztályába tartozó mintegy 893,300 darab évi szükségletet kitevő ivlámpa-szénpálczára hirdetett pályázatot. A szállítást mintegy 70,000 korona értékben a Schiff és Társa schwechatti villamos- és ivlámpa-szénygyárak „magyarországi” telepe kapta meg. Csakhogy ez a telep ivlámpa-szén telepe általában nem gyárt Magyarországon, tehát törvény szerint a pályázatot meg nem kaphatja. Mit a kereskedelmi miniszter figyelmébe ajánlunk.

A Házinyulenyésztők Országos Egyesülete a Lovrini Házinyul- és Baromfienyésztek Egyesületével karöltve október 24-én, 25-én és 26-án Lovrinban

(Torontalm.) vásárral egybekötött országos házi-baromfi- és galamb-kiállítást rendez. A kiállítással kapcsolatosan országos kongresszust is tartanak. Bővebb felvilágosítással az egyesület titkársága (Budapest, II. ker., Trombitás-u. 15.) szolgál.

Faszénipar-részvénytársaság Konstanzban. A konstanzai faszénipar-részvénytársaság tőkét három millió márkával emelni akarja, hogy a Wagenmann, Seybel és Társa cég telepeit megszerezze. Ez iránt a társaság közgyűlése holnap dönt. Az új részvények emisszióját Ausztriában a Kreditanstalt fogja végezni. Mint értesülünk, aláírási iverk is fognak kitéteni. A részvények névértéke 1000 márká és már most 150%-ot jegyeznek.

Közlekedés a Balatonon. A Balatoni Gőzhajózási Részvénytársaság az októberi menetrend szerint úgy tartja fenn a közlekedést a Balatonon, hogy Boglár és Révfülöp állomások közt naponként kétszer, Siótok-Balatonfüred, Boglár-Badacsony, valamint Révfülöp és Badacsony állomások közt pedig naponként egyszer közlekedik a gőzhajó oda és vissza.

A quitoi „nemzeti” kiállítás. A délamerikai Equador köztársaság kormánya jelenti, hogy a köztársaság száz éves fennállásának emlékére a jövő 1909. esztendő augusztus havában nagyszabású kiállítást rendez fővárosában: Quitoban. A köztársaság kormánya a kiállításon való részvételre az összes amerikai és európai szármottevő államokat meghívta, hogy a kiállításon egyrészt Equador köztársaság ipari és közgazdasági terményeit az előrehaladottabb államoknak bemutatva, a kiállítás programja értelmében kiállítható a mezőgazdaság, ipar, kereskedelem és művészet körébe tartozó mindennemű termékek. A kiállítás — mely 1909. augusztus havában nyílik meg — teljesen ingyenes, amennyiben a kiállított tárgyakért semminemű illetéket fizetni nem kell, sőt a köztársaság Guayaquil kikötőből Quitoba, a kiállítás területére, az összes kiállítandó tárgyakat teljesen ingyen szállíttatja. A kiállítás ügyében felvilágosítással szolgál Equador köztársaság budapesti főkonzulátusi hivatala: Erzsébet-körut 50.

Az Adria magyar királyi tengerhajózási részvénytársaság Adria gőzöse Fiuméből tegnap Gibraltárba és Tangerbe indult.

Felelős szerkesztő:

PURJESZ LAJOS.

Kiadótulajdonos:

A Magyar Ujságkiadó Részvénytársaság.

Igazgató: ERDŐS ARMAND.

Schicht szarvasszappana

legjobb

Fehérneműm' frigyelik,
Benne egy folt sem létezik;
S hogy oly szép fehér,
Megmondom miér,
Szappant csakis Schichttől vegyen,
S az is szarvas jegyű legyen.

Minden jó, anya

Iszonyának a kelengyán kívül még a következő igen értékes tanácsot fogja adni: „Ovd fehéreművet a közönségek, jóllehet ócsa szappanoktól. Csakis Schicht szarvasszappannal moss, akkor finom sávo-lyos vásznaid, a könyves csipkék és, ruha hanelek, valamint a többi fehéremű is, legyen az fehér vagy színes, finom vagy durva, olyan marad mint az új, mert Schicht szarvasszappana kiméli és konszerválja a szövetet. Ha minden tisztítási célra kizárólag Schicht szarvasszappant fogod használni új otthonodban, sok fáradságot, munkát és pénzt fogsz magadnak megtakarítani.”

Tisztasága 30,000 koronával szavatoltatik.

Szerkesztői üzenetek.

Sz. Piroska, Kolozsvár. Örömmel vesszük tudomásul, hogy menyasszony. Felhőtlen, napsugaras boldogságot kívánunk. Majdnem ezt a kipróbált frázist használtuk: „Egész hosszú életén át olyan boldog legyen, mint most.” De visszatart ettől egy régi adoma, melyet valamelyik éleztalpon olvastunk: Ugyanolyan tartalmu üdvözlő táviratot kaptott egy menyasszony, akinek abban a pillanatban irtóztató fogfájása volt. Tanácsot kér tőlünk, hogy milyen kelengyét szerezzen be. Sajnos, ehhez nem értünk. Különben is azt hiszszük, hogy a család tapasztalt hölgytagjai szívesen szolgálnak utmutatásokkal. Mindenesetre inkább a czélszerűség, mint a látszat kielégítése vezesse. Kelengyét egy egész hosszú életre vásárolnak be — akár csak a férjét is. Bár a modern házasságnak mindkettőt úgy választják, hogy egy pár év múlva örülnek, ha megszabadulhatnak tőlük. Hogy ez önnél másként van, biztosíték az a régi patriarchális tradíció, melynek levegőjében nevelkedett. Csak egyre figyelmeztetjük, — amiről a legtöbb staffirungnál nem szokott szó esni. Szánjon egy bizonyos összeget — könyvekre is. Ne mondja azt, hogy erre nem telik. Dehogyan nem. Elégedjék meg keskenyebb himzéssel a fésülő-köpenyén, valamivel kisebb monogrammal a zsebkendőin, egy milliméterrel rövidebb strucczollal a kalapján, egy arasznyit engedjen el a menyasszonyi ruha uszályából, fel se tűnik, ha az alsószoknya ajlóját egy serral kevesebb csipke szegélyezi, — s meglássa olyan csinos könyvtárra való pénzt spórol meg, hogy kevés fiatal menyecske dicsekedhetik hasonlóval. Csak jó könyvet válogasson össze. Figyeje el, olyan kevés az igazán jó könyv! De ezeket ne csak parádéra helyezze el a polczra, mint a sevrési pástorokat és a kínai vázákat, hanem olvassa is. A könyveknek nem az aranyozott vászonkötés adja meg a díszet, hanem a gyakori lapozgatást elérülő kopás. Nyári barangolásaink közben egy stájerországi kis városka vasuti vendéglőjében könyves polczot láttunk. A német klasszikusok művei mellett Shakespeare, Molière, Ibsen kötetei sorakoztak s nagy tisztelettel néztünk a vendéglő-kisasszonyra.

K. M. Nagyozsva. Levelét nem kaptuk meg, levelezőlapijából pedig nem tűnik ki, hogy mit akar. Ezért érdemben nem válaszolhatunk.

G. István. Nyomdahiba volt. Az illető alighanem azt akarta vele kifejezni, hogy: „az illető község lelkészét”.

G. N., Sopron. Miután a kereskedelmi törvény szerint kereskedő az, aki saját nevében kereskedelmi ügyletekkel iparszerűleg foglalkozik — a kérdezett ur kereskedő.

Léval választó. A két kérdezett ur nem elsőfokban rokon és így állásuk rokonság miatt nem inkompatibilis.

K. J., Baranyaszentlőrincz. Sok függ attól, hogy mily megállapodás áll fenn ön és az építész között, t. i. megállapodásuk szerint meddig terjed az építész felelőssége. Miután ezt velünk nem közölte, választ érdemben nem adhatunk. Legjobb lesz egy megbízható ügyvédhez fordulni.

O. Károly. Mint leveléből kivettük, az illető felelősség nem akar lépéseket tenni ügyében, leghelyesebben cselekszik, ha okmányait visszaveszi és a tulajdonjog bekebelezését (átíratást) egy ügyvédre bizza, aki a már, de eredménytelenül, lefizetett összeget is visszaszerzi.

Szenvedő. Panaszos levélben fordul hozzánk, hogy férje méltatlanul bánik önnel. Fiatal lányálmai az ideális boldogságot tarták eleje s ahelyett férjének tapintatlanságára kell ébrednie. A körülményekből következtetve férje, akét művelt, tanult embernek mond, nem a szelid kékszemű ábrándozók közé tartozik, mint ön. Neki nem az ideális ábrándok foglalják el gondolatvilágát. Ő az ideges világ reális embere. Ön pedig a romantikus világ visszamaradt képviselője. Már pedig a két kor teljes ellentéte egymásnak és képviselői szintén azok. Ha tehát a leányálmakori boldogságot óhajtja, úgy önnel, a visszamaradottnak kell sietnie, hogy utóljára az előrehaladottat. Röviden: önnel kell engednie. Ha a férje a kor műveltségi igényeinek megfelel és a kellő józanúsága megvan, feltétlenül el kell hinnünk róla, hogy az ön helyes és jól megfontolt cselekedeteiben nem fog gáncot keresni. Különösen pedig akkor nem kereshet, amikor látja, hogy neje az illuzióit elfujja és a reális élet, az ő életének hiva lesz. Ha ön nem a francia és német romantikusok mellett fogja a különben a háztartás gondjaira fordítandó idejét eltölteni és ha kevesebbet fog ábrándozni a leányálmok boldogságáról, úgy egyszer csak azon veszi magát észre, hogy ideges, néha morózus férje, ki mindent a realitás szemével néz, boldogítani fogja az ő kis álmódózó feleségét. És akkor majd belátja, hogy a hideg realitásban, a pusztasivatagban is találni oázist, csak ismerni kell az utat, amely odavezet.

Hírlápiró. Debreczen. Szives ajánlatát nem fogadhatjuk el, mert elkésett.

Agrikultura. A kérdésével szíveskedjék Singer és Wolfner könyvkereskedőkhöz fordulni. Teljes lelkismerettel ebben az ügyben nem adhatunk tanácsot. Az említett könyvkiadó rövid soraira el is küldi, az e tekintetben a legjobb könyvet utánvéttel. Előbbi sorait nem kaptuk meg s azért nem válaszoltunk.

Román. Püspökknádasd. A szótár ára 3 K 20 fillér. Megkapható Singer és Wolfner könyvkiadó-czégnél. A második kérdésére nem tudunk választ adni, amonyiben a rendelkezésünkre álló czimtarban nem találunk róla semmi említést.

B., Makó. 1. Nem. 2. Nem szolgálhatunk felvilágosítással. 3. Pályázat után. 4. Az igazgatóság. Gyógyszerész. Ujbanya. Kár fiának sorsa felől így kétségbeesnie. A fiút olyan pályára adja, amirehöz lajlamot érez. A keze begyógyul és így nincs akadályozva semmilyen pályán. De ha esetleg nem lenne jobban, akkor is tudományos pályára adhatja, mert balkézrel írni rövid időn belül szépen megtanul. Kár volna a szépen megindult pályáról e miatt letéríteni.

Mezartón. I. VII., Szegényház-tér 7. 2. Nem lehet. A hatóságnak beleszólása abban az esetben nincs, ha nem nyilvános piac terén árusítja. De ha igen, akkor kefi iparigazolva engedély.

Egy előfizető. A csa. Az egyesület az illetőkel semmi összefüggésben nincs s ön valószínűleg, mint a körülmények mutatják, szélhámosság áldozata. Hogy leveleire nem válaszoltak, azt mi sem tudjuk megérteni. Minden valószínűség szerint a levelek idegen kezekbe kerültek. Az ügyet szóvá fogjuk tenni.

Ügyvéd, Vámosmikolán. 1906. május 17-én ült össze a képviselőház és 20-a körül szavazta meg az indennitást.

Mostoha. Ha a mostoháját nem is szereti, de önnel, mint leányának, feltétlen tisztelettel és előzékenységgel kell neki adózni.

Caullus. Klasszikus költők műveinek fordításait közöljük.

Vidéki. Szélhámoskodásokban nem adunk tanácsot. Ellenben, ha módunkban állana, a papát igenis fejtől fogtatnánk az ő kedves fiának a viselt tetteiről.

Előfizető, Kassa. Minden előfizetőnknek készsége állunk rendelkezésére. Csak forduljon a legnagyobb bizalommal hozzánk.

Novella. És ön ezt még novellának is nevezi.

Melódia. A versek nagyon rosszak.

S. Ottó, Budapest. Hogy ha kedvet és tehetséget érez magában az illető pályára, akkor ne hallgasson semmi intő és letérítő szóra. Az ön elé gördülő akadályokat erős akaratral le fogja győzni.

Vis-a-vis. Leghelyesebben tenné, hogyha ablaknál egyáltalában nem is mutatkoznék.

Nekem is... A beküldött novella valószerűtlen, nem közöljük.

Előfizető, Bars. A jogi tanulmányokat tényleg el lehet végezni anélkül, hogy előadásokra járjunk. Mindenesetre előnyösebb, hogy szorgalmasan eljárjat az órákra.

Utimester, Rozália. Az említett poétáról legnagyobb sajnálatunkra, mi sem tudunk többet, mint ön, mert személyesen nem ismerjük, a verseit is csak levélben szokta beküldeni.

Önkéntes. Önnel a nyolczadik osztályvizsgát legkésőbb a sorozás kezdetéig kell letennie. Ha a fősorozáson nem bírja ezt bizonyítani, akkor három esztendőig szolgál. Frettségi bizonyítvány nem szükséges az egy éves önkéntességhez.

Érdeklődő. A lapokból is olvashatta, hogy a Petőfi-Társaság ülése vasárnap 11 órakor lesz.

Sorsjegyek huzása iránt érdeklődő t. előfizetőinket értesítjük, hogy kérdézőközlésükre — közbejött akadályok miatt — legközelebb részletesen válaszolunk.

IDŐJÁRÁS.

A meteorologiai központi intézet távirati jelentése 1908. szeptember 26-án reggel 7 órakor.

Az elmúlt nap időjárásának átnézete:

Hazánkban száraz és nappal enyhe idő uralkodik. A hőmérséklet a normális körül ingadozik; maximuma: Eszéken, meg Verseczen 25 C°, minimuma: Árvaváralján 1 C° volt.

Prognózis a következő 24 órára:

Enyhe idő várható, legfeljebb a nyugati határon némi esővel.

Állomás	Légnyomás mm. 700 +	A hőmérséklet Celsius szerint	Szélirány és erője	Felhőzet	Hőmérséklet	
					Csapadék mm.	max. min.
A.-Szalánia	70.1	6.2	NE	4	0	17 4
Ungvár	67.5	7.8	N	2	1	21 2
Késmárk	69.4	8.6		1	0	16 6
Losonc	67.7	8.8		2	1	21 5
Ogyalla	65.5	13.1	E	3	1	23 9
Budapest	66.9	12.0		0	0	21 11
Hérsény	65.1	9.4	SW	1	3	20 7
Keszthely	65.6	14.4	SE	2	3	20 8
Pécs	65.5	13.2	SSE	1	3	21 8
Zágráb	65.2	13.7	E	1	2	21 10
Püme...	64.8	15.4		3	3	22 10
Szeged	66.5	11.8	S	2	0	21 9
Temesvár	66.8	9.5	E	1	0	21 9
Nagyvárad	66.1	6.1		1	1	21 9
Kolozsvár	69.1	7.9		1	0	20 4
Nagyszombat	68.2	5.4	SE	1	0	20 4
Szatmár	68.1	10.2	SE	1	0	19 6
Győr	68.1	9.8	N	2	1	19 6
Árvaváralja	68.1	2.2	N	1	1	18 1
Selmeczbánya	68.1	8.8	NE	3	2	18 6
Komárom	68.1	11.8	E	2	1	22 9
Magyar-Ovár	68.1	11.0	E	1	3	20 6
Sopron	68.1	13.0	S	1	2	21 7
Eszék	68.1	11.8	NE	1	2	25 8
Cirkvenca	68.1	15.0		3	8	22 13
Debreczen	68.1	8.6		0	0	22 4
Kocskomót	68.1	9.2	NE	2	1	22 6
Oroszáza	68.1	9.2	SE	0	0	22 6
Árad	68.1	12.8	E	0	0	21 11
Zsombolya	68.1	10.8	NE	0	0	22 7
Varscez	68.1	17.8	SW	0	0	25 14
Orsova	68.1	10.8		0	0	21 9

IDEGENEK UTMUTATÓJA

Ajánlható beszerzési források Budapesten

Élelmezési cikkek.

Wikus Tatra tejcsokoládé gyára Budapest, V. Boák Ferenc-utca 17. Ugyanott finom csukorka-bombonyár, teásütemény készítése. Megrendeléseket a cég a legpontosabban eszközi.

Fleischmann Lípót számlát és fűstöltésű gyára Budapest, Király-utca 11. Telefon 27-08. Keleti Export. Előállítás naponta 17.000 pár. Állandóan 24 munkás.

Biztosítás.

Assicurazione Generali (Trieszti ált. biztosító-társaság) Alakult 1831-ben. Részvénytőke és tartalékalap: 324 millió korona. Budapest, Dorottya-utca 10. sz., az intézet saját házában. Életbiztosítás minden módozat szerint, valamint ittelátási és leánykihazasítási biztosítások. — Tűz-, szállítvány-, betéréses lopás elleni és üvegbiztosítások. — Jégbiztosítás a Magyar jég- és viszontbiztosító részvénytársaság (Budapest, Nádor-utca 5. sz.) által. Részvénytőke és tartalékalap 7 millió korona. Egyenkénti és csoportos balesetbiztosítások (egyenkénti balesetbiztosítások díjviszterítéssel is) az Első o. ált. baleset ellen biztosító tars. által (Budapest, Dorottya-utca 10. sz.) — Részvénytőke és készpénztartalék 19 millió korona.

Első Leánykihazasítási Egylet m. sz. Gyermekek és életbiztosító intézet Budapest, VI. Teréz-körút 40-42. Alapítatott: 1863. Legelőnyösebb díjtáblázatok gyermek és mindennemű életbiztosításokra, havi befizetések mellett is. — Tartalék: 10.000.000 korona. Eddig kifizetett biztosított összeg hét millió korona. Biztosítási állomány 46.000.000 korona.

Bankok és takarékpénztárak.

Budapesti takarékpénztár és Országos Zálogkölcson Részvénytársaság. Befizetett részvénytőke: 10 millió korona. Központ és Magy. kir. szab. osztályországi főeljárító helye: VI. Andrassy-ut 5. Kézi zálogkölcletek: IV., Károly-körút 18; IV., Ferenciek-terő 4. Irány-utca sarkán. VII., Király-utca 57; VIII. ker., Jozsef-körút 2., VIII., Üllői-ut 6. sz.

Háztartási cikkek.

Droga és háztartási cikkek V., Báthory-utca 9. sz. („Szabadság“-kávéház mellett). Rendeléseket pontosan házhoz szállítunk. Telefon-szám: 12-30. Hossz Izidor és Társa „Korona“-drogeria.

Hazai vas- és rézbutorgyár.

Brock J. Henrik, Budapest. Gyár: IX. Liliom-utca 8. Mintaraktár és iroda: Andrassy-ut 32. Ajánlja különösen legdivatosabb rézbutorait legmodernebb kivitelben. Arak a legjutányosabbak. Vidéki megrendésekre különös súlyt fektetünk. Árjegyzék ingyen és bérmentve.

Viz- és légszeszvezeték és csatornázás.

Pizsurnyi L. utóda Janisch János és fia Budapest, VII., Jósika-utca 12. sz. csatornázási vállalata, épületbádogos műhelye és horgany díszítmények gyára. Légszesz- és vízvezeték, központi fűtések, szellőztető készülékek, szivattyuberendezés, árnyékszékek, vízeldek, mindenféle gőz-, magán- és nyilvános fürdő, hidegvíz-gyógyintézetek-, melegvízkészítő-berendezések fűtő-tűzhely összekötéssel vagy saját tűzhelyvel. Ambergi légszeszfejlesztő gépek, világítási, fűtési és műszaki célokra. Saját légszesz-készülék minden házában. Telefon 20-83.

Villamossági berendezések.

Magyar Siemens Schuckert Művek villamossági részvénytársaság. Igazgatóság: Budapest, V., Lípót-körút 5. Telefonszám: 211. és 212. Táviratcim: Siemensschuckert. Gyár: Pozsonyban. Készít: villamos világítás- és erőátviteli központi telepeket és berendezéseket, Villamos -vasutakat. Bánya -vasutakat. Egyenáramu-forgóáramu és váltakozó áramu generátorokat és motorokat, valamint az erősáram körébe vágó minden egyéb cikkek. Különlegességek: felvonók, ventilátorok, szivattyúk, hordozható villamos fűtőgépek, villamos berendezések mezőgazdasági és ipari célokra.

Ezüsttárgyak.

Ezüst. Ezüsttárgyak Bachrach A. cs. és kir. udvari és kamarai ékszerész ezüstáruháza. IV., ker. Királyi Pál-utca 13. szám. 1906. évi december 1-én, gyári épületében a kicsinyben való árusítás számára is pazar helyiséget nyitott. (Bejárat földszint.) E fényes helyiségben mindennemű ezüsttárgy (asztaldísz, tállak, fényűzési cikkek, evőeszköz stb.) vásárolható Rendkívül gazdag választék a legfinomabb kivitelben szabott gyári áron, melyek minden tárgyon láthatóan föl vannak tüntetve.

Selyemárak.

Szenássy, Hoffmann és Társa selyemáruháza IV., Bécsi-utca 4. Az összes tavaszi újdonságok dus választékban már megérkeztek. Mintákat vidékre bérmentve küldünk. Miután helyben többféle szakmájú, Szenássy cég van, tisztelettel kérjük, selyemáruházunknak szóló b. rendeléményeknél a pontos címünknek szives kírását, Szenássy, Hoffmann és Társa selyemáruház kizárólag IV., Bécsi-utca 4.

SZÍNHÁZAK

Vasárnapon, 1908 szeptember 27-én

Nemzeti Színház

Délután 1/3 órákor
LILJOMFI
Eredeti vizjáték 5 szakaszban.

Este fél 8 órákor

A társadalom támaszai.
Sziámú 4 felvonásban. Irta Ibsen.

Fővárosi nyári színház

Délután 3 órákor
Csókkirály
Regényes daljáték 3 felv.

Este fél 8 órákor
A kornevillei harangok.
Regényes operett 3 felvonásban.

Urdnia színház

Délután 4 órákor
Uj asszonyok.

Este fél 8 órákor
Az új Törökország.

Vilgyszínház

Délután 3 órákor.
A tanítónő.
Falusi életkép három felvonás.

Este fél 8 órákor

A csókon szerzett völgyeny.
Énkes behózat 3 felvonásban.

Várszínház

Zárva

Apollo-Projektográf

TELEFON 68-39.
Szerelmi vallomás. — Fél-
tény anyós. — Szerelm
és kötelesség.

BUDAPESTI CABARET

BONSONNIÉRE Teréz-kört 28.
Minden este 9 és 1 negyed órákor: „A néma vádlott”

GLADIS-KÁVÉHÁZ

Rottenbiller-utca 10. (Óvoda-utca sarkán)
Minden este Telefon 105-69.
TATAI BUS FERI

FŐVÁROSI ORFEUM

WALDMANN IRE Igazgató. VI., Nagymező-u. 17
Zajos siker! Ma és minden este Zajos siker.

A borsos darab

(Das starke Stück)
Továbbá: AALBACH mint budapesti
idegenvezető.
BAUMANN mint Scherlach
Hochmetz és a

Hull a haja? Használja a Petroleum-hajszesz-t.

Gara Béza és Tsa drogeria, Eper, VII. József-körút 26.

„VALUTA” orszony
egy darab bőrből készült ára
1 korona kizárólag
„Székely” bőrdobozból
VII. 8 Rákóczi-ut 4
Arlezyvők ingyen.

MINDENKI
WAGNERHEZ megy,
a ki kitűnő hangszereket
elcsó pénzen akar venni.
Hegedűk 2 frt. 50
król, fuvolák 3 frt.
20l, beszélőgépek 5
frttól feljebb. Har-
moniumok a legol-
csóbb árak mellett.

WAGNER „Hangszerkirály”
Budapest, József-körút 18. Arlezyvők ingyen.

Borsajtok, szőlőzúzó, arató- és vetőgépek
a legolcsóbbak és legjobbak
FEHÉR ÉS GHIMESSY
gépgyárában,
Budapest, VI. ker., Hungária-körút 84E. szám.

Női ruha
divat-kelme
eladás
Oriási készletünkben 120 cz.
széles öszi angol kelmet mé-
terenként 42 krtól kezdve a
legfinomabb minőségig 2-3-4
frtüg árusítunk.
Rosenberg és Quitt
női divat, szőnyeg és vá-
szon árak nagy áruháza.
Budapest, VI. Király-utca 32.
Telefon 546.
Alapított 1895.

Iskola hegedűk!
Kitűnően felszerelve jó hanggal
4 frttól feljebb minden árban.
Tok, vonó-, gyantával 6 forint-
tól feljebb.
REMÉNYI MIHÁLY
a Nagy. Kir. Zene-Akadémia és fővárosi
tekezők szállítója
Budapest, Király-utca 58. sz.
Ezen lapra hivatkozva árjegyzék minden
hangszerről külön-külön ingyen küldetik.

NAGYNYED-re forduljon minden érdeklődő,
ki súlyt fektet I. fajtaúta anyagra.
Gyümölcsfák, dísz- és kerítés-
növények stb.
nemes szilvaesemeltékben nagy készlet
Szőlőültvények
európai, amerikai alma és gyökerekes vesszők.
Arlezyvők ingyen küld.

FISCHER és Társai

600.000 korona
nyerhető
október hó 5-én
1 drb Pesti Hazai Tkp. sorsjeggyel.
Kapható
40 havi 3 kor. 50 fillér részletfizetésre.
Az első részlet beküldése ellenében minden sorsjegy-
sorozat és száma tartalmú részletes azonnali játe-
kossal. Az első 2 havi részletnek egyszerre való bekü-
ldése esetén a 3-ik részlet ingyen nyugtáztatik.
Fleissig Sándor
bank- és váltóüzlete
Budapest, VII., Erzsébet-körút 2.

Fektor
az egyetlen
hashajtó limonádé.
Kapható mindenütt. Övegle 60 fill.
„KOLUMBUS” vegyszeri gyár részvénytársaság
Budapest, VIII., József-utca 16-18. Telefon 101-53.

Öszi sacco öltönyök } 25, 30 frt
Átmeneti kabátok }
Téli kabátok --- 45 frtért.
AMERICAN HOUSE
IV., Szervita-tér 3. sz. (I. emelet).

Szalloda
Az „ARANY BÁRÁNYHOZ”
BÉCS, Wieden, IV., Hauptstrasse 4.
Elsőrangú szálló. — A magyarok találkozó
helye. — Szobák 3-60 koronától felfelé.
3 percznyire az Operától és Kärntnerstrassétól.
Világos szobák. Világos szobák.

TENNIS-RAKET JAVITO
Fentebb-pályák-készítő és föl-
szercelő. Versenyjátékokok
egyedüli rakottárúja. —
MACHER REZSŐ sportüzlet
Budapest, IV., Koronahereg
utca 3. szám. (Az udvaron)

AGYTOLL GÖZTISZTÍTÁS.
Szab. módszer szerint előkészített higiénikus „ágytollak”
MARABU-hoz TELEFON 71-25.
A háztól való el- és visz-
szállítás még aznap
díjtalanul eszközöltetik.
Bpest Károly-körút 9.

ÖNKÉNTÉSEK
felszerelését jutányos
árban vállalja el, a
jó hírnevéről ismert
egyenruházati intézet
JELINEK EDE ÉS TÁRSA
BUDAPEST,
IV., Kiggyó-tér 1. (Királyi bérpalota)
Arlezyvők ingyen
és bérmentve. Vidékre szabászun-
kat saját költségün-
kön küldjük.

Melodráma 3 felv.
jót szerző. Fucini
Sardou Viktor dr.
Írták Lilla L.
Fordította Vár-
Tosca Flora
Cavaradosi Mar-
Báró Scarpia
Angelotti Cesare
A sokszöves
Opolka
Serrano
Hörtnör
Pástorfi hang-
Kazdote 7

Magyar

Délután 3
A császár
Dráma három felv.
Fűsides
Karády István
Karády Zoltán
Karády Erzsébet
Schmeller Lajos
Marly István
Sallasy Ernő
József Géza
Sárossy Agost
Keller Gyula
Szedlacsok János
Pinter István
Ferenca

Este fél 8

A szerem
Komedía 4 felv.
Drégely
Eprokerti Reiner
Reiner
Kuma, leányuk
Varga, szabó
Iren, leánya
Szontagh Márton
Kormos Antal
Galkuti, igazgató
Selles Adolf könyv-
David, tőzsdélg
Lili, leánya
Zarái Zinkó Dan-
A miniszter
Sobos György.

REMI

József-k
Esténkint nag
Egy színházi
vacsora
kenyérrel

BEKET

Ma vasárnap
szept. 26-án
délután 4 és 6
«HE
Nagy kiállítás
kuzban. Fény-
The 3 Staig

IFJ. S

VI. ker
A szá
Méréskelt ára

Table with 2 columns: Day, Event. Rows: 28 Héti, 29 Ked, 30 Szer, 1 Csüt, 2 Pént, 3 Szor, 4 Vas

SZÍNHÁZAK

Vasárnapon, 1908 szeptember 27-én.

M. Kir. Operaház

Királyszínház

TOSCA

Melodráma 3 felvonásban. Zenéjét szerző Puccini G. Szövegét Sardou Viktor dramája nyomán írta L. L. L. és Giacosa G. Fordította Várady Sándor.
Tosca Fiora Krammer
Cavaradossi Merio Anthes
Báró Scarpia Mihályi
Angelotti Cesaro Kornai
A sekrestyes Hegedűs
Opolona Körtész
Scarpione Kárpfi
Borbély Ney B.
Pásztorfi hangya Váradi M.
Kezdeté 7 órakor

Délután 3 órakor

100 év múlva

Énekes, táncos, látványos létszámú 3 felvonásban, 9 képből, írta Martos Ferencz. Zenéjét összeállította Marthon Géza.
N. Zajta István Németh
Baczur Gazslon Papir
Tóth Thea Szilágyi
Péter hoteltulajdonos Állalkerti igazg. Szabó
Franco, Major, miniszter, szerkesztő Szirmai
Pavítesek, Pribicsok, Samu, szorocson Rátkai
Sasa Csizsérné
Poleskai polgármester, Dörögi Szabó Gy.
Kek, Huszártapilány Raskó

Magyar színház

Délután 3 órakor

A császár katonái.

Dráma három felvonásban. Írta Földes Imre.
Karády István Vágó
Karády Zoltán Garas
Karády Irzsebet Borostyán
Schneider Lajos Z. Molnár
Mátyás István Réthy
Szállás Ernő Törzs
Jász Géza Csorlos
Sárosy Agost Vándori
Keller Gyula Rátkay
Szédlácz János Papp
Pintér István Tarnay
Ferencz Körmendy

Este fél nyolcz órakor

Hollandi lány.

Nagy operett 2 felvonásban. Szövegét írta Paul Rubens és Austen Hergen. Zenéjét szerző Paul Rubens. Fordította Bródy Miksa.
Peap Adrien Szirmai
De Coop, hadnagy Dobos
Van Vuyt, karmester Király
Hook, pálinkagyáros Moross
Sally, leánya Petráss S.
Frodanokahua Kassai E.
Snapsz, gyárvezető Papir
Mina, szakácsné Pálmay I.
Stinksz Simon Németh

A szerencse fia.

Komédia 4 felvonásban. Írta: Dregey Gábor.
Eposkeri Reiner Vágó
Reinerne Forrai R.
Emma, leányuk Meszáros G.
Varga, szabó Körmendy
Jén, leánya Báthori G.
Szontágh Márton Garas
Kormos Antal Csorlos
Gálkúti, igazgató Réthel
Sátes Adolf könyvk. Dobi
Dávid, tőzsdetog Rátkai
Lili, leánya P. Makai G.
Zarái Zinkó Dani Z. Molnár
A mintester László
Sobos György, Papp

Városligeti Nyári Színház

Délután fél 4 órakor

Berta panamája.

Énekes bohózat 3 felvonásban, írta Föld Máttyás. zenéjét szerelte Barna I.
Este fél nyolcz órakor
Az aranyember.
Eredeti dráma 5 felvonásban, 1 előjátékkal 7 képből. Írta Jókai Mór.

FOLIES CAPRICE

Igazgatók: LEITNER és KELETI Főrendező: ROTH SANDOR.
Budapest, Révai-utca 18. sz.

Az előadás kezdete fél 9 órakor

Ma! fél 10 órakor! Ujdonság!

A mulóvés.

Bohózat, írta: Tábori Emil. Rendező: Rott Sándor.

Továbbá: Túlk Berta, Nanou, Zöldi Márton, Gerő József, ugyanínt Trebitsch Sándor mint lélek harcmőr.

Végül 11 órakor

DER LUFTTURNER

Nappali pénztár d. o. 9-11-g és d. u. 3-6-g. Az első emeleti Casino de Parisban előrangú tánc attractiók.

Kezdeté fél 12 órakor

ERZSÉBET-KÖRUT 51. SZ.

KÖRUTI FÜRDŐ
és
GÖZMOSÓ

USZODA

só- és szénásvány források
Hidegvíz-kúra.
Fárgó gyógymód!
66- és kádfürdők!
A gőzmozdó gyorsan és pontosan teljesíti megkívántait

Kovács Gyula zongora-termelő

Budapest, V. Ferenc-József-tér 5-6.
Gresham-palota. Telefon 110-66.
Zongorák, pianók és harmonikák legelőcsőbb arban. Teljesen új hangszerek beérkezése.
Részlet és javító osztály. Zongora hangoltatás eszközöltetik.
Állandó képkiallítás eredeti képekben, és művészi reprodukciókban.

Tévedés

kikerülése végett vásároljon óvszerkülönlegességet a GUMMI KIRÁLY-nál
HATSCHEK N.
Csakis: Budapest, Károly-körut 6.
ARJEGYZÉK TITOKTARTASSAL INGYEN.

Czimbalom kedvelők

Mielőtt bárhol czimbalmot vásárolnának, kérjenek arjegyüket a czimbalomkészítés elismert első szakértőjétől, ki minden tekintetben a legjobb czimbalmot készíti. Czimbalmok már 25 értől kezdve kaphatók, ugyanínt az összes hangszerek a legjobb minőségben. Számos kiállításon elsőrendű kitüntetés és elismerés a legjobb és szakértői munkáért.
Habits Antal Budapest, VII. kerület Erzsébet-körut 42. szám

Vértés-féle Sósorszesz
Minden házban szükséges.

Leltár után!

az összes raktáron levő selyem-gyapjú-szővefek, bársonyok, szalagok, csipké, függönyök és ló divalárak

bámulatos olcsó áron

adatok el.

- Fekete suhogó Taffota selyem méterje 68 krajcár
- Sima és mintázott divat selymek maradékokban 75-50 és 30 krajcár
- Divat szalagok maradékokban 10-15 cm. széles, sima és mintázott lemehezebb minőség mtrje 10 krajcár
- Angol Cord (csikos) bársony ruhára 75 krajcár
- 300,000 mtr legfinomabb Velancienne csipke mtr 3 és 2 krajcár

M. WEISZ JAKAB és FIA

Magyarország legnagyobb divatruházában
BUDAPEST, IV. Váci-utca 30. Harisbázár.
Alapítva 1875. Telefon 836.

SZABADALMAKAT

védjegyeket és mintajelölteket megsebező Szabadalmakat Értékesítő Vállalat
PASZTOR (be) cég.)
BUDAPEST, VII. ERZSÉBET-KÖRUT 17.
Félvilágosítás díjtalan. Telefon 94-88.

Szőlőbirtokosok,
kínek eladó Sauvignon vagy Semillon, esetleg más francia fajszőlőkből szűrt borok vannak, felkérhetnek csegünknél ajánlatot tenni. Bármily mennyiséget megvásárolnak.

RÉMI KÁVEHÁZ BÜFFÉ

József-körut 4. (Nemzeti színházzal szemben.)
Estétkint nagy választék mindenemü hideg ételekben
Egy színházi vacsora kenyérről **50 fillér** Kís. palaak bor vagy sör 33 fillér.

BEKETOW CIRKUSZ Városliget
telefon 107-18

Ma vasárnap szept. 26-án **2 Nagy Ünnepi Előadás 2**
délután 4 és este háromnegyed 8 órakor. Mindkét előadásban
«HELGOLAND»
Nagy kiállításos vízi némajáték 150 négyzetméter víz a cirkuszban. Fényes kivilágítás, tűzijáték. 60 hölgyből álló balet!
The 3 Stags halászhajó motorkerékpáron és az egész műsor.

IFJ. SCHULLER FERENCZ
nagyvendégfogó

VI. kerület, Andrásy-ut 39. szám.
A szalmaözegek legkedveltebb étterme.
Méréskölt árak! Kifűnő kiszolgálás

HETI MŰSOR.

Szeptember—Október	Nemzeti Színház	M. kir. Operaház	Vigszínház	Király Színház	Magyar Színház	Uránia	Föv. nyári színház
28 Hétfő	Az ember tragédiája	Ányegin	Az ördög	A hollandi lány	A szerencse fia	Az új Törökorsz.	Boccaccio
29 Kedd	Eloémult harangok	Pillangó kisassz.	Kutya van a kertben.	A hollandi lány	A nagym...	Az új Törökorsz.	A Gyurkovits-lányok
30 Szerda	A társadalom támaszai	Siegfried	A tanítónő	A hollandi lány	A szerencse fia	Az új Törökorsz.	Kuruczfurfang
1 Csütörtök	Napamasszony	Bohémélet Magy. táncgygy.	Tatárjárás	A hollandi lány	A császár katonái	Az új Törökorsz.	—
2 Péntek	A cigány	—	Kutya van a kertben	A hollandi lány	A szerencse fia	Az új Törökorsz.	—
3 Szombat	Stuart Mária	dunyady László	Virraszt a szerelem	A hollandi lány	Bijeli szállás	—	—
4 Vasárnap d. u. este	Lear király A betyár kendője	Eliana	Diákélet Virraszt a szerelem	Varázskeringő A hollandi lány	Sasfőz A császár katonái	—	—

Tessék megfigyelni

Ezek ismét új levelek!

40 fillérért a valódi Diana-sósborszesz kapható Magyarországon gyógyszerárakban, drogeriákban és az összes fűszerkereskedéseiben. Az előkelő fodrászüzletekben általában az urak használják.

Egy nagy üveg Diana-sósborszesz ára 1 kor.

A ki Diana-sósborszeszt vásárol, figyelje meg a plombát, mert rajta kell lenni ennek a szónak »Diana-sósborszesz.« A külső sárga burkolat-papíron is rajta van e két szó: Diana-sósborszesz.

Tekintetes Erényi Béla gyógyszerész úrnak!

Fogyókeremmel nem tudtam mit csinálni. Kihuzalni nem mertem. Ajánlották a Diana-sósborszeszt, melyet használtam és minden reggel vízzel hígítva. Most a fájás teljesen kiállt. Tisztelettel Budapest, 1908 szeptember 10.

Schlohtanz Vilmos s. k. angol, francia uri- és egyenruhakészítő, hadifelszerelési intézet.

Tekintetes gyógyszerész ur!

A véletlen jászolt a kezembe egy kis üveg Diana-sósborszeszt, amelyet a tőlem magammal hoztam Pozsonyól. E nyáron aztán, amikor már két hétig feküdtem az ágyban lábfejéssel, eszembe jutott, hogy még az utitáskámban van a Diana-sósborszesz. Elővettem és bedörzsöltem a fájós helyet és íme, harmadnapra ki tudtam jönni az ágyból és azóta semmi bajom sincsen. Megjegyzem, hogy kerénpárosítás közben borzasztóan megizzadtam egy kiáradulás alkalmával és a tengerszéli homokpartokon letanyáztam egy órára pihenni. A hívos tengeri szél megcsapta az éppen a szelencs fordított jámanszárát és másnap már ki sem tudtam kelni az ágyból, annyira meghűtöttem magam s ha meg nem találom a Diana-sósborszeszt, ki tudja, még hanyórá orvosságot és jürdöt használnam volna drága pénzért. Andig is ököltöttem orvos és patikára vagy 40 márkát hasztalanul. Csak azt nem értem a tekintetes gyógyszerész urtól, hogy miért nem teszik azt bevezetni Németországban is, ahol még több ezüzs beteg van, mint Magyarországon. Képné itten sósborszeszt magyarországi 2 márká 30 pfennigért egy üveggel, de ez nem tudott nekem használni és az Önéből egy kis üveg is elég volt erre az alkalomra. Ne tessék nevetni, ha elmondom, hogy a kártyában soha se volt szerencsém, csak egyszer és ez Pozsonyban volt, amikor hirtelen ki 21-be és nyertem meg. Ez volt, a mi segített rajtam. Amit egy ismerősöm haza akart vinni a maga számára. Hátatlan csak annyiban vagyok, hogy nem kívánok többé olyan bajt, a mitől a Diana-sósborszesz jó, de ha muszáj lesz, okvetlen rá fogok szorítani a dásos találmányára. Tudtommal gróf Zeppelin is meghült legutóbbi balsorsától utoljára, de nem merek olyan nagy urak rekommendálni, ha-

Tisztelettel Erényi gyógyszerész ur!

Ezen pár soraimat a hála jeléül írom Önnek, hogy kínos lábfejésemből felépültem. Hosszu időn át kínos lábfejésem volt s megpróbáltam mindentelől szert, amit csak ezen betegség ellen ajánlottak, de semmi sem segített. Míg nem az Ön által feltalált Diana-sósborszeszt körülbelül két hétig mindennap meg nem kentem s örömmel mondhatom, hogy a mai napon már lábfejésem teljesen elmúlt s fogadja ezért még egyszer Ön iránt érzett legnagyobb hálaomat. Maradok teljes tisztelettel.

Wohltstein Dezső, s. k. burgonyanyágykereskedő és a tőzsde tagja. Budapest, 1908 szeptember 7.

Tisztelettel gyógyszerész ur!

Az Ön Diana-sósborszesze felülmúlja a világ minden sósborszeszt. Mert férjemet többféle nyavalyától mentette meg, mint sohasem mert remélni. Paratlan hainővesztőszerek is. Férjem csak azokkal bizonyítja, akik kopaszok láttak és most nem győznek eléggé csodálkozni, hogy mily durva hája van. Fogadja kitűnő találmányáért hálás köszönetemet. Maradok tisztelettel!

Tolnai András és neje, irodaszolga. Budapest, 1908 III., Laktanya-utca 2.

Nagyságos gyógyszerész ur!

Hálás köszönetemet fejezem ki Önnek, hogy egy olyan jó szert öltbe láptetett. A Diana-sósborszesznek 2 héttel elvezető után nagyon jól érzem magam. Biztosítom Ön, hogy kitűnő szert legmolegábban ajánlani fogom.

Kiváló tisztelettel Vogel Gyula, magánzó. Pöstyén, 1908 szeptember 14.

nem a tek. gyógyszerész ur küldhetne neki egy próbáüveggel. Bizonyára hálás lenne érte, mert neki nagy szüksége van még az erősségére. Szeretnék tudni, olyan nagyot kiáltani, hogy elhallatszon Hamburgtól Pestiig. Akkor első szavam, az lenne, hogy éltesse az Isten a Diana-sósborszesznek a feltalálóját.

Kiváló tisztelettel Koch Aladár, s. k. Hamburg, 1908 szeptember 8, Sültstrasse 38. II. em. jobbra.

Nagyságos gyógyszerész ur!

Hálás köszönetemet kell kifejezennem a tisztelt gyógyszerész ur paratlan hatású Diana-sósborszesznek öltbeléptetéséről. Ugyanis ez a csodás szer régóta tartó lejtájamotól szabadított meg. Fogadja hálaomat a dásos szerért. Kérem, leveletet tessék melőbb az újságban közölni. Biztosítom, uram, hogy mindentit ajánlani fogom csodás szeret. Fogadja még egyszer hálás köszönetemet és maradok tisztelettel.

Harmath Erőstke, s. k. Budapest, 1908 szeptember 20.

Tisztelettel gyógyszerész ur!

Kötelességemnek tartom, hogy Ön iránt hálaomat lerójam. Regóta szenvedek gyomorbajban s eddig semmisen használt ellenő, míg az Ön Diana-sósborszeszt naponta cukorra öntve, be nem vettem s ma a legnagyobb örömmelre veszem észre a javulásom. Ezen időtől fogva öttágu csaiadom mindegyike minden áldott nap Diana-sósborszeszrel öblögetik szájakat, hogy ezáltal öket az előforduló betegségektől megóvjam. A Diana-sósborszeszt az Önök elárústójától, Beck Herzátné. Visegrádi-utca 59. szám alatt szerzem be, meg pedig minden héten egy nagy üveggel. Ezért ajánlani fogom munkástársaimnak, hogy mindegyiknek legyen a házáni egy üveggel, mert nem tudja, hogy melyik órában lesz rá szüksége, s ennél jobb házi gyógyszer nem ismerem. Maradok tisztelettel!

Diamant Armin s. k. Budapest, 1908 szeptember 19. V. ker., Garam-utca 28. II. em. a Legradinyomdaszemelyzetének házipéztárnoka. Kérem leveletet közölni.

Tekintetes Erényi Béla gyógyszerész úrnak!

Három évig szenvedtem gyomors és hasfájásaimban, de amióta a feltalált Diana-sósborszeszt hasznalom amelynek köszönetem egészségemet, azóta jó élvágyam és egészségem van. Ily olcsó és hasznos háziszert mindenkinek ajánlom és ajánlani fogom.

Mély tisztelettel Kovács Ferenc József s. k. férfiszabó, IX. ker., Üllői-ut 61. szám II. udvar, földszint.

Ht küldök a fiammal 11 üres üveget és kérek érte egy teli üveget.

Tisztelettel gyógyszerész ur!

Kötelességemnek tartom, hogy Ön iránt hálaomat lerójam. Regóta szenvedek gyomorbajban s eddig semmisen használt ellenő, míg az Ön Diana-sósborszeszt naponta cukorra öntve, be nem vettem s ma a legnagyobb örömmelre veszem észre a javulásom. Ezen időtől fogva öttágu csaiadom mindegyike minden áldott nap Diana-sósborszeszrel öblögetik szájakat, hogy ezáltal öket az előforduló betegségektől megóvjam. A Diana-sósborszeszt az Önök elárústójától, Beck Herzátné. Visegrádi-utca 59. szám alatt szerzem be, meg pedig minden héten egy nagy üveggel. Ezért ajánlani fogom munkástársaimnak, hogy mindegyiknek legyen a házáni egy üveggel, mert nem tudja, hogy melyik órában lesz rá szüksége, s ennél jobb házi gyógyszer nem ismerem. Maradok tisztelettel!

Diamant Armin s. k. Budapest, 1908 szeptember 19. V. ker., Garam-utca 28. II. em. a Legradinyomdaszemelyzetének házipéztárnoka. Kérem leveletet közölni.

Tekintetes Erényi Béla gyógyszerész úrnak!

Három évig szenvedtem gyomors és hasfájásaimban, de amióta a feltalált Diana-sósborszeszt hasznalom amelynek köszönetem egészségemet, azóta jó élvágyam és egészségem van. Ily olcsó és hasznos háziszert mindenkinek ajánlom és ajánlani fogom.

Mély tisztelettel Kovács Ferenc József s. k. férfiszabó, IX. ker., Üllői-ut 61. szám II. udvar, földszint.

Ht küldök a fiammal 11 üres üveget és kérek érte egy teli üveget.

Tekintetes Erényi Béla gyógyszerész úrnak!

Három évig szenvedtem gyomors és hasfájásaimban, de amióta a feltalált Diana-sósborszeszt hasznalom amelynek köszönetem egészségemet, azóta jó élvágyam és egészségem van. Ily olcsó és hasznos háziszert mindenkinek ajánlom és ajánlani fogom.

Mély tisztelettel Kovács Ferenc József s. k. férfiszabó, IX. ker., Üllői-ut 61. szám II. udvar, földszint.

Ht küldök a fiammal 11 üres üveget és kérek érte egy teli üveget.

Fenti levelek szóról-szóra lettek az eredeti levelekről szedve és kinyomva. Mindenkinek jogában áll a levelek eredeti hiteles példányát megtekintés végett követelni. Ez alkalommal felszólítunk mindenkit, aki a Diana-sósborszeszt használta, vagy ma is használatban tartja, hogy véleményét a Diana-sósborszesz hatásáról írja meg és a levelet küldje be hozzánk. Előre is kijelentjük, hogy az ilyen levelekért nem fizetünk semmit és így csak azok irjanak, kik egyedül az igazság és közönség érdekében kívánnak hasznos szolgálatot tenni. A hozzánk beérkező leveleket pontosan lefogjuk közölni az újságokban.

Egy eredeti üveg „Diana-sósborszesz“ ára 40 fillér.

Postán legkevesebb 6 üveget utánvétellel szállít 2 korona 40 fillérért az egyedüli készítő:

ERÉNYI BÉLA gyógyszerész

Budapest, Károly-körut 5.

Hamisítják sokan a valódi Diana-sósborszeszt. Felkérjük a tisztelt közönséget, hogy ha reájön ilyen hamisítványra, úgy értesítsen bennünket erről, hogy a bűnügyi eljárást megindíthassuk a hamisítók ellen.

Legtöbben úgy hamisítják a Diana-sósborszeszt, hogy az üresüvegeket visszavásárolják, megtöltik teljesen értéktelen folyadékkal, és eladják mint valódi Diana-sósborszeszt. A közönség ezáltal be van csapva

NŐI RUHAZATI OSZTÁLY.

Mélyen leszállított árak!

1 lüster berakott alj	10-15 K.	1 selyem taftt alsó színes és fekete	15 K.
1 taftt berakott alj	25-30 >	1 gyermek-gallér	6 >
1 vászon felöltő	14-18 >	1 selyem-batizst bluz	5 >
1 pepita utazó gallér	10-14 >	1 cloth alsó-szoknya	4.50
1 lüster utazó köppony	15-20 >	1 delain pongyola	7 >
1 taftt kabát	25-30 >	1 mosó pongyola	5 >
1 angol zefir bluz	3-5-6 >		

Fehérnemű osztály: Női ingek, hálókötölösök, siffon- és batizst alsók, pamuttörülközők, ágyhuzatok, rumburgi vásznak, csetlonok, delenek, selymek, lüsterok **olcsóbban, mint bárhol Budapesten:** Naponta óriási maradékvásár mindenféle árukból!

HERCZEG ÉS HORVÁT Budapest, VII., Rákóczi-ut 52. szám **Szabott árak!**
Arjegyzék ingyen. Telefon 64-80.

ÉLŐESZKÖZÖK

EZÜSTBŐL ÉS ALPACCA EZÜSTBŐL,
DISZTÁRGYAK, ALKALMI AJÁNDÉKOK
A LEGELÖNYÖSEBBEN

POLGÁR KÁLMÁN EKSZERTELEPÉN
BUDAPEST, VIII. Erzsébet-körút 29.sz.

VIDÉKI MEGRENDELÉSRE KIVÁLÓ GONDOT FORDITOK.
ARJEGYZÉK 2000°RAJZAL BÉRMENTVE KÜLDETIK.

GUMMI

és hálhólyag 2, 3, 5, 6, 8 és 12 kor. tucatonként.
Valódi NEVERIP 6 korona. SUNLIGHT előfánccsont-
felér 8 korona. Valódi DIANA (védjegyvel) 8 kor. tucattal.
MENSINGA PESSAR 4 korona. ATHAKOS POEBE-
FUYO 10 korona. IRRIGATOR, HAVIKÓTÓ

sérvkötők a legolcsóbb
árakon
WEINSTINGLER DIANA
kötőszergyár
Budapest, VII., Szövetség-utca II. szám.
Arjegyzék ingyen. Képviselek keresetnek.

Titkos betegségek

gyógyítására legjobban ajánlatos 28 éven át szerzett
kórházi tapasztalatai alapján

Dr. KAJDÁCSY

v. es. és kir. orvos és kórházi főorvos.
Biztos sikerrel, rövid idő alatt gyógyít húgycsőfolyást, hólyagbajt,
sebeket, húlyakört (syphilis), lórdajokot, elgyengült férfierőt,
idősebbeknél is, önterleztést és annak utóhajtást, ideg- és hát-
gerincbajt, valamint minden női bajokat.
RENDEL: 3-4-ig és este 7-8-ig.
Budapest, VIII., József-körút 2.
Levelekre válaszol, gyógyszeréről gondoskodik.
Levél útján is biztos gyógyulok.

A FEKETE GYÉMÁNT

— REGÉNY. —

Írta: FRED. VILLER.

17

— Különben nem akarom tovább tartóztatni. Monk ur. Ebben az ügyben járjon el a saját tetszése szerint; hiszen még nem is volt ideje a nyomozásra és nekem nem is kellett volna a jelenlegi hálátlan helyzetben kikérdeznem. Tekintjük ezt a beszélgetést egy kis felfrissülésnek. Szerencse fel! Mihelyt valami érdekeset tud, értesítsen róla.

A rendőrkapitány kezét nyújtott és én eltávoztam.

A nap folyamán egy levelet kézbesítettek, melyet a rendőrkapitány írt és amelyen „magánügy”-et jelzett. A levél így szólt:

„Kedves Monk ur! Nem tudtam leküzdeni az érzést, folyton a Frick gyémántjára kellett gondolnom. Talán mégis lehetséges, hogy valamilyen természetes uton tűnt el, például a földre esett, vagy más helyre tették, vagy ilyenféleképpen tűnt el. Lehetséges, hogy valaki tréfából elrejtette, hogy az öreg Fricket bosszantsa. Belátom, hogy e feltevéseknek nincs nagy valószínűségük, de szinte hihetetlen, hogy valaki azt ellopta. — éppen azt a tárgyat, amit a legnehezebben lehet értékesíteni, holott a szekrényben az ön mondása szerint válogatható volt a az értékesebből értékesebb tárgyakkal.

Kérem ezeket a tényeket figyelembe venni és a vizsgálataimnál a legnagyobb elővigyázattal eljárni. A gyémánt eltűnése elég anyagot fog adni a városban a pletykára. Nagyon fontos tehát, hogy a rendőrség ne blamirozza magát.

Ismerem az ön okos, megfontolt cselekvési módját és valószínűleg ezen sorok feleslegesek, stb. stb.

HATODIK FEJEZET.

Egy reggeli látogatás.

Figyelembe vettem az okos szavakat. Mindjárt a gyémánt eltűnése után a leg gondosabban átkutattam az egész villát.

A cselédség példás nyugalommal fogadta a vizsgálatot és mindnyájan maguk nyitogatták fel a ládákat, szekrényeket. Sőt még én annyi szabadságot is vettem magamnak, hogy Hovell ur szobáját is átnéztem. Az összes szekrények nyitva állottak, de semmi érdekeset nem nyitottak. A kutatásom során azt is megtudtam, hogy Hovell aznap, mikor a gyémánt eltűnt, egyenesen az állomásra hajtatott és onnan a vonattal Elverumba utazott.

Nem tudom miként, de számtalanszor támadt bennem az a gondolat, hogy a fiatal angol valami uton-módon összeköttetésben áll az eltűnt gyémánttal. Talán akként származott ez az érzésem, hogy bár már néhány hónap óta tartózkodik „villa Ballaratban”, de alaposan még senki nem ismeri. A lénye szabad, nyílt volt, de még sem lehetett őt kiismerni.

Iversen kertész, a szakácsnő és a szobalány meggyanúsítását elvettem rövid megfontolás után. Iversen évek hosszu során át a legderekabb és megbízható embernek bizonyult. Agglegény volt és egy kis összeg megtakarított pénze feküdt a bankban. És nagyon könnyen lehetett visszamenőleg az egész multját megtudni.

Vagyos paraszt szülők gyermeke volt, az altiszti iskolába került és egész katonai pályáján mintaszerűen viselkedett; míg végül a legjobb bizonyítványokkal Frickhez szerződött.

Tehát hátra volt a komorna és ha azt hiszed, hogy Eveline főszerepet játszik a szomorú esetben, mely most már következik, nem csatlódtál eme hitedben.

Már az első, helyesebben mondva a második napon, melyben Frick házába beléptem, feltűnt nekem a fiatal lány. Volt valami titokza-

tos a lényében, valószínűleg zárkózottságának volt ez következménye. Sigrid is mondta, hogy sokkal hallgatagabb, mint az ilyen leányok lenni szoktak. Az volt róla a véleménye, hogy Eveline nagyon jellemes és bár nem volt beszédes, mégis nagyon megkedvelte őt. Az utóbbi időben még zárkózottabb volt és úgy látszott, hogy beteges, bár természetes, állandó sápadt arcán nem látszott semmi változás.

Azt a délutánt, melyen a gyémánt eltűnt, Eveline következőképp töltötte. — a vallomása pedig teljesen egyezett a többiek vallomásával:

— Mindjárt ebéd után az uraság lement a muzeumba, ő pedig levitte oda a kávé. Mikor ezzel készen volt, távozott a villából, hogy beteg anyját meglátogassa; ez közvetlen Jürgens elmenetele előtt történt.

Hat óraker egy pillanatra visszajött a villába, valami otthon felejtett tárgyért, egytuttal ruhát váltott, mert az idő megváltozott, de csak egy félórát maradt a villában.

Feltűnő volt, hogy Eveline sokkal élénkebbnek látszott, mint volt azelőtt és Sigrid úgy vélte, hogy a gyémánt eltűnése óta sokkal vidámabb...

Eveline anyjára vonatkozólag — madame Reiersen — megtudtam, hogy néhány szobát ad ki albérletbe és mosást is vállal, de néhanap leissza magát és főjöveldelme abból áll, amit a leánya ajándékoz neki.

Frick kisasszony bőkezűsége folytán a leány elég gyakran adhatott az anyjának pénzsegélyt, Reiersen asszony előszeretettel beszélt a régebbi időről, mikor az ura még élt, aki elég vagyos timármester volt Grönlandban.

— Amint láthatod, a vizsgálódásom nem járt eredménnyel, de a gondolataim a gyémánt eltűnését illetően, kezdtek egy bizonyos irányt venni, ami által kívánatos lett előttem Reiersen asszony ismeretsége.

(Folyt köv.)

Vadászoknak!

Kiváló szakértők által belőtt és elismert egy és kétesövű vadászfegyvereket, flóberteket, karabélyokat, céllövő fegyvereket és revolvereket csekély havi

részletfizetésre

árfelemelés nélkül szállít

Aufrecht és Goldschmied

fegyveráruháza

Budapest, VII., Rákóczi-ut 26. szám.

Képes árjegyzék ingyen és bérmentve.

Ujdonságok

Ujdonságok

ACETYLEN-LÁMPÁK

Bárdi József részv.-társ.

VÁROSI ÜZLET

VI., Liszt Ferenc-tér 15.

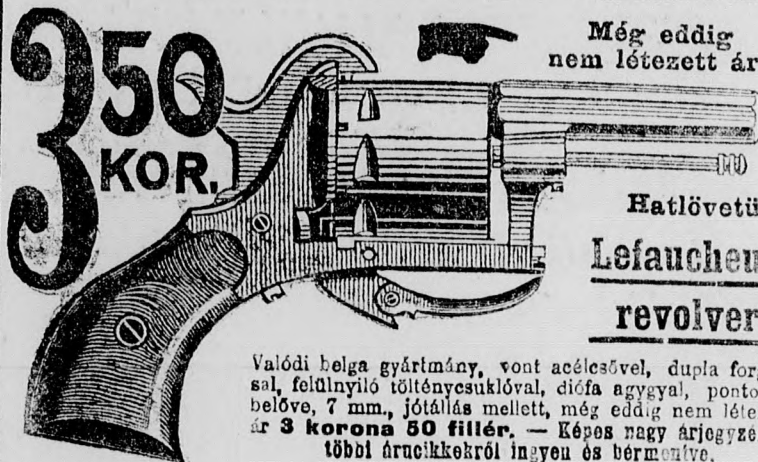
Andrássy-ut mellett.

Telefon: 116-34.

Telefon: 116-34.

PÁRISI NAGY ARUHÁZ

BUDAPEST, VII., Rákóczi-ut 38. sz.

Még eddig nem létezett ár!

Hatlövetű

Lefauchaux-revolver.

Valódi belga gyártmány, vont acélesővel, dupla forgással, felülnyitó tölténycsuklóval, díofa aggyal, pontosan belöve, 7 mm., jótállás mellett, még eddig nem létezett ár 3 korona 50 fillér. — Képes nagy árjegyzék a többi árucikkekről ingyen és bérmentve.

KÜLÖNFÉLÉK.

Ki téged igazán szeret.

Ki téged igazán szeret,
Ha megsértetted, megbocsát.
Szívében nem marad örök
A harag és a néma vád.

Ki téged igazán szeret,
Ha megsértetted, megbocsát.
Bár szemrehányóan tekint
Bűvös szemével tereád.

Ki téged igazán szeret,
Ha megsértetted, megbocsát.
Oh, ne az arc után ítélj,
Igaz szerelmes szívbe lát.

Örökre fordulj tőle el,
Ha nem bocsát meg teneked.
Ne hullasd érte könyeid,
Mert téged sohase szeretett.

Feleki Sándor.

(Híres találmányok elnevezése.) A múlt század nyolczvanas éveiben egy amerikai siketnéma-intézetben működő Bell nevű tanító egy nagyszerű találmánnyal lepte meg a világot. Nagyszerű találmánya, hogy két távol levő egyén is beszélgethessen egymással, hamar elterjedt az egész világon. A berlini városi hatóság is bevezette hivatalaiba az új találmányt, de előbb egy megfelelő névről kellett gondoskodni. Először a telefon szót használták, amelyet már Reis Pülöp tanító is ajánlott, aki már tizenöt évvel ezelőtől feltalált egy, a beszéd továbbítására szolgáló készüléket. De mert Stephan postafőigazgató mindenáron német nevet akart adni az új találmánynak, a telefontak pusztulnia kellett a hivatalos nyelvből. Hosszas fejtörés után a „Távbeszélő” elnevezést fogadták el. De ez éppen nem volt eredeti elnevezés. Már 1795-ben is használták Németországban — az igaz, hogy más értelemben. Wolke tanár optikus telegraph-ját nevezte el így. Reis Pülöp találmányáról a Frankfurt a/M.-ben lévő fizikai társulat 1861. évkönyvében számol be. Az eredeti készülék a berlini Reichspost-Muzeumban van elhelyezve. Az

optikai telegraphot követte az elektromágneses, amelyet 1820—1840 között egymástól egészen függetlenül egyszerre találtak fel amerikai, orosz, francia, angol és német fizikusok. Németországban Gauss és Weber voltak a feltalálók. 1833-ban a csillagvizsgáló és a fizikai muzeum között létesítettek először összeköttetést két dróttal. Pünkösd vasárnapján megnyitották a vonalat a következő távirattal: „Michelmann jön — amivel a csillagvizsgálóba küldött szolgáló érkezését jelezték. A ma már általános használatu telegraph, illetve magyarul távirat elnevezés csak 17 év múlva terjedt el. Ez az elnevezés amerikai eredetű és az „Albany Evening Journal” használta először 1852. április hatodik számában. Érdekes a leydeni palack elnevezésének története is. Ennek neve onnan ered, hogy egy alkalommal Leydenből értesítettek Nolles híres francia fizikust erről a készülékről, aki természetesen a „leydeni palackról” beszélgetett ismerőseivel. Ez a név aztán meg is maradt és ma is ezt a semmitmondó nevet használják és a palack feltalálójáról, Jürgen Evald Kleist-ről mísem tudnak.

(A rizspor története.) A rizspor, a női világnak ez a nélkülözhetetlen toilette-cikke, Olaszországból indult világkörüli útjára. Természetesen legelőször Franciaországban nyert polgárjogot, ahol III. Henrik idejében nemcsak a felső körök porozták be hajukat és festették arcukat, hanem az alsó néposztály is. A különbség csak az volt, hogy a gazdagok arany-, ezüst- vagy szines-porot használtak, a szegények ellenben a legolcsóbb rizs- vagy faport. IV. Henrik már fiatal korában is használta a rizsport és élete végéig állandóan fehéresszürkére beporozott hajjal járt. Halála után a haj beporozásának a divatja kissé alább hanyatlott, de XIV. Lajos idejében újból elterjedt és csak a tizennyolczadik század vége felé szűnt meg végleg. Ellentétben a rizssporral, amelyiket csak három század óta ismernek, a pirosító már a legrégebbi időkben is ismeretes volt. Az egyiptoni nők már szőlőtben használták és a görög és római előkelő nők toilette-asztaláról szintén nem hiányzott. Legnagyobb elterjedést a 18. században nyert, amikor az előkelő körökben az arcfestékek használata ugyszólván kötelezővé vált. Igen jellemző erre a korra nézve a spanyol Mária Teréziának az esete, aki írtózt minden arcfestéktől. A hercegnő 1745-ben Párisba utazott, hogy ott a dauphin feleségévé legyen. Utközben megütközve vették észre az elébe utazott francia főrak, hogy a hercegnő — nem festi magát. És hiába volt minden rábeszélésük, a hercegnő megmaradt régi szokása mellett és nem

kendőzte magát. A helyzet válságos volt. Futárt küldtek Versaillesba, hogy az udvarnál jelentést tegyen és tanácsot kérjen. Az udvarban is rögtön tisztában voltak azzal, hogy a menyasszony nem jelenhetik meg völgyénye előtt olyan halvány arccal és azért elébe küldték Richelieu herceget, a híres diplomátát, hogy valami uton-módon bírja rá a hercegnőt szándéka megváltoztatására. Richelieu, nem tudni hogyan, de fényesen felelt meg feladatának, mert az akaratos hercegnő magába szállt — és kifestette az arcát. Manapság hölgyeink már kevésbé festik magukat, hanem annál inkább használják a különféle arczporokat, mert az apróbb szépséghibák diszkrét eltüntetésére még mindig ezek a legalkalmasabbak. (Apróságok Sarasateról.) Az elhunyt Pablo Sarasate apja rendkívül radikális nézetei miatt börtönbe került s ezáltal családja nyomorba jutott. Egy előkelő hölgy azt ajánlotta a politikai fogoly feleségének, hogy a kis Pablót vigye Madridba a királynő elé s játszassa. Sarasatené öt éves fiával be is jutott Izabella királynőhöz, akinek nagyon megtetszett az apró emberke.

— Már hegedülsz? — kérdezte a királynő.
— Mindent, amit csak akarsz, királynő — mondá a kis Pablo s tarka össze-visszaságban mindenfélét játszott, ami csak eszébe jutott. A roppant vastag királynő úgy meg volt hatva, hogy könyek pörögtek végig arcán.
— Kérj, amit akarsz — mondá a fiúnak — előre megadom.

A kis Pablo apja szabadságát kérte s megkapta. Sarasatét XII. Alfonz s a régenskirályné is nagyon szerették s valahányszor San Sebastianban időztek, a művésznek mindig meg kellett őket látogatnia. A királynő anyai remek sétatálcával ajándékozta meg az idők folyamán, hogy a művésznek ezekből egy egész nagy gyűjteménye lett. Ezek közül a kedvencét, egy melachit-fogantus, drágaköves botot Sarasate mindenhol magával vitte s gyermekek örömmel mutogatta ismerőseinek. Botjánál csak két remek Stradivári-hegedűjét szerette jobban. De volt egy másik hegedűje is, egy alig két hüvelyk hosszú kis jószág, melyet egy olasz mester Paganini híres Guarnerije után mintázott teljesen hűen. Ezt a miniatür-hegedűt Sarasate amuletnak tartotta s minden fellépése alkalmával megtapogatta, hogy a zsebében van-e. Hogy a pamplondlak mily büszkéek voltak városuk szülőfőre, ez közsímert dolog. Sarasate minden augusztusban hazament a szőlővárosába, mindig valóságos diadalut volt a bevonulása s ott tartózkodását népi ünnepekkel ülték meg évről-évre.

E hirdetés egyszerű betűk betűköltsé...

SENZACIÓ RODALM...

A nem...

Tartalom: I. nő és a prost... III. A kereszt... mai kor állap... czió világa. V... — Fényes L... gyar publiciz... onyórák, re... meg, az igaz... kelő őszinte... Zal. Hogy mi... 1899-nek, így... miközben h... ei az első ö... dánya. Ez má... A 114 szűr... könyv ára h... csak 90 fillér... földhöz. Kap... Lapja” kör... Budapest, V...

Pénz...

4 4/2 és... bírtokra, j... városi, v... Budapest... bérházakra... lyen 6-70... helő. Szem... selőknek...

ROFNA... bankbizom... dapest, T...

BRÁZAY
SÓSBORSZESZ

A LEGJOBB

ÓVAKODJUNK
ÉRTEKTELEN
UTÁNZATÓKTÓL!

A főnyeremény titka!

Minél több sorsjegye van: annál valószínűbb, hogy megüti a főnyereményt. Rendeljen meg tehát nálunk havi lefizetésre:

- 1 drb Hazai takarékpénztári sorsjegyet
- 2 drb Erzsébet királyné szanatórium-sorsj.
- 1 drb Olasz-vöröskereszt-sorsjegyet
- 1 drb Bazilika-sorsjegyet
- 1 drb Józsv-sorsjegyet.

Mind a hat sorsjegyért **7** koronát fizet **36** hónapon át összesen csak havi **36** és játszik

évente 14 huzáson

október 5, november 1, november 2, november 15, február 1, február 5, márczius 1, (2 huzás), május 1, május 15, június 5, július 1, aug. 1, szept. 1

2 millió korona nyereményre.

Küldje meg postautalványon az első 7 koronás részletet és azonnal megkapja a sorsjegyek számaival ollátott részleteket és így már az első részlet megfizetése után a sorsjegyekre eső minden nyeremény Önt illeti. Az utolsó részlet kifizetése után iszol-gólatjuk mind a hat eredeti sorsjegyet.

- E játéknál pénzt nem veszítheti el, mert:
1. a 36 hónap alatt a hat sorsjegy nyereménye az Öné.
 2. 36 hónap elteltével hat sorsjegyet kap, melyet a napi áron készpénzért eladhat, vagy
 3. ha a sorsjegyeket megtartja, körülbelül 50 évig 600 huzás számtalan nyereményre játszik és ezen idő alatt minden sorsjegy okvetlenül nyer.
- A további havi fizetésekhez postacskekkel és minden egyes huzás után sorsozási jegyzéket küldünk.

Központi Váltóüzlet Részvénytársaság

Budapest, V., Szabadság-tér 3. sz.

Alapított 1836-ban a Magyar Országos Központi Takarékpénztár által.

Legközelebbi huzás: okt. 5-én

1 drb Hazai takarékpénztári sorsjegy 600.000 korona főnyereménnyel október hó 5-én.

Kapható: 11 havi 10 kor.,
13 havi 6.50 kor., vagy
22 havi 5.60 kor. részletfizetésre.

DIESEL-motorral
a tényleges lóerő

óránként csak 1 fillérbe

kerül.

Felvilágosítással és díjmentes költségvetéssel
készítségesen szolgál a

Fegyver- és Gépgyár R.-t.
Budapeston.

GRAND PRIX PARISI VILÁGKIÁLLITÁS 1900.

KWIZDA-FLUID
Kigyó-védjegy.

(TURISTA-FLUID)

Régóta kitűnőnek elismert illatos bedörzsölés az izmok és ízületek számára. Erősítő és erőmegújító erőjéből használják az összes turisták, kikapcsolók és lovagok turák után.

Ara 1 egész kor. 2.-, fél üveg kor. 1.20

KWIZDA-flu FLUID

VALÓDI A GYÓGYTÁRKBAN KAPHATÓ.

Képes árjegyzék ingyen és bérment. küldetik.

Főraktár: **TOROK JOZSEF** gyógyszerésznél.
BUDAPEST, Király-utca 12. sz. és Andrásy-ut 26

E hirdetési rovatban minden egy egyszerű beiktatása közönséges petit betűkből 4 fillérrel, kompakt betűkből szeved 6 fillérrel fizetendő

KIS HIRDETÉSEK

E hirdetési rovatban minden egyszerű beiktatása közönséges petit betűkből 4 fillérrel, kompakt betűkből szeved 6 fillérrel fizetendő

SENZACIÓS KÖNYV!
RODALMI CSEMEGE!
A nemű kérdés
és a társadalom.

Tartalom: I. A bevezetés II. A nő és a prostitúció az ó-korban. III. A kereszténység ideje. IV. A mai kor állapota. V. A prostitúció világa. VI. A férfi iránya — Pénycs László, a lejes magyar publicista, ezt a kérdést egyénről realizmussal vizsgálja meg, az igazságnak teljesen megfelelő őszinteséggel és bátorsággal. Hogy milyen sikere volt a könyvnek, igazi bizonyíték az, mikor hirtelen gyorsan kelt el az első öt kiadás 40,00 példány. Ez már a hatodik kiadás. A 114 szűrtön nyomott művészi könyv ára hirtelenes átlalással csak 90 fillér. Bolygóján is bekiűdhető. Kapható a "Molnárak Lapja" könyvnyomdájában Budapest, V., Csáky-utca 42.

Pénzkölcsönt

4 1/2 és 5% alapon föld-birtokra, jövedelmező, fővárosi, vidéki, városi és Budapest környékén levő bérházakra I. II. III. hollyen 5-20 évig törleszthető. Személyhittel usztvisezőknek gyorsan eszkö-zőltetik.

ROFMANN JAKAB
bankbizományi iroda, Bu-dapest, Teréz-körút 1ja.

Vadászlegyver

gőzítőmenny, részben örök-pőzből származó egyenként is pótomáron eladó. Közöt-lük Toplewer-kulcs Lan-caster 20 forint. Előrefekvő lakatszerkezetű, modern Hammerless 35 forint. Grener-zárú, Bücksilintó 40 forint. Schnelleres Mannlicher 28 frt. Drilling, valódi Krupp acélsővény-kei 65 frt. Winchester 35 frt Néhány jobb revolver, mint Brauning Welodoghamer-les, ugyanítt Göra Zeiss, Voigtlander és más finom fényképezőgép, egy perzsa-szönyeg és egy motorke-rékpár nagyon olcsón azon-nal eladó. IV/E. Egyetem-tér 5. szám. Radnál 49082

Gamsbua

Ujdonsági
— K. 3 80-tól felfelé. —
A. Sachselt Bécs
kalapkészítő
XVII., Kalvarienberg. Nr. 34.,
II., Taborstrasse Nr. 39.,
XVI., Neulerfelderstr. Nr. 2.
képes árjegyzék ingyen és bérmentve

Salát gyártmányú vas-és rézbutorok

Részegy — 45.- frt
Vaságy matracczezel 8.50 "
Gyermekágy — 11.50 "
Sodronyágy-betét 3.50 "
Vas- és rézbutorok gyártá-rában. 28046

WEISZ LIPOT

Király-utca 90. szám.
TELEFON 67-01.

zongorát, pianinót, czimbalmot, hegedűt

készpénzbeni áron a leg-ujabb rendszerű
bankhittel
utján kizárólag csak
Reményi nagy magyar bank-szerkeletben.
Prospektus és árjegyzék in-gyen.
Budapest, Király-utca 58. szám.

BUTOROK

kétféle, első- és szalonbe-rendezésű, továbbá ur-szoba, iroda berendezési réz- és mahagont butorok, szőnyegek és függönyök valódi angol bürgermárkák eladása és vétele.

Wechsler Károlyné

VI., Király-utca 23. szám
1. emelet 262
Központi-utca sarkán.

Jogtudományi

és államtudományi szigor-latokra, alapvizsgákra, állam-vizsgákra előkészítő bizos-síkkal
Dr. Frös Vilmos
jogi szemnárúama.
Budapest,
Wesselényi-utca 18 szám.

30 forint. Varrógépek

egy új valódi esa ládi Singer varró gép, részletekérny nyel 5 évi írtállás sal osakia
SINGER A.
műzepszndi Budapest, főz-let Akácia-utca 55. Minden-nemű varrógépek javítását legjutányosabb árban elvái-lalom. Árjegyzék ingyen.

FARAGÓ J.

műbutorraktár, kárpitos és díszítő
Bpest, Váci-utca 2.
Elfogad teljes lakberende-zéseket, valamint minden-nemű kárpitos- és díszítő-munkákat. 27881
Mintaraktár művészi kiví-telű butorokból, francia és angol szövetekből, költségvetés díjmentes.

Benzinmotorok

1-25 lóerőig műhelyünkben gyártilag kijavítva, valamint új motorok is, jóállással és ked-vező fizetési feltételek mellett kaphatók

KALLAI motortelepén

Budapest, VI., Nagymező-utca 43.
Ugyanitt használt gőcséplőkész-letek és óriásmotok is kaphatók

PENZ

kölcsön sorsjegyekre, érté-k papirokra és vidéki lakpré- részvényekre.
Erzsébet sorsjegyre 6.50 K
Józsv " 7.50 "
Magy. v. t. " 23.- "
Bazilika " 16.- "
Olasz v. t. " 30.- "
Ossz. v. t. " 40.- "
Hazai " 60.- "
Contr. Jelkölög " 100.- "
stb. stb.
A kölcsön 2 koronánál kor-dóbb apró részletekben tör-teszhető. Ha sorsjeggyel már zalogban vannak, úgy a le-téjegy beiktatású ellenében a kölcsönt a fontú összegre felemlőjük. Azonnali ellntözés és legolcsóbb kamattal.
JELZALOG
kölcsönök
minden nemű a legolcsóbb alapon és legelőnyösebb tel-letételek mellett közvetlenül előleg nélkül.
BEIFELD BANKHÁZ
Bpest, Károly-körút 1.
Alapított 1874-ben. 28848

E hirdetés rovatban minden szó egyszerű beiktatása közönséges petit betűkből 4 fillérrel, kompakt betűkből szedve 6 fillérrel fizetendő

KIS HIRDETÉSEK

E hirdetés rovatban minden szó egyszerű beiktatása közönséges petit betűkből 4 fillérrel, kompakt betűkből szedve 6 fillérrel fizetendő

Pénzszekrények
használtak és újak, rendkívül olcsó áron kapható a budapesti pénzszekrényraktárban, Budapest, V., Bálvány-utca 6/C. 28

Férjet keresek
a nővérem számára, aki 25 éves, szőke, csinos és szerény igényű leány, van hátezer korona készpénze és szép kelengyéje. Alami vagy városi hivatalnokok különösen vasutasok előnyben részesülnek, mert első rendűen kitűnő összeköttetésem révén ilyenek előléptetését soronkívül is nagy mértékben tudnám elősegíteni. Részletes ajánlatokat „Nagy protekció” jelleg alatt kérek e lap kiadóhivatalába.

Több mint
600 vagyonos hölgy óhajt mielőbb férjhez menni. Komoly házassalandók vagy, vallás, foglalkozás, mellékes forduljanak Schlesinger céghez Berlin 18. címre.

Házasságokat
legmagasabb körökben diszkrétén közvetít Adler Rottenbiller-utca 9. Válaszbélyeg. 29077

Csemegeszőlőt
nagysemű ropogós gyöngyszőlőt legnemesebb muskotályival keverten és finom zamatu ősi baraczkot 5 kilónként 2 koronáért, métermázsanként 30 koronáért szállít Müller J. szőlőtelepe Kiskunhalason.

Házilag készített tojásos tarhonyának
kilóját 80 fillér, édes rózsapaprikának dobozát 1 kor., mézédés baraczkvárnak 2 kor., szilvalekvárnak 1 kor., tőpörtös házi szappannak kilóját 1.20, kisüstön főzött baraczkonyaknak literjét 4 kor., bármily csekély mennyiségben szállít vegyesen Stern Adél Csongrádról!

Muskotály,
passatuti és chasselas szőlőt postakosaranként 1 ft; ugorka, paprika, paradicsom, csemegeszilva 80 kr.-ért; paradicsomnak mázsáját 6 ft; fenti szőlő mázsáját 14 ft; szegfűkörte, csemegealma postakosaranként 1 ft, mázsánként 12 ft. Előlegbeküldéssel szállít Gyümölcskivitel Csongrádról.

Házilag főzött
mézédés baraczk-lekvárnak kilóját 2 koronáért, czukorédés szilvalekvárnak 1 koronáért szállítja Gyümölcskivitel Csongrádról 2905.

Csemegeszőlő,
chasselas nemes fajok, postakosaranként 2 kor., mázsánként 28 korona, szegfűkörte, csemegealma 3 kor., ecsetbe, vagy vízbe való ugorka, paprika, paradicsom, csemegeszilva kosaranként 1.40, ismételt-árusítóknak külön árjegyzék. Vasuti rendelést előlegbeküldéssel szállítok. Szabó, Csongrádról.

Gyümölcsfa
dísza stb. ősi árjegyzékkel ingyen szolgál, kertfalakításokat elvállal Weber faiskolája Békásmegyeren. (Budapest mellett.)

Jogi,
politikai szigorlatokra, alap- és államvizsgákra továbbá ügyvédi vizsgákra, ugyancsak államvizsgára teljes sikerrel gyorsan, olcsón előkészít: Dr. Kállay Zoltán jogi szemlértanára Pest IV. Magyar-utca 3. III. em. 6. (ezelőtt VI., Rózsa-u. 44.) Ne téveszse össze más hirdetéssel!

Tanügyben
vizsgálati ügyben felvilágosítást ad, tanulók előmeneteléről értesít, általános és orvosi felügyeletet gyakorol, korrepetálásról gondoskodik, tanszemélyzetet elhelyez: Magyar Tanügyi Intézet József-körút 10.

Pótvizsgákra.
Polgári, gimnáziumi, kereskedelmi, reál, magánvizsgálatra, gimnáziumi különbözetre és érettségire előkészít (hölgyeket is). Kerekes Ignác, Budapest, VII., Garay-utca 5. II. 12/a. Válaszbélyegét kérek. 7808

Ászialosok
új jövedelmi forrását leíró képes nagy árjegyzéket kívánatra ingyen küld a „Kezvelet” szerkesztősége Budapest, Nagymező-utca E. 46. 27903 B.

Gépészet
czímű állandó rovata van a hetenként megjelenő „Molnárak Lapja” szaklapnak (Budapest, V., Csáky-u. 12.) és műtárgyszámok ingyen küldetnek azoknak, akik levelezőlapon kérik. Minthogy ebben a rovatban a legújabb technikai újításokon kívül mindaz előfordul, amire gépészeknek, művezetőknek, elektrotechnikusoknak, motorkezelőknek, üzemeltetőknek, gépjármű munkásoknak az üzemből és azon kívüli szükségük van, ezért a lap olvasóinak elvárhatóan a lapnak erről a rovatáról azok, akik megismernék. A hetilap ára egész évre 8 kor. félévire 4 kor. 28878

Zalogcédulákat,
brilliansokat, ékszereket, aranyat, ezüstöt, platínát legmagasabb áron veszek. Brilliansokért többet fizetek, mint amennyit vették. SCHILLER ISIDOR, Sip-utca 8. 27133

Villatekék
eladók Püspöcskában a főhercegi erdőből parcellázott Klotild villatelepen részletfizetésre. Telek négyszögletű 1 koronától felfelé. Egyesületi kalauz a pillécsabai állomáson található.

Stenográfia
Rákóczi-ut 60. I. em. ezelőtt Váci-körút 83. Ingyenes gépirásoktatás az összes írógéprendszeren. Díjtalan és biztos állásközvetítés. A „Stenográfia” országos Gábelsberger gyorsíró-és gépiráskolában havonta új magyar, német, gyorsírási, gépirási, kereskedelmi szövegszerkesztési és helyesírási szaktanfolyamok kezdődnek a legelőnyösebb feltételek mellett. Levelező és vitairású kurzusok. Az egyes tanfolyamok okleveles gyorsírói- és kereskedelmi iskolai rendes tanárok vezetése alatt állanak. Sokszorosító- és másolóiroda. Beiratások naponta az intézet helyiségeiben. Kizárólag Rákóczi-ut 60. Össze nem tévesztendő hasonló hangzású iskolával

Magánnyomozó
törv. bejegyzett cég elváltai bizalmi, házassági érettségi és egyéb könyves ügyekben teendő kutatásokat, személyek, lakások üzletek feltűnés nélkül megfigyelését a elűnt egyének és névtelen levelek íróinak kinyomozását, bel és külföldön. Barna Lipor János, Budapest, Rákóczi-ut 6. I. 16. Telefon 108-52. 28587

Gépészeket
ésőpélés időnyre ugyancsak gazdasági személyzetet, szakértelmet és jószanságot teljes felelősséget vállalok a hely adó urak részére teljesen költség és díjmentesen ajánl Erakaner Armin Budapest, Nagymező-utca 25. Telefon 94-67.

Réthy
név látható a valódi pe-metefü czukorka minden egyes darabkáján. 721v

Nevelőnőket
német, angol, francziákat, boneokat lelkiismeretesen ajánlok, magyar okleveles nevelőnőket zene és nyelvismérettel srgösen keresek. Szeghőné S. Luiza, Budapest, VI. ker., Dessewffy-utca 22. 28822

Egyéves önkéntes
lehet minden fiatalember, aki az egyéves önkéntes-szolgálatra vizsgálatot leteszi Ezen vizsgára mindenki, rövidesen legjobb sikerrel elkészülhet. Felvilágosítással szolgál „Tanár” Budapest Thököly-ut 8. I. 3.

Parlamenti
gyorsírók által vezetett magyar, német gyorsíró-iskola. Díjtalan gépirás-oktatás, magyar, német fogalmazás. Kereskedelmi akadémiai tanárok által oktatott szaktanfolyamok. Az Országos Magyar Gyorsíró-Egyesület hivatalos tanfolyama. Alapította Markovits Iván 1863-ban. Biztos állásközvetítés. Nyitva szeptember 1-től július 1-ig. Tájékoztatót küld a Gábelsberger szakiskola. (Csak Liszt Ferenc-tér 10. sz. előbb Gyár-utca 4.) Címre vigyázzunk! Az egyesület ezen kizárólagos szakiskolája írógépczégektől s más hirdetésünkkel utazó újabb tanfolyamoktól független. Telefon 64-68. Beiratások egész napon át. 28944

Püthető fürdőház,
körmelegítő kátyhával, hádák 14 K-ól jobbn, jégzárókonyok és háztartási czukok nagy választékban.

LEFKOVICS ADOLF
Wesselényi-utca 51/A Erzsébet-körút és Hársfa-utca között. Árjegyzék bármennyire.

Szaktanarok
vezetése alatt előkészítelnek felelősséggel, legelőnyösebb idő alatt, legjobb sikerrel, díjazás csakis sikeres vizsga esetén, gyermek és felnőttek (hölgyek is), kik 6 elemi végeztek, polgári iskolai magánvizsgákra, továbbá gimnáziumi, kereskedelmi, reáliskolai tanulókat, javító vagy pótvizsgákra és mindenféle magánvizsgákra. Felvilágosítással szolgál „Tanár” Budapest, Thököly-ut 8. I. 3 ajtószám.

Jogtudományi és
allamtudományi szigorlatokra, alap- és államvizsgákra, a budapesti, kolozsvári egyetemre, ügyvédi vizsgára, államszámvetelési s az összes jogi szakvizsgákra sikeres módszerrel előkészít a „Versatus” jogi vizsgákra előkészítő iskola Budapest, VI., Aradi-utca 41, II. 18. 28997

ELEKTRO-MOTOROK
minden nagyságban, állandó nagy raklár
Laub Lipót,
BUDAPEST,
Liszt Ferenc-tér 17. sz.

Önök övni kell a feleséget!
Minden család részére legfontosabb illusztrált könyv a túlbő gyermekáldás ellen, melynek eredményét a háziakok ezrei igazollják, diszkrétén küldöm 90 fillér magyar levélbélyegért. Frau Anna Kaupa, Berlin, 247, Lindenstr. 50.

Modern urasági butorok
alkalmi vétel és eladása
háló-, ebédlő-, szalon-uriszoba és íródeli teljes berendezések. Dus raklár szőnyegek, függönyök, terítők, csillárok, vas- és rezbutorokban.
GROSZ SANDOR és társa
Budapest, Liszt Ferenc-tér 8. sz. ezelőtt Gyár-utca. Telefon 14-09.

INGYEN
bármennyire és titoktartással küldjük érdekes ábrás
GUMMI-
halhólyag stb. ről szóló árjegyzékünket.
GUMMI - HALHÓLYAG
2, 4, 6, 8, 10, 12, 14 kor. tonzja
NAKIRA valódi indiai fűfűszereket 12 koronára
szélesség 20 centiméterre 12 koronára.
Uterus - Spray
egyik legújabb női higiénés eszköz 14 kor.
PESSAR OCLUS
női szor 3-11 kor.
MINTA-GYŰJTEMÉNY
12 db legújabb övszer 4 K.
IRRIGATOR 10 koronától, 30 koronáig.

INGYEN
küldjük
műlábak
műkezék
támgépek
sérvkötők
stb. ről szóló legújabb nagy képes árjegyzékünket
universális
sérvkötők
gáztatlanok, kis enyhe nyomással polottával a legnagyobbra is elszárható. Gummalbelső, nyak stb. mérték szerinti közzétételnek.
HASKOTÓK,
MAGYAR ORVOSI MŰSZER-ÉRTÉKESÍTŐ TÁRSASÁG
Budapest, VII., Rákóczi-ut 82. Fentebb címre és a városi keresztra írván küldjük.

Zalogcédulákat
veszek. Elzálogosított, brilliansokat, gyöngyöket, aranyat, ezüstöt és ékszereket 100.000 kor. költségmentesen kiváltok és teljes értéket kifizetem.
Singer Jakab
ékszerkereskedő
BUDAPEST,
Király-utca 91. szám,
Izabella-utcasarkán

Kovácsszén,
koks, briket, antracit jutányosan kapható, Radnay Károlynál, Budapest. 29065

Bizikegomba
5 kilós postahordó 6 koronáért. MeleghyAladárné Kassa. 5644

Kiskunhalason
a szüret f. évi október hó 6-án és az ez után következő napokon lesz megtartva, a hol bő szüretre és a legjobb minőségű borokra van kilátás.

Gimnáziumi,
reál, kereskedelmi, polgári, egyéves önkéntességi, bármely érettségi vizsga letévesztéséigényelt tantárgyakból legjobb módszer szerint tanít és tanított kitűnő philologus, matematikus. Egyenként oktatás. Tanítványok csak korlátozott számban vételnek fel. A bámulatos eredményeket igazoló okiratok a lakásban megtekinthetők. **Goiteln Henrik** Budapest, VII., Damjanich-utca 39, II. em. 10.

Orpington tyukfaj.
A gödöllői állami telep után nevelt sárga felvér jécze 5, kakas 7 korona. Pilismaróth, ezelőtt Dános Palásthy Mária. 5648

Csemegeszőlő
kitűnő fajok postaláda (5 kgr.) barmennyire 2 x. 50 f. Kaszap Gyözö, Obacse.

Csemegeszőlőt
Visontahegyit óriási őszibaraczkot, birsalmát 5 kilónként 3 koronáért szállít Löwy Gyula mintagazdasága Gyöngyösn.

Beszélőgépek
kizárólag eredeti elsőrangú gyártmányok
részlet-fizetésre is olcsón kaphatók.
MAGY. IPAR ÉS KERESKEDELMI R.-T.
BUDAPEST,
VI., Király-utca 76. sz.
Kérjen árjegyzéket!

Zalogcédulákat
veszek. Elzálogosított, brilliansokat, gyöngyöket, aranyat, ezüstöt és ékszereket 100.000 kor. költségmentesen kiváltok és teljes értéket kifizetem.
Singer Jakab
ékszerkereskedő
BUDAPEST,
Király-utca 91. szám,
Izabella-utcasarkán

Ajtók, Ablakok,
vasredőnyök, használtak és újak, bármily méretben és alakban, igen olcsón kaphatók

Wiener A. utódánál
BUDAPEST, ÜLLŐI-UT 123. TELEFON 62-80.

Ajtók, ablakok
VASREDŐNYÖK, VASRÁCSOK, kapuk használtak és újak olcsón kaphatók!

Lefkovits Jakabnál
Bpest, V., Korall-utca 10 a yungali pályaudvar közelében.

Villamos világítás
sajjt dynamóval, lakóházak, gazdaságok részére. Telefon és villamos czukok árjegyzéke ingyen. Arajánlat és felvilágosítás ingyenes. **Strigl és Gárner**, elektromérnökök, Budapest VI., Gyár-utca 1. sz. 27835

Fülolaj
Dr. G. Schmidt
fül- és fülhallásorvos főelő-
adja a fülszűrést és a fülszűrést
süketséget, fülzúgást, fülgyulladás, és egyéb fülbetegségeket. Függetlenül kapható 2 ft.

INGYEN
DRÁGÁBB, MINT NÁLUNK RENDELT FÉNYKÉP
MAGYITÁSOK
ADUNK EGY ÉLETNAGYSÁG KÉPET 5 KORONÁÉRT
DÍZES PASZPARTUVAL
65-68 cm. MAGYSÁGBAN
CSOMAGOLVA SZINES

OLAJKÉP
ÁRA 10 KORONA.
NEPVISELŐK MINDEN ÉRT FÉLVÉTBEN,
SZAVATOSSÁG
MINDEN IRÁNYBAN
RAFAEL FÉNYKÉPÉRTÉKESÍTŐ ÉS
BUDAPEST, VILÁGOSÍTÓ-UTCA 46
KÜLTETVE AZ 1908 ÉVI PÁRTIS
NEMLÉTKÖZI KIÁLLÍTÁSON
DÍSZJELVÉLT-KERESZTTEL ÉS
ARANY-ÉREMMEL.

A költségvetés és a közigazgatás.

Budapest, szeptember 26.

Ha a költségvetési expozé alaposan áttanulmányozzuk, meglepetéssel vesszük észre, hogy a belügyi miniszterium általános közigazgatás javítására fölvetett összegek milyen mestéri módon vannak abban, hogy úgy mondjuk — szinte észrevehetetlenül eltüntetve.

Ott vannak például a közegészségügyi kiadások, melyek 6,483.000 koronára mennek, de amelyeket a pénzügyminiszter nem a belügyi tárczában emiített föl, hanem mindiárt beszéde elején, a bevezetésben. És ennek az összegnek a nagyobbik tétele, vagyis 3,400.000 korona a községi orvosok fizetését javítja, tehát oly célt szolgál, amelyért az „Egyetértés” egy évtized óta küzd. Olvasóinknak élénk emlékezetében élnek még bizonyára ama cikksorozatok, melyeket az orvosok közügyeinek egyik legtevékenyebb előharcosa, dr. Bodnár Sándor szelnokmegyei tb. főorvos időről-időre közzé szokott tenni lapunkban, leplezetlenül feltárva a multak bünei által teremtett tarthatatlan helyzetet, a körorvosi nyomoruságot, diplomás embereknek cselédi bérért teljesített szolgálatait, a társadalom és a törvényhozás ijesztő közömbösségét és azokat a veszedelmeket, amelyek az egészségügynek elhanyagolásából kifolyólag egész népes vidékeket fenyegetnek.

Mindezeket a bajokat most egy csapásra segít a belügyminisztérium, és mi a jól teljesített kötelesség felemelő tudatában gondolunk arra, hogy ez örvendetes fordulathoz jeles tollu munkatársunk meggyőző erejű cikkei által egy porszemmel mi is hozzájárultunk.

Az összeg másik fele emelni fogja a közegészségügyi kiadásokat, a hét éven felüli gyermekek gondozására fordított kiadásokat és a betegápolási alap kiadásait, amely utóbbi czétra egymagában 2,111.000 korona van fölvéve. A miniszterelnök e kiadásokról úgy nyilatkozott, hogy a kereseti viszonyok javításán kívül a közegészségügynek nagyobb gondozása és ápolása az egyedüli eszköz, amelylyel a népesedési mozgalomra hatni lehet, mert a gyermekhalandóság megakadályozása következik belőle. Hozzátehetjük, hogy a nemzet megerősödésének, a

magyarság arányszámának emelkedésére ez a legbiztosabb eszköz, mert a magyar faj propagatív ereje a többi népjajokat tetemesen föllümulja. A születések számának megfigyeléséből az első legszembeötlőbb tanulságképpen az a megismerés jelentkezik, hogy a 9—10 milliónyi magyarságnak évenként annyi gyermeke születik, hogy a magyar birodalom összes 19 milliónyi lakosságának elegendő lenne, csak hogy amily sűrű a születések száma, éppen olyan sűrű az 5 éven aluliak elhalálózása is és ez éppen a legmagyarbb vidékekre esik. Aki a pusztulásnak ezt a folyamatát meg tudja állítani, hatalmasabbá teszi a magyar fajt, mint az összes többi intézkedésekkel tehető. Ezt a termelési többletet nem kell tudniillik drága pénzen magyar szóra fogni, ez magától fog beszélni magyarul és a magyar szó zengésével egy-két évtized alatt képes lesz elárasztani a magyar hazát.

A városok lakosságát érdeklí, mint legvitálisabb érdekeiknek előmozdítása azok a kijelentések, melyeket a pénzügyminiszter a szénkérdés ügyében tett. Új szénbányákat 5 és fél millió erejéig vásárolt a kormány és oly intézkedéseket tett, hogy a legközelebbi négy év alatt 20 millió métermássa kőszén bányászszanak ki igen jutányos árban. Olyan széninség tehát, aminő harmadéve fenyegette a főváros és több vidéki város lakosságát, többé nem fog előfordulhatni Magyarországon.

A városok élclmezésének javítására a kormány meg akarja valósítani azt a sokszor hangoztatott expedienst, hogy a termelőket és a fogyasztókat egymással közelebbi kapcsolatba hozza. Amily egyszerű ezt elgondolni és leírni, éppen oly nehéz életbeléptetni, mert a két tényező közé furakodik az élelmes, mozgékony közvetítő kereskedő, aki szintén élni akar és ameddig nem jár tiltott utakon, foglalkozása körében nem is szabad őt háborgatni, bárha keresete aránytalanul nagyobbra nő, mint a termelőé, és így nyilvánvalóan kártevő existenciát folytat. Csak oly intézkedésekkel lehet ellene fölléptni, amelyek működését s a piacokon való megjelenését fölöslegessé teszik. Ezek az intézkedések azonban a legtöbb városban a piaci viszonyok rendezését teszik szükségessé, és ez mind hosszas tárgyalásokat igényel.

Ami a megyék javadalmazását illeti, ezt a

tételt a belügyminiszter 1,346.000 koronával emelte. A községek közigazgatása kap külön 462.000 koronát, amely összegből 80.000 korona esik 80 új segédcigyzői állás fizetésére.

Ezek az új segédcigyzői állások, bár csak egy cseppet jelentenek a tengerben, de azért örülni kell nekik, mert szervezésük azt mutatja, hogy a belügyminiszter nem zárkózik el a jegyzők túlterheléséből származó bajok felismerése elől, és ahol legégetőbb a szükség, ott nem késik a segítséssel. Remélhető, hogy ez csak a kezdet és akkor teljes megnyugvással nézhetnek jegyzőink a jövő elé, mert ha ezután évenként 80 újabb és újabb segédcigyzői állás létesül, pár év múlva a munkaerő-hiány csakugyan fedezve lesz, ami mellett még mindig nincsen kizárva, hogy az új állások szervezése később gyorsabb egymásutánban fog következni.

Az is fontos közigazgatási érdek, hogy a csendőrség kiadásait egy millió koronán felüli összeggel emelték. Míg viszont a főváros közönségére bizonyára nagy megnyugvással fog szolgálni az adóemelések mai napjaiban, hogy jövő évben már a fővárosi államrendőrség egész kiadását az állampénztár viseli, a kiadások felével, vagyis 747.000 koronával tehát az eddigi városi terhek apadni fognak.

A vidéki városokról sem feledkezett meg azonban a belügyminiszter. Évi 2 millió korona dotációt állított be a költségvetésbe, mint hozzájárulást a városok közigazgatási költségeihez. Ez az összeg azonban ma még nem a belügyi tárczát terhelí, hanem ismét egyike a reitett javadalmazásoknak, melyet csak a pénzügyi tárcza fogyasztási adó tételeinél fedezhetünk föl. Mert a városok dotációja ezekből az adókból fog kitelni. Jövőre valószínűleg már a belügyi tárczában találkozunk e 2 millióval, sőt ennél jóval nagyobb összeggel, mert ez még nincsen megállapítva és csak egy találmásra állítatik be.

Hogy e czímen mekkora összegre lesz tényleg szükség a jövő években, erről legközelebbi tanácskozás indul meg a belügyminisztériumban. A városok országos értekezletén, mely október hó 20-án ül össze, valószínűleg szintén ez lesz a főtárgy.

A mult hetekben erről a dolgról irván, azt az eszmét vetettük föl, hogy európai színvonalra csak úgy emelhetjük Magyarországot, ha város-

A hasonmás.

Irtá: Armand Charpentier.

I.

Barnassou csaknem másfél évet töltött Marsellelöl távol, idegen országokban, ahol üzleti ügyek lekötötték. Nem lehetne mondani, hogy nagyon bánykódott emiatt, mert hisz utazásai szép kis pénzt hoztak a konyhára. Mégis különös, eddig ismeretlen meghatottság vett rajta erőt, mikor a hajó hidján állva, megpillantotta szülővárosát s a távol kődeből kibontakoztak előtte a védőtöltések, a templomok kupolái s a házak lapos tetői. Noha erősen vágyakozott az édes otthon után, melyben felesége várta, nem tudott ellentálni a kísértésnek s belépett egy kávéház terraszára, hogy valami frissítőt vegyen magához. Mikor már ott szorongott a vendégek tömegében, meglátta egy régi barátját s bizalmasan melléje telepedett.

— No lám, Cavaillon! Hogy vagy mindig?

— Azt hiszem, ön téved... én nem vagyok Cavaillon.

— Hogyan, te nem volnál Cavaillon? Ugyan ne ugrass!

— Biztosíthatom, hogy ön téved. Én nem vagyok Cavaillon.

— Oh, te szédelő! Azt gondold magadban: ez a fickó tudja isten honnan jó; ezt boldondá fogom tartani.

— Uram, a leghatározottabban ismétlem, hogy nem vagyok Cavaillon...

— Ugyan ne akarj velem elhitetni ilyent! Engem nem tudsz ugratni!

— Nagyon kérem tehát, ne szóljon többé hozzám.

— Hallod, Cavaillon, én értem a tréját, hanem te mégis túlmegy kissé a határon.

— Istenemre, ez már sok! És ha bebizonyítottam önnek, hogy nem én vagyok Cavaillon?

— Oh, azt látni szeretném!

— Ismerem Cavaillont s tudom, hogy hasonlítunk egymáshoz. De Cavaillon otthon van a lakásán, bizonyos Barnassou asszony társaságában.

— Órdög és pokol! Barnassou asszony társaságában?

— Igen, igen.

— Valóban, ezt látni szeretném!

— Oh, ha önnek úgy tetszik, odavezetem...

— Szép kis meglepetés!... Miért is tértem be ide!... Induljunk tehát!

— Tulajdonképp kihez van szerencsém, ha kérdeznem szabad?

— Oh, erre ráérünk, majd megtudja a nevetem.

— Szép! Az én nevem Tarentel és nem Cavaillon.

II.

Tíz perczel később a két férfi ott állt Cavaillon lakása előtt. Igen gyorsan haladtak, miközben alig váltottak egymással husz szót. Barnassou, aki az imént még oly beszédes volt, mintha egyszerre megnémult volna. Mily vidáman járt-kelt volna más körülmények közt ez

utczákon, melyekben minden házat jól ismert, de az a gondolat, hogy Barnassou asszony ott lehet az igazi Cavaillonnál, elfojtott benne minden örömet. Mindamellet oly rendkívülinek találta a kalandot, hogy még mindig nem akarta elhinni.

— A helyszínen vagyunk — szolt Tarentel kurtán — megismeri a házat?

— Hogy megismerem-e? Csukott szemmel is rátaláltam volna!

— Most azonban nyissa ki, ha látni akarja Cavaillont.

Megnyomták a csengetyügombot, mire az ajtó kinyílt és Cavaillon megjelent.

— Nos, nem volt igazam? Ezuttal láthatja az ön Cavaillonját, az egyedüli, a valódi, az igazi Cavaillont... Én, én csak közönséges hasonmás vagyok.

— És Tarentel hangosan kacagni kezdett.

Am sem Barnassou, sem Cavaillon nem kacagtak. Barnassou belátta, hogy tévedt s hogy áldozata lett a hasonlóság egy egészen rendkívüli esetének s titkon azon töprengelt, hogy Tarentelnek nem volt-e igaza azzal a másik állításával, hogy Barnassou asszony látogatóban van Cavaillon urnál? Cavaillon viszont nem volt elkészülve sem Tarentel látogatására, kitől csak két órával előbb vált el, sem Barnassouéra, kit hónapok óta uton tudott. De azért ndvariasságból örömet színeli s szalonjába tessékelt a két urat.

— Ez aztán az örvendetes meglepetés! Még álmódni sem mertem volna, hogy első látogatásod nekem szól!... Ez igazán kedves tö-

Ablakok,
használtak
mely méretben
igen olcsón
hatók

utódánál
1901-07 123.
N 62-80.

ablakok

OK,
OK,
mál-
ol-
tók:

Jakabnál
orall-nicza 10
ilyandvar kő-
ben.

lágítás
móval, lak-
classágok ré-
fon és villa-
k árjegyzéke
rajánlat és
is ingyenes.
ártnet, elek-
k, Budapest
tca 1. sz.
27885

Schmidt
fiziorvos féle
lólai
Csak a
ellátott...
egészesen
vitt a szék-
éséget,
rajást,
ugást,
yothalást
eserben is
hatás úrvége 2frt
gyógyeztetlára
tca 12. szám.

EN
MINT
ELT FÉNYKÉP
ASOK
NAGYSÁG
ONÁÉRT
PARTUVAL
AGYSÁGBAN
SZINES
KEP
ORONA.
KINDEROTT
BYNK.
SSÁG
YBAN
PHAGYITO és
TI MÖTEREM
TENBILER-0-60
1908. évi PÁRISI
NÁLLITÁSON
KERESZTTEL és
REMMEL.

sait hozzásegítjük mindazokhoz a kulturberendezésekhez, amelyek híján a külföld előtt szégyenkezünk illenék, ha abban a téves hitben nem élnénk, hogy a külföld ezt úgy se tudja. Holott épp az ellenkező az igaz, mert belső ellenségeink igen jól informálják a külsőket, és Magyarországról az a hír van elterjedve, hogy a fővárosa egy fényes, de hazug kirakat, mely csak a belső szegénység és elmaradottság leplezésére szolgál. Nagy történelmi hírnevet szerez magának az az államférfi, aki ezt a híresztelést megfosztja mai alapjától, aki vidéki városainkat egy nagy kölcsön útján európai színvonalra emelni segíti. Kell ahhoz mindenesetre vagy 200 ezer millió koronás kölcsön, aminek a kamatterhe évi kilencz millió korona. Ennek felét talán elbírnák az érdekelt városok, másik felét ellenben viselnie az ország, vagyis évenként négy és fél millióval járulunk hozzá mindannyian városaink csatornázásához, kövezéséhez, vízvezetékéhez, kórházaihoz, közvilágításához, belforgalmi eszközeihez stb. stb.

A ma már fölvetett két millió korona majdnem felét teszi ki a szükséges összegnek, és a kormány kijelentette, hogy többet is kész áldozni. Nos, most már csak a városokon múlik, hogy a maguk áldozatkészségének följárásával, szükségleteik számszerű megállapításával és a kölcsön terheiben való részesedés formaszertű megállapításával a belügyi kormánnyal a segítséget ezt a módját megkedveltsék.

A magyar diákélet reformja.

— A főiskolai egyéni nevelés: a testnevelés. —

Budapest, szeptember 26.

Senki által sem vitatható tény az, hogy valamely nemzet vezető-szerepet vívó társadalmi osztályának fajsúlya szoros összefüggésben áll az iskolával, első sorban a közép- és főiskolával. Amilyen szellem hatja át az „Alma mater” terméit, ugyanolyan szellem hajt gyümölcsöket az iskolából kikerülő cselekedeteiben: aminthogy bizonyos az is, hogy valamely nemzet főiskolai diákéletének produktivitása fokmérője egyúttal a jövő társadalmának is. Középpont immár az angol példára való hivatkozás a szociális kérdésekben, de köztudat egyúttal az is, hogy a társadalmi erők legerősebb kialakulását és ennek előfeltételeként a legtartalmasabb

diákéletet Angliában találjuk meg. De példáért sem kell külföldre mennünk. A negyvennyolcas idők aczélijúsága a legnemesebb volt mindazok között, akikről a magyar diákélet mostoha krónikája megemlékezik. És ugyanaz a diáktársadalom, mely megcsinálta a nagy márczius dicső cselekedeteit, a negyvenkilencz követő szomorú időkben olyan erős társadalmat alkotott, amelyen megtörték Bécs centralisztikus törekvései. Avagy a napjainkban tapasztalható társadalmi türelmetlenség és a felekezeti féltékenykedés ki-kitörő szikrái nem azok által szittantak-e, akik a XIX. század utolsó éveiben hasonló jelszavakkal olyan viharossá tették a hazai főiskolákban a diákság életét? A társadalmi és világnézetek máról-holnapra nem változnak. Évek telnek el, míg a katedrálról vagy a bizalmas tanácskozások zárt ajtóit mögül a világgá bocsátott eszmék megjárják a társadalom széles rétegeit s mint vérré vált elvek jelentkeznek a tömegek aikán. Jaj annak a társadalomnak, amely így az alsóbb tömegek eszközé lesz. A tömegpszichológia nem ismer logikát. Csak végezéje van, melyet elérni akar. Gyorsan, föltarthatlanul. A kilenczvenes évek reformeszméi az emberiség szociális haladásának alapkövei: de ez eszmék érvényesülésének útját is tömegtelen vér és szertelen rombolás jelzi. És a tömegforradalmak példája mutatja, hogy a tömeget ellentéttel szabályozni nem lehet. Egy erős, a tömeg eszmekörébe vasmarokkal nyúló egyéniség egy szavával lecsendesítheti a háborgó tengert, ha a szellemi és lelki erő félreismerhetetlen öntudatával lép föl.

A tömegekkel való mozgalmak napirenden vannak. A különböző társadalmi osztályok a szervezkedés eszközeivel a tömegeket állítják sorompóba az elvek érdekében. Az emberi és polgári jogok egyéni érvényesülése háttérbe szorul és az egyéni képesség és tudás helyébe a társadalmi osztály együttes erejének érvényesítése lép, még pedig a XX. század uralkodó szellemének megfelelően az anyagosság jegyében. És a figyelmes szemlélőnek el kell ismernie annak az aggodalomnak a jogoságát, mit a nemzeti szociológiával foglalkozók egyre erősebben hangoztatnak, hogy vezető társadalmunkban az egyéniség eszmekörének halványulásával parallel halad a nemzeti és faji érzés gyengülése. Nagy nemzeteknél, ahol a faji öntudat ápolása nem olyan létező, mint nálunk, ez talán nem jelentene veszedelmet; de ránk, magyarokra nézve a veszély igen nagy, mert ha mi elveszítjük faji öntudatunkat és ellenállóképességünket, menthetetlenül összeesnapnak fölöttünk a körülöttünk levő és egyesülésre törekvő hatalmas nyelvtengerek hullámai.

— Akkor mutass be bennünket!

— Csak nem mondod komolyan? . . . Egy társasági hölgyről van szó, akít nem kompromittálhatok . . .

— Cavaillon, én nem hiszek neked!

— Menj haza és otthon fogod találni a feleségedet.

— Természetes! Menjek el, hogy ő a hátam mögött gyorsan hazalopózhassék . . . Nem vagyok olyan ostoba, amilyenek tartasz . . .

— Esküszöm, hogy Barnassou asszony nincs itt.

— Akkor mutasd meg azt a hölgyet . . . Csak a kuleslyukon keresztül.

— Lehetetlen!

— Akkor nem mozdulok innen.

— Hallod, én tudnám egy módiát, amelyen az egész ügyet tisztázhatnók. Tarentel barátom menjen a lakásodra s kérje meg a feleségedet, hogy jöjjön ide érte. Beleegyezel?

— Igen. De ismétlem, hogy addig nem mozdulok el innen!

III.

Tarentel, aki örült annak, hogy jóvátelheti előbbi baklövését, késznek nyilatkozott Barnassou asszony elhozatalára. Miközben Cavaillon az ajtóhoz kísérté, a fiúbe sugta:

— Ugyancsak jól ráijesztetél, öregem!

— Mit akarsz? Sőttem sem volt róla, hogy Barnassouknak hívják . . . Különbözn a te leleményességeddel majd rendbehozod a dolgot. Én majd elhuzom az időt . . .

— Helyes. Nem szükséges sietned.

Érzik ezt azok is, akiknek vállain fekszik kulturánk vezetése. Egyre gyakrabban hallatszanak hangok, amelyek a társadalmi nevelés előfeltételeinek, az iskolai nevelésnek reformját sürgetik. Az Angliából hazatért Molnár Viktor államtitkárnak az egyéni nevelés érdekében tett nyilatkozatait a szociológusok valóságos örömmel fogadták. Azóta folyton napirenden is van a kérdés. Sajtóság jelenség azonban az, hogy a főiskolai ifjúság nevelésének nagy kérdéseivel alig foglalkozik a hivatottak közül valaki. Pedig ez éppen olyan fontos kérdése a faji és nemzeti kulturának, mint akár az elemi, akár a középiskoláé. Sőt talán a főiskolákban még égetőbb a baj orvoslása; mert hiszen a középiskolai tanterv ismételt revíziói alkalmával a középiskolai oktatás már sokat vesztett az eredeti német merevségéből nálunk is és sok tekintetben hozzácsúszott külön faji sajátosságainkhoz. De a hazai főiskoláinkon még teljes mértékben a nehézkes német vizsgarendszer uralkodik; a könyvtudomány kaptafája a cenzurái boldogulás egyetlen útja, mely a diplomához vezet. Hogy a földiplomázott ifjú ember egyéni képzettsége, igazi tudása, egyénisége méltó-e ahhoz a klasszishoz, amit maga a diploma képvisel, azt nálunk senki sem keresi. Innen van az, hogy biztos kenyeret adó hivatalaink tele vannak tehetségtelen diplomás emberekkel, míg a produktív elmék legszebb éveit a megélhetésért folytatott keserves életküzdelem emészti föl.

Valóban, ha az ifjúsági nevelés reformjáról beszélünk, egy pillanatra sem szabad szem elől tévesztelnünk a főiskolai ifjúság nevelésének nagy problémáját sem, annál kevésbbé, mert a magyar diákélet egy pár év óta olyan siralmasan sivár képet mutat, hogy kétségbe kell esni a szemlélőnek a jövő társadalmi élet fenyegető meddősége miatt. Valóban reformra szorul az ifjúsági élet. És akkor, midőn az iskolai nevelés reformjáról beszélünk, első sorban annak a célunk kell szemünk előtt lebegnie, hogy az életnek erős, egészséges és mindenekfölött gerinces egyéneket adjunk. Erre pedig legpraktikusabb eszközök egyike a testi nevelés.

Mert szomorú képet nyer a buvárkodó, aki a francia faji dekadencia rémképeitől sarkalva elmerül a faji satnyulás megmérhetetlenül nagy jelentőségű folyamatának tanulmányozásába. Hiszen elég rámutatnunk arra, hogy 1867-től 1888-ig, tehát husz év alatt a magyarországi sorozásoknál katonai szolgálatra alkalmatlannak találtak száma az összes állításköteleseknek 21.56 százalékáról 75.49 százalékára szökött fel. Az új véderőtörvény 1889-ben a korhatárt 21 évre tolt ki, minek következtében 1891-ben csak 64.88 százalék volt a be nem vállalt arányszáma, amely azonban a következő évre már

A szalonba visszatérve Cavaillon Barnassouval szemben leült egy székre, mindkét hüvelykujját mellénye karnyílásába függesztette s miközben ujjával a mellén dobolt, mosolyogva kérdezte:

— Tehát te csakugyan azt hiszed, hogy Barnassou asszony itt van?

— Én azt hiszem, amit nekem mondtak.

— Nos, ez sikerült dolog!

— Tehát nincs itt semmiféle hölgy?

— De igen.

— És ki az a hölgy?

— Hallod, Barnassou, ugyebár nem árulod el senkinek?

— Bizonyára nem.

— Megesküszöl erre?

— Esküszöm.

— Nos, jó. Az a hölgy Tarentel asszony . . . Be fogod látni, hogy nem nyithattam ki az ajtót . . . De most ki fogom eresztetni . . . Rejtőzöl el ott . . .

Cavaillon kinyitotta az ajtót. Tarentel asszony, egy szép barna hölgy, még magánkívül félelmében, melyet férjének hangja keltett benne, gyorsan kiosont, örülvén, hogy ily olcsó áron megmenekülhet.

Mikor Tarentel visszatért Barnassou asszonynyal, nem tudta elképzelni, hogy ennek férje miért kaczag élénk taglejtések közt s miért ismétli minddegyre:

— Ez valóban sikerült dolog! Ez valóban sikerült dolog! . . .

77.7 százalékra szökkent fel: vagyis ebben az évben sorozás alá került minden 100 legényből csak huszonkettő vált be. Annyira lesújtó volt ez a rohamos sanyulás, hogy a katonai kormányzat ez idő óta nem is hozza nyilvánosságra a sorozási adatokat. Szomorúan egészíti ki ezeket az adatokat végül még az, hogy 1892—1895-ben a velük született gyengeségben elhaltak az összes halálozásoknak csak 10.68 százalékát tették ki; ez a szám 1896—1900-ban már 14.59 százalékra emelkedett, míg 1906-ban 13.92 százalékot tett ki. A nagy testi és lelki gyengeség rémes adatait vérrel jelzik a rohamosan szaporodó öngyilkosságok is. 1892—1895-ben a halálesetek 0.45 százaléka esett öngyilkosokra, mely szám 1896—1900-ig 0.64 százalékra, 1903-ban 0.74 százalékra, 1904-ben 0.82 százalékra, 1906-ban 0.76 százalékra emelkedett. Ha így megy, tíz év múlva minden századik halottunk önkézzel vet véget életének. Növeli e vérfagyasztó statisztika szörnyűségét az, hogy évről-évre nagyobb számban kérnek helyet az öngyilkosok sorában a középiskolai tanulók és a főiskolai hallgatók. Vegyük még hozzá azt, hogy 1891. óta átlag minden harmadik öt éven alól hal el, hogy pl. 1906-ban az elhaltak 49.65 százaléka 10 éven alul levő gyermek volt és hogy az összes elhaltaknak csak 22.84 százaléka érte meg a hatvan esztendő: ime elöttünk áll a magyar faji dekadencia rémítő képe.

És ha tisztán csak a városban élő főiskolai hallgatók hasonlóan statisztikai adatait vesszük számba, még szomorubb képet nyerünk arról a titokban és rettegve megfigyelt tényről, hogy a magyar szellemi középosztály sanyul, gyengül... És a magyar főiskolai ifjuság még mindig nincs teljes tudatában annak, hogy éppen a 18—25 éves kor az, amikor fokozott figyelmet kell szentelnie az ifjunak saját fizikai nevelésére, testének edzésére! És ebben nem csupán az ifjuság kárhözvontandó. Hiszen egyetlen hazai főiskolán sincs semmiféle hivatalos szerv, amely az ifjuság testi nevelésének nagy kérdését hivatászerűen kezelné. A vaskos tanrendekben jut hely bőven minden kézügyességre: de egy árva betű sem figyelmezteti az ifjuságot arra, hogy a szellemi nevelés mellett meg ne feledkezzék testének neveléséről sem. A magyar főiskolai ifjuság testi nevelése egyesgyedül és kizárólag csak a főiskolai ifjusági sportegyesületekre nehezedik. A legutolsó 200—600 tanulóval bíró középiskolának is meg van a maga jól-rosszul felszerelt tornaterme és látszótere: és 1—2 testnevelési tanszéke. Tizenöt-ezernyi középiskolai ifju testi nevelése kerül az államnak évente körülbelül 150.000 koronájába. És tizenöt-ezernyi főiskolai ifju testi nevelése, igen jól számítva — 25.000 koronába!...

Bizony uzsora ez a nemzet gerincét alkotó szellemi vezérsztyáljával. Hát a főiskolákon levő 18—25 éves ifjuság nem épp olyan fontos alkatrésze a magyar nemzetnek, mint a 10—18 éves középiskolai gyermekcsereg? Avagy a középiskola testileg-ileg teljesen edzett és minden fizikai nyavalyától ment és mentesített ifjuságot ad a főiskolának? A főiskolai ifjuság sorozási statisztikáinak mélyen elszomorító adatai talán — természetesen — dolgok? Vagy nem jelent semmit az a valóság, hogy a főiskolai ifjuság 80 százaléka évente legalább kétszer orvosi kezelésre szorul?...

Addig tehát, míg a főiskolai ifjuság testnevelésének nagy kérdése kielégítő megoldást nem nyer: a nemzetientartó középosztály erős és egészséges kiépítéséről beszélni sem lehet.

Moór Jenő.

Az Amerikai Porcellán Poudre Részvénytársaság elárúsító helyisége

KECSKEMÉTI-UTCZA 8.

szám alatt van.

Bárá Perényi Odön.

Az iskolai nevelés.

— Mire neveljük a gyermekeket? —

Budapest, szeptember 26.

Általánosan ismeretes, hogy a pedagógia három fészre oszlik, u. m. neveléstanra vagy hodegetikára, tanítástanra vagy didaktikára és végre módszertanra vagy metodikára. A neveléstan a neveléssel, a tanítástan a tanítás általános elveivel, a módszertan pedig az egyes ismeretágak tanítása körüli eljárásokkal foglalkozik. A pedagógiának illetlen címesgyezése azonban nem azt jelenti, mintha talán ezek a területek magas sánccokkal lennének egymástól elkülönítve. Korántsem. Sőt az egyik a másikba belejár. Így például a tisztán nevelési körbe, különösen ennek végső fokozatán, mint szabályozó készülék belenyúl az értelem, a belátás, az ítélet is. Elannyira, hogy itt, mint a gőzgépnél a tolatyú váltogató, tulajdonképpen ez a domináns. A módszertanba pedig a didaktika is beleugrik. Ami természetes is. Mert hiszen ami általános, az okvetlen érinti a különöset is, lévén 2x2 mindig négy, akár absolute vegyük ezt a számtani tény, akár gyufáról, akár aranykról beszéljünk. A három fagozat tehát voltaképpen egy tudomány-egység, a melynek általános neve: pedagógia. Mikor mi itten közleményünknek a most kifejezett tudományegység dacára mégis elkülönítő „nevelés” címet adunk, látszólag nem is jártunk el helyesen már csak azért sem, mert hiszen nyilvánvaló, hogy nevelni mindenre lehet. Lehet nevezetesen arra, ami gondolni való: az ismeretre, az értelemre. Lehet nevelni az érzelmekre. Lehet nevelni a szépre. Lehet nevelni a jóra, tehát az erkölcsre. És lehet nevelni a hitre. Mindezeknek dacára, midőn címünket így ragasztottuk fel közleményünk táblájára, mégis helyesen tettük, mert „nevelés” alatt mégis csak azt értik az emberek, aminek az alapja a jellem, a lelkiismeret, a becsület, az erköcsi jó. Mi is úgy értjük ezt itten.

De hát voltaképpen mi is az az erköcsi jó? Röviden felelve az az érték, amely nekem testben és lélekben javamra szolgál. Amde mivel az ember társas lény, minden jót magára mégsem vonatkoztat. Mert ez sivár önzés volna, tehát a legsilányabb erköcsi rossz. Ezt az erköcsi jót tehát, hogy egyéni salakjától megtisztuljon, meg kell osztanunk másokkal is. Mivel másokkal is meg kell osztanunk, eképpen az erköcsi jó az a portéka, amely az egyéni jó mellett a közjót is szolgálja. Állapodunk meg azért ebben a röpke meghatározásban, mert ez talán rátalál a dolog magvára.

Amde a gyermek sem az egyéni, sem a közjót még nem látja. Előtte az emberi gyarlóságok, erények többé-kevésbé még rejtettek. Szeme még vagy semmit sem lát, vagy legalább is csak igen kis terjedelmében látja azokat az erényeket vagy történeteket, amelyek a közjót előmozdítják vagy hátráltatják és amelyek egyeseket vagy egészben emelnek, vagy örvénybe taszítanak. De ha ismerné is: ítélete a dolgok, a cselekedetek mérlegelésére képtelen. De ha képtelen, még ebből nem az következik, hogy sohase legyen képes. Hiszen először a kétszerkettőt se tudja, és később mégis megtanulja. És vajon miért? Hát azért, mert megtanítják rá. Ha erre megtanítják, akkor az erköcsi jónak, vagy rossznak a megítélésére is megtaníthatják. Ugy is van.

Azokban valamint a kétszerkettőt nem lehet a maga abszolút voltában a gyermek orra elé tolni, úgy az erköcsi igazságokat sem lehet csak úgy, mint a nyakravalót a gyermek nyakára csavarni. Sorja van ennek is, még pedig meglehetősen körülményes.

Nyilvánvaló, hogy erköcsi nevelésünket a kis gyermeknél nem kezdhetjük holmi erköcsi belátásokkal, értékbecslésekkel. Mert hát hogy láttassuk vele, mikor mint fentebb mondtunk, még nem lát. Hogy mérlegeltesünk vele, mikor még mérlegre semmit se tett. Sehogy. De ha ő nem lát: lát a tanító. Ha ő mérlegelni nem tud: tud a tanító. Azért a látást, a mérlegelést a tanító fogja végezni helyette. Ebből az következik, hogy így a gyermek akarata a tanító akarata alá kerül. Ezt a viszonyt köznyelven a gyermeket ületőleg úgy hívják, hogy engedelmeske-

dés, a tanítót illetőleg, hogy parancs, a kettőt összevéve pedig, hogy: fegyelmezés. A fegyelmezésben tehát a tanító mint erköcsi bíró áll a gyermek előtt; a gyermek pedig mint engedelmeskedő polgár a tanító előtt. Egyszóval, mint alattvaló a despota előtt. Azonban ez a viszony, amint az alábbiakból is ki fog tűnni, korántsem olyan tragikus, mint aminőnek látszik. Mert hiszen ezzel a fegyelmezőssel mégis csak az a végcélunk, hogy a gyermeket erköcsileg szabaddá tegyük és erköcsi autonómira képesítsük. Hogy pedig csakis ilyen uton vírágozhatik ki a szabadság: arról az ember tehet. A fegyelmezőssel tehát az a végcélunk, hogy a gyermeket tetteiben szabaddá tegyük. Mert hát az idők végéig csak nem állhat a gyermek mellett mindig a dajka, aki az ő cselekvését igazítsa. Így állván és nem másképpen a dolog, azért a fegyelmezés, noha az csak tulajdonképpen külművi és a gyermek részéről csekély benne a belátás, az értékbecslés, hanem inkább az engedelmeskedés a főmotívuma: a nevelés első lépéséinél mégis sine qua non-ként szerepel, mert a végcél eredményesen csakis így érhető el.

A kívülről jövő fegyelmezésnek több az eszköze. Az iskolában ilyen legelső sorban is a tanító részéről a gyermekek iránt táplált atyai szeretet. De korántsem a majomszeretet, hanem az okos szeretet. És nem is a kivételező, hanem a gyermekek mindegyikére kiterjedő általános szeretet. Ebből ki fogják érezni a gyerekek, hogy a tanító minden parancsa, tette, rendelkezése, mivel szereti kivétel nélkül mindegyiket, csakis az ő javukat szolgálja. Akarja. Ha ő akarja, akkor a közös szeretet révén bizonyosan ok is azt fogják akarni. De ez aztán korántsem azt jelenti, hogy a tanító ne lehessen sohasem szigorú és sohase büntessen. Sőt inkább legyen szigorú is és ha kell, büntessen is. Mert a gyermekeknek ki kell érezni tetteikből, hogy alaposan rászolgáltak a lakólásra, a büntetésre. Még pedig annál az egyszerű oknál fogva, mert a közszeretet kapcsa által összefonrt közjót sértették meg viseletüikkel.

Ilyen második külső fegyelmi eszköz a jutalom. De ez a fegyelmezési eszköz már távolról sem olyan értékes, mint az előbbi, amennyiben önzésre, irigykedésre vezethet. Lélektani oka a jutalmazásnak abban van, hogy a gyermek jó cselekedete után mindig lekelődik valami anyagi, vagy erköcsi jóra. Tehát kellemes helyzetet vár. Míg ha ellenkezőleg cselekszik: kellemetlenség lesz az osztályrésze. Mivel pedig a kellemes állapotot nemcsak a szultán szereti, hanem mindenki; a kellemetlent pedig mindenki igyekszik kerülni: azért némelyik gyermek igyekezni is fog a jutalomra pályázni. Sok ugyan nem. Különösen nem akkor, ha csak erköcsi jutalom van kilátásban. Mert hát sok gyermek, élvén főleg érzéki életet, inkább vállalja a tértlenséget, az extrémítást, mint az erköcsi díjazást. Az anyagi jutalom azonban kapós, mert lát meg vagyon irva, hogy: pénz emberség, ruha tisztesség, a sok beszéd ellenben szegénység.

A külső fegyelmezési eszközök között szerepel illő módon és formában a büntetés is. Ez különösen akkor áll elő, ha a gyermek a gyengébb ráhatások iránt fogékonytalan. Az állami törvény ezt a fegyelmezési módot testi fenyíték alakjában perhorreszkálja ugyan, de akárhogy kerteljünk is, ez sokszor elkerülhetetlen. Mert: „az elkényeztetett, vagy rosszul nevelt gyermek irányában a testi büntetés az egyedüli hathatós eszköz.”

Itt meg kell emlékeznünk az ugynevezett: természetes reakciók tanáról is. Amelynek elve az, hogy a gyermek maga jöjjön rá tetteinek jó, avagy rossz oldalára. Ezt már Rousseau János Jakab is hirdette. Ez így en bloc nem is látszik valami rossz önfegyelmezési eszköznek. Már csak azért sem, mert természetes. És mert régi szó, hogy: maga káráni tanul a magyar. De látha nem tanulhat? Vagy ha tanulhat: későn tanulhat? Gondoljunk itten csak arra, hogy a gyermek, amiben különben minnesen semmi erköcsi rossz, a Duna partján máskál. Bele is esik a vízbe, bele is hat. Hol itt a gyermekre nézve a morál? A Dunában. Vagy vegyük azt, hogy fiatal korunkban akár testben, akár lélekben eltévelyedtünk. De eltévelyedésünknek észrevehető következménye csak felnőt korunkban mutatkozik. Hol itt a tanulás. Bennünk. De mi haszna, ha azt már nem

értékesíthetjük. Még pedig annál az egyszerű oknál fogva nem, mert a keleti express vonat megkésett a tanulsággal. A dolog fináléja tehát az, hogy sok esetben a természetes reakciók tana egy ütöt taplót se ér. És mégis ér. Mert vannak mégis alkalmak, mikor mőresre tanít meg bennünk.

A kívülről jövő fegyelmelési eszközök között ott szerepel a szoktatás is, az iskolai rendtartás is. De mivel ezek szintén nem egyebek, mint a fentebb elmondottak, azért ezeket külön nem is taglaljuk. Hanem helyett rátérünk az erkölcsi nevelés második és egyúttal utolsó fokára, az ugynevezett irányzó nevelésre. Itt, amint azt az elnevezés is mutatja, a tanított már nem parancsol, csak esetleg irányít. Kifejezett célunk pedig ezzel az, hogy a mi akaratumk helyett a gyermekbe az ő maga akarata ültessük. Tehát, hogy ő maga mérlegeljen, értékbecsléseket saját belátása szerint ő maga eszközöljön és cselekvéseivel az ő saját maga ítélete adja meg az indítékot. Erre persze a gyermek csak akkor lesz képes, ha tapasztalata, értelme már odáig fejlődött, hogy az erkölcsi törvény legfőbb szakaszát már megértheti. Amely tudvalevőleg így hangzik: Minden cselekedetünknek a valódi értékbecslés legyen a legfőbb zsinórmértéke.

Az irányzó nevelésnek is több az eszköze. Egyrészt ezek közül is felemlítünk. Ilyen hathatós eszköze például maga a tanítás. De itt hozzátesszük, hogy csak a jó tanítás. Itt fődolog, hogy a gyermek a tanításban sohase halljon hazugságot. Mert a hazugság tévesztő hatása lévén: téves ítéletre, téves következtésekre adhat tápot. Amely aztán per analogiam, tévesztő lehet a gyermek erkölcsi értékbecslésére, tehát erkölcsére is. De a tanításnak felületesnek sem szabad lennie.

Mert a felületes tanítás szintén hamis igazságot, tehát szintén hamis értékbecslést hoz létre értelmünkben. Azért a tanítás ne csak ismereteink reális volta miatt legyen intenzív, hanem erkölcsi képzésünk miatt is. Eppen erre gondolva mondtuk fentebb, hogy az értelmi képzés egyszersmind az erkölcsi nevelésbe is belevág.

Az irányzó erkölcsi nevelésbe belejárászik, még pedig nagyon, de nagyon, a gyermek iskolai társas-élete is. Megtanulja nevezetesen a gyermek itten, hogy nemcsak neki van akarata, hanem másnak is. Az ő akarata a többi akarata, a többi akarata pedig az ő akarata vet sokszó gátat. Ezenfelül még, mint Neptun a háborgó hullámok felett, ott lebeg a tanító legfőbb akarata is. Amely, mint a király személye, szent és séríthetetlen. A gyermekeknek ez az észlelése természetesen magával rántja az egyes akaratok bizonyos mérvű letompulását és azoknak a közös alá való rendelését is. És ezeknek nyomán kialakul bennök az a törvény, hogy az ember erkölcsi java tulajdonképpen nem egyéb, mint a közös. Mivel ezt a gyermekek lassacskán belátják, azért az így erkölcsileg képzett gyermekeknek, ha azok az életbe kilépnek, itt is az lesz a jelszavuk, hogy: Salus populi suprema lex esto. Ami különben igaz is.

Szabó Kálmán.

IRODALOM

Thury Zoltán összes művei. Mélyseges meghatottsággal nézzük azt a hat vaskos kötetet, amely előttünk fekszik. A mi felejthetetlen Thury Zoltán író-társunk egész életének szellemi munkálkodása van lapjaikon megörökítve. Tekintélyes halom ez a hat könyv és zöld borítékával olyan, mint egy sirhalom, melyből egy melegen érző szív örökéletű virágai sarjadzanak. Thury Zoltán földi szenvedései után pihenő örök álmát, feladata be van fejezve, műveinek hat kötetét egyetlen betű sem követheti már. Pontot tett az utolsó szó után a halál. Most, hogy már mind a hat kötet együtt van (négy kötet most hagyta el a sajtót, a két elsőről annak idején emlékeztünk meg), látjuk az elhunyt író genálitását, sokoldalúságát. Szintén szédítő az előttünk feltáruló szellemi kincs temérdeksége, gazdagsága. Elbeszélései közül csak a sorompó, a kapitány, a gabalyi kis káplár, Pitya bácsi, Az uzsorás, Pintyőke címűeket említjük. Azért csak emyit, mert egy pár

száz elbeszélés címének följegyzésére nincs helyünk. Csupa szellem és szatira árad a „Kicsi mesék nagy uraknak” című ciklusból és a színművek között ott találjuk a „Katonák”-at, ezt a merész tollal írott darabot, amelynek bemutató előadása körül a tyukszemen érintett katonák jóvoltából országos szenzáció keletkezett annak idején. Ajánljuk szegény Thury Zoltán összegyűjtött munkáit a magyar olvasóközönség figyelmébe. Nem csupán azért, mert ezáltal a hűséges özvegy nyomasztó gondjain könnyítenek, azért sem éppen, mert a megboldogult árváinak nevelését előmozdítják, — de leginkább azért, mert e hat kötet belső tartalmával a külső kiállításával díszes és könyves polczuknak és a szellemi élvezet soha ki nem apadó forrása marad nemzedékről nemzedékre. Thury Zoltán összes munkáinak hat kötetének ára füzve 24 korona, kötve 36 korona s özvegy Thury Zoltánnál (Budapest, V., Lipót-körút 8.) rendelhető meg, különben a könyvkereskedésekben is kapható. A mintaszerű kiállítás Kner Izidor gyomai nyomdáját dícséri.

* **Uj Idők.** Az e heti számban, mely az új évszázad első száma, Lovik Károlytól kezdődik eredeti regény, ezzel a címmel: Vándormadár. A lap gazdag és előkelő tartalmából kiemeljük Herceg Ferenc és Bródy Sándor novelláit, Gárdonyi Géza Czeruzajegyzeteit. Cikket az új számba Keve és Farkas Pál írtak s Vajda János egy csomó versét közli a lap, a nagy költő váli szobrának leplezése alkalmából. Egy fordított regény indul még a számban, amely a külföldi regényirodalom érdekelte s poétikus terméke. Írója: L. Osbourne. A képek közt van több festmény reprodukciója, képek a veszprémi hadgyakorlatról, Zádor és Józsa eredeti rajzai, Ferdinánd bolgár fejedelem, Láncaz Ilka, Bogdánovics az új szerb patriárka, humoros fejlcetek stb. Az Uj Idők előfizetési ára negyedévre 4 korona. Kiadóhivatal: VI., Andrassy-ut 10.

* **Kossuth Lajos a szónok.** Ily cím alatt jelent meg a napokban a Simonyi által szerkesztett nyelvészeti füzetben egy értekezés, melynek szerzője Dénes Szilárd. A szerző végigkíséri Kossuthot egész szónoki pályáján és minden egyes beszédét úgy retorikai, mint stilisztikai és subiektív szempontból beható tárgyalás alá veszi. Erős hozzáértéssel fejtegeti Kossuth szónoki egyéniségét, kitérve a körülményekre, amelyek behatása alatt ezen ragyogó stílii pathetikus beszédek keletkeztek. Nemcsak beszédeivel ismeret meg bennünket a szerző, hanem magával Kossuthal is. Ujra és újra, minden beszéd fejtegetésénél kidomborodik Kossuthnak nemes alakja. Nagy lelkiismerettel és tudással végezte a szerző e munkáját, melynek zamatos nyelve és élénk stílus elűeledtetni velünk, hogy tanulmányt olvassunk. A mű ára 1 korona és a Nyelvészeti füzetek 53-ik számát alkotja.

* **Uj verskötet.** Pártos Szilárd aradi hírlapírónak a fővárosi és vidéki lapokban megjelent versei könyvvalakban fogtak megjelenni november hó folyamán „Versek” cím alatt Benkő Gyula (Grill) udvari könyvkereskedő kiadásában, Budapestben. A kik a csinosan, modernül kiállított, érdekes és újszerű tartalommal bíró verskötetet, melyhez Kéry Gyula, a Petőfi-társaság titkára írt előszót, megrendelni akarják, azok küldjék be a könyv árát, 2 koronát vagy a megrendelést csupán az Aradi Nyomda Részvénytársaság címére (Arad, József főherczeg-ut 22.). Előfizető-gyűjtőknek tiszteletpéldány.

* **Az aquincumi ásatások.** Az Óbuda határában levő tipikus római város: Aquincum római világ-hírű kulturtörténeti érdekessége Budapestnek. Az ásatások érdekes leleteket hoztak napvilágra és a még mindig folyó munkálatok újabb fontos adatokat eredményeznek. Legújabbban egy római téglá- és cserépegető-telepet találtak, ahol nagymennyiségű edények, tálak, csészék, kancsók, sültöminták és egyéb érdekes holmik kerültek elő. A régiek mellett ezeknek az újabb leleteknek a leírásával foglalkozik dr. Kuzsinszky Bálint munkája, aki az ásatásokat vezette és az aquincumi muzeum élén áll. A tartalmas füzet, amely 60 fillérért kapható, magyar nyelven ötdik, németül harmadik bővített kiadásban jelent meg és nemcsak leírását közli a görög templomhoz hasonló muzeum újabb kincseinek, hanem azokat csinos képekben is bemutatja. A muzeum díjtalanul tekinthető meg és tőlén-nyáron a közönség rendelkezésére áll.

* **A „Vasárnapi Újság”** szeptember 27-iki száma a múlt napok legnagyobb aktualitásának, a veszprémi hadgyakorlatoknak szentelti tere java részét; a nagy

eseményt egész tömeg szép és változatos képpel illusztrálja. Szépirodalmi olvasmányok: Mikszáth Kálmán pompás visszaemlékezése „Mikor a császár királynak készült” címmel, Jakab Ödön humoros elbeszélése, F. Kafka Margit és Balla Ignác verse, Lemaire francziából fordított regénye. Egyéb közlemények: Az új szemészeti klinika, Láncaz Ilka és Takáts Mihály arczképe, Pataky László művészi rajza, Vajda János szobra, képek Józsa Károly műveinek kiállításáról, tárczacikk a hétről s a rendes heti rovatok: Irodalom és művészet, Sakkjáték stb. A „Vasárnapi Újság” előfizetési ára negyedévre négy korona, a „Világkrónika”-val együtt négy korona 80 fillér. Megrendelhető a „Vasárnapi Újság” kiadóhivatalában (Budapest, IV., Egyetem-u. 4. szám). Ugyanitt megrendelhető a „Képes Néplap”, a legolcsóbb újság a magyar nép számára, félévre két korona 40 fillér.

* **Magyar Nyelvőr.** A Simonyi Zsigmond szerkesztésében megjelenő „Magyar Nyelvőr” szeptember 15-iki 7-ik füzete megjelent a következő tartalommal: A Halotti Beszéd nem másolat voltáról (Mészöly Gedeon); A dativus történetéhez (Máriánovics Milán); A moldvai csángó magánhangzók történetéről III. (Wichmann György); A divat (Buzás Dezső); A nyelvörtörténeti szótárhoz (Kírsi Károly, Kropf Lajos, Kovács Márton); Népvelv-hagyományok (Halász Ignác). Ezenkívül írtak a számba Laczko Géza, Kardos Albert, Czuppon Elek, Rubinyi Mózes, Kemenes Péter és Csefkő Gyula.

* **A „Hamvasztás”.** Dr. Wilhelm Frigyes és Pap Sámuel a fakultatív halothamvasztás eszméjét terjesztő folyóiratának most jelent meg a 9-ik száma. Az új szám tartalmából kiemeljük: Jászai Mari: „A halothamvasztásról” írt érdekes cikkét, Taxus: „Táifum” című versét és „A mainzi krematóriumról” szóló közleményt. A lapra előfizetni lehet a kiadóhivatalban: Budapest, II., Zsigmond-utca 10. Egész évre négy korona.

* **Az Uj Szemlének,** dr. Blaskovich Sándor előkelő revüjének most jelent meg a szeptember 15-iki száma. E szám gazdag és érdekes tartalmából kiemeljük Balogh Pál alkalmi cikkeit a nagy hadgyakorlatokról, dr. Oláh Gyula nagyérdő visszaemlékezéseit a 75-iki fuzió történetére, Csóór Gáspár cikkeit a Máv. reformjáról, Abonyi Árpád „Ján a szilvafágon” című novelláját, Travellernek „A hónap hazugsága” című hosszabb közleményét és egy Krónikát, melynek címe: „Hogy született a hatvanhét.” Szerkesztőség és kiadóhivatal Budapestben, Alkotmány-utca 23. Előfizetési ár egy egész évre 24 korona. Egyes szám ára 1 korona. Előfizethetni lehet a kiadóhivatalban.

* **Az új ipartörvény bírálata.** Igen praktikus törvénybírálati segédeszköz az a kis füzet, melyet dr. Dóczy Sámuel, az Országos Iparegyesület ügyvezető irt „Thematisz Mutató” címmel az új ipartörvény tervezetéhez. Czélja abban áll, hogy a tervezet 817 szakaszában való tájékozódást, annak a mai ipartörvényünkkel, az osztrák és a német törvényekkel való összehasonlítását megkönnyítse. Ezt úgy éri el, hogy a tervezet minden szakának ábecrendben foglalt rövid tartalmát megjelöljén, melléje állítja a magyar, osztrák és német törvény megfelelő szakaszának számjelzését. A füzet közreadását időszerűvé teszi a tervezetnek rendkívül terjedelme és az, hogy sok részében a német és osztrák intézkedésekre támaszkodik a tervezet. Használhatósága és célszerűsége mellett tanuskodik az a körülmény, hogy hivatalos cizelokra is nagyobb számban rendeltek meg. A füzet Benkőnél jelent meg. Ára 1 korona 20 fillér.

DR. HÖNIG IZSO
Elektrotherapiai és Röntgen-
Intézete. **Elektromágneses gyógyítás**
Budapest, IV. Károly-körút 24. sz. I. em. Lift
Telefon 102-39.

Gyógytényezők:	Ideggyengeségi állapotok
Elektromágneses gyógyítás.	Almatlanság.
Röntgen sugarakkal való kezelés.	Hűdések (Paralysis).
Magas feszültségű árammal való kezelés (Arsonvalisatio).	dégfájdalmak, Idegzsabák (Neuralgiák, Ischias).
Kék fényvel való kezelés	Gerincvelősorvadás (Tarsus).
Villamos hőfürdők (Elektrotherm).	Szívbetegségek.
Villamos fényfürdők.	Véredényelmeszesedés.
Villamos massage (Vibratio).	Köszvény és csusz (Rheuma, hugasavas lerakódás, ízületi és csontbajok).
Gaiván, Farad és Franklin árammal való kezelés.	Székrekedés.
Villamos vízfürdők.	Anyagcserebajok. (Előszó cukorbeteg, verszegénység, Bőrbajok Bőrvízketeg
Szénsavas fürdők.	Hajbetegségek (Hajhullás kopaszág).
Főbb javallatok:	Aranyeres csomók.
Altalanos idagesség (neurasthenia, hysteria).	
— Rendelés d. e. 3-11-ig, d. u. 2-6-ig. —	
Kezelés egész napon át. — Kívánatra prospektus	

SAKK.

Rovatvezető: Gajdos János.

213. számú játszma.

Játszották a diüsszeldorfi mesterversenyen 1908. augusztus hó 10-én.

Hollandi védelem.

Világos: Marshall Sötét: Spielmann

1. d2-d4 f7-i5 2. e2-e4

Staunton angol mestertől eredő folytatás, mely világosnak igen jó játékokat ad.

3. Hb1-c3 Hg8-i6 4. Vd1-h5, g7-g6 5. Vh5xd5 stb. miatt.

6. Fc1-g5 c7-e6 7. f2-i3!

Ezen kitűnő lépést, melylyel világos a támadás érdekében gyalogot áldoz, először dr. Lasker játszotta Pillsbury ellen a párisi versenyen. A régente szokásos 5. Fg5xf6 felszabadítja sötét játékát.

A gyalog elfogadása után, világos erős támadást kap. Albin egy játszmában Schlechter ellen 5. e4-e3-at játszott és 6. Fc1xe3, d7-d5 7. Ff1-d3 után világosnak volt jobb játéka. Sötétnek leghelyesebb védelme valószínűleg 5. ... Vd8-a5 6. Fg5xf6, c7xif6 7. f3xe4, Ff8-b4 stb., mint Newham és Jacobs közt történt 1901-ben.

Lewin a hannoveri versenyen Pillsbury ellen 6. ... d7-d5-öt játszott.

Dr. Lasker hasonló állásban Pillsbury ellen 8. Hf3-e5-el folytatta, mire 8. ... 0-0 következett.

Sötét igen különös módon fejlődik. Valamivel jobb volt 8. ... 0-0.

Világos nem engedi meg, hogy Ha6-b4-el a futárja becseréltessék.

9. ... Ha6-c7 10. Vd1-e7 d7-d6 11. Ba1-e1 b7-b6

1. ... 0-0 most is jobbnak látszik. Sötét sajtósági játékevezetés csakhamar meg fogja magát boszulni.

12. Hf3-h4 Ke8-d7 13. Hh4-i5! Vd8-i8

13. ... e6xf5 14. Fd3xf5, Kd7-e8 15. Ff5xc8, Ba8xc8 16. Bf1xf6, g7xf6 17. Fg5xf6 stb. után sötétnek vesztett állása van.

14. Hf5xe7 Vf8xe7 15. Hc3-e4 Bh8-i8 16. He4xf6! g7xf6 17. Ve2-i3 He7-e8 18. Be1xe6! Ve7-i7

A bástya nem üthető; 18. ... Ve7xe6-ra következnék 19. Fd3-i5 és 18. ... Kd7xe6-ra 19. Vf3-i5, Ke6-i7 20. Vf5xh7 stb. azonnal nyer.

19. Be6-e4 Fc8-b7 20. Be4-h4 He8-g7

Sötét állása tarthatatlan. Marshall igen ügyesen használta ki ellenfelének hibás kísérletezését.

21. Bh4xh7 Bf8-h8 2. Vf3-h3! feladja.

214. számú játszma.

Játszották a diüsszeldorfi A) főversenyen 1908. augusztus hó 6-án (IV. forduló).

Vezérgyalog-játék.

Világos: Gajdos J. Sötét: Classens H. Budapest. Bonn.

1. d2-d4 d7-d5 2. Hg1-f3 c7-c5

A leghelyesebb folytatás. Alapin már többször megkísérelte 2. ... c7-c6-ot, melynek célja, hogy 3. e2-e3 után 3. ... Fc8-g4-el folytatassa.

3. e2-e3

Épp oly jól történhetik azonnal 3. c2-e4 is. Figyelmet érdemel a következő, még versenyen ki nem próbált folytatás is: 3. Hb1-c3, e7-e6 (ha 3. ... Hg8-i6, úgy 4. Fc1-g5) 4. e2-e4, c5xd4 5. Vd1xd4, Hb8-c6 6. Ff1-b5, Fe8-d7 7. Fb5xc6, b7xc6 8. e4xd5, c6xd5 9. Fc1-e3, Hg8-i6 10. 0-0-0 stb.

3. ... Hb8-c6

Ez a folytatás csak a barmeni verseny óta van

használatban. Azelőtt rendszeren 3. ... Hg8-i6, vagy 3. e7-e6 történt.

Ezzel a vezéréssel normális állása jön létre. Szokásos folytatás 4. b2-b3, miáltal megőrzetik a vezérgyalog-játék jellege.

4. ... e7-e6 A legjobbj: 4. ... c5xd4 után 5. c4xd5! Vd8xd5 6. Hb1-c3!-al világos fontos tempót nyerne.

5. Hb1-c3 Hg8-i6 6. a2-a3

A legrégebb idők óta ismert folytatás, melyen kívül még igen jól alkalmazható 6. Ff1-d3, amire sötét is előnyösen utánozhatja világos lépéseit.

6. ... c5xd4 Előnyösebbnek látszik 6. ... Hf6-e4, de sötét hátrány nélkül játszhatja 6. ... a7-a6-ot is, ami szimmetrikus állásra vezet.

7. c3xd4 Ff8-e7 8. Fc1-e3

Hasonló állásban Vidmar a niürnbergi versenyen dr. Tarrasch ellen 8. Fc1-i4-el folytatta és kitűnő állást kapott.

8. ... 0-0 9. Ba1-c1 Bf8-e8 10. Ff1-d3 Fe7-i8

Jobb volna 10. ... d5xc4 s utána a7-a6.

11. 0-0 a7-a6 12. h2-h3 h7-h6 13. Bf1-e1

Bástyalépés helyett jobb volt akár Kg1-h1.

13. ... d5xc4 14. Fd3xc4 Hc6-a5

Tempóvesztés; 14. ... b7-b5 volt helyén.

15. Fc4-a2 b7-b5 16. b2-b4 Ha5-c6 17. d4-d5!

Világos most megszabadul az izolált gyalogtól. Természetesen 17. Hc3xb5 nem volna jó 17. a6xb5 18. Be1xc6, Ba8xa3 stb. miatt.

17. ... e6xd5 18. Hc3xd5 Fc8-b7 19. Fc3-b6 Be8-e1!

Csak most tűnik ki, hogy világos 13. lépése nem volt helyes. Ha nem állna a világos bástya el-en, úgy most tiszta minőséget nyerne Hd5-c7-el.

20. Hf3xe1 Vd8-d6 21. Fh6-c5 Vd6-e5 22. He1-d3 Ve5-i5 23. g2-g4

Világos üldözi a vezéret, azonban a királyszárny felszakítása nagyon kockázatos vállalat.

23. ... Vf5-g5 24. Hd5-i4

Világos nem sokat hozott ki állásából, sőt e lépéssel még egyenesen megnehezíti játékát.

24. ... Hc6-e5! 25. Hd3xe5 Vg5xe5 26. Vd1-d4

Fenyegetett 26. ... Ve5-e4, mire a g2-ön fenyegető matt ellen világos csak anyagi veszteség árán védekezhetne.

26. ... Ve5-g5 27. Fc5xf8 Ba8xf8 28. Be1-c5 Vg5-h4 29. Vd4-e3 Bf8-d8

Sötét figyelmen kívül hagyja a következő lépés lehetőségét. A futáráldozat következnék különben 29. ... Bf8-e8-ra is.

30. Fa2xif7! Kg8-h7 31. Ff7-g6! Kh7-h8 32. Fg6-c2 földadja.

Használt gondolkodási idő: Világos: 1 óra 54 perc; sötét: 1 óra 27 perc.

Sakk-hírek.

Uj sakk-könyv. A szerdán megjelent rovatunkban már hírt adtuk, hogy a „Tudományos Zsebkönyvtár” kiadásában Maróczy Gézától új magyar sakk-könyv jelent meg. A könyvet a sakkzók bizonyára örömmel fogadják, mert már régóta érezték hiányát olyan könyvnek, melynek hasznát vehetik a kezdők és haladók egyaránt. Maróczy könyve pedig e tekintetben megfelelő. Az első részben a sakkzók tanulói megtalálják a figurák menetmódját s a szükséges elemi szabályokat, a második részben pedig ismertette vannak a megnyitások. A szerző, amennyire a könyv terjedelme megengedte, sorrendben ismerteti az elméleti megnyitásokat, kiválasztva mindvégig a legjobb védelmi változatokat. Az elmélet ismertetése mindenestre nem könnyű feladat, a szerző neve azonban elég garanciát nyújt arra, hogy a könyvben található teoretikus dolgok valóban a legjobbak is. A könyv harmadik része a végjáték teóriáját foglalja magában. A végjáték észszerű vezetése a sakk-játékban nagyjelentőségű, éppen ezért a szerző nagy válogatásba gyűjtötte az állásokat, hogy azoknak mindenki csak hasznát veheti. A legtöbb állás olyan természetű, mely a gyakorlati játékban is gyakran előfordul. Függetlenül a versenyjátékok készítésének módját mutatja be

a szerző. A könyv általában sok hasznos tanácsot szolgál, amellyel, hogy minden része igen tanulmányos. Hiszszük, hogy Maróczy Géza új tankönyve úgy a kezdők, mint az előrehaladottabbak körében rövid időn belül nagy elterjedésnek fog örvendeni.

Kivonat a hivatalos lapból!

Szeptember 26.

Kinevezések. A vallás- és közoktatásügyi miniszter dr. Szyllaba Emilt a pozsonyi róm. kat. főgimnáziumhoz rendes tanárrá, Mészáros Matild okleveles tanítónőt a székesfehérvári községi jellegű gazdasági ismételő iskolához rendes gazdasági szaktanítónővé, Veszmás Sándor balázsfalvi állami elemi iskolai tanítót a mályomi állami elemi iskolához helyezte át, Balázs József okleveles tanítót pedig a balázsfalvi állami elemi népiskolához rendes tanítónővé, Viszola József Béla okleveles tanítót a zágrivai állami elemi népiskolához rendes tanítónővé, Rehovszky Rezső nagykeresnyei állami elemi iskolai tanítót a csallóköznyéki állami elemi iskolához helyezte át, Berecz József okleveles tanítót pedig a nagykeresnyei állami elemi népiskolához rendes tanítónővé, Boga Janka starcsovai, özv. Gál Ferencné magyarországi, Prunyi Ottó miavablói állami elemi iskolai tanítót, illetve tanítónőket a székelyudvarhelyi állami elemi iskolához helyezte át, Gál Imre, Gálné Virágh Erzsébet és Szobota Katalin okleveles tanítót, illetve tanítónőket ugyanezen állami iskolához rendes tanítónővé, illetve tanítónőkké, végül Stutz Róza okleveles tanítónőt a starcsovai állami elemi iskolához rendes tanítónővé; a pénzügyminisztérium vezetésével megbízott miniszterelnök a karánsebesi sóhivatalhoz Hszem Gyula kolozsvári dohányáruraktári ellenőrt sótarókná: az igazságügyminiszter dr. Dobozó Ambrus igazságügyminisztériumi számvetőségi számvisztet a monori, Berkó Sándor egri törvényszéki joggyakornokot a gyöngyösi, Kálmánchey Endre nyiregyházi törvényszéki joggyakornokot a nyirbátori járásbírószághoz, Muszler János temesvári törvényszéki joggyakornokot a fehértemplomi, S. Tóth István szegedi járásbírószághoz, Gábor marosvásárhelyi törvényszéki joggyakornokot a marosvásárhelyi törvényszékhez, Simonides Károly gödöllői járásbírószághoz joggyakornokot a nagyikindai dr. Bárkányi M. Ödön szegedi törvényszéki joggyakornokot a törökbecsei járásbírószághoz, dr. Thomay Ernő budapesti törvényszéki joggyakornokot a kalocsai törvényszékhez, dr. Patáky László budapesti kereskedelmi és váltótörvényszéki joggyakornokot a nagybecskerekéi, dr. Novák Béla aradi járásbírószághoz joggyakornokot a nagybottányi és Pap Viktor kolozsvári törvényszéki joggyakornokot a bánfflvnyadi járásbírószághoz joggyakornokot a banfflvnyadi járásbírószághoz joggyakornokot a bruszónalovecei állami elemi iskolai tanítónőt a bruszónalovecei állami elemi iskolához szolgálat-tételre rendelte.

Áthelyezések. Az igazságügyminiszter dr. Rabocska Béla temeskubini járásbírószághoz a vallás- és közoktatásügyi miniszter Veszprémi Dezső szatmárnémeti kath. főgimnáziumi rendes tanárt a pozsonyi kath. főgimnáziumhoz, Pálincás Béla fiumei állami elemi iskolai tanítót a győr-gyvárosi állami elemi iskolához helyezte át; a vallás- és közoktatásügyi miniszter Fábián Teréz ideiglenesen nyugdíjazott felsőszállaspataki állami elemi iskolai tanítónőt a bruszónalovecei állami elemi iskolához szolgálat-tételre rendelte.

Megerősítés. A földmívelésügyi miniszter a vezetés alatt álló minisztériumban Huszár Imre ideiglenes minőségű könyvnyomdász állásában végleg megerősítette.

Névmagyarosítások. A belügyminiszter Jova Miklós rippai lakos Nadánvira és Szpunzsin Vitor min szegedi lakos családi nevének Szalaira kért átváltoztatását megengedte.

VIZÁLLAS.

Table with columns for location (Inn, Város, Körös, etc.), date (szep. 26, 25), and scores. Lists results for various towns like Sárding, Passau, Linz, etc.

A LEGJOBB
KÁLYHÁT és KANDALLÓT
 SZÁLLÍT CSÁSZ. ÉS KIR. HEIM H. UDV. SZÁLLÍTÓ Budapest, Thonet-udvar.
 Különlegességek, oroládi házak, iskolák, kaszárnyák, irodák stb. részére. — Százezernél több van belőle használatban.
 Valódi oszák ezzei a védjegyjevel.
MEIDINGER-OFEN H. HEIM
 Prospektust és költségvetést ingyen és bérmentve.
 Eredetiben kaphatók osak fenti helyen v. Bécs, I., Schwarzenbergstrasse 8.

BUTOR

Kiállítás.
 A n. é. közönség érdekében áll, hogy a **Koronaherczeg-utca 2. sz. alatt** levő **Magyar Butoripar Társaság** óriási választékú raktárát megtekintse, hol a legdivatósabb egyszerű minőségűtől a legfinomabb ízű butorokat u. m. **palisander, mahagoni, cseresznye, madárjavor** stb. divatos fából bámulatos olcsó árban jótállás mellett árúsitunk, miről a n. é. vevőközönség meggyőződést szerezhet.
Varga Mihály és Társai
 Magyar Butoripar Társaság
 IV., Koronaherczeg-utca 2. sz. Kigyó-tér sarok

MEGHÓDÍTOTTUK A VILÁGOT!

UNDERWOOD LÁTHATÓ IRÁSU ÍRÓGÉP
GEREBEN BELA KRISTÓF TER 2

II. UJ IDŐK
 Szépirodalmi, művészeti, társadalmi képes hetilap.
 Szerkeszti **HERCZEG FERENCZ.**
 Előzetési ára negyedére 4 korona — az új szeptember október 1-én kezdődik. Mutatvány kérésre ingyen.
 Kiadóhivatal Bpsten VI., Andrássy-ut 10. szám

Üzlet megnyitás.
 Tisztelettel értesítem a mélyen tisztelt hölgy közönséget és ismerőseimet, hogy **Zwiebak Lajos** és Testv. czégtől, hol hosszú éveken át működtem, megváltam és
Mandl Dezső
 özég alatt
 Nagymező-u. 18. Andrássy-ut sarok,
 egy legmodernebben berendezett női konfekció üzletet nyitottam.
 Kérve az igen tisztelt hölgyközönség szives pártfogását vagyok kifutó tisztelettel
MANDL DEZSŐ
 Nagymező-utca 18.
 A Fővárosi Orfeummal szemben.
 Vidékre szivesen szolgálunk mintakkal és rajzsal.

Hiba nélkül! Tű nélkül!
PATHÉPHON LEMEZEK!
 Személyes ajánlás: Grammfon kedvelők figyelmébe! A világhírű párizsi Pathé cég egy újfajta lemezt hozott forgalomba, melyhez nem kell a költséges és ideábró aczréteket használni. A Pathé-cég lemezei mindenféle grammfonra alkalmazható és egy alkalommal szűrtével van ellátva. A Pathé lemezeknél minden a tiszta mellett. Gyönyörű tiszta és természetesen hangszínezésű, folyton szöndéknek rendkívül nagy élvezetet okoz. Pathélemez 15 névelven a világ legelső művészeitől: Caruso, Alvarez, Titta, Ruffo, Szász, Schmedes, Gemma, Bellionni, Deza asszony, Bokinszega, Galvany, Mihalovna stb.
 Osakik egy átlán 5 kor. 28 cm. lemezek. Pathé hangdoboz ára 10 kor. — Jegyséket ingyen és bérmentve.
 Kapható: **FRISS GYULA** utóda
Havas Simon fogorvosi üzletében
 Bp. VI., Páncsók-tér 3. az udvarban jobbra

CSÁSZARI HIBALYI SZAB DELI VASPÁLYA-TÁRSASÁG.
 2261/G. szám.
Pályázati hirdetmény
 az 1909. évben szükséges **repeze-égő és kenőolaj** szállítására.
 A cs. és kir. szab. déli vaspályatársaság a magyar vonalai számára az 1909. évben szükségessé váló 850 q. repeze-égőolaj és 350 q. repeze-kenőolaj esetleg ezen mennyiség 20%-nyi többletének szállítására ezennel nyilvános pályázatot hirdet.
 Ezen repezeolajnak beszállítása bérmentve budapesti anyagszertárunkba eszközrendő és havi részletekben, megközelítőleg következőképpen kell történnie, és pedig: az 1909. évi

január	havában	100 q. égő és 20 q. kenőolaj
február	>	100 > > 20 > >
március	>	80 > > 30 > >
április	>	60 > > 30 > >
május	>	50 > > 30 > >
junius	>	50 > > 40 > >
julius	>	40 > > 50 > >
augusztus	>	40 > > 30 > >
szeptember	>	60 > > 30 > >
október	>	70 > > 30 > >
november	>	100 > > 20 > >
december	>	100 > > 20 > >

Osszesen: 850 q. égő és 350 q. kenőolaj
 Azon esetre pedig, ha a fennebb meghatározott részletek havi szükségletünk fedezésére elégségesek nem volnának, fenntartjuk magunknak azt a jogot, hogy a szükséges többletet vagy a legközelebbi havi részlet, vagy a biztosított 20%-nyi többletszállítás fejében, bármikor követelhesük.
 A szállítás a cs. kir. szab. déli vaspályatársaságnál fennálló és az üzletigazgatóság anyagszerkezési osztályánál (Mészáros-utca 17-19., földszint 28.) megtekinthető, esetleg levélileg is megszerzhető részletes pályázati hirdetmény, valamint az általános és különleges szállítási feltételek alapján a megközelítő havi részletekben teljesítendő.
 Az 1 koronás bélyeggel ellátott ajánlatok, melyekhez a bányapénzről szóló letéjegy, a sajátkezűleg aláírt általános és különleges szállítási feltételek, továbbá a választott bírósági rendtartás, csatolandók, lepecsételve ezen küldeményrel ellátva:
 - Ajánlat repeze-égő és kenőolaj szállítására legkésőbbén folyó évi október hó 20-án déli 12 óráig a cs. kir. szab. déli vaspályatársaság üzletigazgatóságánál (Mészáros-utca 17-19. sz. a.) benyújtandó, illetve beküldendő.
 Az ajánlatlal egyidejűleg az ajánlott repezeolajból két lepecsételt üvegben 1-1 kg. súlyú olajminta is beküldendő.
 Az árak bérmentve — hordó nélkül — a déli vasut valamely állomására, vagy az ajánlattevő tetszése szerint, helyt budapesti anyagszertárunkba szállítva, 100 kg. tiszta súlyban tüntetendő ki.
 A cs. kir. szab. déli vaspályatársaság üzletigazgatósága fenntartja magának azon jogot, hogy a repezeolaj szállítását tetszés szerinti részmennyiségben is átengedhesse.
 Az ajánlattevők ajánlatukra nézve a benyújtási határidőtől számítva 4 hétig szóban maradnak.
 A szállítási feltételektől eltérő, vagy a meghatározott időre be nem érkezett, végre olyan ajánlatok, melyekhez a sivat minták nem lettek beküldve, figyelembe nem vehetőek.

Automobilok
 üzletfelo szlás miatt összes raktáron lévő kocsk megfelelő áron eladó.
CSILLAG A JÓZSEL bizományi raktára, Budapest, V., Nádor-utca 30. szám.
Vadászoknak és turistáknak
 nélkülözhetetlen, télen melegítő, nyáron hűsítő, törv. védett
Nimród
 meleg és hideg italtartó lapos börtök flecczel bélelve, közönséges üveggel, mely ugyanazon szolgáltatást tesz, mint a drága
THERMOS PALACZK
 a forró ital reggel beöntve, télen a legkellemesebb italt szolgáltatja egész nap és nyáron a behűtött ital nem melegszik meg benne egész nap. Továbbá **THERMOS PALACZK** védőtokok bőrből, flecczel bélelve saját találmányom, legolcsóbban kapható:
ACS LASZLÓ szilgyártó. Ullői-ut 19. szám

SZABADALOM,
 védjegy- és mintaoltalom kieszközölése az összes kultur-államokban.
ADLER MIKSA old. gépészmérnök hítes szab. ügyvivő
 BUDAPEST, VI., Andrássy-ut 51.

Iskolai szótárak.

Simonyi-Balassa: Német-magyar szótár. Kötve	2.20
— Magyar-német szótár.	2.20
— A két rész egybekötve	4.—
Ballagi M.: Német-magyar zsebészótár. Füzve	1.40
— Magyar-német zsebészótár.	1.40
— A két rész egybekötve	4.—
— Német-magyar kézi szótár. Füzve	5.—
— Magyar-német kézi szótár.	5.—
— A két rész egybekötve	12.—
Thibaut: Francia-magyar zsebészótár. Füzve	2.40
— Magyar-francia zsebészótár.	2.40
— A két rész egybekötve	6.—
Theisz-Matskássy: Francia-magyar szótár.	5.—
Szöke-Schmidt: Magyar-latin szótár. Füzve	2.80
— Latin-magyar szótár.	2.—
— A két rész egybekötve	7.—
Veress J.: Latin-magyar szótár. Füzve	3.60
— Kötve	4.20
— Magyar-latin szótár. Füzve	3.60
— Kötve	4.20
— A két rész egybekötve	8.—
Barián: Latin-magyar szótár. Kötve	3.—
— Magyar-latin szótár.	5.—
— A két rész egybekötve	5.—
Simonyi Zs.: Latin szókönyv. Kötve	2.—
Lévay-Vida: Görög-magyar szótár. Füzve	4.—
— Kötve	4.60
— Magyar-görög szótár. Füzve	4.—
— Kötve	4.60
— A két rész egybekötve	9.—
Radó: Idegen szavak szótára. Kötve	4.—
Babos: Magyar-ész szótár. Kötve	4.—

Kaphatók:
Lampel R. könyvkereskedése
 (Wodianer F. és Fiai) r.-t.-nál
 Budapest, VI., Andrássy-út 21. szám
 és minden könyvkereskedésben.

BIZTOS
 gyógyulást keresőknek
 kik bármily
 nemi betegségben szenvednek,
 mint húgyvese és hólyagbajok, húgyveszékélyek, véselési zavarok, éjjeli magömlések, sebek és bujakoros bántalmak (gyphilis, az éntörtéses utóbajoktól fellépő idegbajok, korai férfierő elgyengülés, bármily bőrkülsőek stb. nőknél fehérfolyás, méh bajok, alapos, gyors és gyökeres gyógyításra szigorúan tudományos és leltizmeretes gyógymodjánál fogva lejjobb ajánljuk
DR. GARAI ANTAL
 v. m. és kir. orsz. és kir. országos híró és a legregőbb, 82 éve megalapított orvosintézet
 Budapest, VI. ker., Andrássy-ut 24. sz.
 Rendelés naponta 10-4-ig és 7-8-ig este. Itdül húgyvese és hólyag bajok vizsgálata villamos húgyvesztő-úter segítségével.
 Vidékiek levelekre kimerülő választ és szakaszi tanácsot nyújtanak, gyógyszerrel gondoskodva lez. Titoktartás biztosítva.
Nőknek külön váróterem.

HOLZER

divatháza

Budapest, Kossuth Lajos-utca.

SOUTERRAIN

osztály:

Kosztüm	divatos angol kelméből	K 24.—
Kosztüm	divatos angol kelméből, Ferencz József kabáttal	K 28.—
Raglán	divatkelméből	K 12.—
Alj	I-a fleur faffotából, berakott	K 45.—
Alj	fekete posztóból	K 18.—
Alj	divatos, angol kelméből különféle színekben	K 8.—
Zsupon	I-a cloitból, különféle fagonok	K 9.—
Pongyola	I-a flannelből, különféle színekben	K 12.—
Bluz	mosható flannelből, különféle színekben	K 3,50

továbbá

leány gyermek-ruhák, palettók, kosztümök stb. **dus választékban.**

Az előző idény modelljei mélyen leszállított áron szerezhetők be.

Nagy maradék vásár.

CLAYTON & SHUTTLEWORTH
Budapest, Váci-körút 68,
itt a legújabb árak mellett ajánlatok.

Locomobil és gőzcséplőgépek,
szalmakaszalók, fűrészes-csaplógépek, löher-csaplók, szitáló-rosták, konkolyozók, kaszáló- és aratógépek, szénagyújtók, boronák, sorvatógépek, Planet típusú székelygöngyök, repavágók, kukorica-morzsolók, dardók, őrtömők, egytámasz aratógépek, 2- és 3-vasú akák és minden egyéb gazdasági gépek.

*Nem tévedhet senki
ha férfi és gyermek ruha
bevásárlásnál vigyázza*

12

*számmal a Karolykörúton
Kohn Heilmann és Társai
császi. és kir. udv. szállítóik
az „Angolszabóhoz”
Elsőrendű legnagyobb
férfi és gyermek ruha
áruházak
Budapesten.*

Pontos és legjobb
ÓRÁK
5 évi jótállás
mellett.
Arany és ezüst ókszerok, svéd-
eszközök, nápszajandékok
részletfizetésre is.
Javításokra és vidéki megrende-
lésekre különös gondot fordítok.
Arjogyzék 2000 rajzzal ingyen és bérmentve.
POLGÁRKÁLMÁN
műtörés
Bpest, Erzsébet-körút 29. sz. I. em.

Sérvbajosok! Legújabb munkás sérvkötő egyoldali 2 fűtő Ujdon-ság. Gombi nyomlapu sérvkötő könnyű és legkényelmesebb viselési baját készítmény! Egyoldali 3,50. 4. — 6. fűtő. Haskók 3 fűtől feljebb, egyenes tartók, Diana hávikötők, betegápolási eszközök gyári árakon. Vidéki rendeléseket felküldésmentesen tölthetjük! Köszönjük!

Pollak Lipót sérvkötész,
Budapest, VI. ker. Váci-körút 19. szám.

Katzky Lajos
épületműlakatos-mester
Zephir szab. ajtócsukók és elsőrendű tüzhelyek minta raktára
Budapest, VI. ker.,
Liszt Ferenc-tér 14.
TELEFON 22 — 78.

Déli vasut.
Folyó évi október hó 1-én a déli vasut magyar vonalain a téli menetrend lép életbe, mely a következő változásokat tartalmazza:
Budapest—prágerhofi vonal.
A személyszállító vonatok a téli menetrend támasára B-Világos, Lellei felsőmegálló és Belatelep megállóhelyeken nem állanak meg, a 202. 203. és 204. sz. gyorsvonatok ezentúl a téli évadban is Szántód helyett H-Földváron fognak feltételeesen megállni, míg a 201. sz. gyorsvonat sem Szántón, sem B-Földváron nem fog megállni.
Közelebbi adatok az állomásokban kifüggesztett menetrendhirdetményekben foglaltak. Zsebrétű menetrendek úgy mint eddig a vasuti pénztáraknál árusítanak el.

BUTOR DUS VÁLASZTEKBAK...
RÉSZLETFIZETÉSRE
RENDSZÁMOLÓ OLCSOÁRON
HÁRHATÓ
EÖTVÖS-UTCA 17. (Andrássy-utca felől)
EHRENTREU TESTVEREMÉK
BUDAPEST, VI. EÖTVÖS-UTCA 17. (ANDRÁSSY-UTCA FELŐL)
BUDAPEST, ARJOGYZÉK INGENY. TELEFON 8227.

Angelini Giuseppe, telefon- és távirtdahivatali igazgató
Rómában
a 35403. számú
„Hangosan szóló telefon”
címmű magyar szabadalom tulajdonosa szabadalmának gyártása céljából magyar gyárosokkal összekötöttes keres, szabadalmát esetleg el is adja vagy gyártási engedélyt ad. Bővebb felvilágosítással készséggel szolgálunk.
Harsányi Jenő és dr. Messinger Károly, hites szabadalmi ügyvivők.
Budapest, VI. Váci-körút 76.

Eredeti Meidinger
Kályhák és Caloriferek
csereppel való burkolásra vagy befalazásra.

Kisler és Verles, Budapest

Telefon 16-15.
kályhagyára
Andrássy-ut 41. sz.
Szellőzőrácsok minden nagyságban.

Benzin-, nyersolaj- és szivógáz-motorok

Motors cséplőkészletek.

A legjobb gépek. A legolcsóbb üzem. Kedvező fizetési feltételek.

Tessék árjegyzéket kérni, ingyen küldjük.

Dobry Ant. motor- és gépgyárainak magyarországi egyedüli ügynöke:

Szabó Emil és Társa
Budapest, Ferenc József-tér 8. szám.
(Erdőházi palota.)

MAMI GUMMI SZEREK

Valódi francia és amerikai gyártmány! Orvosi ajánlva! Feltétlenül biztos!

Gummi.
Eredeti csomagolásban!
12 db. finom minőségű K 2-4
12 db. francia gyártmány K 6-10
12 db. eredeti amerikai K 10-12
Capot american (rövid) K 4-6
12 db. finom K 6-10
Hálhólyag "Non plus ultra" K 12-18

Minta-gyűjtemény
csészertől összeállításban, 12 db K 6.-
25 db K 8.-

Női óvszer "Fesarium oclum" K 3-5
Sérvkötő orvosi rendeltetésre való angol acél rugóval K 7 10. Cs. és kizsabad. Keleti-féle pneumatikussal K 12.-

Suspensor (erősítő) darabja K 1-2.40
Havibaj köté darabja K 6-11
Haskötő darabja K 7-24
Gummi görccsér-harisnya darabja K 3-12
Irrigator teljesen felszerelve, darabja K 5-9
Uji "Auto vaginal Spray" legmegbízhatóbb női köntölgősség K 15.-

Szétráadás titoktartás mellett. — Képes árjegyzék ingyen és bérmentve.

KELETI J. gummiárak és beteg-ápolási cikkek gyára
Budapest, IV. Koronaherceg-utca 17/t.

Teljes közlőműberendezések valamint egyes alkatrészeik. Gyűrűskészítés valamint Sellar-rendszerben.

IPAR- és MEZEI VASUTAK
m. p. sínek, kocsi, váltók, fordítók, kocsisalkatrészek stb.

Motorok és lokomobilok
benzin, gáz- és gőzüzemre. Garancia mellett felszerelve.

Malmi és téglagyári cikkek valamint szerszámok, szerszámépek, vas- és cépszakmabeli cikkek használt és új állapotban kiválóan előnyösen beszerezhetők

Schlesinger Alajos-nál
Budapest, V., Váci-körút 30. szám.

kézpénzért, vagy részletfizetésre legolcsóbban

Butor Ehrentreu és Fuchs
testvérek
Budapest, VI., Teréz-körút 8.
Képes árjegyzék ingyen. Telefon 88-59.

A már 14 év óta a kerékpárvilágot uráló eredeti angol **Helical Premier és The Champion**

kezelek a kókat dupla harang csapágygyal és szabadonfutóval 3 évig garanciával minden artemelés nélkül szigorúan az eredeti gyári árakon napi 12 és 15 órán át részletre adjuk és

kerékpár-alkatrészeket

ceész világon létező összes kerékpárhoz, oriai forgalmunk következtében melyor részletből nagyban

eredeti gyári 30% áreszállítással szállítunk vidékre s árban bárhová

Láng Jakab és Fia kerékpár és alkatrész nagy kereskedők
Ausztria-Magyarország legnagyobb, legrégebbi és legmegbízhatóbb kerékpár raktára.

Budapest, VIII., József-körút 41.
Főközpont Baross-tér 4. és Budán II., Margit-körút 6. — Diszárjegyzékünk 1000 kappal, kerékpár- és alkatrészekről ingyen és bérmentve

Itt van az alkalom!

Megelőztem az óriási áremelkedést és tettenesen vettem pártban is olcsó árakban és abban a helyzetben vagyok, hogy b. vevőimet nagyon olcsón szolgálhatom ki a raktáron van 80-40 vagon ar. Üveg, porcellán, lámpa, szománc, vasedény, konyha felszerelés, vendégló és kávéházi berendezés, nászajándék és dísz tárgyak.

ARAI M:

Étkező-készlet 6 személyre, rokokó finom porcellán csak	3.50
Étkező-készlet, teljesen 6 személy, modern fazon festve és aranyozással, beégetve	6.60
Étkező-készlet, teljesen 6 személyre, rokokó-stílus, díszes festés, elsőrendű minőség	7.95
Étkező-készlet, 6 személy, rendkívül díszes, rokokó-stílus, peccsenyvel, eleg. festéssel	10.-

Legolcsóbb és legnagyobb választék csak elsőrendű 12 személyes étkező-készletekben, díszesen festve, dusan aranyozott rokokó-fazon, kávézó egység, finom minőségű porcellán aral.

3 oval lovasestél, 2 mártás alja, 1 nagy peccsenyvel, 2 nagykanál, 1 kis peccsenyvel, 2 kiskanál, 1 nagy tésztaal, 2 sóártó, 1 kis tésztaal, 12 mély tányér, 2 főzelékfal, 20 lapos tányér, 2 salátatal, 12 kis tányér, 2 mártástál, 2 mártás alja

25 frt.

Azonkívül vannak készletek egészen . . . 100 frtig.

Étkező-készlet 12 személyre, rokokó-stílus kisebb összeállítás, 42 db. díszes festéssel és beégetve	12.50
Étkező-készlet 12 személyre, rokokó, díszes festés, áll 3 levez, 2 peccsenye, 2 tészta, 2 saláta, 2 főzelék, 2 mártás, 2 alj, 2 sóártó, 2 kanál, 12 mély, 20 lapos, 12 dessert, 12 csont-tányér	24.-
Tea vagy kávékészlet festve és beégetett aranyozással, rokokó-stílus	3.25
Tea vagy kávékészlet, díszes és beégetett, dusan aranyozással, rokokó-stílus, szép festéssel	4.-
6 személyes illékonzet, festett és beégetett aranyozással	1.75
6 személyes boros-, ebró- v. vízkészlet festett és beéget. aranyozással	1.75
1 teljes angol díszes nagy, valódi malol. mosdókészlet. 4.80 Porcellán-tányérok, tészta fehér, mély, lapos . . . 1.10 Vízcs vagy boros pohár 5 kr. és 0.08 1 asztali lámpa, ertyóval 0.83 1 asztali lámpa, ertyóval, díszes 1.50	
6 személyes finom üvegkészlet vésott, elegáns mintával	
6 vízes pohár, 6 pezsgős pohár, 6 boros, 1 vízes kanusó, 6 likőrös, 1 boros butella, 6 ebró, 1 likőr üveg	6 frt 50 kr.
2 db. legjobb szománcszólt fazék és lábas 1/2, L-től 5 literig csak	3.50
1 szománcszólt kávédaráló csak	0.85

Vidékre ingyen láda, ingyen csomagolás, ingyen vasúthoz szállítás

Takács Ferenc
nagyban és kicsiben gyári raktára
Baross-tér 4. sz.
Rakóczi-ut végén.

A törvény követelményeinek megfelelő Alföldi fehérkeresztes Sósorszesz

a legáltalánosabban kedvelt és nélkülözhetetlen háziszer, igen számos esetben kitűnő szolgálatot tesz, mert

erősítő! üdítő! edző!

Barack-pálinka
közkedvelt ital.

Radial Elixir
kitűnő gyomorkeserű páratlan hatása!!

Gyártja:
az Alföldi Cognacgyár Rt.-társaság
KECSKEMETEN.
Mindenütt kapható!
Tessék mindenütt csakis eredeti
Alföldi Cognacgyár Kecskemét gyártmányt kérni.